

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

43'üncü Birleşim
22 Aralık 2023 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI

- 1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI

- 1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ

- 1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI

- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, soru-cevap işlemi için istenen söz haklarının devredilemeyeceğine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, soru-cevap işlemi için istenen söz haklarının devredilemeyeceğine dair açıklamanın İç Tüzük'e aykırı olduğunu belirten dilekçesine ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Genel Kurulu yönetme usulüne ve İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın söz talebine ilişkin konuşması

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Başkanlık Divanı olarak şehit askerlere Allah'tan rahmet, yaralı askerlere acil şifalar dilediklerine ilişkin konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan Dağlı'nın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 12'nci günündeki bütçe görüşmelerinde bulunması gereken bürokratların gelmediğine ilişkin açıklaması

3.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in, CHP Grubu adına konuşan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

6.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Cumhurbaşkanlığı sistemine ve yayınlanan tasarruf tedbirleri genelgesine ilişkin açıklaması

8.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen bürokratların yanlarındaki koruma sayılarının yüksek olduğuna ilişkin açıklaması

14.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Grup Başkan Vekillerinin Genel Kurulda yükselen tansiyonu düşürmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

15.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

16.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinden gelen, 3 Mehmetçik'in şehit, 4 Mehmetçik'in yaralı olduğu haberine ilişkin açıklaması

17.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

18.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

20.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, askerlerin kaybindan dolayı ailelerine başsağlığı ve yaralılara acil şifalar dilediklerine, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

21.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, Meclisi yönetmekteyken rahatsızlanan TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve uzun süren görüşmelere, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, bütçe görüşmelerinde bulunması gereken bürokratların gelmediğine, bürokratların Parlamente'ye korumalarla gelmesine ve milletvekillerinin sorularına yanıt alamadıklarına ilişkin açıklaması

22.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, AK PARTİ iktidarından önceki yargı kararlarına ve her alandaki imkânları ortaya koymaya çalıştıklarına, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

23.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

24.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın ekonomiden bahsederken bir sefer dahi hukuku ifade etmediğine ilişkin açıklaması

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, şehitlere başsağlığı dilediğine ve Çanakkale, Sakarya ve Dumlupınar Meydanlarını yerinde ziyaretlerin zorunlu eğitim kampanyasına alınıp alınmayacağını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan'ın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

3.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

4.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptıkları açıklamaları sırasında şahsına sataşmaları nedeniyle konuşması

VI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhul Karakoç Dora'nın, Kahramanmaraş Havalimanı'nın kapasitesinin artırılmasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/6788)

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Sayıştayın kayyum atanan belediyelere yönelik denetimlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/7054)

3.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, 27 ve 28'inci Yasama Dönemlerinde TBMM Başkanlığına sunulan kanun teklifleri ile denetim önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/7056)

22 Aralık 2023 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün onuncu turdaki görüşmeler ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin ilk 2 maddesinin oylamasını, 4'üncü madde dâhil, 4'üncü maddesine kadar olan maddelerinin görüşmelerini yapacağız.

Onuncu turda Cumhurbaşkanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Diyanet İşleri Başkanlığı, Devlet Arşivleri Başkanlığı, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, İletişim Başkanlığı ve Savunma Sanayii Başkanlığı bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (*)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (*)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI

1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ

1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI

1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI

(*) 36, 37 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 11/12/2023 tarihli 32'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve istemi hâlinde İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek, bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahısları adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sunulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, soru-cevap işlemi için istenen söz haklarının devredilemeyeceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Onuncu turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okumadan önce Genel Kurulu bir bilgilendireyim. Soru-cevap işlemine girme için başlayacak zamanı söyleyeceğim ben size, onun için şimdi hiçbir vekil telaş etmesin. Becayış yok, onu da bildirmiş olayım, söz hakkı değiştirilmeyecek. Soru-cevap için giren sayın vekiller süresi içinde burada değilse ondan bir sonraki sayın vekile kullandıracamız.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

- 1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Şimdi gruplar adına konuşma yapacak olan sayın milletvekillerini okuyorum:

Milliyetçi Hareket Partisi adına: Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı, İzmir Milletvekili Sayın Tamer Osmanağaoğlu, Ankara Milletvekili Sayın Yaşar Yıldırım, Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir, Kırıkkale Milletvekili Sayın Halil Öztürk, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Kaşlı.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına: Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli, İstanbul Milletvekili Sayın Cengiz Çiçek, Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar, İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat, Şırnak Milletvekili Sayın Ayşegül Doğan Dağlı, Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ.

Cumhuriyet Halk Partisi adına: Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol, Muğla Milletvekili Sayın Cumhuri Uzun, Muğla Milletvekili Sayın Süreyya Öneş Derici, İstanbul Milletvekili Sayın Yüksel Mansur Kılınç, Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp, İzmir Milletvekili Sayın Sevdâ Erdan Kılıç, Manisa Milletvekili Sayın Ahmet Vehbi Bakırloğlu, Balıkesir Milletvekili Sayın Ensar Aytakin, Adana Milletvekili Sayın Burhanettin Bulut, İstanbul Milletvekili Sayın Oğuz Kaan Salıcı, Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Adalet ve Kalkınma Partisi adına: Ankara Milletvekili Sayın Murat Alparslan, Balıkesir Milletvekili Sayın Ali Taylan Öztaylan, Erzurum Milletvekili Sayın Selami Altınok, Kayseri Milletvekili Sayın Şaban Çopuroğlu, Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Sait Yaz, Kocaeli Milletvekili Sayın Mehmet Akif Yılmaz, Aydın Milletvekili Sayın Seda Sarıbaş, Edirne Milletvekili Sayın Fatma Aksal, Kocaeli Milletvekili Sayın Radiye Sezer Katircioğlu, İzmir Milletvekili Sayın Eyyüp Kadir İnân, İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar, Ankara Milletvekili Sayın Kurtcan Çelebi.

Saadet Partisi adına: İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya, Kayseri Milletvekili Sayın Mahmut Arıkan, Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

İYİ Parti adına: İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Cihan Paçacı, Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş, İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar, Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz.

Şahısları adına lehinde İstanbul Milletvekili Sayın Adem Yıldırım.

Yürütme adına Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz.

Aleyhinde İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Salih Uzun.

Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemine giriş yapabilirsiniz.

2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesini okutuyorum:

Gelir ve finansman

MADDE 2- (1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 8.353.029.549.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 66.912.570.000 Türk Lirası öz gelir, 1.021.217.703.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 1.088.130.273.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 37.379.503.000 Türk Lirası öz gelir, 1.001.675.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 38.381.178.000 Türk Lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 181.654.000 Türk Lirası olarak tahmin edilmiştir.

BAŞKAN - Şimdi ilk söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı ile bağlı kuruluşu Strateji ve Bütçe Başkanlığının kesin hesap ve bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Yüksek heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığının 2022 yılı harcaması 5 milyar 363 milyon lira olarak gerçekleşmiştir. Bu harcamanın 2 milyar 996 milyon lirası Barış Destekleme ve Koruma Harekâtı giderleri için ilgili kurumlara aktarılmıştır. 2024 yılı bütçe teklifinde ise Cumhurbaşkanlığına 12 milyar 283 milyon lira ödenek öngörülmektedir. Bu ödeneğin 4 milyar 335 milyon lirası Barış Destekleme ve Koruma Harekâtı giderleri için ilgili kurumlara aktarılmak üzere ayrılmıştır.

Bilindiği üzere, 16 Nisan 2017 tarihinde aziz milletimizin iradesiyle bir Anayasa değişikliği yapılmış ve hükümet sisteminde köklü bir reforma gidilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi 9 Temmuz 2018 tarihinde hemen uygulamaya girmiş, ikinci dönemi de 3 Haziran 2023 tarihi itibarıyla başlamıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Cumhurbaşkanlığı teşkilatı yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları, Eğitim ve Öğretim Politikaları, Ekonomi Politikaları, Güvenlik ve Dış Politikalar, Hukuk Politikaları, Kültür ve Sanat Politikaları, Sağlık ve Gıda Politikaları, Sosyal Politikalar ve Yerel Yönetim Politikaları olmak üzere 9 alanda politika kurulu kurulmuş ve bu yıl depremin ardından Ulusal Afet Yönetimi Politikaları Kurulunun kurulduğu açıklanmıştır. Politika kurulları en az 3 üyeden oluşmakta ve Cumhurbaşkanı tarafından atanan kurul üyelerinden biri başkan vekili olarak görevlendirilmektedir. Politika kurulları üyelerine herhangi bir maaş, ücret ya da huzur hakkı ödenmediği açıklanmıştır. Politika kurulları belirlenen alanlara göre politika oluşturma ve geliştirme konusunda çalışmakta olup Cumhurbaşkanının karar verme süreçlerine ciddi katkılar sağlamaktadır. Özellikle istişare mekanizmalarının işletilmesi, farklı alanlardaki uzmanlıkların politika yapım süreçlerine dâhil edilmesi konusunda önemli bir görev yürütmektedirler. Politika kurullarının ilk dört buçuk yılda hazırladıkları politika, rapor ve önerileriyle gelecek vizyon ve hedeflerine Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları Faaliyetler ve Hedefler Kitabı'nda kapsamlı bir şekilde yer verilmiştir.

Yine, yeni yönetim sistemiyle birlikte Cumhurbaşkanlığına bağlı, özel bütçeli, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Dijital Dönüşüm Ofisi, Finans Ofisi, İnsan Kaynakları Ofisi ve Yatırım Ofisi kurulmuştur. Ofisler, kamu politikalarına yönelik araştırma, veri toplama, proje üretme ve geliştirme, kurumlar arasında koordinasyon ve iş birliği sağlama gibi görev ve yetkileriyle kurmay niteliğinde yardımcı kurumlardır. Ofisler doğrudan Cumhurbaşkanına bağlıdır. Her ofisin başında Cumhurbaşkanı tarafından atanan bir başkan bulunmaktadır. Ofislerin bütçe ödenekleri Cumhurbaşkanlığı bütçesinden aktarılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisinin 2022 yılı harcaması 253 milyon lira olmuştur, 2024 yılı bütçesinde ise 293 milyon liralık ödenek öngörülmektedir. Küresel teknolojik gelişmelere bağlı olarak hayatın her alanında faaliyetlerin biçimini kökten değiştiren dijital dönüşüm süreci, ülkelerin ekonomik, siyasi ve demografik birçok politikalarını yeniden şekillendirmelerine neden olmuştur. Bu kapsamda Dijital Dönüşüm Ofisinin kurulmasıyla dijital Türkiye ve siber güvenlik koordinasyonunun aynı çatı altında toplanmasına yönelik adımların atılması vizyoner bir bakışın sonucu olmuştur. Kamu

hizmetlerinin kullanıcı talep ve ihtiyaçlarına uygun olarak değer üretecek şekilde tasarlanması, elektronik ortamda sunulması ve kullanımının artırılmasına yönelik başarıyla yürütülen çalışmalar büyük önem arz etmektedir. E-devlet kapısına yeni hizmetler dâhil edilmiş, hizmetlerin bütünleşik bir yaklaşımla sunumu ön plana çıkarılmıştır. Avrupa Komisyonu 2023 Yılı e-Devlet Kıyaslama Raporu'nda ülkemiz 35 ülke arasında ilk kez 10'uncu sırada yer almıştır. Ekonomide teknolojik gelişmelere de bağlı olarak ekonomik faaliyetlerin biçimini kökten değiştiren önemli bir dijitalleşme etkisi söz konusudur ve bu yetki alanı giderek yaygınlaşmaktadır. Yönlendirilen dijital araçlar üretim süreçlerinde ve hizmet sunumlarında artan bir rol oynamaktadır. Hızla hayatımıza giren yenilikçi ve çığır açan teknolojilerle birlikte iş yapış şekillerinde ortaya çıkan kazanımlar nedeniyle tüm dünyada ekonomik güvenirlikte ve yedekten ilgili olan "dijital ekonomi" kavramı öne çıkmıştır. Pazar ivmesi her geçen gün hızlanan dijital ekonominin gelişmesi için etkin dijital risk yönetimine ihtiyaç duyulmaktadır. Dijital ekonominin yaygın ve etkin olduğu alanlardaki güvenlik endişelerini bertaraf ederek ülkemize önemli fırsatlar sunacağını değerlendiriyor, bu amaçla dijitalleşmeye uygun araç, yöntem ve mevzuatın günün şartlarına göre düzenlenmesini gerekli görüyoruz.

Diğer taraftan, küresel değer zincirinin yeni alanlarından biri hâline gelen ve büyük bir ekonomik potansiyel barındıran yeşil üretim stratejisi hem ekolojik dengenin sağlanması hem de sürdürülebilir bir ihracat hedefi için öncelikli konulardan biridir. İklim değişikliğine uyum politikaları kapsamında tarım, orman, su, gıda gibi konulara ilişkin tedbirlerin yanında ekonomik ve ticari hayat, uluslararası ilişkiler ve hukuk alanlarını da kapsayan uyum düzenlemelerinin yapılmasını, yeterli kurumsal kapasitenin oluşturulmasını gerekli görüyoruz.

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisinin 2022 yılı harcaması 169 milyon lira olmuştur. 2024 yılı bütçesinde ise 507 milyon liralık ödenek öngörülmektedir. Yatırım Ofisi, Türkiye'nin ekonomik kalkınmasını hızlandıracak yatırımları teşvik etmekle görevlidir. Bu amaçla Yatırım Ofisi, teknoloji yoğun, katma değeri yüksek ve istihdam yaratan yatırımları desteklemektedir. Yatırım Ofisi, yatırımcıları "Tek Durak Ofis" yaklaşımıyla karşılamakta, geniş hizmet yelpazesıyla ülkemizdeki yatırımlarından en yüksek düzeyde verim sağlamalarını kolaylaştırmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizin yatırım alanında cazibe merkezi hâline getirilmesi için yapılan çalışmaları ve başlatılan yatırım seferberliğini destekliyoruz. Uluslararası doğrudan yatırımların ülkemize daha fazla çekilebilmesi için her bakımdan öngörülebilir, istikrarlı ve güvenilir bir ortam oluşturulmasını savunuyoruz.

Ekonomide bağımsızlığı, teknoloji yoğun ve katma değeri yüksek yerli ve millî üretimi artırmayı sağlamak amacıyla başlatılmış Millî Teknoloji Hamlesi'ne çok önem veriyoruz. Tam bağımsız güçlü Türkiye ülküsüyle Millî Teknoloji Hamlesi yolculuğuna devam eden TEKNOFEST festivali, gençlerimize "Biz de başarabiliriz." kültürünü ve özgüvenini aşılama, geleceğe umutla bakmalarını ve hayallerini gerçekleştirmelerini sağlamaktadır. Bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza Konya'nın bir beklentisini iletmek istiyorum. Savunma, havacılık ve uzay alanında teknoloji endüstri bölgesine sahip ve savunma sanayi üssü olma yolunda ilerleyen Selçuklu'nun başkenti, ilim ve irfan yuvası Konya'da TEKNOFEST festivali düzenlenmesi çok yakışacaktır; bilginize ve ilginize sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisinin 2022 yılı harcaması 71 milyon lira olmuştur, 2024 yılı bütçesinde ise 92 milyon liralık ödenek öngörülmektedir. Finans Ofisi, bankacılık ve finans sektörü ile Türkiye'nin finans piyasaları içindeki konumunu izlemek ve raporlamak, finansal kaynakların çeşitlendirilmesi ve uluslararası fonların ülkemize gelmesini sağlayıcı çalışmalar yapmak ve İstanbul Finans Merkezi Projesi'ni yürütmek üzere kurulmuştur. Reel sektörün finansman ihtiyacına düşük maliyetle cevap verebilen, farklı nitelikteki finansal araçları güvenilir kurumlar aracılığıyla geniş bir yatırımcı tabanına sunabilen kurumsal yapısı güçlü bir finans sektörünün oluşturulması önem arz etmektedir. Ülkelerin finans merkezlerine sahip olması, başta dış yatırım ve vergi gelirleri olmak üzere ekonomik büyüme performansından ihracattaki konumlarına kadar birçok alanı olumlu etkilemektedir. 2022 yılında yasal altyapısı düzenlenen İstanbul Finans Merkezi'nin, başta katılım finans sektöründe olmak üzere Türkiye'nin finans ve ticarete merkez ülke konumuna yükselmesine katkı sunacağına inanıyoruz. Katılım finans sisteminin ülkemiz finans sistemindeki yerinin güçlendirilmesi, ürün ve hizmet çeşitliliğiyle insan kaynağının geliştirilmesi, politika geliştirme süreçlerini destekleyecek araç ve mekanizmaların oluşturulması önem arz etmektedir. Katılım finans konusunda müstakil bir yasal düzenleme yapılması uygun olacaktır.

Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisinin 2022 yılı harcaması 75 milyon liradır, 2024 yılı bütçesinde ise 219 milyon liralık ödenek öngörülmektedir. İnsan Kaynakları Ofisiyle, insan kaynağının etkin ve verimli kullanımı, yeteneklerin keşfinin sağlanması ve kamunun performansının artırılması amaçlanmıştır. Üniversite öğrencilerine staj imkânı sağlayan Ulusal Staj Programı, OECD tarafından dört yıl üst üste üye ülkelere örnek uygulama olarak gösterilmiştir. Yine, dünyada alanının en geniş platformlarından biri olan e-insan mobil uygulaması da OECD tarafından kamu yönetiminde yenilikçi uygulama olarak örnek gösterilmiştir.

Kamuda aynı yerlerde ve hizmetlerde aynı işi yapmalarına rağmen statülerinin farklı olması nedeniyle aralarında özlük hakları yönünden farklılıklar bulunması çalışanların motivasyonunu ve çalışma barışını olumsuz etkilemektedir.

Bu yıl yapılan düzenlemeyle sözleşmeli personel istihdamında mevcut 3+1 sistemi genel uygulama hâline getirilmiş; 458.615 sözleşmeli personel, 1.710 vekil imam, 790 vekil ebe, hemşire kadroya alınmıştır. Ancak kadro alamayan sözleşmeli vekil, fahri ve ücretli statüde çalışanlar ile başta Sağlık Bakanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğünde olmak üzere asli işlerde çalışan taşeron işçiler kadroya alınmayı beklemektedir. Asli devlet hizmetlerinde çalışanlar kadrolu hâle getirilmelidir.

Kamuda ehliyeti ve liyakati esas alacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, ücret adaletini sağlayacak, topluma kaliteli hizmet sunan, değişen koşullara uyum yeteneği yüksek ve daha verimli bir kamu personel sistemi oluşturulmasını gerekli görüyoruz.

Yeni sistemde Cumhurbaşkanlığı bünyesinde oluşturulan genel bütçeli kurumlardan biri de Strateji ve Bütçe Başkanlığıdır. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2022 yılı giderleri 1 milyar 914 milyon lira olmuştur. 2024 yılında Başkanlık bütçesi için 217 milyar 183 milyon lira ödenek öngörülmektedir. Bu ödeneğin 215 milyar 332 milyon lirası ihtiyaca göre kurumlara aktarılacak olan yedek ödeneklerden oluşmaktadır.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasının hızlandırılması, dengeli ve sürdürülebilir kılınması için üst politika dokümanlarının hazırlanması, sektörel ve tematik politika ve stratejilerin geliştirilmesi, bu doğrultuda kamu kaynaklarının tahsis edilmesi, politika ve stratejilerin uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi görevlerini yürütmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak destek verdiğimiz Cumhurbaşkanlığı ve bağlı kuruluşlarının bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum, sizlere ve büyük Türk milletine saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kalaycı.

İkinci konuşmacı, İzmir Milletvekili Sayın Tamer Osmanağaoğlu'dur.

Buyurun Sayın Osmanağaoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2024 yılı merkezi yönetim bütçesinde Millî istihbarat Teşkilatı ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, Millî Güvenlik Kurulu Türkiye Cumhuriyeti'nin en eski kurumlarından biridir fakat Millî Güvenlik Kurulunun uzun serüvenine bakıldığında, bu kurumun çeşitli dönemlerde farklı vazifeler üstlendiği de görülmektedir. 27 Mayıs, demokrasiye geçiş yaşanırken Millî Güvenlik Kurulu anayasal sisteme angaje edilmiş, asli vazifesi bu olmasa da kurum, atanmışların seçilmişler üzerinde bir vesayet uygulayabilmesi için bir enstrüman olarak kullanılmıştır. Milletnin tercihlerini şekillendirmek isteyen 28 Şubatçı zihin yapısının, Millî Güvenlik Kurulu kararları vasıtasıyla maşerî vicdanda açtığı yaralar da ortadadır. Son yıllarda yaşananlar, esasen bu tehlikenin açığa çıkmasından fakat milletin gücü karşısında ezilip yok olmasından ibarettir. 15 Temmuz gecesini kana bulayanlar, milleti tanzim etmeyi bir mühendislik projesi olarak gören cuntacı zihniyetlerin son girişimi olarak tarihin çöplüğüne gömülmüşlerdir. Gündelik siyasete yönelik ani değişimlerin Millî Güvenlik Kurulu reflekslerine yön vermemesi bu yüzden önemlidir; bu hassasiyetin her daim akıllarda bulunması gerekir. Son yıllarda gerçekleştirilen yasal düzenlemeler sayesinde, Millî Güvenlik Kurulu, sivil yönetimin üzerinde sallanan Demokles'in kılıcı olmaktan çıkmıştır. Artık, Millî Güvenlik Kurulu, güvenlik bürokrasisi ile seçilmiş iradenin bir arada karar verebildiği, ülkemize yönelik potansiyel saldırıları önlemeye odaklanan bir yapıya dönüşmüştür. Bu durumun muhafazası devlet güvenliği açısından oldukça önemlidir. Kısacası, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği millî iradeye pusu kuranlar için savunma mevzisi olmaktan çıkmıştır, artık, Millî Güvenlik Kurulu, milletin güvenliğiyle alakalı politikalar üreten ve çözümler düzenleyen bir koordinasyon merkezi hâline gelmiştir. Bu hayırlı dönüşüm Türk demokrasisi açısından yüz ağartıcıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; MİT'in öncü kuruluşlarından biri Millî Emniyet Hizmeti Riyasetidir. Bu kurumu ihdas edenlerden biri de şerefli bir Kuvayımilliyeci ve inanmış bir Türk askeri olan Şükrü Âli Ögel'dir. Kendisinin Gazi Mustafa Kemal Atatürk'le yaşadığı bir diyalog, istihbarat kavramının mahiyeti hakkında bugüne ışık tutacak kadar mühimdir. Bir gece yemek masasında Mustafa Kemal Atatürk kendisine şu soruyu yöneltir: "İstihbaratın gayesi nedir?" Ögel'in cevabı şudur: "İstihbaratta gaye, doğru haber almak ve devleti bir sürpriz karşısında bırakmamaktır."

İşte, MİT, milletimizin ayaklarını yere sağlam basarak yeni çağa ilerlemesini sağlayan refleks merkezidir, bu ülkenin hem sinir ucu hem de sınır ucudur, ülkemize dalga dalga gelen tehlikeler karşısında yıkılmaz bir dalgakıranımızdır, millî kuruluşlarımızın en önemlilerinden biridir. Bu teşkilat, ihdas edildiği günden bu zamana kadar ülke güvenliği için can damarı sayılabilecek bir önemi haizdir.

Ayrıca, eminim ki bu kurumda vazife alan pek çok görevlimiz, Türkiye için dünyanın neresinde olursa olsun önemli vazifeler üstlenmiş ve milletimizin ehemmiyeti için çok emek sarf etmiştir. Bugün dahi, Meriç'te selam verip Sen Nehri'nde abdest alıp Tuna boyunca hayat bulan, Don'da soluklanıp Volga'da nefes alan, Aral havzasına Türk mührünü vurup Fırat boyunca ilerleyen, Hindistan'dan Çin'e, Arap Yarımadası'ndan Nil Nehri'ne tarihin akışına Türk'ün imzasını atan, Atlantik'ten Pasifik'e Türk'ün ayak izini bırakan dağların aslanı, göklerin kartalı, steplerin bozkurdu isimsiz kahramanlarımızı buradan huzurlarınızda selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

Fakat İstihbarat Teşkilatımızın yükü ağır, üstlendiği vazife son derece çetindir çünkü tarih boyunca olduğu gibi şimdi de görünen ve görünmeyen birçok savaşın hem hedefi hem de sahası bu topraklardır. "Suriye'de ne işimiz var?" diyenlere, "Libya'da, Katar'da, Afrika'da neden varız?" diye soranlara, "Kuzey Irak'ta neden bulunuyoruz?" sualini dillerine dolayanlara, "Balkanlardan Karabağ'a, Karadeniz'in kuzeyinden Akdeniz'in güneyine ne diye karışıyoruz?" diye sorup şaşkınlık yaşatanlara verilecek en güzel cevap budur. Bu cevap, Türk devletinin birliğini korumak, Türk milletinin birliğini muhafaza etmek, huzura susamış insanlığa umut olma gayesinden başka bir şey değildir.

Suriye'nin kuzeyinde boyunca sahillerinin tasma, tatlı hülyalara dalan hainlere bu kürsüden sesleniyorum: Türk'ün kulakları sağır eden ihtişamiyla kâbusu yaşamaya devam edeceksiniz. Kandil'deki inlerinde masum kanı dökmek için fırsat kollayan hayâsız sapkınlara sesleniyorum: Türk ordusunun sizler için hazırladığı küçük sürprizlerle son nefesinizi vermeye devam edeceksiniz.

2023 yılını Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın, Türk asrının başlangıcı kılabiliriz atılımlara, pek çok kurumun yanı sıra İstihbarat Teşkilatımız da büyük katkılar sunmaktadır. Hudutlarımız dışında nokta atışı operasyonlarla terör örgütlerinin kilit isimleri etkisiz hâle getirilmektedir.

Öte yandan, Orta Asya'dan Balkanlara, Afrika'dan Avrupa'ya uzanan geniş bir coğrafyada istihbarat teşkilatlarımız faaliyetlerini gün geçtikçe artırmaktadır. Üstelik, Millî İstihbarat Teşkilatının eriştiği prestijli konum sadece bizim takdimimizi kazanmamış, uluslararası kamuoyu tarafından da kabul edilen bir gerçek hâline gelmiştir.

Yine, takdir edilmelidir ki Millî İstihbarat Teşkilatı çağın gereklerine uyum sağlayabilen kurumlarımızın da başında gelmektedir. Dünyanın yaşadığı bilişim atılımını ve teknolojik devrimlerini Millî İstihbarat Teşkilatımız yakından takip etmiş ve bu yeniliklere hakkıyla uyum sağlamıştır. Bu açıdan, dünyada aynı sahada faaliyet gösteren diğer haber alma kuruluşlarıyla boy ölçüşecek noktada olduğumuz her daim hissedilmektedir.

MİT'in kurumsal kimliğinde Türkiye'nin etkinlik sahasının genişlemesi birtakım yabancı istihbarat kuruluşlarını endişeye sevk etmektedir. Avrupa'nın güvenlik kuruluşları tarafından ara ara yapılan haberler ve kamuoyuna yönlendirilmek için sızdırılan raporlar belli bir ajandanın da parçasıdır. Plan, Türk istihbaratını korkutucu bir hayaletle dönüştürüp dünya kamuoyunun nezdinde itibarsızlaştırmaktır. Bu plan dâhilinde yapılan haberler korkunç bir paranoyanın sayıklamalarını andırmaktadır. İddialara göre, o ülkelerde görev yapan imamlardan sivil toplum kuruluşlarımıza kadar pek çok kişi, hatta orada yaşayan vatandaşlarımızın neredeyse tümü istihbarat elemanı gibi gösterilmektedir.

Öte yandan, bazı Avrupa ülkeleri tarafından kirli bilgilerle beslenen unsurlar Türk istihbaratı aleyhine videolar servis etmektedir. Bu yürütülen tiyatrodaki firari FETÖ'cülerden tescilli kriminalere kadar pek çok figüran da rol almaktadır. Türkiye'de bazı kimseler de maalesef, bu operasyona aparat olma gafletine düşmektedir. Türk istihbaratını bir menfaat çetesi veya bir terör örgütü seviyesine çekecek iftiralar bazı politikacıların ağzına da sakız olabilmektedir. Bu tarz yorumlar, bilhassa Türk devletine karşı alçak bir kalkışma olan 15 Temmuz sonrası yoğunlaşmıştır, bu da bir tesadüf değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk demokrasisi zaman içinde olgunluğa erişmiş fakat cunta hareketleriyle akamete uğradığı dönemler de yaşanmıştır. İşte, bu zamanlarda istihbarat teşkilatı açısından birtakım kurumsal çarpıklıklar da yaşanmıştır. MİT, her sabah gelir Başbakan'a Afrika'daki Zulu Kabilesi ile lulu kabilesi arasında çatışmayı haber verir fakat az sonra gerçekleşebilecek darbe hakkında onu bilgilendirmez. İşte, 15 Temmuz planlayan emperyal güçlerin ve onların paralı askerleri olan alçak FETÖ'cülerin istediği böylesi bir istihbarat teşkilatıdır fakat 15 Temmuz gecesini karşılarında direnen ve millî iradenin yanında saf tutan bir istihbarat teşkilatı bulmuşlardır; onların MİT'in mevcut yapısını hazmedemeyişi ve taarruz edişleri de bu sebeptendir. 15 Temmuz sonrası milletin yazdığı destana "Tiyatro." diyen anlayış da istihbarat da zaaf olduğunu dile getirenler de aynı koronun farklı sesleri olarak vazife görmüşlerdir. Buna benzer kanaatleri dillendirenlerin bir kısmı ayan beyan şekilde nüfuz casusudur. Onların amacı memleketi sırtından bıçaklamaktır. Bir kısmı ise sadece siyasi körlük içindedir. Bu su taşındıkları değirmenin neleri öğütebileceği idrakinde değillerdir.

Bir vesileyle bilinmesini de isterim ki hemen yanı başımızda, Gazze'de, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin tabiriyle "caniyahu" tarafından Filistinli mazlumlara yaşatılan vahşet karşısında Birleşmiş Milletler ve uluslararası kurumların etkisiz

kaldığına, alınan kararların nasıl bloke edildiğine hep birlikte şahitlik ettik. Sayın Cumhurbaşkanımızın "Dünya 5'ten büyüktür." çıkışının etrafında yeni bir huzur ve barış çemberinin Türkiye'yi merkeze alacak şekilde vücut bulması an meselesi olduğu gibi, bu çemberin oluşturup oluşturulmaması da bizim elimizdedir. Böylesine ciddi bir süreçte tarihin Türk milletine yüklediği sorumlulukları reddetmek, tarihin Türk devleti önüne altın tepside sunduğu fırsatları görmezden gelmek hem milletimize hem mazlum milletlere hem de kandan nehirler içinde boğulmaya çalışılan masumlara yapılmış en büyük ihanetlerden biridir.

Biz şahitlik ediyoruz, siz de şahitlik edin; Türk asrının meşalesi tutuşmuştur. Biz inandık, siz de inanın; devir artık Türk devridir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçelinin ifade ettikleri gibi; gelin, Türk devrini gururla, onurla, heyecanla, bahtiyarlıkla, ayakta hep birlikte selamlayalım. Gelin, parlak bir geçmişi onurlu bir gelecekle buluşturmanın arayış ve amacıyla yeni yüzyıla hep birlikte hazırlanalım çünkü zaman dünyayı Türkçe okuma zamanı, devir dünyada olup bitene Başkent Ankara'nın penceresinden bakma zamanıdır.

Şair Almas'ın dediği gibi: "Biri toplar suyunu bin dereden, bin gölden/Birinin bağı yanık uzaktan gelen selden/Biri benim öz dilim, biri anlamaz dilden/Yanarım arkasından ben ağlaya ağlaya."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (Devamla) – "Biri bana ana yurt, biri girdiğim kucak/Biri benim, biri de... O da benim olacak..." diyorum.

Ben bu duygu ve düşüncelerle bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Yüce Türk milletini ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Osmanağaoğlu.

Üçüncü konuşmacı, Ankara Milletvekili Sayın Yaşar Yıldırım.

Süreniz on beş dakikadır.

Buyurun Sayın Yıldırım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar.)

MHP GRUBU ADINA YAŞAR YILDIRIM (Ankara) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Heyetinizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlarken, geçen hafta Rahmetirahman'a kavuşan Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet diliyorum; Allah rahmetiyle muamele etsin.

Kıymetli milletvekilleri, dünyanın gördüğü ve göreceği en büyük din savaşıyla Diyanet İşleri Başkanlığı bütçemizi konuşacağız. Buradan, sınırlarımızdan 800 kilometre ileride bir din savaşı var. Gazze'deki savaşın komutanı ne Netanyahu ne de İsrail Genelkurmay Başkanlığı. Gazze'deki savaşın komutanı İsrail'in hahambaşıdır ve hahambaşı savaşı yönetiyor, hahambaşının talimatlarıyla İsrail ordusu hareket ediyor. Hahambaşının verdiği bir fetva var, diyor ki: "Hareket eden bütün canlıları öldürün; bebek, çocuk, çocuk, insan, tavuk, kedi, köpek hiç fark etmez." Ve netice itibarıyla İsrail ordusu kendilerine gelen rehinelere de öldürüyor hareket ettiği için, beyaz bayrağına da bakmıyor. Bu savaş bugün başlamış, yarın bitecek değildir; bu savaş bin dört yüz kırk yıl evvel başlatılmış ve kıyamete kadar devam edecek. Bundan bin dört yüz kırk yıl evvel Medine'de Peygamber Efendimiz (SAV) Yahudilerle sözleşme yapmıştır ama Yahudiler ona suikast yapmak için mahallelerine götürürler ve götürdükleri yerde değirmen taşı yuvarlarlar, suikast düzenlerler; ha, gereği yapılmıştır. Bundan üç-dört sene sonra da Bizans komutanı Herakleios İstanbul'dan 50 bin kişilik bir Haçlı ordusuyla Şam'a doğru hareket eder. Niye? Yeni zuhur etmiş, yeni dünyaya gelmiş İslam'a tahammül yoktur ve Müslümanlara yaşam hakkı yoktur. Netice itibarıyla Şam'a gelmiştir; Peygamber Efendimiz de Medine'de ordusunu toplamış, Tebuk'e gelmiştir. Bir salgın hastalıktan dolayı ordular karşılaşmamıştır. İslam tarihinde bu "Tebuk Seferi" olarak geçer.

Şimdi, burada bir tahammülsüzlüğü hep görüyoruz, Avrupa'da da görüyoruz, her yerde Kur'an yakılır; siz hiç Tevrat yakan, İncil yakan Müslüman gördünüz mü?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok, görmedik.

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) – Görmedik ama İslam'a bir tahammülsüzlük vardır. Şimdi, hahambaşı bu demeci verir, bu fetvayı verir -"Hareket eden her şeyi öldürün."- ve dünya susar; bizim Diyanet İşleri Başkanlığımızın aleyhinde yanlış bir haber çıkar, herkes ayaklanır; Hiç kimsenin hahambaşına, papaza sözü yoktur. Türkiye'de din düşmanlığı yoktur, Türkiye'de İslam düşmanlığı vardır, Diyanet düşmanlığı vardır, imam düşmanlığı vardır.

Şimdi bu savaş devam ediyor, bundan otuz yıl evvel de savaş devam etmişti. Otuz yıl evvelin Avrupasına gidelim, Bosna'ya; hep beraber hatırlayalım -tarihçi olmaya hiç gerek yok, hepimizin yaşı yetiyor- Bosna'da Hırvatlar, Sırp'lar ne yaptılar? Kendi akrabalarını diri diri diri yaktılar; çocuğu çocuğu, ihtiyarı, yaşlıyı, genci kestiler. Ahmiçi kasabası vardır, Ahmiçi -gidenler bilir, tavsiye ederim, gidince görün- insanlık müzesi vardır orada. Camiye bebekleri, çocukları, kadınları, erkekleri, yaşlıları toplamışlar; rakı içeni de namaz kılanı da meyhaneye gideni de gitmeyeni de namaz kılanı da kılmayanı da ayırmadan diri diri diri yakmışlardır -Ahmiçi kasabası orada- Haçlı mantığı budur. Netice itibarıyla, bugün Bosna huzur içerisinde, Bosna'da federasyon kurulmuştur, Müslümanlar rahatındadır. Niye? Allah'ın ordusu Bosna'dadır, Türk Silahlı Kuvvetleri Kosova'dadır, Bosna'dadır ve Müslümanlar huzur içerisinde.

Yine bundan otuz yıl evvelki Kafkaslara baktığımız zaman, Amerika'nın, Rusya'nın, Fransa'nın, Avrupa'nın desteğini alan Ermeniler gelmişler, Türk'ün yurdunu, Müslümanın yurdunu elinden almışlardır. Alır almaz da Karabağ'da ne kadar cami varsa hepsini domuz ahırına yapmışlardır, 80'lik dedeleri, beşikteki bebekleri kesmişlerdir; bunu hep beraber yaşadık. O günlerde Ebulfaz Elçibey Azerbaycan Devlet Başkanıdır. YouTube'da "32. Gün Mithat Bereket" yazarsanız çıkar, bir röportajı var, der ki: "Türkiye'den yardım istedik, 4 helikopteri de vermedik." Aradan yirmi sekiz yıl geçti, yeni bir savaş başladı, yeni bir Karabağ Savaşı. Kim başlattı? Ermeniler başlattı. Ne yaptılar? Azerbaycan'a saldırdılar. İşte, o savaşın 3'üncü günü Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in bir demeci vardır "Bu semalarda yabancı uçak görürsem F-16 filosunu kaldırırım." Nereden gitti F-16 filosu? Türkiye'den gitti. Kim gönderdi? Türkiye gönderdi; Merzifon'dan gitti. Türkiye, İHA'sıyla SİHA'sıyla, tankıyla topuyla neyi varsa kardeşinin yanında oldu. Netice itibarıyla, kırk üç günde, yapılanın hesabı sorulmuş, toprak geri alınmıştır. Orada Müslümanlar Şuşa'daki camide huzur içerisinde namaz kılıyor, domuz ahırından kurtarılmıştır. Haçlı mantığı bu.

Tabii, bunun bize getirdiği de bir şey var. "Ne getirdi?" diyeceksiniz, şunu getirdi: Azerbaycan-Türkiye ittifakının sonucunda Türk dünyasında bir gelişme oldu, dünya da bir gelişme oldu, Türk Devletleri Teşkilatı kuruldu. Bunun sebebi nedir? Azerbaycan zaferidir. Azerbaycan zaferinin arkasında bir irade vardır -dün 4 tane helikopter verilmemiştir ama bugün Türkiye her şeyiyle oradadır- bu iradenin adı da Cumhuriyet'tir, bunu da kimse unutmasın. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz, o günkü şartlarda, bu savaş devam ederken hangi siyasi partinin temsilcisinin ne dediğini biliyoruz ve unutmadık. 300 milyonluk bir nüfus, 4,5 milyon kilometrekarelik bir coğrafyada Türk birliği kuruluyor. Bu, ümmetin birliğine atılan bir adımdır; bu, İslam'ın birleşmesi hususunda yapılan en önemli çalışmadır, Allah sonunu hayretsin. Bu, 2040 vizyonu ile birlikte hayata geçecektir, yaşayan görecektir.

Kıymetli milletvekilleri, Değerli Başkan; şimdi savaş Gazze'de devam ediyor; maalesef, dünyanın gördüğü ve göreceği

en büyük zulüm, insanlık vasfından uzak en büyük savaş devam ediyor. Bu savaş silahla mı alınır yoksa efendim, diplomasiyle mi biter, orasını bilemiyoruz. Yalnız, gördüğümüz bir şey var: Türkiye, Gazze'de gereğini yapıyor, sahra hastanesini kuruyor, hastalarını getiriyor, her türlü yardım önce Türkiye'den gidiyor. Türkiye'nin girişimleriyle Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda yapılan en son oylamada 153'e 10 yani İsrail'in yanında 10 ülke kalmış, en önemlisi de Amerika Birleşik Devletleri Güvenlik Konseyinde yalnız kalmıştır. Gördüğümüz odur ki dünyada bir uyanış vardır, İslam dünyasında bir uyanış vardır ve bu bir uyanışa vesile olacaktır. İnşallah, Allah nasip ederse Gazze'de sonuç alınacak, biz, başkenti Doğu Kudüs olan bir Filistin devletinin kurulduğunu Allah'ın izni, lütfu ve keremiyle göreceğiz, yaşayanlar görecek.

Tabii, ümmetin problemi sadece Gazze'de mi? Ümmetin zulüm gören insanları sadece Gazze'de mi? Değil. Bir de bizim doğumuz var yani 8 bin kilometre ilerimiz var, 8 bin kilometre ileride Doğu Türkistan var, Uygurlar var. Biz gençliğimizde, 15 yaşımızda başladık "esir Türk'e hürriyet" diye. 1970'li yıllarda yaşayanlar bilir, Türkiye'nin her yerini de donattık "esir Türk'e hürriyet" diye. Sovyetler Birliğindeki esir Türkler hürriyetine kavuştu, bugün Türk birliğini kurdu ama Doğu Türkistan duruyor. Biz bunun bedelini Kenan Evren'in mahkemelerinde ödedik, esir Türklere hürriyet istemenin bedelini ülkücü hareket, Milliyetçi Hareket, bizler ödemiştir, biz bedel ödedik, ödemeye de hazırız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 1944'te de öldü.

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) – Ve bugün İsa Yusuf Alptekin'i, akrabalarını, Uygurları, Doğu Türkistan'da bulunan Ümmeti Muhammed'in en garipelerini unutmadık, unutturmayacağız, unutmayacağız, unutursak kanımız çekilsin. Onlar bizim dindaşımızdır, soydaşımızdır, bu ümmetin en garipleridir. Allah nasip ederse, nasıl Sovyetler Birliği dağılmış, esir Türkler hürriyetine kavuşmuşsa yarın Uygurlar da yapılan zulümden kurtulacak ve hürriyetlerine kavuşacaktır. Bu, Allah'ın izni, lütfu ve keremiyle inşallah olacaktır.

Tabii, şimdi, efendim, en önemli mesele, din savaşı var mıdır? Vardır. O zaman dinini iyi öğreneceksin, dinini bileceksin. Dinin nasıl öğrenilir? Din küçük yaşta öğrenilir. Diyanet İşleri Başkanımızı buradan tebrik ediyorum, Allah onlardan razı olsun, 4-6 grubu yaş Kur'an kurslarını açtılar. Çok tepki oldu, efendim bununla ilgili çok menfi tavırlar koyanlar oldu, efendim infialler oldu. Bunlar devam etsin, devam edecek. En güzel yapılan icraatlardan biri 4-6 yaş grubu arası Kur'an kurslarıdır. İnsan Kur'an'ı 5 yaşında öğrenmelidir, 85 yaşında değil; hayata başlarken Allah'ın kelamını, Allah'ın emrini, nehyini, yasağını ve müsaadesini bilmek lazım. Bu yönden Sayın Diyanet İşleri Başkanımızı ve yetkililerini tebrik ediyorum. Efendim, tepki var mıdır? Elbette olacaktır. Türkiye'de -biraz evvel arz ettiğim gibi- din düşmanlığı yoktur, İslam düşmanlığı vardır. Her hususta İslam'a dil uzatmadan ilk fırsatta Diyanete saldırılır. Biz dinimizin yanındayız, Diyanet İşlerimizin yanındayız, müftümüzün yanındayız, imamımızın yanındayız, müezzinimizin yanındayız. Bir adım geri atmamız, esnememiz, kim gelirse gelsin biz onların yanındayız; bunu da hiç kimse unutmasın.

Kıymetli hazırım, değerli milletvekilleri; şimdi, Diyanetin kendi problemleri de var. Bir: Personel sıkıntıları var. Nedir bu personel sıkıntıları? Vekil imamlarımız var, bir türlü çözülmemiş bir problemdir. İmamın vekili ve aslı olmaz, imam imamdır. Doğarsın, kulağına ezan okunur. Ölürsün gelir, imam yıkar. Defnederler, başında telkini imam verir. Doğumdan ölüme kadar imam hayatımızın her safhasında vardır. Bunun vekili, aslı olmaz, imam imamdır. Bununla birlikte, Allah'ın kelamını öğreten, gençlerimizi yetiştiren fahri Kur'an kursu öğreticilerimiz var; yıllardır bu problem çözülmedi. Buraya gelirken de binlerce mesaj aldım. Diyanet İşleri Başkanlığımızdan, Cumhurbaşkanlığımızdan talebimiz, aramız şudur: Fahri Kur'an kursu öğreticilerinin de problemleri çözülsün. Bir an evvel, kadro verilecekse, imtihan yapılacaksa, neler yapılacaksa bunlar hayata geçsin diyoruz.

Şimdi, Diyaneti konuşup da Diyanetin hac ve umre organizasyonlarıyla ilgili kanaatimizi belirtmeden geçsek yanlış yapmış oluruz.

Değerli milletvekilleri, içinizde hac farızasını yapanlar vardır. Hac İslam'ın en önemli beş farzından biridir ve hac da en zor görevdir. Hacca niyet ettiğiniz zaman "Ya Rabbi, benim haccımı kolaylaştır." dersiniz. Dolayısıyla burada hac zordur. Hacda milyonlarca insanın aynı anda, aynı mekânlarda bulunması ve aynı ibadeti yapması lazımdır, münferiden tek başına yapılan bir ibadet değildir. Dolayısıyla bu ibadetlerde haccın organizasyonu Diyanet İşlerindedir. Biz yıllarca gider geliriz, görürüz; Diyanet İşleri bütün milletler içerisinde en iyi organizasyonu yapan teşkilattır. Bu sene Diyanet İşleri Başkanlığımız, haclılarına en çeşitli hizmeti vererek dünyada 1'inci olarak seçilmiştir. Diyanet İşleri Başkanımıza, Başkan Yardımcılarımıza, Hac İşleri Genel Müdüremize, hacda görev yapan ne kadar personel varsa buradan kendilerine çok çok teşekkür ediyoruz, Allah hepsinden razı olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Yıldırım, Sayın Kalaycı'dan kalan dakikayı da size veriyorum, iki dakika daha süre verdim.

Buyurun.

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, hepsine teşekkür ediyoruz. Daha yeni organizasyonların yapılmasını; yeni yeni haclılarımıza, umrecilerimize daha iyi hizmetler verilmesini Diyanet İşlerinden isteyeceğiz.

Kıymetli milletvekilleri, burada bu savaş bitmeyecek dedik, bu savaş bitmez. Bu savaş ne zamana kadar... Kıyamete kadar bitecek. Bu haç ile hilalin savaşıdır. Dikkatinizi çekerim: Karada Yahudiler var, siyonistler var; denizde kim var? Dünyanın en büyük savaş gemileri orada. Ukrayna'yı bıraktılar, Ukrayna'yı unuttular; Ukrayna şu anda kendi başına. Nerede herkes? Bir avuç aç, susuz, herhangi bir insani ihtiyacı karşılanmayan... Gazze'yi çevirmiş vaziyetler. Bu, kıyamete kadar devam edecektir ama Müslümanlar bunun sonunda galip olacaktır; bundan bir endişemiz yoktur, ciddi şekilde Müslümanların da bir uyanışı vardır.

Efendim, şimdi, burada vaktimiz bitiyor. Tabii, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimizin Türkiye'ye getirdiği en önemli kuruluşlardan biri de Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığımızdır. Bu Başkanlık hayata geçmiştir ve -cemevlerini devlet yapar, özel idare yapar, belediyeler yapar- kanununu da hep beraber çıkardık. İnşallah bu şekilde de devam ediyor ve biz de bu hususta elimizden geleni yapıyoruz. Sayın Genel Başkanımız da Hacı Bektaş'taki 6 dönüm arazisini cemevi yapılmak üzere Horasan Erenleri Dernekler Federasyonuna hibe etmiştir.

Genel Kurulu saygılarımla selamlarım.

Bütçemizin Türk milletine, devletimize hayırlı ve uğurlu olmasını Cenab-ı Allah'tan dilerim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yıldırım.

Dördüncü konuşmacı, Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Özdemir.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İletişim Başkanlığının 2022 yılı kesin hesap bütçesi ile 2024 yılı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, içerisinde bulunduğumuz çağda bilgi, bilgiye kolay erişim, bilginin doğruluğu ve yerinde kullanımı devletler ve organizasyonlar için en önemli konuların başında gelmektedir. Bunun yanı sıra, devletin kurumlardan oluşan geniş teşkilatlı bir yapı olduğu düşünüldüğünde, gerek kurumlar arası gerekse de iç ve dış kamuoyuna karşı iletişimin sahip olduğu değer kendisini her yönüyle göstermektedir. Bir başka deyişle, kurumlar arası ilişkiyle beraber devlet ile toplum ve devletler arası ilişkinin sağlıklı bir zeminde yürüyebilmesi için güçlü ve işlevsel bir iletişim stratejisine ihtiyaç vardır. Ülkemizde bu sorumluluğu yürüten İletişim Başkanlığımız, kurulduğu günden bu yana önemli sorumlulukları yerine getirmektedir. Yine, kuruluşundan beri en güzide devlet kurumları arasında yer alan Başkanlığın sadece mevzuatlara hâkim bir unsurda olması değil, teknik düzeyde en ileri seviyede bilgi toplama, analiz etme, değerlendirme ve politika üretme gibi alanlarda da yetiştirmiş personelin katkısıyla çalışmalarına devam etmesi elzemdir. Bu kapsamda, sosyoloji, felsefe, tarih, gazetecilik, ilahiyat gibi geniş bir yetkinlik kadrosunu bünyesinde barındıran İletişim Başkanlığı, statik olmayıp her an dinamik olan bir anlayış ve eylem hâliyle faaliyetlerine devam etmektedir. Millî güvenliğimiz ve toplumsal huzurumuzun korunmasında önemli vazifeler üstlenmenin yanında, Türkiye'nin uluslararası imajının korunması ve geliştirilmesi hususunda da İletişim Başkanlığının başarılı çalışmaları vardır. Diğer yandan, son zamanlarda Türkiye aleyhinde dezenformasyon faaliyetleri dikkat çekici şekilde artmıştır. Yalan, yanlış, yanıltıcı ve yönlendirici haberlerle Türkiye, uluslararası medya organları, düşünce kuruluşları ve terör örgütleri tarafından karalanmaya çalışılmaktadır. Türkiye'nin attığı adımların dış müdahalelere ve manipülasyonlara açık hâle gelmemesi, dünya kamuoyuna Türkiye'nin tezlerinin en doğru ve hızlı şekilde anlatılabilmesi için İletişim Başkanlığının teknolojik, fiziki ve insan gücünün güçlendirilerek ilgili kurumlarla yetki çatışması olmayacak bir eş güdüm içerisinde faaliyetlerinin sürdürülmesi sağlanmalıdır.

Basın-yayın kuruluşlarımızın sorunlarının çözülmesi demokrasimiz açısından önem arz etmektedir. İletişim Başkanlığının medya organları ve mensuplarının tanzim edilmesinde de sürdürdüğü gayretlere bu kapsamda değinmek istiyorum. Özellikle yerel medyamızın son dönemlerde vuku bulan bazı şartlar sebebiyle yaşamış oldukları zorluklar ve diğer sıkıntılar üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir. Yerel medyaya uygun koşullarda kredi desteği verilmesi, desteğin teknolojik gelişimi ve yatırım ihtiyaçları göz önüne alınarak uzun vadeli olması ve sektörde istihdamı desteklemesi bize göre önemli olacaktır. Özellikle, reklamlar ile resmî ilanlara uygulanan vergilemede, gazete kâğıdı, gazete mürekkebi ve kalıp gibi ürünlerin gümrük vergilerinde gazetelere kolaylıklar getirilmesi özgür basını anlayışına katkı sağlayacaktır. Anadolu medyasının basın ahlakına sahip, tarafsızlık ilkesine bağlı ve objektif şekilde faaliyetlerini sürdürebilmesi için özel destek programları uygulamaya konulmalı, yerel medyaya kamu reklamlarından daha fazla pay verilmelidir.

Yine, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen depremin etkilediği illerimiz de düşünüldüğünde özellikle yeni kurulan gazeteler için şart olan Basın İlan Kurumundan ilan ve reklamların alınabilmesi için gerekli bulunan üç yıllık yayın şartının yerel gazeteler için yeni bir düzenlemeyle bir yıla indirilmesi faydalı ve destekleyici bir adım olacaktır. Yine, medya mensuplarımızın, başta FETÖ olmak üzere Türkiye karşıtı faaliyet yürüten çevrelere yönelik ülkemizin medya diplomasisine katkı sağlamada üstlendiği veya üstlenebileceği değerli destekler göz önüne alındığında, belirli şartları sağlayan gazetecilerimizin yeşil pasaport alabilme imkânına da bir an evvel kavuşmaları gerektiği inancını taşıyoruz. Diğer yandan, internet gazeteciliğinin yaygınlaştığı bir dönemde bu durumu istismar etmeye çalışan çevrelere yönelik gerekli ve yeterli hukuki düzenlemelerin de hayata geçirilmesi büyük öneme sahiptir.

Bu vesileyle, İletişim Başkanlığımızın bütçesine Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özdemir.

Beşinci konuşmacı, Kırıkkale Milletvekili Sayın Halil Öztürk'tür.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı Savunma Sanayii bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk milletini en iyi özetleyen tasvirlerden biri, belki de cenk meydanında atının üstünde kılıcıyla, ok ve yayıyla düşmanıya göğüs göğüse çarpışan Türk yiğidi portresidir. Türk milleti olarak kahramanlığı ve cenk meydanlarındaki vuruşmasıyla dünyaya nam salmış bir millettir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün fikir babası olarak nitelediği büyük Türk milliyetçisi Ziya Gökalp'ın dizelerinde dile getirdiği gibi "Cenk meydanında nice koçyiğit/Din ve yurt için oldular şehit/Ocağı tütsün, sönmessin ümit/Şehidi mahzun etme yâ Rabbi/Soyunu zebun etme yâ Rabbi." diye dua ederek vatan, millet, bayrak uğruna görev yapan güvenlik güçlerimize minnettarlığımızı ifade ediyor, Yüce Allah'tan gazilerimize şifa, şehitlerimize de rahmet diliyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, cumhuriyetle birlikte ülkemizde artan ve gelişen sanayileşme millî güvenliğimiz açısından Silahlı Kuvvetler envanterinin daha modern ve etkin özelliklere kavuşması için yapılan çalışmaları da hiç şüphesiz etkilemiştir. Teknolojik gelişmelerin hız kazandığı ve bilişimden istifade etmenin gerekli olduğu günümüzde savunma sanayisi de tabii olarak büyümeye, değişmeye ve gelişmeye açık bir alandır. Görülen odur ki Cumhuriyet İttifakı'nın ortak ideali ve hedefi, yerli ve millî üretim Savunma Sanayii'nin de gündeminde ve hedefindedir. Türk mühendislerinin öncülüğünde Yurt İçi Geliştirme Modeli doğrultusunda son teknoloji ve üretilen savunma araçları bu düşüncenin tezahürüdür. Ne mutlu ki bugün savunma sanayimizdeki yerlilik oranı yüzde 20'lerden yüzde 80'lere ulaşmıştır. Kara, deniz ve hava araçlarının yanı sıra siber güvenlik, elektronik harp ve radar sistemleri, hava savunma ve silah mühimmat sistemleri alanında önemli projeler geliştiren Savunma Sanayii Başkanlığı kanaatimizce takdir edilecek işlere bundan sonraki süreçte de imza atacaktır. GÖKTÜRK Yer Gözlem Uydusu, ALTAY Ana Muharebe Tankı, EJDER YALÇIN Zırhlı Taktik Aracı, TCG ANADOLU Hücum Gemisi, PREVEZE Denizaltı, Akıncı İHA, AKSUNGUR SİHA ve adını bizzat Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin verdiği Millî Muharip Uçak KAAN gibi yüksek teknoloji projeleri ve daha birçok proje ülkemiz adına son derece gurur vericidir. Bu vesileyle, bu projelerde emeği geçen her bir çalışana, mühendise ve yetkililere gönülden teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teknolojiyi yüksek savunma sistemlerinin kurulması ve kullanılması, bir ülkenin genel güvenliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Bu bakımdan, Türkiye'nin savunma sanayisi açısından önemli bir düzeye gelmesi, bölgemizdeki gücümüzü ve güvenlik refleksimizi de artırmıştır. Son yıllarda özellikle İHA ve SİHA'larımızın etkin kullanımı, millî güvenliğimiz adına olumlu sonuçlar doğurmuştur. Hava üstünlüğünü ve operasyonel kabiliyetini kanıtlayan SİHA'larımız, 20'den fazla ülkeye ihraç edilerek ülkemizin gerek ekonomisine gerekse prestijine katkı sağlamıştır.

Türk savunma sanayisinin mali açıdan geçtiğimiz yirmi yılda çok önemli bir büyüme kaydettiği görülmektedir. Açıklanan rakamlara göre, Türk savunma ve havacılık cirosu 2022 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 12 milyar dolara yükselmiştir. Prestij açısından bir örnek verecek olursak da kardeş ülke Azerbaycan'ın elde ettiği Karabağ zaferinde ülkemizden alınan SİHA'ların etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Karabağ zaferiyle birlikte tüm dünya Türk SİHA'larının başarısını konuşmuş, bu husus elbette bizlere de gurur kaynağı olmuştur. Birileri başarıyı ve desteği Washington'da, Londra'da, Brüksel'de, Berlin'de ararken biz Anadolu'nun pırıl pırıl gençleriyle, gözlerindeki ışıltıdan aldığımız ilham ve tertemiz dimağlardan yükselen fikirlerle Türk ve Türkiye Yüzyılı'nı inşa

ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime burada son verirken Savunma Sanayii Başkanlığının 2024 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Güvenlik bağlamında binlerce yıllık askerî tecrübemizi gelişen teknolojiyle buluşturarak geleceğimizi de güvence altına alacağımıza inandığımızı belirtmek istiyor, Genel Kurulu ve ekranları başında izleyenleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Öztürk.

Milliyetçi Hareket Partisi adına son konuşmacı, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Kaşlı'dır.

Buyurun Sayın Kaşlı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MHP GRUBU ADINA RAMAZAN KAŞLI (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi, Cumhurbaşkanlığı, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı ve Devlet Arşivleri Başkanlığı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunuyorum. Aziz milletimizin temsilcisi Gazi Meclisimizi ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, neolitik çağdan Asurlulara, Hititlerden Perslere, Roma ve Bizans'tan Selçuklu'ya, Osmanlı'dan günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Aksaray'ımızın sahip olduğu ecdadımızdan bizlere kalan tarihî ve kültürel mirastan bahsedeceğim. Aksaray, insanoğlunun bundan tam on bir bin yıl önce Aşıklı Höyük'te ilk yerleşik hayata geçmesi ve burada milattan önce 8500'lü yıllarda ilk beyin ameliyatının yapılmasıyla insanlık tarihinin binlerce yıllık köklü izlerini taşıyan kadim bir İç Anadolu şehri, tarihî ve kültürel zenginlikleriyle Kapadokya'nın ana giriş kapısı, Orta Anadolu'nun ilk yerleşim yeridir. Aksaray kuzeyi güneye, doğuyu batıya bağlaması hasebiyle Sultanhan, Ağzıkarahan, Alayhan, Tepesi Delik Han gibi çok sayıda han, hamam ve kervansarayı sahiptir. 3.268 metre yüksekliğiyle volkanik Hasan Dağı'mızın kuzeydoğu eteğinden başlayan 14 kilometre uzunluğuyla dünyanın en büyük 2'nci kanyonu olan, içerisinde 100'ün üzerinde kilise ve kaya içi oyma yerleşim alanı bulunan İhlara Vadisi'yle, Manastır ve Sofular Vadileriyle, İhlara termaliyle, Yaprakhisar Selime Katedrali'yle, Narlıgöl'le, Melendiz Çayı'yla, Tuz Gölü'yle, Peribacaları ve çok sayıda yer altı şehriyle, eski kiliseleriyle ayrıca bir doğa ve kültür beşiğidir. 1142 yılında Selçuklu hâkimiyetine giren ve Selçuklu'nun Konya'dan sonra askerî başkenti olan Aksaray'da Kırk Kızlar Tepesi'nde II. Kılıçarslan sizi karşılarlarken, Zinciriye Medresesi'nden Eğri Minare'ye, Ulu Cami'den Yunus Emre Türbesi'ne, Yüksek Kilise'den "Küçük Ayasofya" olarak bilinen kilise camiye ve hemen onun yanında bulunan Melik Mahmud Gazi Hangahı yani şimdiki adıyla bilinen Darphane'ye Danişmentlilerden, Abbasilerden, Karamanoğullarından ve Osmanlı'dan çokça tarihî mizansenî günümüze yansıtmaktadır. 7 bin evliyanın bulunduğu rivayet edilen Ervah Kabristanlığı'yla Şehr-i Süleha olarak bilinen ahlak ve imanla yoğrulmuş Aksaray şehri, Hünkâr Hacı Bektaş'tan Tapduk Emre'ye, Yunus Emre'den Cemâleddin Aksarâyî'ye, Somuncu Baba'dan oğlu Yusuf Hakkî Baba'ya kadar, Hakk'ı arayan âşıkların hakikate yürüdüğü yol olmuş, çağları aşan gür seslerini tüm Anadolu'ya duyurmuşlardır.

Değerli milletvekilleri, Aksaray'ın, sahip olduğu tüm bu kültür varlıklarının yanı sıra, coğrafi değerleriyle -özellikle Güzelyurt ilçemizin- 1972'de yeni bir müze türü olarak kullanılmaya başlanan, doğa ve kültür ile dün ve bugün arasında bağlantı kurmaya odaklı eko-müze kapsamında değerlendirilmesi çok yerinde olacaktır. Aksaray'ımızın sahip olduğu, günümüzde de varlığını sürdüren, özellikle anıtsal yapıların çoğunluğu kent merkezinde olmak üzere, bölgede tescilli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı sayısı 881, Aksaray Müzesinde bulunan taşınır kültür varlığı ise 16.093'tür. Aksaray'ın özellikle tarihî kent merkezinin üstün evrensel değer taşıyan özelliklerini koruması ve geliştirmesi için Dünya Miras Alanı (DMA) statüsü kazandırılarak tüm insanlığın ortak malı hâline getirilmesi oldukça önemlidir. 2013 yılında Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde doğal miras statüsünde olan Tuz Gölü gibi Aksaray'ımızın sahip olduğu tüm değerlerin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne eklenerek hem hak ettiği prestijin hem uluslararası görünürlüğün sağlanması hem de bu değerlerin titizlikle korunarak gelecek nesillere aktarılması ve güvenceye alınması oldukça önemlidir.

Değerli milletvekilleri, bu vesileyle, Cumhurbaşkanlığı ve 2024 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaşlı.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına ilk konuşmacı, Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli'dir.

Buyurun Sayın Temelli. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüşüyoruz. Gerçi bu sistemde Cumhurbaşkanlığı bütçesi genel bütçe aslında çünkü her şey Cumhurbaşkanlığı sistemine bağlı olduğu için, ayrı ayrı bakanlık bütçelerini görüştüğümüzde bunun neden böyle olduğunu aslında burada hepimiz çok iyi bir şekilde hissettik.

Bütçeyi kim yapar? Bütçeyi kimin yaptığı, nasıl yaptığı ve nasıl yönettiği aslında o ülkedeki demokrasi ve hukuk meselesini açıklaması açısından çok çok önemli bir yeri işaret eder bize. Bütçenin nasıl yapıldığı, kim tarafından yapıldığı aslında demokrasi meselesindeki sorunları aşma konusunda da bize yol gösterir. Bugün bir kriz bütçesiyle karşı karşıyayız. Neden? Çünkü ülkede bir demokrasi krizi var. Ülkede demokrasi krizinin olduğu yerde...

(Uğultular)

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Sayın Başkanım, biz ne zaman konuşmaya başlasak muhakkak Bakanların bir ziyaret serüveni başlıyor burada ve gerçekten biz samimiyetle dinleniyor muyuz, dinlenmiyor muyuz; açıkçası bilemiyoruz. Dolayısıyla da aslında bu, bütçe ciddiyetsizliğinin de bir yansımasından başka bir şey değil. Dolayısıyla biz ciddi bütçeler yapsak ciddiye alınır, eleştiriler de ciddi dinlenir. Bütçe böyle yapılıncı da dinlenmesi de böyle oluyor, buna karşı cevaplar da böyle oluyor.

Bir kriz bütçesi, krizle mücadele edecek bir gücü de zaten söz konusu değil. Demokrasi krizi var çünkü bu ülkede, demokrasi krizinin olduğu yerde sağlıklı, halktan yana, toplumsal tercihleri önceleyen bütçeler yapmak zaten mümkün değil, mümkün olmadığını da görüyoruz. Neden demokrasi önemli? Çünkü bütçelerde en önemli şeylerden biri o bütçe hukukuysa, genel hukuk sistemi, kuvvetler ayrılığı sistemi, bütçenin denetlenmesinden denge denetleme meselesine kadar bu alanda hangi meseleyi ele alsanız sizin karşınıza çıkacak en önemli konulardan biri bütçedir. Yani bütçe aslında işin özetidir, demokrasi meselesinin özetidir. Dolayısıyla bugün Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine baktığımızda demokrasiden ne kadar uzak olduğumuzu, hatta olağan demokratik kurumların da nasıl hızla tasfiye edilmeye çalışıldığını görüyoruz. Bütçeyi kim yapıyor? Strateji ve Bütçe dairesi yapıyor. Sistemin otoriterliğini bize göstermesi açısından da bu önemli. Bakın, bütçeden kimsenin haberi yok, o kadar haberi yok ki Bakanların bile haberi yok. Bakanların burada sunumlarını dinledik Cumhurbaşkanlığının bütçesine gelene kadar, her Bakanlıkta aynı durumu defalarca biz burada deneyimlemiş olduk; Bakanlar gerçekten bütçeye vâkıf değillerdi.

Mesela, bütçeye en fazla vâkıf olması gereken Bakanlık, Hazine ve Maliye Bakanlığı. İki gün önce burada Hazine ve Maliye Bakanını dinlerken şunu anladık ki bütçeden bihaber. Neden bihaber? Çünkü kullandığı kavramlar, ekonomiye yaklaşımı

içinde bulunduğumuz ekonomik koşulları bize izah etmekten çok çok uzaktı. Hele hele, mevcut sorunları aşma konusunda nasıl bir çözüm getirdiğini biz öğrenemedik mesela. Sorduk, ısrarla sorduk, size de soruyorum: Bu bütçe açığını nasıl finanse edeceksiniz? Çünkü bu bütçenin en büyük kalemi 2,6 trilyon lirayla bütçe açığı. Hazine ve Maliye Bakanına sorduk, cevaplamadı; Plan ve Bütçe Komisyonunda da sorduk, yanıtlamadı; size soruyoruz ama eminim siz de yanıtlamayacaksınız, yanıtlamayacaksınız çünkü bilmiyorsunuz. Ama Hazine ve Maliye Bakanı bakın neler söyledi: Mesela, özellikle vergi yükü konusuna yaklaşırken şunu anladık ki Hazine ve Maliye Bakanı ortalama vergi ile vergi yükü arasındaki farkı bilmiyor. Bize ortalama vergi oranından bahsediyor, diyor ki: "KDV'nin ortalama oranı yüzde 14,5." Önemli olan, KDV'nin yükünü kim taşıyor? KDV'nin yükünü "nihai tüketici" dediğiniz, aslında emekçiler taşıyor, işçiler taşıyor. Dolayısıyla yük başka bir şey, ortalama oran başka bir şey.

Asgari ücret meselesi... Mesela, bize diyor ki: "Asgari ücretten vergi almıyoruz." Yani ne yapıyorsunuz? Asgari ücretli ay sonunda gidip 11.400 lirasını aldığı anda üzerine de "Bak, senden vergi almıyoruz; al, 1300 lira daha." mı diyorsunuz? Hayır. O 1300 lirayı, siz, aslında işverende bırakıyorsunuz, dolayısıyla işvereni sübvansiyon ediyorsunuz. Bu sübvansiyonu da geliyorsunuz, burada diyorsunuz ki: "Bakın, asgari ücretten vergi almıyoruz." Vergi harcamasındaki yaklaşık 500 milyar lirayı böyle açıklamaya çalıştı.

Tabii, bu meselelerde, açıkların nasıl finanse edileceği meselesinde bir şey diyemediği gibi çok ilginç bir şey söyledi bize, dedi ki Sayın Yılmaz: "Türkiye'nin paraya ihtiyacı yok." Biz anladık ki bizim Hazine ve Maliye Bakanı aslında turistik seyahat yapıyormuş, arkadaşlarını ziyarete gidiyormuş. "Türkiye'nin paraya ihtiyacı yok." ne demek? Bakın, Türkiye'nin o kadar çok paraya ihtiyacı var ki. Gerçi borçlu olan her devletin paraya ihtiyacı olur. Yani, siz, ay sonunu getiremediğinizde paraya ihtiyacınız olmuyor mu? Kredi kartını niye kullanıyorsunuz? Genel anlamda da borç meselesi böyledir, borç varsa paraya ihtiyaç vardır.

Ne kadar borç var? Mesela, kısa vadeli dış borçta 2024 yılı için projeksiyonunuz ne kadar? Ben size söyleyeyim: Minimum 220 milyar dolar. Peki, cari işlemler açığını ne bekliyorsunuz? Minimum 45 milyar dolar. Toplam 265 milyar dolar çevireceksiniz. 265 milyar doları çevirmek zorunda olan bir ülke nasıl "Paraya ihtiyacımız yok." der? Artı, bütçe açığı 2,6 trilyon lira dedik, bu rakam 80 milyar dolara karşılık geliyor; bir de bu başlangıç ödeneği; sene sonunda ne olacak bilmiyoruz. Dolayısıyla Hazine ve Maliye Bakanı dedi ki: "Yeşil dönüşüm, dijital..." Hazineyle ne ilgisi var bunun? Sonra anladık ki herhâlde Darphanede bir yeşil dönüşüm olacak, büyük olasılıkla dolar basacaksınız, başka da yolu yok bunun. "Paraya ihtiyacım yok." diyorsunuz, bu kadar açık var... Dolayısıyla işin esprisi biraz da burada saklı.

Peki, Çalışma Bakanı –bakın, ilginç, bunlar bize çok absürt geliyor- burada dedi ki: "Sosyal güvenlik sisteminin açığını hallettik. Karşılama oranı şu oldu, bu oldu; bu iş bitti." Çalışma Bakanımız bütçeyi açıp da orada sosyal güvenlik sisteminin ne kadar fonlandığını merak bile etmemiş. 2024 yılında yaklaşık 400 milyar lira bir fonlama var. Ya, nasıl oluyor da sosyal güvenlik sisteminin desteğe ihtiyacı olmuyor?

Diğer taraftan, baktığımızda, Ulaştırma Bakanı, bu kadar açık vermiş, bu kadar krizi besleyen bir bütçede diyor ki: "Kamu-özel iş birliklerine devam edeceğiz."

Adalet Bakanı bile saray yaptıрма peşinde, bize gösteriyor "Ankara'ya adalet sarayı yaptırıyoruz." diye. Ya, kriz var, "İstikrar." diyorsunuz, istikrar tedbirleri almanız lazım.

Merkez Bankası Başkanı bambaşka bir âlemde, diyor ki: "Enflasyonu 2026'da yüzde 8,5'e düşüreceğiz." 2,6 trilyondan başlayan bütçe açığı 2025'te ne olacak belirsiz. Dolayısıyla ortada saçma sapan bir durum var.

Peki, bu saçma sapan durumun nedeni ne, neden böyle oluyor? Çünkü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bütçe yapamaz. Bütçe yapamadığı için de biz adına "bütçe" dediğimiz ama özü itibarıyla bütçe anlamı taşımayan bu rakamlarla boğuşuyoruz. Bu rakamlarla boğuşuyoruz ama bu bütçenin halkın üzerindeki yükü çok ciddi boyutlarda; zamlar, enflasyon, geçim sıkıntısı, açlık, yoksulluk. Bu rakamlar önemli rakamlar, yaşamın gerçekliğini bize anlatan rakamlar. O zaman bütçeyi kim yapmalı? Bütçeyi halk yapmalı. Bütçeyi kim yapmalı? Emekçiler yapmalı, yoksullar yapmalı yani bu sistemden, bu düzenden mağdur olanlar yapmalı. O yüzden de bu köhne sistemin ve onun uydurma sisteminin dayattığı bir bütçe anlayışıyla değil, özellikle yerellerden başlayan, halkın katıldığı, radikal demokrasi anlayışıyla, demokratik ulus anlayışıyla hayata geçmiş olan bütçeler ancak ve ancak Türkiye'yi demokratikleştirebilir; tam tersinden "doğrudan katılım" dediğimiz "doğrudan demokrasi" dediğimiz anlayışla biz Türkiye'nin yapısal sorunlarını çözebiliriz. Bu ikisi arasındaki güçlü illiyet bağını yitirdiğimiz ölçüde ne bütçe yapabiliriz ne de Türkiye'nin yapısal sorunlarını çözebiliriz. Bakın, Kürt sorunundan bahsettiğimizde çok ciddi bir yapısal sorundan bahsediyoruz ama bu yapısal sorunun dayandığı meselenin aslında bir bütçe hakkıyla ilişkili olduğunu ıskalıyoruz. Bakın, bugün "kayyumlar" dediğiniz şey aslında yerel bütçelerin tasfiyesidir. Oysa yerel bütçeler yapılabilse, halk o yerel bütçelere katılabilse; o merkezî bütçeyi de disipline edecek, demokratikleştirebilecek bir etki yaratacaktır. Oysa ne var? Kayyumlar var. Kayyumların olduğu yerde vesayet var; vesayetin olduğu yerde de tabii ki demokrasiden bahsetmek mümkün değil. Şimdi, biz bunu söylediğimizde, her seferinde AKP Grubu diyor ki: "Yine biz kazandık seçimleri."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirin Sayın Temelli.

SEZAİ TEMELLİ (Devamla) – Bitiriyorum.

Bakın, vesayet sisteminin açıklaması açısından şunu söylemek gerekiyor: Mesela, torba yasalarla çok alışık olduğunuz için seçim de bir torba sistem, aslında oyunuz yüzde 34, yüzde 34'le siz bütçe yapıyorsunuz dolayısıyla vesayete bu kadar sarılmanızın nedeni bu. Neden? Çünkü meşruiyet zeminini bu sistemde yaratmanız mümkün değil. 7 partiyi bir araya getirmişsiniz, bir torba sistemi oluşturmuşsunuz, o torba sisteminin bu meşruiyeti sağlama gücü yok, sağlasa sağlasa ancak bir icazet sistemi sağlar. Yani vesayet burada, icazet burada, bütçe de burada işte.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Temelli.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili Sayın Cengiz Çiçek'e aittir.

Buyurun Sayın Çiçek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve değerli halkımızı, Halkların Demokratik Kongresi ve partim adına saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin bildiği üzere Türkiye siyasi tarihinin yakın dönem kırılma aralığı 7 Haziran süreciydi. Bu tarihte iki seçenek önümüzde durmaktaydı; ya tekçi, inkârcı, antidemokratik cumhuriyet demokratikleşecek ya da mevcut sistem kendisini biriktirerek ve aynı oranda çürüyerek yoluna devam edecekti ve öyle de oldu. Son çözüm süreci ve ona bağlı olarak gelişen diyaloga açık, siyasal, toplumsal iklim ve HDP'nin 7 Haziran seçim başarısı sadece iktidarı değil bir bütün olarak devletin kendisini de korkuttu. Korku; sömürüye, talana, yolsuzluğa dayalı sistemin avuçlarınızın içinden kayıp gitmesiydi ve bu korkunun bir sonucu olarak iktidar, Ankara'nın karanlık dehlizlerinde yuvalanmış ruhları yardıma çağırdı ve yeni olarak ortaya çıkanlar eski olanla devletçi bir nikâh kıydı. O günden bugüne "çöktürme planı" adı altında partimize, halkımıza, toplumsal muhalefete yönelik son derece sistematik olarak işleyen bir darbe rejimiyle karşı karşıyayız. Öyle ki, bu uygulamalarınız karşısında Kenan Evren bile mezarında

ters dönmüş olabilir. Ülke genelinde yüzde 80'lere varan çözüm sürecine destek oranı sizleri öylesine ürküttü ki elindeki tek araç çekiş olan her şeyi çivi sanır misali kim hak talep ettiyse, ediyorsa bir tehdit olarak algıladınız ve algılıyorsunuz.

Evet, Türkiye 2015 yılıyla birlikte büyük bir siyasal, idari çürüme ve ekonomik çöküşe doğru yol almaya başladı. O günden bugüne bu coğrafyada hırsızlık, çeteleşme, yozlaşma ve ölümler olağan hâle geldi. Unutmayın, bir iktidar ölümü olağan hâle getirdiğinde çürümeye başlar; Cizre, Sur, Nusaybin gibi kent ablukalarında ve Gezi'de insanların katledilmesi üzerinden inşa ettiğiniz rejim doğal olarak bugün iyice yozlaştı, çürüdü ve toplum için açık bir tehdit hâline geldi. Gezi ve Kobane sizleri öylesine tedirgin etmiş olacak ki çareyi zulmü artırmakta buldunuz. Halkın demokrasi ve özgürlük mücadelesi karşısında fiilî olarak hayata geçirdiğiniz olağanüstü hâle 15 Temmuzla birlikte resmîyet kazandırdınız. Sonuç olarak, Allah'ın lütfu sizi sıkça eleştirdiğiniz ulusalcı, milliyetçi zihniyetin bir başka kopyasına dönüştürdü. Özetle, iktidarınız boyunca en büyük değişim beyazın yeşile dönüşmesi oldu. Neticede siz eskiyi sahneye çağırırken çürüme devam etti. Bu öyle bir çürüme ki ülke nüfusunun dörtte 1'i sosyal yardımlarla geçinebilirken, gençler her gün sokaklarda çeteler tarafından katledilirken, güvencesizlik sonucu intiharlar artarken, istifa etmeniz gereken yerde halkın gözüne batırıcısına mangal partileri yapmaya, löp löp götürmeye ve zenginleşmeye devam ettiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) "Beka." dediniz, "Aile." dediniz, oysa ne beka ne beka ne aile sorunu vardı; siz çalıştırılacak çocuk işçi, ölüme gönderilecek yoksul genç bedenler arıyordunuz. Çocuklar ve gençler iktidarınızı ayakta tutmanın aracısı kılınırken emekliler ve yaşlılar "Bir canımız var, o da başımıza bela olmuş." sözleriyle rejiminizi için neyi ifade ettiklerini en yalın şekilde tarif ettiler. Cumhuriyet biz ötekiler için hep inkârcı bir cumhuriyet idi ve hâlen de öyle. İnkârcılığa ısrar edildikçe 85 milyon yurttaş için ise bir yalanlar cumhuriyetine dönüştü. Bu yönüyle, cumhuriyetin yüz yıllık tarihi yoksullaşmanın, yozlaşmanın ve çürümenin de tarihidir. Bir söz vardır, der ki: "Pius vardır, makamı kurtarmak için imanı terk eder; Pius vardır, imanı kurtarmak için makamı terk eder." Siz makam için vicdanı, insanı terk ettiniz. Özetle, siz bizim açlığımızla doyduunuz, ölümlerimizle ömrünüzü uzattınız.

Değerli arkadaşlar, bu genel çürümenin odağında demokratik bir sistem kuramamak vardır. Demokratik bir sistemin inşası için de sorunlarınızla yüzleşmek ve çözüm iradesi geliştirmek zorundasınız. Bakınız, son çözüm sürecinde, iktidarından resmî muhalefetine hepiniz, çözülen Kürt sorunu bizi de çözer korkusuyla resmî sularınıza geri çekildiniz. Elbette kaygınızda haklısınız, Kürt sorunu çözülürse bu ülkede kandan, savaştan beslenenlerin rant imparatorluğu da çözülecektir.

Hatırlatalım, daha yakın zamanda gözlerindeki ışıltıyla birlikte meçhule karışan bir bakanınız şunları diyordu: "Onlar faizleri yükselterek Türkiye'nin kanını emenlere büyük olanaklar sağlamak için ellerinden gelen her türlü şeyi yaparken biz 'Faizleri indireceğiz.' dedik, hiç kimseye boyun eğmedik çünkü ezan susmaz, bayrak inmez." Peki, şimdi durum nedir, biliyor musunuz? 2024 yılı merkezî yönetim bütçesinde faiz ödemelerine 1 trilyon 254 milyar lira ödenek ayrıldı. Bu rakam, geçen yılın 2 katından fazla. Ee, ne oldu şimdi, biliyor musunuz? Bu durumda, sizin hesabınıza göre, ezanın susması, bayrağın inmesi olması gerek, nereye baktığı belli olmayan Bakanınızın da gözlerinin ferinini sönmüş olması gerek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İşte, cumhuriyetin özeti bu örnekte saklı değerli arkadaşlar: Ülkenin kaynaklarının üstüne çök, her şeyi satılığa çıkar, sonra ezanın sesini yükselt ki aman, kimse duymasın; Filistin halkı katliamdan geçirilirken ticaret gemilerini İsrail limanlarına sür, Kürt'ün toprağına da ölüm makinelerini yolla, sonra bayrağı üstüne ört ki aman ha, kimse görmesin.

Ülkenin iç denizinde yer alan İmralı Adası'nda hukuku askıya al, sonra "Hukuk devletiyim." de. Şu andaki iktidarın hukukla tek ilişkisi, hukuku askıya almasıdır. İtalyan filozof Agamben aynen şunu söylüyor değerli arkadaşlar: "Kampta olup bitenlerin yasal olup olmadığı yolundaki tüm sorular anlamsızdır." Bu sözler, tam da mevcut rejiminizi ve bu rejimin İmralı'daki uygulamalarını tarif etmektedir. "Millî güvenlik" adı altında yasa dışına çıkarsanız, günü gelir, olağanüstü olarak görülen o yasa dışılık bugün olduğu gibi olağan bir rejime dönüşür ve bütün toplumu sarar sarmalar. Artık kabul edin, Kürt meselesi çözümsüz kaldıkça spordan sanata, siyasetten yargıya her yerde bir çözüme ve yozlaşma alıp başını gidiyor. Kaybeden ülke insanı, kazanan ise sermaye grupları ve sömürden beslenenler oluyor. O nedenle diyoruz ki: Kaynağını Kürt meselesinin çözümsüzlüğünden alan İmralı'daki mutlak iletişimsizlik politikası, topluma dayatılan bir yönetim sistemi hâline dönüşmüştür; itiraz eden, hakkını arayan herkese uygulanan bir rejim hâlini almıştır. Gençler "Barınmak istiyoruz." deyince ablukaya alınır ve tecrit edilir, Cumartesi Anneleri "Çocuklarımızın kemiklerini istiyoruz." deyince ablukaya alınır ve tecrit edilir; bu uygulamaların gerekçesi de millî güvenlik ve beka olur. Böylece günün sonunda bir avuç mutlu ve güvenceli azınlık; bir tarafta geleceğini zorunlu olarak yurt dışında arayan yüz binlerce genç, diğer tarafta yurdu kendi sarayları yapan kara paracılar, çete liderleri ve onlarla kol kola dolaşan siyasiler.

Martin Luther King aynen şöyle diyor: "Bir yerdeki adaletsizlik, her yerde adaletle tehdittir." Bu söz boşuna söylenmedi değerli arkadaşlar. İşte, İmralı'da başlayan mutlak tecrit politikaları her yerde aşama aşama adaletsizliği, kayıt dışılığı ve darbe rejimini böyle örgütledi. Hemen her gün bir skandala uyanan ülkeyi el birliğiyle siz ortaya çıkardınız. Bakın, Marx mevcut durumu öyle güzel özetliyor ki aynen şunları söylüyor: "Siz devletin zirvesinde keman çalarsanız, aşağıdakilerin dans etmekten başka ne yapmasını beklersiniz ki?" Evet, siz 90'ların karanlık kişilerinden, ilişkilerinden medet umdukça çeteler her yerde kol geziyor; uyuşturucu sokak sokak bu ülkenin gençlerinin canını alıyor, toplumu çürütüyor; liyakati bırakıp eş dost, akraba, yandaş düzenini örgütledikçe bu ülkenin gençleri geleceksizliğe karşı göç yollarına düşüyor. Özetle, siz mücahitlikten müteahhitliğe geçerek haksız kazancı kible hâline getirdiniz, ulus devleti ilahlaştırdıkça devletli olmak sizi teslim aldı.

Mevcut MİT Başkanı bir zamanlar "Siyaset normalleşmektir." derken şimdi Teşkilat-ı Mahsusacı, derin devletçi olup Kuvayımilliye savunusu yapıyor ama şunu unutmayın ki siz 1'inci Dönem Trabzon Mebusu muhalif Ali Şükrü Bey'i ortadan kaldırmak için Topal Osmanlardan medet uman sistemi ayakta tutmaya çalıştıkça, bizler Agos'ta Hrant Dink olmakta ısrar edeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Siz "Kızıl elma" dedikçe, biz halkların eşitliği ve özgürlüğü için canlarını ortaya koyan Deniz, İbrahim, Mahir ve Mazlum olmaya devam edeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, peki, bu karanlık tablodan, bu korkunç zamanlardan kurtulmanın yolu nedir? İvedilikle Kürt sorununun demokratik çözümü gündeme alınmalıdır. Siyaseti güvenlik aklıyla eşitlemek büyük bir hezeyandır Kürt sorunu siyasal bir sorundur, statü sorundur ve anayasal bir sorundur. Kürt meselesini MİT operasyonlarına, istihbarata ve suikastlere sıkıştıramazsınız. Her şeye güvenlik ve istihbarat gözüyle bakmak dün olduğu gibi bugün de toplumsal kutuplaşmayı, ekonomik krizi ve siyasi istikrarsızlığı derinleştirmektedir. Ölüm kusan plakasız araçlar rejiminden, 12 Eylülün cilanmış, bataryası değiştirilmiş hâlden kurtulmak, 2'nci yüzyılda en temel görevimizdir. Milliyetçi, dinci, cinsiyetçi ve sermaye öncelikli ulus anlayışından vazgeçmediğiniz sürece farklı kimliklere, inançlara, kadınlara ve emekçilere "Bu ülke benim de ülkemdir." deditemeyeceksiniz. Dönemin ABD Başkanı Obama Mecliste İngilizce konuştuğunda ayakta alkışlayan bu toprakların kadim dillerinden olan Kürtçe ve Süryanice konuşulduğunda ise öfke nöbeti geçiren hâllerinize de "milliyetçilik" diyorsunuz. İşte sizin yüz yıldır coğrafyamıza dayattığınız bu milliyetçilik kapitalist moderniteye ve sermaye gruplarına dost ve onların hizmetindedir, bu toprakların öz kimliklerinin ise karşısında ve onlarla mücadele hâlinindedir. Bu sebeple "ulus" kavramını geniş tanımlamak, herkesi içine alacak bir ortak kimlik inşa etmek artık kaçınılmazdır, dayanışma ve özgürlük bilincine dayanan demokratik ulus anlayışından kaçmak ise 21'inci yüzyılda çağ dışılıktır. Ulus devleti tabu hâline getiren, yapay sınırlarla hayatlarımızı bölen anlayış yerine, halkların sosyal, kültürel, tarihsel, ekonomik ve coğrafi özellikleriyle bir arada yaşamını sağlayan tek gerçekçi çözüm demokratik konfederalizmdir.

Yüz yıllık açmazlarınızın, Rojava'da IŞİD'in başaramadığını vazife edinerek suçlara bulaşmanızın ve Orta Doğu'nun emperyalist güçlerin oyun sahası hâline gelmesinin temel sebebi ise değerli arkadaşlar, ulus devlet anlayışıdır. Bu kördüğünden kurtulmak için tek yol halkların demokratik konfederal ilişkilerini geliştirmek ve savunmaktır.

Sonuç olarak, mevcut iktidar, değiştirme iddiasıyla geldiği rejimin kendisi oldu. Şimdi, bu devletçi rejim onun mezar kazıcısı oluyor çünkü artık bir tahtları var taşları yok; bir kılıçları var mecalleri yok.

Evet, arkadaşlar, çöktürme planı an itibarıyla çözülme ve çökme planı olarak yoluna devam ediyor. Çözülen, kültürel kodlarımız, inançlarımız ve toplumsal değerlerimiz; çöken ise yargıdan yasamaya, iktidardan ekonomiye bir bütün olarak sistemin ta kendisidir. Bugüne kadar bizleri çürümeye ve çöküşe götüren sürecin fotoğrafları ise "Allah için savaş!" nidalarıyla Maraş'ta katledilen Alevilerdir; "hayata dönüş" yalanyıla hapishanelerde diri diri yakılan devrimcilerdir, sosyalistlerdir; "terörle mücadele" uydurmasıyla katledilen ve cenazesi yedi gün boyunca sokakta bekletilen Taybet anadır; tek suçları yapay sınırlarla bölünmüş vatanlarında geçinmek için ekonomik faaliyet yürütürken katledilen Roboski köylüleridir, Kürtlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim Sayın Çiçek.

CENGİZ ÇİÇEK (Devamla) – Özetle, yüz yılın sonunda çürüyen, kokuşan ve katıksız halk düşmanlığında ısrar eden bir sistemle ve salt kendi iktidarını ayakta tutmak için toplumu uçurumun eşiğine getiren bir rejimle karşı karşıyayız. Bizi mi soruyorsunuz? Asla ve asla uçurumdan aşağı düşmeye razı olmayacağız ve gerekirse Cemal Süreya'nın dizelerinde kaleme aldığı gibi "Yurdumsun ey uçurum!" diyerek uçurum çiçekleri olacağız.

Selamlar, saygılar.

Teşekkür ederim Başkanım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.41

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.41

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına yapılan konuşmalara devam ediyoruz.

Söz sırası, Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar'dadır.

Buyurun Sayın Çandar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dönüp şöyle başlayacaktım: "...(*)" diyecektim, "...(*)" deyip bu sözlerimin ne anlama geldiğini kendisine hitap ettiğim Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz gayet iyi anladı diyecektim, burada yok ama tutanaklardan okuduğu zaman sanırım anlayacaktır çünkü bu dil onun ana dili. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Sadece o değil, ana dili Kürtçe olan hangi partiden olurlarsa olsunlar sayın milletvekilleri de anlarlar, öyle sanıyorum. Aramızda anlamayanlar için Türkçesini de söyleyeyim "Bu toplantımızın, ülkemiz halkına, Kürtlerin ve Türklerin arasındaki kardeşlik ilişkilerine hizmet etmesini canıgönülünden diliyorum, bunu ümit ediyorum." dedim. Bir süredir Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, burada, Kürtçe sözcükler duymaya, buna alışmaya başladık. Öyle ki Kürtçe sözcükleri sadece Kürt milletvekillerimiz değil, benim gibi 65 yaşından sonra Kürtçe ders almayı, Kürtçe öğrenmeyi öne almış milletvekilleri de kullanıyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) O yaştan sonra Kürtçe öğrenmeye kalkışmanın tek bir sebebi vardı, bunu TRT ekranlarında da yıllar önce açıklamıştım, ülkemiz nüfusunda en az 5'te 1 oranında, neredeyse 4'te 1 oranında halkımızın ayrılmaz bir parçası olarak gördüğümüz Kürt vatandaşlarımıza göstermemiz gereken saygıdan ötürü. Kürt vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu benim ana dilimi biliyor, resmî dil olduğu için öğreniyor ama benim gibilerin de en azından gönüllü olarak onların ana dilini öğrenmeye çalışması, hem onlara saygı ve hem de ülkemizin ulusal, toplumsal ve hatta toprak bütünlüğü bakımından gerekli bir çaba olmalıdır. Öyle düşünmüştüm, bugün de öyle düşünüyorum. Bir durup düşünün, şu anda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında Kürtçenin işitilmesi ülkenin birliği açısından daha hayırlı değil mi? Hatırlayın, Leyla Zana 1991 yılında milletvekilliği yemininde "Türk ve Kürt halklarının kardeşliği" sözcüklerini yemininin sonunda Kürtçe olarak söylediğinde kıyamet kopmuştu. Bugün ise Kürtçenin yani ülkemizin Kürt vatandaşlarının ve bir bölüm milletvekiliminin ana dilini burada "anlaşılmayan bir dil" olarak tutanaklara kaydedilmeden, bu çatı altında telaffuz edilebilmesini bölünme değil birleşme şansı olarak görmeliyiz.

Size tanınmış yazı insanı Şeyhmus Diken'in iki ay önce yayımlanmış bir sözlü tarih çalışmasında yer alan 20 yaşındaki bir Diyarbakırlı gencin Diyarbakır aidiyetiyle ilgili şu satırlarını okuyayım: "Eski Diyarbakır, sokaklarında çocuklarının rahatlıkla oynadığı, kardeşliğin ve birlikteliğin sembolü, ırkçılık ve din ayrımının olmadığı samimi bir yer. Eski Diyarbakır, her türlü insanı bağrına basan kadim bir şehir. Mertliğin, cömertliğin ve kardeşliğin şehri orası." Diyarbakırlı gencin bu sözlerine ben de bir şey ekleyelim: Sadece Diyarbakır değil tüm Kürt illeri, ülkemizin tüm Kürt illeri mertliğin, cömertliğin ve kardeşliğin mekânlarıdır. Mertliği, cömertliği ve kardeşliği ülkemizin her köşesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısının altına taşıyalım. Anayasa'nın 3'üncü maddesini okumaya, okutmaya hiç gerek yok, Türkçe'nin resmî dil olduğuna kimsenin itirazı yok zaten.

Bu vesileyle size geçen hafta Ankara'da yapılan ve birçok siyasi partiden milletvekilinin ve hatta çok sayıda akademisyenin katıldığı bir toplantıdan söz etmek istiyorum. "Kürt Çalışmaları Merkezi" adlı kuruluş en son yaptığı Türklerin Kürt algısını ölçen bilimsel çalışmanın sonuçlarını ve ortaya çıkan verileri paylaştı. Bu verilerin en önemilerinin başında Türkiye'de son on yılda Kürt kimliğinin güçlenmiş olması geliyor ama Türkiyelilik zayıflamıyor, tam tersine, güçlenen bir Türkiyeli Kürtlük kimliği var ve taleplerde birinci sırada ana dili geliyor. Türklerde bu talebe karşı büyük bir reaksiyon yok. Türklerin yüzde 45-50'si bu konuyu müzakereye açık. Nüfustaki oranıyla buna Kürtleri de ilave ettiğiniz takdirde bu oran yüzde 60'ı geçiyor. Yani ülkemiz nüfusunun yüzde 60'ı ve üzeri "Dil meselesi ve diğer demokratikleşme taleplerini bir masa etrafında konuşabilmeye hazırız." diyorlar. Gel gelelim, araştırmacıardan biri şu uyarıyı yapma gereği duydu ve şöyle dedi: "Ancak siyaset sahnesi çok böyle değil. Görünen o ki toplumda değişen Kürt algısı ve Kürtçeye dair yaklaşım ile siyaset sahnesi çok uyum sağlamıyor. Siyaset buralardan

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

kendine dersler çıkarıp bu değişen sosyolojiyi nasıl konuşuruz diye çalışmaya başladığında cevaplar bulacaktır.”

Şimdi, burada Cumhurbaşkanlığı bütçesine bakıldığı vakit, ülke halklarının birliği, özgürlük alanlarının genişletilmesiyle, ana dilinde eğitimin sağlanmasıyla nasıl sağlama alınır, bu konuda hiçbir şey yok ama Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği bütçesinin bir önceki yıla oranla 2 mislinden fazla artışı öngörülmüş, 286 milyona çıkarılması teklif ediliyor. Geçen yılın rakamı 114 milyon lira, bir yıl içinde yaklaşık 172 milyon lira artış; bu anormal artışın hiçbir inandırıcı gerekçesi yok. Millî Güvenlik Kurulu istişari bir organ olmaktan çıkartılıp yeniden güvenlikçi bir devletin payandası olarak sanki tasarlanmak isteniyor. Dolayısıyla bu zihniyetle hazırlanan Cumhurbaşkanlığı bütçesini reddetmek, ona “hayır” oyu vermek demokrasi ve özgürlüklere öncelik vermenin gereğidir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, gerek Büyük Millet Meclisinin açılış konuşmasındaki gerek o günden bugüne çeşitli beyanlarındaki vurgularından anladığımız kadarıyla yakında yeni bir anayasa önerisiyle gelecek. Kendisine Anayasa’nın, ana dilinde eğitimi engelleyen 42’nci ve 66’ncı maddelerini ciddi bir değişikliğe uğratacak bir çalışma içine girmesini önereceğim. Ayrıca, “darbe anayasası” diye nitelediğiniz 1982 Anayasası’nın halk iradesini gasbenden, İçişleri Bakanına seçilmişleri görevden alma yetkisi veren 127’nci maddesini de kaldırın, sizin iktidarınız kadar Anayasa’nın baskıcı maddelerine başvuran hiç olmadı.

Söz Cumhurbaşkanı ve Anayasa’dan açılmışken, şu sırada, Cumhurbaşkanlığı bütçesini, yakın tarihimizin en ağır anayasal krizinin içine düştüğümüz bir sırada tartışıyoruz. Cumhurbaşkanının görevlerini tanımlayan Anayasa madde 104’te deniliyor ki: “Cumhurbaşkanı, Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.” Anayasa Mahkemesi ile Yargıtay ters düştüler. Cumhurbaşkanının bu krizde yapması gereken Anayasa’ya başvurmak ve gereğini yapmaktı, Anayasa’nın 153’üncü maddesini uygulamaktı; bu madde Cumhurbaşkanını da bağlıyor ve derhâl uygulanmasını gerektiriyordu. Anayasa Mahkemesi dün Can Atalay’a ilişkin, üstelik bu kez 12’ye 3 gibi büyük bir oy farkıyla yeni bir ihlal kararı verdi, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan’ın derhâl bu kararı uygulatması gerekiyor ve Can Atalay, bu sıralardaki meşru yerini bir an önce almalıdır. Peki, ya, yüksek yargı organları arasında görüş ayrılığı varsa ne yapacağız? Kendisini kısa süre önce Silivri’de ziyaret ettiğim Hatay Milletvekili ve hukukçu Can Atalay, bana bu konuda yol gösterici bir şekilde, Anayasa’nın 158’inci maddesini hatırlattı; ben de gittim, baktım Anayasa’nın 158’inci maddesine ve Cumhurbaşkanlığı için hakemliğe de gerek bırakmıyor. Ne deniyor Anayasa’nın 158’inci maddesinin son cümlesinde? “Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.” Dolayısıyla, bitti... Söyleyeceğim, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ve yakın çalışma arkadaşları Anayasa’ya uyun, Anayasa’yı uygulayın, Türkiye’yi görülmemiş bu hukuk krizinden çıkarın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamlı) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. “...” (*) (DEM sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çandar.

Dördüncü konuşmacı, İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM sıralarından alkışlar)

Süreniz yedi buçuk dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) – Sayın Başkan, ekranları başında bizi izleyen bütün dostlarımızı ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bundan tam kırk beş yıl önce adı “Kahraman” diye anılan Maraş’ta Alevilere karşı büyük bir katliam yaşandı. Bir hafta boyunca Alevi toplumumuza karşı yapılan bu katliamda insanlıktan çıkması, vahşi, cani insanlar tarafından canlarımız katledildi. Bu katliamda hayatlarını kaybeden bütün canlarımızı saygıyla anıyorum. Yarın Alevi örgütleri olarak hepimiz orada olacağız. Burada da Meclisin de bu meseleyle ilgili söz kurması gerektiğine canıgönülden inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, Anayasa’da din, inanç, vicdan özgürlüğü, laiklik ilkesi kâğıt üzerinde de olsa vardır ancak bunların gerçek hayatta hiçbir karşılığının olmadığını hepimiz net bir çerçevede görüyoruz, biliyoruz. Anayasasında laiklik ilkesi olan bir ülkede 1924 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı kuruldu, devamında da Alevilik inancı da olmak üzere birçok başka din inancı baskı altına alındı, asimile edildi, edilmeye devam ediyor.

Diyanet mezheplerin hepsini bile kapsamadı. Devletin belirlediği dinsel sınırlar içinde dine, inanca müdahale etti, fetvalar verdi. Mesela Şafii, Maliki, Hanbeli, Şii, Caferi ne kadar temsil ediyorsunuz? Çoğu zaman da haddini aşarak neye inanacağımıza, nasıl yaşayacağımıza dair kelimalar söyledi. Dahası, ileri giderek cemevlerine statü verilmesine dair girişimlerde bulunduğumuzda “Cemevleri bizim kırmızı çizgimizdir.” diyecek kadar ileri gitti. Cemevleri hakkında fetva vermek kimsenin haddine değildir. Ne demiş Nesimi:

“Sorma be birader mezhebimizi,

Biz mezhep bilmeyiz, yolumuz vardır.

...

Biz müftü bilmeyiz, fetva bilmeyiz,

Kıylûkal bilmeyiz...

...

Şahımerdan gibi ulumuz vardır.” (DEM Parti sıralarından alkışlar)

Baştan sona da belirteyim ki her inanca, her dine sonsuz saygılıyım sevgili dostlar; camiye de imama da vaize de müftüye de samimi her Müslümana da canıgönülden saygı duyuyoruz; aynı saygıyı da Diyanetten bekliyoruz. Tek cümleyle söylersek Diyanet iktidarların dinini temsil ediyor, öyle davranıyor, saygısı da devletinki gibi.

Fetvalarla “Fakir fukaraya şükredin.” diyen Diyanetin bütçesinde, harcamalarında da dudak uçuklatan maşallahı var! Tekçi inanç politikaların başlıca uygulayıcısı olan Diyanet İşleri Başkanlığı 79,7 milyar TL’lik bütçesiyle 2024 yılında 6 bakanlığın bütçesini geride bırakmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı, kuruluşundan günümüze değin iktidardaki hükümetlerin bir aparatı olarak görev yapmaktadır. Diyanetin bütçesi gibi personel sayısı da her gün artıyor, 211 bini aşkın personeli vardır. Diyanet Akademisi, Diyanet TV, beş yıldızlı otellerde konaklamalar, lüks araçlar, aşırı personelle size bu bütçe de yetmez diyor.

Değerli milletvekilleri, peki, bu bütçenin kaynağı nedir? Bu bütçe iktidarın zapturapt altına aldığı, açlığa, yoksulluğa mahkûm ettiğiniz milyonların sofralarından alınan vergilerden oluşuyor. Sadece bu da değil, Diyanetle ilgisi olmayan diğer dinlerin, mezheplerin, inançların ve inanmayanların “Diyanetin kendisini temsil etmediğini.” söyleyen mütedeyyin insanların her türlü vergisinden oluşuyor “Bizim ibadethanemiz cemevlerimizdir, ocaklarımızdır.” diyen Alevilerin alın terinden oluşuyor. Daha da ileri gidelim “Günah, haram.” dediğiniz, neredeyse yüzde 70’i vergiden oluşan alkol, sigaradan gelen vergilerden oluşuyor.

Benim en çok merak ettiğim şeylerden biri de bu bütçenin kaynağını bile bile bunu nasıl kabul ediyorsunuz? Bu bütçeden maaş aldığınızda, dinî faaliyet yürüttüğünüzde harcamaları yaptığınız fakir fukaranın, asgari ücretlinin vergileri, alkolden alınan vergiler, Şafilerin, Sünnilerin, Caferilerin, Alevilerin, Ezidilerin, Süryanilerin, Hristiyanların, inananın, inanmayanın vergileri

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

hiç mi aklınıza gelmiyor? Bu paralarla nasıl din hizmetleri yapıyor, bu paraları nasıl boğazınızdan geçiriyorsunuz? Her konuda fetva veren Diyanet İşleri Başkanlığı, bu aldığınız, verilen bütçe helal midir, haram mıdır diye soruyorum?

Hatta, daha da ileri gidiyorsunuz, Alevi köylerine cami yapıyorsunuz, camilere imam görevlendiriyorsunuz. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, bir TV kanalındaki özel söyleşisinde “Alevi köylerimizde, Alevi kardeşlerimizin yoğun olarak yaşadığı mahallelerde görev yapan 2 bin civarında imamımız vardır, bu imamlarımıza hizmet içi eğitimler veriyoruz.” derken aslında önemli bir itirafta da bulunmaktadır, Diyanet İşleri Başkanlığı Alevi yerleşimlerinde âdeta misyonerlik faaliyette yürütmektedir. Alevilikte her şey rızalıktır, rızalığın olmadığı hiçbir şey kabul görmez. Birçok yerde hocalarımızın ağzından Hazreti Muhammed’in şu kelamını duyuyoruz, ki canıgönülden katılıyorum: “Kapı komşun açken sen tok yatıyorsun bizden değilsin.” Diyanete sormak gerekiyor: Her gün sabahın üçünde, dördünde canlarımızın kapıları kırıldığında çocuklarının gözleri önünde içeri alındığında, yatak odalarından canlarımız çıkarıldığında niye sesinizi çıkarmadınız? Bu ülkede Kürt sorunu, Alevi sorunu, ötekilerin sorunu varken bu meseleyle ilgili niye bir tek kelimam söylemediniz? Hatta Mecliste milletvekilleriniz, birkaç tane kelimam Kürtçe konuşulduğunda âdeta kıyamet koparcasına tepki koyuyor. Kürtçe Allah’ın dili değil midir? Allah Kürtçe bilmiyor mu? Süryanice dillendirdiğimizde Allah Süryanice bilmiyor mu?

Bu meseleyle ilgili, gelin -Türkiye’de bir problem var- biraz önceki saydığım bütün inanç temsilcileriyle bir araya gelelim, Türkiye’deki Kürt meseleleri, Alevi meseleleri, diğer canlarımızın meseleleriyle ilgili -eğer sizi alkışlamamızı arzuluyorsanız- hep beraber bu sorunların çözümü için -bir sorun teşkil edecek değil- sorunları çözecek bir mekanizma yürütelim. Bununla ilgili her inananın boynunda büyük bir vebal vardır. Bu ülkede problemler var, sıkıntılar var, sorunlar var; bu sorunları hep beraber çözelim diyoruz.

DEM PARTİ olarak nasıl bir inanç yapılanması istiyoruz? Parti olarak önerimiz; Diyanet İşleri Başkanlığının yerine, temelden farklı, inanç işleri üst kurulu olarak çalışan; tüm inançlara, tüzel kişiliklere örgütlenebilme koşulu sağlayan “inanç hizmetleri başkanlığı”nın kurulmasıdır. Bu sayede devletin bir dinin veya inancın tanımlayıcısı ve yöneticisi olma vasfından çıkarılması sağlanacak, devletin tüm yurttaşların vergilerini sadece bir hizmete sunması yerine demokratik bütçe yaklaşımıyla eşit yurttaşlık ekseninde uygulaması mümkün kılınacaktır. Aleviler başta olmak üzere, Hristiyanları, Musevileri, inanmayanları ve diğer tüm inançları yok sayan anlayışa itiraz ediyoruz. Halkların, yurttaşların eşitliğinin, inanç özgürlüğünün esas alınmasını istiyoruz. Son olarak da bu Diyanetin Kobani kumpas davasına gönderdiği müdahillik dilekçesi ibretliktir diyoruz.

İŞİD, İslamiyet adına cihatçı olarak değerlendirilen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

CELAL FIRAT (Devamla) – Eyvallah Başkan.

Diyanet İşleri Başkanlığı, İŞİD saldırılarına meşruiyet yaratmaya çalışan bir kurumdur. Davaya gönderdiği dilekçeyle de âdeta savcılık rolüne soyunmuştur. Bu haksız, hukuksuz davayı haklı gösterme çabasına girmiştir. Diyanetin bu yaklaşımını ve gönderdiğini kesinlikle kabul görmüyoruz. Başta Sivas katliamı davası olmak üzere Diyarbakır Suruç’ta, Ankara Gar patlamaları davalarında, tarikat yurtlarında meydana gelen vahşetlerde, Karaman’da Ensar Vakfı ve İmam Hatip Lisesi Mezunları Derneği misafirhanelerinde çocuklar istismara uğradığında, Aladağ’da kız yurdunda çocuklar ihmal zinciriyle çıkan yangında yanarak can verdiğinde neden müdahil olmadınız, neden dinin barış, insaniyet kurumlarını kullanarak vicdanlara seslenmediniz?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aşkla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Fırat.

Söz sırası, Şırnak Milletvekili Sayın Ayşegül Doğan’dadır.

Buyurun Sayın Doğan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aslında bambaşka bir konuşma yapmayı planlamıştım Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı bütçesine dair ama dün düşen bir haber kurgumu tamamen değiştirdi. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının bütçe artışının seçim dönemine denk gelmesini Cumhuriyet Halk Partisi Karabük Milletvekili Cevdet Akay sormuş: “Neden böyle bir artış oldu?” Ve kendisine son derece pervasızca bir yanıt gelmiş, depremlere bağlanmış bu yanıt. Şimdi, hep birlikte hatırlayalım: “Seçim dolayısıyla değil depremler sebebiyle yapılan harcamalar.” diyor İletişim Başkanlığı; böyle yanıt verilmiş. Bir kere, yurttaşların bütçe hakkına saygılı davranalım ve özellikle İletişim Başkanlığının bütçelerinin, İletişim Başkanlığı bütçesi altındaki kalemlerin nereye, nasıl harcadığını, kimin için harcadığını açık ve şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşalım ki kimsenin aklına başka şeyler gelmesin. “Acaba bu bütçe nereye harcanıyor?” sorusunu sormayalım, sordurtmayalım.

Bakin, kurulduğu günden bu yana İletişim Başkanlığı, yalanı hakikat gibi gösterme, inandırma ve yayma başkanlığı gibi davranıyor; üstelik propaganda başkanlığı yapıyor. Yetmiyor; neyi, ne kadar, nerede, ne zaman, nasıl, kimin için söyleyeceğimize karar vermek isteyen bir Başkanlık performansı sergiliyor. Aylara göre, lütfen geri dönün -hepinizin elinin altında var- harcamalara bakın. İletişim Başkanlığının deprem sebebiyle olduğunu iddia ettiği o bütçe kalemlerine -acaba hangi aylara göre- baktığınızda deprem sebebiyle harcamadığını göreceksiniz. “Neye harcamış?” sorusunu hep beraber soralım. Madem ilk andan itibaren deprem bölgesindeydi, madem ilk andan itibaren yirmi dört saat hizmet verecek şekilde deprem bölgesine ulaşıldı; o hâlde ben de buradan soruyorum: Cumhurbaşkanı Erdoğan, bizzat kendisi, yaptığı bir basın toplantısıyla, Adıyaman’da, depremin 22’nci gününde neden helallik istedi? Neden Adıyaman’da “İlk birkaç gün arzu ettiğimiz etkinlikte çalışamadık, o yüzden sizden helallik istiyoruz.” dedi? Cumhurbaşkanı Erdoğan motamot böyle dedi.

Bütçe artışı nedenlerinden biri de kurtarma ekiplerinin ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan mobil iletişim merkezleriydi; resmen verilen yanıtta var bu. Bunları yazarken, böyle yanıtlarken hakikaten hiç hicap duymuyor musunuz? Hangi mobil iletişim merkezlerinden bahsediyorsunuz? Üstelik bunu o günleri yaşayan insanların, hayatta kalanların yüzüne baka baka söylemeye devam ediyorsunuz. Türkiye’de 11 şehir onlarca mahalleyle birlikte yok oldu, âdeta haritadan silinen yerler var. On-on beş saat sonra dünyanın çeşitli yerlerinden arama kurtarma ekipleri gönüllü bir biçimde Türkiye’ye ulaştılar ama devlet yoktu, yetkililer koordine olamamışlardı, havaalanında plansızlıktan dolayı bekletildiler.

Bakin, tüm teçhizatlarıyla gelen arama kurtarma ekipleri kırk saatten önce çalışmaya başlayamadı ama o ekiplerle çevirmenlik yapan insanlar anlattı. Nerede anlattı biliyor musunuz? İletişim Başkanlığının bizzat engellemeye çalıştığı medya sayesinde öğrendik ki insanlar ses vere vere öldüler, ses araya araya, bekleyerek öldüler ve bunu, engellemeye çalıştığınız o medya sayesinde öğrendik. Yine, o günlerin tanıkları depremzedeler, deprem bölgesine arama kurtarma ekibi olarak giden gönüllüler, madenciler anlattılar “Cehennem gördük.” dediler. Siz mi sardınız depremin yaralarını? Sahi sorun, okuyun, araştırın; yasaklamaya, kısıtlamaya, engellemeye, hapsedmeye çalıştığınız o gazetecilerin haberlerine, söyleşilerine bir bakın lütfen. Hakikati ulaştırmaya çalışan gazetecilerin haberlerini izlediğinizde göreceksiniz kim sardı, kim sarıyor yaraları.

Hatay'a resmî arama kurtarma ekipleri 4'üncü gün gidebildi. Bölgeye ilk ulaşan madenciler... Yaşamsal önemi olan saatler, dakikalar hatta günler boyunca enkaz altında bırakılan pek çok insanın hipotermi nedeniyle öldüğünü yine onlar sayesinde öğrendik; kol kanat gerdiğiniz medya sayesinde öğrenemedik bunları. Hakikati, aslında siz de kol kanat gerdiğiniz medya sayesinde değil kısıtlamaya çalıştığınız medya sayesinde öğreniyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Biliyoruz, gizli gizli, içten içe nasıl baktığınızı, nasıl takip ettiğinizi gayet iyi biliyoruz.

Bir de demiş ki İletişim Başkanlığı, yerli ve yabancı basın mensuplarının işlerini kolaylaştırmak için harcanmış olan bu bütçede bir de bunun için bir harcama yapmışlar. Sahi, soruyorum: Gazeteciler için ne yapıldı? İletişim Başkanlığı ne yapıyor? Mesela, depremde kaç gazeteci öldü -İletişim Başkanlığının işi ya veri açıklamak- kaç yaralı, kaç ekipmanını kaybetti ve şu anda yerel gazeteler basılabiliyor mu deprem bölgesinde? Depremde kaç kişi hayatını kaybetti, hâlâ kayıplarını arayanlar nasıl bulacaklar yakınlarını? Deprem sonrasında kaç kişi engelli hâle geldi, kaç çocuk ebeveynini kaybetti veya kaç insan, kaç kiracı evsiz kaldı? 2019 yılı verilerine göre 1,6 milyon kişinin yaşadığı bilinen Hatay'da bugün kaç kişinin yaşam mücadelesi verdiği bilinmiyor; önce bu veriler açıklansın. Veriler açıklanmaz tabii ki kontrolünüzdeki medya, acil yardımdan insani ihtiyaçların karşılanmasına, temiz suya erişime, sağlık ihtiyaçlarının giderilmesine kadar "her şey yolunda" propagandası yapar ama yetmez: o kadar ki depremi Mart 2024 yerel seçimleri öncesinde âdeta propaganda materyali olarak kullanmak üzere uzun metraj bir film çekimi için yıkıntılar arasında set kuruldu. Bu mu? Cevap olarak yine "Artan bütçe stratejik iletişim faaliyetlerine harcanmış." deniyor. Bu mudur stratejik iletişim faaliyeti? Yıkıntılar ortasında kurulan film setiyle "Biz böyle sardık depremde yaraları." deyip uluslararası medyaya göstermek istediğiniz bu mudur? Böyle mi kolaylaştırdınız siz işleri? Üç ay süreyle OHAL ilan ettiniz, Twitter'ı engellediniz, hayati bir yardımlaşmayı engellediniz Twitter'ı engelleyerek. Oluşan grupların, insanların son olarak "Buradayız." "Şu adresteyiz." "Ses veriyoruz." dedikleri tek araç sosyal medya araçlarıydı, OHAL ilanı sayesinde bunun da kontrolünü ele geçirdiniz. Tabii, bunu da ilk kez görmedik ama İletişim Başkanlığı diyor ki: "Deprem bölgesindeki basın mensuplarına sahada destek oldum." Bakın, ben de verilerle söyleyeceğim şimdi nasıl destek olduğunu; fiziki saldırıya uğrayan, linçe uğrayan, o kadar uzun ki liste...

Dün Adalet Bakanı Yılmaz Tunç buradan dedi ki: "İçeride tutuklu gazeteci yok." Malumunuz, bunu da ilk kez duymuyoruz. Daha önce Cumhurbaşkanı Erdoğan da sayısız kez "İçeride tutuklu gazeteci yok." dedi. Değişen dönemlere göre gazeteciler ve gazetecilik faaliyetleri de değişti hatta yılların gazetecileri bu ülkede yok sayıldı şimdi mevcut İletişim Başkanlığı sayesinde çünkü bütün basın kartlarının -burada, elimde kocaman listeler var, sürem yetmeyecek- kontrolü de İletişim Başkanlığında. Haklı tabii, Adalet Bakanı çok haklı. Niye haklı? Kime soruyor kimin gazeteci olup olmadığını? Mahkemeler aracılığıyla İletişim Başkanlığına soruluyor ve İletişim Başkanlığının uygun görmediği kişiler gazeteci sayılmıyor artık bu ülkede. Mahkemeler de İletişim Başkanlığından gelen bu nota, yazıya göre karar veriyorlar. Bunları bizzat yaşayan gazetecilerden dinledik, ara karar çıkarıldı bazı gazeteci arkadaşlarımız için ve İletişim Başkanlığında kaydı olmayan sözüm ona turkuaz basın kartı olmayanlar gazeteci değil örgüt üyesi sayıldı. Bakın, bunlardan birisi şu anda Dicle Müftüoğlu; Dicle Fırat Gazeteciler Derneğinin Eş Başkanı, Uluslararası En Dirençli Gazetecilik Ödülü aldı yakın zamanda ama kendisi hapiste fakat gazeteci değil, Adalet Bakanına sorarsak değil. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Adalet Bakanına göre, 81 yaşında kaybettiğimiz, kaybettikten sonra basın kartıyla ilgili açtığı davayı kazanan sevgili Aydın Engin de gazeteci değildi o zaman. Adalet Bakanına göre Nadire Mater de gazeteci değil. Adalet Bakanına göre Tuğrul Eryılmaz da gazeteci değil çünkü İletişim Başkanlığı diyor ki: "Millî güvenlik gerekçesiyle..." Tuğrul Eryılmaz'ın -kendi deyimiyle "70+"- nasıl bir millî güvenlik gerekçesi olabilir? Tuğrul Eryılmaz'ın sarı basın kartı, daimî sarı basın kartı millî güvenlik gerekçesiyle iptal edildi. Nasıl bir millî güvenlik gerekçesidir bu? Gökçer Tahincioğlu'nun sarı basın kartı davasında dostane çözüm arayışına ve yoluna gidildi, emsal karar oluşturulması diye, dostane çözümle Sarı Basın Kartı meselesi halledilmeye çalışıldı. Kim gazeteci, kim değil? Bu gazetecileri arasında ayrımcılık değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Sayın Başkan, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – İletişim Başkanlığının 2024 bütçesinin ne kadar olacağını biliyorsunuz değil mi? 4 milyar 126 milyon 595 bin TL olacak. Böylece Başkanlığa 2024 yılı için teklif edilen bütçede 2019 yılına oranla artış yüzde 1.097 olacak, yüzde 1.097; kuruluşundan bu yana olan.

Şimdi, ben sözlerimi gazeteci olmadığı iddia edilen ve yakın zamanda tutuklanan -malum, her seçim öncesi bir yıldırma amaçlı operasyon yapılıyor- yedi aylık mahpusluğunun ardından da 8 Aralıkta tahliye edilen Kürt gazeteci Abdurrahman Gök'ün sözleriyle bitirmek istiyorum –"Kürt gazeteci"nin altını özellikle çiziyorum çünkü en önde, her zaman, ilk defa hedef alınanlar- diyor ki: "En fazla korktukları şey hakikat, bu hakikat sonlarını getirecek." Susmayacağız, korkmayacağız itaat etmeyeceğiz ama siz korkmaya mahkûmsunuz çünkü yalanlarla hakikatin üstünü örtmek istiyorsunuz." (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Doğan.

Altıncı konuşmacı, Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ'dır.

Buyurun Sayın Bozdağ. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yedi buçuk dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; partim DEM PARTİ adına savaş sanayisi başkanlığı üzerine konuşmamı yapacağım.

2024 bütçesi, ülkenin kaynaklarını savaşa, savunmaya ve güvenliğe harcayan bir bütçedir. Savunmaya 2024 yılı için toplamda 1 trilyon 133,5 milyar lira ödenek tahsis edilmiştir. Bu rakam 11 trilyon 89 milyar liralık bütçe büyüklüğüyle kıyaslandığında 2024 bütçesinin yüzde 10,2'sine tekabül etmektedir. Bu bütçeyi halklar yapmamıştır çünkü bunca yoksulluğun, açlığın, sefaletin olduğu bir ülkede kimse savunmaya bu kadar bütçe ayırmaz ve halklar sorunların çözümünün, çatışmadan değil uzlaşmadan geçtiğini bilir. Eğitimden sağlığa tüm kalemlere yansıyan güvenlikçi anlayış toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamaktansa buraya aktarılmıştır. O yüzden, bu bir savaş bütçesidir. Bu bütçenin içinde Millî Savunma, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı gibi kalemlerin yanı sıra bir de Savunma Sanayii Destekleme Fonu yer almaktadır. Bu Fon'un bütçesi Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte 2018'den sonra katlanarak artmıştır ve 2023 itibarıyla 76 milyar olan bütçe bugün 162,6 milyar lira olarak belirlenmiştir. Direkt Cumhurbaşkanına bağlı, denetlenemeyen, kaynağın hangi projelere ve şirketlere ayrıldığının takip edilemediği bir bütçe söz konusu. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı bizi bu konuda günün sonunda aydınlatır umarım.

Bu bir savaş bütçesidir dedik. Bu durumda, bu bütçenin harcama kalemlerini oluşturacak güvenlikçi politikalara ve yeniden üretimiyle birlikte sermaye birikimini sağlayacak bir savunma sanayisine ihtiyaç var. Bürokratik ve finansal olarak tüm kontrolün Cumhurbaşkanının elinde toplandığı bu otoriter rejimde savunma sanayisi şirketlerinin karar alma mekanizmalarına kadar iktidara yakın isimlerin atanması ve finansal kaynakların iktidarın tekeline alınarak buraların siyasi rant mekanizması hâline getirilmiş olması da bu durumda şaşırtıcı değildir.

Bugün için ulus devletlerin ulusal güvenlik konusunun temellerini terörizme karşı savaş oluşturmaktadır. Egemenlerin

özellikle de yoksulluğun, işsizliğin arttığı dönemlerde iktidarlarını sağlamlaştırmak için milliyetçi ve dinci bir söylemi söyleme bunun propagandasını yükselttikleri görülmektedir. 2015 sonrası, Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözüm olanaklarının rafa kaldırıldığı bir dönemi işaret etmektedir. Bu dönemde aynı zamanda güvenlikçi politikalarda harcamaların da katlanarak arttığı dikkat çekmektedir. Mesela, 2015 yılı Savunma Sanayii Destekleme Fonu bütçesi 4,4 milyar iken bugün 2024 yılı bütçesinde 162,6 milyar lira olarak olağanüstü bir artış göstermiştir. Yine, 2002 yılında savunma sanayisinde faaliyet gösteren şirket sayısı 56 iken bu sayı 2022 sonunda 2 bini geçmiş durumdadır. Bugün inşaat sektörü üzerinden beton lobisiyle ayakta tutmaya çalıştığınız ekonomik modelinize savunma sanayisiyle bir yenisini ekliyorsunuz. Savunma sanayisi, yüksek kârlar ve devlet teşvikleriyle sermayeye yeni bir pazar olarak sunulmakta. Bu durum, güvenlikçi politikalardaki ısrarın bir başka nedeni olarak açığa çıkmaktadır. Siyasette ve müzakereyle çözülmesi gereken meseleler -tabii ki Kürt sorunundan bahsediyorum- bir terör sorununa dönüştürülmektedir ve maalesef, kırk yıldır süren çatışma ortamı, can kayıpları, insan hakları ihlalleri gibi çok ağır bedellerin yanında çok büyük bir ekonomik maliyete de neden olmuştur. Türkiye'nin yıllık büyüme hızının yüzde 1 kadarı çatışma maliyeti olarak heba olmaktadır. 1985 yılında Türkiye'nin millî geliri ile çatışmasız durumda muhtemel millî geliri arasındaki fark binde 37 iken 2020 yılında bu fark yüzde 34 olmuştur. AKP olarak iktidara geldiğinizde bu fark yüzde 17'ydî. Yani bugüne çatışmasız bir ortamda gelinmiş olsa millî gelirde yüzde 30'ların üzerinde bir artış payı gerçekleşmiş olacaktı. Bu pay direkt olarak toplumsal refaha yansıyacak olan bir paydı fakat bugün bu pay direkt olarak savaş lobisinin cebine inmektedir. Halklarımız birbirine düşmanlaştırılıp yoksullaşırken, milyonlarca işçi ve emekçi yoksulluk ve açlık sınırının altında sefaletle mahkûm edilirken bir avuç sermayedar yeni formlarla zenginleşmeye devam etmektedir. Bu durumda, güvenlikçi politikaların bile isteye tercih edildiği ve desteklendiği anlaşılmaktadır. Oysaki 2013'te çözüm süreci tartışılırken Cumhurbaşkanı da savaşın ekonomik maliyeti olarak 300 milyar dolar rakamına değinmiş, kendi sözleriyle "Çözüm süreciyle birlikte canları tehditte kurtardığımız kadar ekonomiye de can suyu olacak yeni bir dönemi, yeni bir süreci başlatmış olacağız." demişti. Görüldüğü gibi, aslında, barışı tartışmaya başladığınızda savaşın yarattığı yıkım ve bedellerle daha gerçekçi bir şekilde yüzleşiyorsunuz ve yine, savaşı tercih edenin, halklar değil egemenler olduğu ortaya çıkmaya başlıyor.

Kısaca, Türkiye çatışma sürecinin başladığı o günden bugüne 3 trilyon 600 milyar dolar daha büyük bir ekonomi olabilirdi; toplamda yüzde 22 oranında daha büyük bir ekonomi. Dolar enflasyon düzeltilmesi yapıldığında, çatışmaların olmadığı Türkiye ile çatışan Türkiye arasındaki ekonomik büyüklük farkı 4 trilyon 200 milyar dolara ulaşmaktadır. Bu değerlendirmeye, bugün için kişi başına düşen millî gelirin neredeyse yüzde 35 oranında daha yüksek olacağı varsayılabilir. Şunu açık bir şekilde ortaya koymak lazım: Askerî harcamalar, kaynağını geniş, emekçi, ücretli kesimlerden alır ve toplumun dar bir kesiminin yararına ve çıkarına kullanır. Savaş propagandaları yapılırken savaşlar barışı sağlamanın bir ön koşulu olarak savunulur "Kalıcı bir barış, teröristlerle yapılan savaşın kazanılmasından geçer." söylemi etkin bir şekilde kullanılır. İsrail'in Gazze'ye son saldırısında da görülmüştür ki İsrail bu söylemi araçsallaştırarak ABD ve Batılı bazı ülkelerin desteğini alıp savaşı meşrulaştırmaya çalışmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye de bu söylemlere uyan pratiklerle bir alt emperyal devlet olma yolunda tercihlerini yapmakta, bunu da bölgesel bir güç olma hevesiyle açığa vurmakta ve Kürt sorununda çözümsüzlükte ısrar etmektedir. Güvenlikçi politikaların artması çözümsüzlüğü derinleştirmektedir.

Sayın milletvekilleri, insan doğasında savaşmak yoktur ve savaşlar kültürel olarak yaratılmıştır. Aslında hiçbir savaş kaçınılmaz değildir ve tüm savaşlar önenebilir. Bu da savaş kültürünün karşısında barış kültürünü inşa etmekle mümkündür. Güvenlik tehdidi veya kaygıları barış kültürüyle giderilebilir. Savaşa ayrılan kaynaklar barış için ayrılmalı, emperyal heveslerden vazgeçilmelidir. Türkiye'nin acilen bir Kürt barışına ihtiyacı vardır ve çözümün adresi de bellidir. Tecridi kaldırın ve barışın yollarını açın.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bozdağ.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan Dağlı'nın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim.

Bu OHAL ilanı ile ilgili birkaç kısa bilgi notu vermek istiyorum, onun için söz aldım.

Konuşmalardan olağanüstü hâl ilan edilmesinin amacının sanki bir yasaklama, kısıtlama getirmek gibi bir yola gidildiği şeklinde anlaşıldı ama bu "asrın felaketi" denilen afette olağanüstü hâl ilan edilmesinin temel amacı, kanunun 5'inci maddesinde felakete uğrayanların kurtarılması, meydana gelen hasar ve zararın telafisi için ihtiyaç duyulan ve hemen sağlanamayan para ve her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ve yapılması gereken işlerin para, mal ve çalışma yükümlülüğü yoluyla sağlanması olarak öngörülmüştür. Ayrıca, yine çevre illerdeki valilerin, kaymakamların görevlendirilerek bir koordinasyon kurulması ve koordinatör valilerin atanması için de bir imkân sağlıyor. Olağanüstü hâlin ilan edilmesinin -tamamen- amacı, yardımların çok daha hızlı ulaştırılması, kurtarma işlemlerinin çok daha hızlı yapılması ve koordinatör valiler ve kaymakamlar vasıtasıyla illerde -çünkü 11 ilin hepsinde birden valiliklerinde de yaşanan depremler ve yıkılımlar sebebiyle- hızlı bir şekilde koordinasyonun sağlanmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Asıl sorulması gereken o olağanüstü hâli ilan etmeseydik belki bugün bunu tartışıyor olacaktık, "Olağanüstü hâli niye ilan etmediniz, niye bunları yapmadınız?" diye hesap soracaktınız. Bunlar öngörülerek olağanüstü hâl ilan edildi ve en hızlı şekilde bu deprem yaraları sarılmaya çalışıldı ve çok şükür sarılıyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Hatay hâlâ moloz altında, ne sarıldı?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Cumhurbaşkanımızın Adıyaman'daki helallik meselesi de tamamen devletin başında ve bir lider olarak; bütün dünya, bütün deprem otoriteleri de 11 ili birden kapsayan, "asrın felaketi" denilen ve dünya tarihinde görülmemiş böylesine büyük ve kapsamlı bir depremde bu kadar hızlı ulaşılabilmesini dahi mümkün görmezken gerek iklim şartları gerekse depremin etkinliğiyle kapanmış yollar vesilesiyle ulaşılabilen yerlerdeki vatandaşlarımızdan samimiyetle, içinden gelerek bir helallik dilemesidir; insani bir sorumlulukla ve görevle yerine getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Hemen toparlıyorum.

Ben bu açıklamaları, kamuoyu ve Meclisin tutanakları açısından önemli buluyorum.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Usta.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına yapılan konuşmalar bitmiştir.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi adına yapılacak konuşmalara geçiyoruz.

İlk söz, Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol'a aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Erol.

CHP GRUBU ADINA GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Yaklaşık iki aydır 2024 bütçesi görüşmeleri başladı, önce Plan ve Bütçe Komisyonunda iktidarın nasıl bir bütçe yaptığına dair Bakanlıklar bilgilendirmeler yaptılar, arkasından muhalefet partilerinin milletvekilleri bütçenin nasıl olması gerektiği konusuyla ilgili kendi düşüncelerini paylaştılar ve sonuçta Genel Kurula geldi. Genel Kurulda da doğal olarak her siyasi partinin, her bölgenin, her ilin milletvekilinin kendi sorunlarını gündeme getirmesi; burada haklı taleplerini, eleştirilerini, beklentilerini gündeme getirmesi gayet doğal.

Ben, bütçeleri, yalnızca gelir gider dengesi olarak, bakanlıkların yatırım planlamasının yapıldığı bir süreç olarak görmüyorum çünkü cumhuriyet tarihimizden bugüne kadar her iktidarın bütçe yapılan yıllarla ilgili o yılın önceliğine yönelik bir planlaması ve bir bütçe mantığı oluşmuştur. Yani geçmişe baktığınız zaman, mesela, Süleyman Demirel “Barajlar Kralı” ünvanını niye almıştır? Çünkü Süleyman Demirel’in Başbakanlığı döneminde Türkiye’nin en büyük ihtiyaç duyduğu konu enerji ve sulama; önceliği ona verdiği için Süleyman Demirel’in adı “Barajlar Kralı” olarak kalmıştır. Arkasından, 70’li yıllarda CHP-MSP Hükûmeti kurulur. Kıbrıs’ta bir sorun yaşanır, oradaki yurttaşlarımızın can ve mal güvenliğiyle ilgili bir sorun yaşanır. Bütün Avrupa ülkelerinin ambargosuna rağmen, Birleşmiş Milletlerin ambargosuna rağmen MSP ve CHP Hükûmetinin 1974 yılındaki bütçesinin önceliği güvenlik endeksli ve Kıbrıs Barış Harekâtı’dır. 1978 yılında CHP tekrar iktidar olur, Ecevit Başbakanıdır; bu sefer reformlarla ilgili bir bütçe yapılır. Ne yapılır? Üniversitelerin özerklikleri, anayasal haklar; sivil toplum örgütlerinin, çalışanların sendikal hakları; “Toprak işleyenin, su kullananın.” diyerek toprak reformu; bunun üzerine bir bütçe oluşturulur. 80’li yıllarda Turgut Özal Başbakan

olur; otoyollar, köprüler, teknoloji, özelleştirmeler; bunun üzerine bir bütçe yapılır. 90'lı yıllarda SHP-DYP Hükümeti kurulur. SHP-DYP Hükümetinin ana omurgasını oluşturan bütçe politikası Avrupa Birliği ve gümrük birliğidir; bunun üzerine bir politika oluşturulur ve bütçe oluşturulur. Daha sonraki yıllarda DYP-Refah Partisi Hükümeti kurulur ve Erbakan Başbakan olur; "ağır sanayi" söylemiyle bir bütçe oluşturulur. DSP-MHP Hükümeti döneminde de güvenlik endeksli, teröre karşı bir politika oluşturulur, terör örgütünün başı Abdullah Öcalan yakalanarak Türkiye'ye getirilir ve bunun üzerine güvenlik politikasına yönelik bir bütçe oluşturulur. Baktığınız zaman, Türkiye'deki bütün hükümetlerin bir bütçe mantığı, bir bütçe kurgusu ve bir bütçe önceliği vardır.

Şimdi, bunları niye anlatıyorum? Bunları anlatmamdaki neden şu: Bana göre Türkiye'de şu anda -ben depremi yaşayan bir ilin milletvekili olarak bunu anlatıyorum- en öncelikli sorunumuz deprem. Bilim adamlarımız sürekli uyarıyorlar yani hem İstanbul depremiyle ilgili hem de özellikle son zamanlardaki artçı depremlerden sonra Tunceli-Bingöl fay hattının hareketliliğiyle ilgili deprem uyarıları var.

Sevgili arkadaşlar, şuna inanın: Biz, Elâzığ'da kamu kaynaklarının en doğru şekilde kullanıldığı bir deprem süreci yaşadık ama bir deprem olmadan önce alacağınız tedbirler, bir depremden sonraki yapacağınız yatırımların onda 1'idir yani deprem öncesi yatırım alacağınız bir önlemin maliyeti 1 liraysa deprem olduktan sonraki maliyeti 10 liradır. Bunun en güzel örneğini vereyim: 10 ilimizde deprem oldu, 11 ilimizde oldu -Elâzığ sonradan "afet bölgesi" olarak ilan edildi- ve yaklaşık olarak bu deprem bölgesinin ayağa kaldırılma süreciyle ilgili bütçeden harcanacak paranın yaklaşık 120 milyar dolar olduğu düşünülmekte. Ben bunun da ötesinde olduğunu düşünüyorum yani oradaki mağduriyetin giderilmesiyle ilgili 120 milyar dolar değil belki 200 milyar dolara yakın bir kaynak aktarmaya ve bir bütçeye ihtiyaç var. Nedenine gelince depremi, yalnızca olduğu anda yarattığı hasarla değerlendirmek doğru değildir. Biz 2020 yılında Elâzığ'da bir deprem yaşadık. TOKİ inanılmaz başarılı işler yaptı. Ben ilin milletvekili olarak önce eleştirdim; 25 bin konut yapıldı, bu konutlarla ilgili eleştirilerimizi getirdik, rezerv alanlarla ilgili, metrekareleriyle ilgili eleştirilerimizi getirdik ama sonra, 6 Şubat depreminden sonra gördük ki eğer o konutlar yapılmamış olsaydı Elâzığ'da da Malatya gibi, Adıyaman gibi, Maraş gibi, Hatay gibi bir enkazla karşılaşabilirdik. Ama 2020 yılında yaşanan deprem sonrası 25 bin konut yapıldığı hâlde, artçı depremlerle birlikte hâlâ 2020 yılının deprem sürecinin mağduriyetlerini yaşıyoruz. Olay şu: Deprem olduktan sonra "afet bölgesi" ilan edilir; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile AFAD yetkilileri, teknik personeli ağır hasarlı binaları, orta hasarlı binaları ve hafif hasarlı binaları tespit eder. O anki tespitlere göre ağır hasarlı binalar yıkılır, Toplu Konut İdaresince AFAD'ın eş güdümüyle konutlar yapılır ama sorun orada bitmiyor; her artçı depremden sonra orta hasarlı binalar ağır hasarlıya dönüşüyor, hafif hasarlı binalar da orta hasarlıya dönüşüyor. Yani daha doğrusu bir bölgede yaşanan deprem sonrası artçı depremlerden de kaynaklanan mağduriyetler var.

Şimdi, bütçeyi yaparken bu bütçe tamamen depreme yönelik bir bütçe olmalıydı yani 2024 bütçesinin önemli konularından biri deprem öncesi alınacak tedbirlerle ilgili bütçenin doğru planlanmasıydı. Niye? İstanbul'da bir deprem olduğu zaman bu deprem yalnızca İstanbul'da yaşayanları etkilemeyecek -Allah korusun, Allah gecinden versin- sanayi çökecek -Türkiye'nin yüzde 40 sanayi yatırımının olduğu, üretiminin olduğu yer İstanbul- ekonomi çökecek, yaşamsal kaygılar olacak. O kenti ayağa kaldırma şansınız yok, mümkün değil. İstedığınız kadar binaları yenileyin, kentsel dönüşüm yapın bununla depreme yönelik bir tedbir alma şansınız yok. Elâzığ'da yaşadığımız olay... Deprem sürecinde, depremde mağdur olacak insanların sayısını, nüfus yoğunluğunu azaltmadığınız sürece alacağınız her tedbir kesin tedbir değildir, çözüm odaklı bir tedbir değildir. Onun için, öncelik olarak İstanbul ve deprem riski olan bölgelerde nüfus yoğunluğunu düşürmediğiniz sürece, insanları büyük şehirden kırsala yönlendirmedığınız sürece, daha güvenli alanlara göndermediğiniz sürece yerinde dönüşümler de çok sağlıklı olmayacak. Bunlar da kesin çözümler değil.

Değerli milletvekilleri, bir bütçenin büyüklüğüyle, bir bütçenin etki alanıyla sizin ülkenizdeki yurttaşlık haklarınızı tarifleme, anlatma şansınız yoktur. Yani bir bütçenin büyük olması sizin ülkenizdeki yurttaşlık haklarının son derece özgürleşmesi demek değildir veya büyük kamu binalarının olması bu ülkenin ekonomisinin gelişmesi de demek değildir. O zaman, Orta Doğu'daki Birleşik Arap Emirlikleri gibi, Katar gibi birçok ülkenin insan hakları ve yurttaşlık haklarının bizden daha gelişkin olması lazım. Bir ülkenin yurttaşlık haklarının gelişkin olması, devletin sosyal devlet olması ve yurttaşlarının özgürlük alanlarıyla ilgili anayasal güvencelerinin olmasıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Depremde, deprem sonrası insanların haklarının hukuklarının, mülkiyet haklarının korunması, mağduriyetlerinin giderilmesi de bir yurttaşlık hakkı ve anayasal bir hak olmalıdır.

Geçmişte devletin içinde kurumlarımız vardı. Mesela, bütçeyi yapıyoruz, bizim geçmişte bir kurumumuz vardı, Devlet Planlama Teşkilatı. Devlet Planlama Teşkilatının bu ülkeye kattığı çok değer var, hem iyi siyaset adamları yetiştirdi hem de iyi devlet adamları yetiştirdi. Süleyman Demirel'den Turgut Özal'a, Hikmet Çetin'e Türkiye'nin birçok devlet adamı ve siyaset adamı Devlet Planlama Teşkilatından yetişti. Birçok bürokrat, devlet adamı kimliğiyle tanınan bürokrat Devlet Planlama Teşkilatından yetişti. Bugün aramızda da var, bizim Plan ve Bütçe Komisyonu sözcümüz Rahmi Aşkın Türeli Devlet Planlama Teşkilatı mensubudur. (CHP sıralarından alkışlar) Aynı zamanda, İlhan Kesici, Erhan Usta ve Cevdet Yılmaz Bey, bildiğim kadarıyla siz de DPT kökenlisiniz Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım. Devlet Planlama Teşkilatının kapatılması, aslında bu ülkede hem siyasete hem bürokrasiye nitelikli siyasetçi ve kadro yetiştirilmesinin en büyük engellerinden biridir. Yani "planlama" deyince planlama, yalnızca bakanlıkların kendi ölçeğinde yatırımı değildir, ülkenin ihtiyaçlarına göre bakanlıklar arasında koordinasyon kurularak planlamadır.

Ben 2024 bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Deprem öncelikli yatırım programının tekrar revize edilmesiyle ilgili talebimi iletiyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Erol.

İkinci söz, Muğla Milletvekili Sayın Uzun'a aittir.

Buyurun Sayın Uzun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA CUMHUR UZUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yüce Meclisimizde iki haftadan bu yana 2024 yılı bütçesi ile 2022 yılı kesin hesaplarını görüşmekteyiz. Bugün sıra, bütçenin sahibinde yani Cumhurbaşkanlığında.

Değerli arkadaşlar, 2017 Anayasa değişikliğiyle eşî benzeri olmayan ve bu hâliyle de demokrasiyi benimsemiş hiçbir ülkede kabulü mümkün bulunmayan, adı AKP tarafından "Türk tipi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" olarak konulan, oysa gerçeğinde, denge ve denetleme mekanizmalarından da arındırılmış bir başkanlık sistemine maaalesef, geçmiş bulunuyoruz. Bu sistemde bütçeyi Meclise tek bir şekilde "Cumhurbaşkanlığı ve bağlı bakanlıklar bütçesi" olarak getirmeniz daha gerçekçi ve yaşanan tek adam rejimine daha uygun olurdu, yapılan bu bütçeye de "tek adama tek bütçe, harcamaları da keyfince" demek tam da yerinde bir söz hâline gelirdi.

Değerli arkadaşlar, üzerinde günlerdir konuştuğumuz bu bütçe, üzümlere ifade etmeliyim ki yandaşlar ve tefeciler için yapılmış ve saraydaki atanmışlar tarafından yazılmış bir bütçedir. (CHP sıralarından alkışlar) O nedenle, bu bütçe faiz bütçesi, borç ödeme bütçesi hatta faizinin de faizinin ödenmesi bütçesi olmuştur. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bütçede emekçinin,

çiftçinin, esnafın, emeklinin, memurun, kadının, gençlerin, öğrencinin, engellilerin; velhasıl, cefakâr halkımızın yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik tek bir ödenek tahsisi ne yazık ki bulunmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz ekonomisini “Ben ekonomistim, ben bilirim hem nas var, size ne oluyor?” diye yöneten tek akıl bu ülke ekonomisini bugünlere getirmiştir. O akıl “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” diye akıl dışılığı arkadaşları tarafından, çalışma arkadaşları tarafından da kabul edilen bir yöntemle tek adam akıldır ve bu tek adam akılı bizi bugünkü ekonomik çöküntüye getirmiş bulunmaktadır. Tek adam iradesiyle yönetilmeyi kabul ettiğinizde, böyle bir sistemi kabul etmişseniz eğer bu kabîl ekonomik çöküntülere de ne yazık ki hazır olmak zorundasınız. Ve nitekim, bütçenin tamamına baktığımızda ülkemizin bu çöküntüyü derin olarak yaşadığını hep birlikte görüyoruz. Bütçenin uzun uzun rakamlarına, karmaşık yapı ve ilkelerine girmemize gerek yok, son derece basit arkadaşlar: Gelirleriniz harcamalarınızı karşılamıyorsa o takdirde yapmanız gereken ilk şey harcamalarınızı kısmak yani tasarruf etmektir ama yarattığınız tek adam rejimi bu basit ve zorunlu yapılması gereken tasarruf politikasını âdeta bir kenara itmiş “İtibardan tasarruf olmaz.” demek suretiyle har vurup harman savurmuştur.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı sarayının 2024 yıl için öngörülen bir günlük harcaması 33 milyon 600 bin lira, Cumhurbaşkanının korunması için harcanan günlük 10 milyon lira, örtülü ödeneği hiç söylemiyorum bile. Hâlen halkı yoksulluk sınırının altında asgari ücretle çalışan, asgari ücretin de ortalama ücret hâline geldiği bir ülkenin Cumhurbaşkanının 15 tane uçağı olur mu? Biz Muğla’da yangın söndürmeye uçak bulamazken ve ormanlarımız göz göre göre yanıp kül olurken Cumhurbaşkanlığının 15 uçağının olması bu ülkede kaynakların nasıl hoyratça harcandığının açık kanıtı değil midir? (CHP sıralarından alkışlar) Bu kürsüde hem Sayın Bakanlar hem de iktidar partili sayın milletvekilleri konuşmalarının içinde, mutlaka ve istisnasız, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın talimatlarıyla işler yaptıklarından bahsettiler; o talimat vermezse yetkili tek bir kişi iş yapamıyor, hatta oradan bir talimat gelirse istifa dahi edemiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

CUMHUR UZUN (Devamla) - İşte bu nedenle, bu ülkenin yönetim biçimi “tek adam yönetim biçimi” olmuş durumda ve uygulanmaktadır. Kendi koyduğu tasarruf genelgesine bile uymayan tek adamın harcamaları da elbette keyfi ve keyfince olacaktır. O nedenle bir kez daha söylemek istiyorum: Yaptığınız bütçe, tek adama tek bütçe, harcamaları da keyfince olmuştur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.(CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Uzun.

Üçüncü söz, Muğla Milletvekili Sayın Süreyya Öneş Derici’ye aittir.

Buyurun Sayın Derici.

Süreniz beş dakikadır. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başındaki kıymetli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı bütçesiyle ilgili CHP Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Konuşmama başlamadan önce, vatanımız uğruna hayatını kaybetmiş şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyor, gazilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, otoriter rejimler, iktidarlarının devamlılığı için güvenlik kurumlarını kendi istedikleri biçimde dönüştürmeye ihtiyaç duyarlar. Bu husus olmazsa olmazlarıdır. Güvenlik kurumları ve bu kurumlardan en çok da istihbarat teşkilatları eleştirilemez ve denetlenemez algısı yaratılır, her şeyin yolunda olduğu imajı çizilir. İktidar önce demokratik değerlere bağlı güvenlik kurumlarını itibarsızlaştırır, sonra kendi amacına hizmet edecek şekilde dönüştürür. Yaşadığı güç zehirlenmesi sonucunda güvenlik kurumlarının kendisinin bir uzantısı olduğunu zanneder; iktidarını koruyabilmek için sindirme, kutuplaştırma gibi yöntemlerle korku iklimi oluşturur. Nihai amaç, halkta iktidardan yana bir refleks yaratmaktır.

Dünyada bir de demokrasiden ve hukuktan yana yönetimler vardır. Bu yönetimler gerçek gücün ideolojik kadrolaşmadan değil liyakatten geçtiğini bilir. Kurumlarının yapısını bilime, demokrasiye, liyakate uygun olarak tasarlar; bu kurumlar şeffaf ve denetlenebilirdir. Cumhuriyetin 2’nci yüzyılında her gün biraz daha antidemokratik ve otoriter uygulamalarla yönetilen ülkemizde bugün kurumlarda gözlemlediğimiz tarikat ve cemaat kadrolaşmasından, liyakate dayanmayan yönetimden güvenlik kurumlarının muaf olmadığı aşikârdır. Nitekim bu kadrolaşmaların, bu sürekli yanılan ve aldatılan iktidarın milletimize nelere mal olduğunu yakın tarihimizden, 15 Temmuzdan biliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakınız, tarih boyunca ordu-millet olmuş Türklerde güvenlik güçleri en değer gören, en el üstünde tutulan unsurlar olmuşlardır. Bizler güvenlik kurumlarına girmeyi, çalışmayı, emekli olmayı şeref madalyası olarak torunlarına aktaran bir milletiz. İşte bu yüzden hiçbir korku iklimi, hiçbir ideolojik kadrolaşma, hiçbir baskı unsuru inandığımız demokratik değerlerden vazgeçmemize neden olmaz. Bu çerçevede, iktidarın yönetemediği kurumların bütçelerine elbette onay vermeyeceğiz. Devletçi geçinen iktidar vekillerine sesleniyorum: Asker, polis, jandarma ve diğer memurlara yapılmasını teklif ettiğim kira yardımı kanun teklifi yakında Meclise geldiğinde “evet” oylarınızla teklifi geçirmenizi bekliyorum. Zira tayin, terfi, özlük, emeklilik hakları ve her konuda sıkıntı içinde olan güvenlik güçlerimiz bir nebze rahat etmeyi çoktan hak ediyor. İleriki süreçte bu kapsamlarda vereceğim kanun tekliflerine de aynı şekilde “evet” oyu bekliyorum çünkü güvenlik personelinin maddi ve manevi huzuru daha verimli çalışabilmeleri için zorunludur.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak “devlet” ve “iktidar” ayrımını biliriz. Ordu, Emniyet, Jandarma ve İstihbaratın devletin ve milletin bekası için hayati olduğunu biliriz; iktidarı ve yöntemlerini eleştirirken kurumlarımızı korumaya özen gösteririz. Elbette güvenlik kurumlarımızı güçsüzleştirerek, iktidarın ideolojik menfaatlerine uygun olarak dönüştürülmesine neden olacak her türlü müdahalenin karşısında duracağız, şeffaflığı ve denetlenmesini savunacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Belli ki yaşadığınız güç zehirlenmesiyle sanal bir gerçekliğe inanıyorsunuz. Bugün bu ülkede sizin çizdiğiniz mutluluk tablosunun aksine derin bir yoksulluk sorunu, iç ve dış güvenlik sorunları, hukuksuzluk ve antidemokratik uygulamalar bulunmaktadır. Sizi her fırsatta gerçeklerle yüzleştireceğiz, yüzleştireceğiz ve denetleyeceğiz ki bu ülkenin güvenlik kurumlarına paralel yapılanmalar bir daha girmesin, bu kurumlar suç örgütlerinin malzemesi olmasın. Ne yaptığınızın farkında olduğumuzu ve buna izin vermeyeceğimizi bilin. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, saygıdeğer vatandaşlarımız; bu ülkenin güvencesi cumhuriyet kadınları ve erkekleridir ve bu ülkenin güvencesi yıllardır PKK ve FETÖ gibi terör örgütleriyle mücadele eden ve iktidara rağmen Atatürk ilke ve devrimlerine, demokratik değerlere bağlı, laik, hukukun üstünlüğüne inanan ve en önemlisi aklını kimseye kiraya vermemiş olan güvenlik personelimizdir. (CHP sıralarından alkışlar) Onlara, onlarla birlikte üç yılda bir tayin gören ve hayatını her seferinde baştan kuran eş ve çocuklarına, her koşulda “Vatan sağ olsun.” diyen ana-babalarına, geçim sıkıntısı çeken emeklilerine en derin şükranlarımı sunuyorum. Var olsun cumhuriyet değerlerinin izinden gidebilen Türk askeri, istihbarat görevlisi, polisi, jandarması; vatan size minnettardır, sakın merak etmeyin, yalnız değilsiniz.

Genel Kurulu Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Öneş Derici.

Dördüncü söz, İstanbul Milletvekili Sayın Yüksel Mansur Kılınç'a aittir.

Buyurun Sayın Kılınç. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Güvenlik Kurulu

Genel Sekreterliği bütçesiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

2024 yılında, güvenlik ve savunma alanına 1 trilyon lirayı aşan bir bütçe ayırıyoruz. Güvenlik ve savunma alanında görev yapan insan kaynağımız 1 milyon kişiyi aşmaktadır. Güvenlik ve savunmamız için büyük bir insan gücü ve büyük bir bütçe kullanıyoruz. Buna rağmen kevgire dönmüş sınırlarımızdan geçen milyonlarca kaçak göçmen, insan kaçakçılarının insafına terk edilen yüz binlerce gencimiz; suç örgütlerinin çatışma alanına dönen mahallelerimiz, sokaklarımız; uyuşturucu çeteleri tarafından şehit edilen polisimiz, askerimiz; hapisten çıkarılarak ülkesine gönderilen yabancı uyruklu suçlular, saray eliyle ihlal edilen ulusal egemenlik haklarımız; kara para aklamanın aracı hâline gelen güzellik salonları; vatandaşlık satın alan çeteler; ülkemizin uluslararası itibarını zedeleyen suç ekonomisi listeleri; devletin gözü önünde başkentimiz Ankara'yı bile haraca bağlayan suç örgütleri ve daha vahimi, Kara Kuvvetlerimizin güzide bir eğitim kurumunda toplu işne bulamadığını belirten müritler, meczuplar; yandaş vakıflara bilgi servisi yapan istihbarat yapılanmaları; 2023 Türkiye'sinde karşı karşıya olduğumuz güvenlik tablosu bu. (CHP sıralarından alkışlar) Ülkemizin güvenlik kurumları bu çürümeyi hak etmiyor. Türkiye Cumhuriyeti kara parayla, uyuşturucuyla, insan kaçakçılığıyla, organize suç örgütleriyle anılmayı hak etmiyor. Saray ve tek adam yönetimi kurumları çürüttü, devleti çürüttü. Şimdi evlerimizde, sokaklarımızda, okullarımızda, mahallelerimizde, velhasıl şehirlerimizde büyük bir toplumsal çürüme riskiyle karşı karşıyayız. Sorunumuz büyük, sorumluluğumuz ağır. Ülkemizin, bu güvensiz yapının kaynağı olan sarayın etrafında yuvalanan narkopolitik yapının tehditlerinden kurtarılması gerekmektedir. Anadolu'muzun bin yıllık tarihi ve kültürü, halkımızın vicdanı ve ırfanı, cumhuriyetimizin yüz yıllık birikimleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesini arkasına alan topyekûn bir karşı mücadeleye ihtiyaç var. (CHP sıralarından alkışlar) Görev ve sorumluluk Türkiye Büyük Millet Meclisindir, geleceğimizi güvence altına almanın yolu buradan geçmektedir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi, büyük millî dertler şimdiye kadar ancak Büyük Millet Meclisinde şifa buldu, gelecekte de yalnız orada kesin önlemlerini bulabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP'nin sözde Türkiye Yüzyılı vizyonundan söz edilirken cumhuriyetimizin 100'üncü yılında ülkemiz Millî Güvenlik Siyaset Belgesi'nden mahrum bırakılmıştır. Pandemi ve 6 Şubat depremleriyle yaşanan güvenlik sorunları, kuzeyimizde Rusya-Ukrayna çatışması, güneyimizde İsrail'in Filistin'e yönelik katliamları, uzay ve siber güvenlik sorunları, dünya ölçeğinde yeni güvenlik sorunları ve arayışları güncel bir Millî Güvenlik Siyaset Belgesi gerektirmektedir.

Peki, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin asıl görevini yapmak yerine ne işle meşgul olduğunu biliyor musunuz?

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Yerde yok.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (Devamla) - Cumhurbaşkanı Yardımcımız yerinde yok, sadece o değil aynı zamanda kurumların temsilcileri de yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim Sayın Kılınç.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (Devamla) - Buradan ifade ediyorum: Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri yemek tedarikçisi taşeron bir özel şirketin yönetim kurulu üyeliğiyle meşgul. Dahası, yönetiminde yabancı uyruklu kişilerin de bulunduğu şirketin imza yetkili temsilciliğini yapıyor. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin yemek taşeron şirketinde eleman olmasını kabul etmiyoruz; bu, kabul edilemez. (CHP sıralarından alkışlar) Güvenlik kurumlarımızın stratejik ihtiyaçlarının karşılanması, sarayın dar çevresinin ağgözlülüğüne feda edilemez. Güvenlik kurumlarımızın yönetimi siyasi atamalara, günlük siyasi tartışmalara feda edilemez. Devlet suç örgütleriyle ortaklık kuramaz.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kılınç.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, söz istiyorum, söz talebim var.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, hatipten sonra vereyim sözü.

Beşinci konuşmacı, Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; onlarca yıldır Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesine ilişkin bu çatı altındaki görüşmelerin ana konularından biri Alevilerin Başkanlıkla ilişkisi olmuştur. Örneğin, cemevlerinin ibadethane olarak kabulüne dair talepler defalarca bu görüşmeler kapsamında dile getirilmiş ancak çözüme yönelik somut adımlar atılmamıştır. Diyanetin toplumun tüm kesimlerinin Diyaneti olmasına yönelik beklentiler dile getirilmiş ancak sonuç alınamamıştır. Hâliyle bu kangrene dönüşmüş tartışmaları uzun uzadıya tekrarlamayacağım ancak tutanaklara geçmesi için söylemek istiyorum ki örneğin, Aleviler cemevlerini ibadethane olarak kabul ediyorlarsa ibadethane olarak kabul edilmesi zorunluluktur. (CHP sıralarından alkışlar) Örneğin, Aleviler ayrımcılığa uğradıklarını ifade ediyorsa bunun tartışılacak yanı yoktur. Devletin görevi "Ayrımcılığa uğramıyorsunuz." demek yerine her bir vatandaşının derdine merhem olacak çareleri bulmaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir başka sorun da Diyanetin bütçe büyüklüğü ve bu bütçenin sağlanmasına ilişkin. Diyanet sadece geleneksel Sünni müktesebat çerçevesinde hizmet üretmekte ancak bütçesini mükellef olan her bir vatandaşın toplanan vergilerden sağlamaktadır. Bir cumhuriyet kurumu olan Diyanet bu gerçeğe de en kısa sürede yüzleşmeli, yeniden yapılanmalı, laiklik ilkesine uygun ve tüm inançlara eşit mesafede hizmet veren bir kuruma dönüşmelidir.

Sayın milletvekilleri, bu değinmelerin ardından Diyanetle ilişkili bir başka sorun alanına da dikkat çekmek istiyorum: Diyanetin doğrudan ve dolaylı koruması altında bulunan YouTube, TikTok, sosyal medya imamlarının sayısı büyük bir hızla artıyor. Son derece pervasız bir üslupla kendisi gibi düşünmeyen herkese -argo tabirle- ayar vermeye çalışan bu zevatın dilinde kötülük, nefret, ötekileştirme, hakaret var; bunların dilinde kucaklayıcılık, fikir ve ifade özgürlüğüne saygı yok. Kendileri gibi yaşamayan herkesi düşman, zındık, terörist olarak nitelendirmekten çekinmeyen bu TikTok'çulara göre, örneğin, Büyük Önder Atatürk'ü sevmek, laikliği ve laik bilimsel eğitimi savunmak cehennemlik olma gerekçesi. Bu zevata göre, eğitim öğretim hakkından geri adım atmayan, iş yaşamında yer alan, kadın-erkek eşitliğini kararlılıkla savunan kadınlar günahkâr. Bu sosyal medya imamları, siyasette de açıktan taraf oluyor. Diyanet çıkıp da bunlara "Dini siyasete alet edemezsin, camiye siyaset sokamazsın." demedi, demiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu örnekler çoğaltılabilir ancak bu örnekleri ne kadar çoğaltırsak çoğaltalım, karşılaşacağımız gerçek, vurguladığım üzere Diyanetin sessizliğidir. Oysa Diyanetin bu çağdaki en önemli görevlerinden biri, bu sosyal medyadaki sözde din adamlarına karşı da mücadele etmek, toplumu bunlardan korumaktır. Öte yandan, tarikatlar ve dinî cemaatler de geçmiş dönemlerdeki geleneksel sınırlarının dışına çıkmış, ekonomik çıkar ilişkisine, bir siyaset projesine dönüşmüştür. Örneğin, bu yapıların kamuda çalışan üyeleri, kamu yönetiminin liyakate dayalı olması gereken

hiyerarşisi yerine, şeyhlerine, şıhlarına ve onlarla kurmuş oldukları yeni dinî hiyerarşiye bağlanmıştır. FETÖ'nün 15 Temmuzda kanlı bir darbe girişiminde bulunabilmesinin altında da mensuplarının terör örgütü liderine yönelik sapkın bağlılığı bulunmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bağlamda, yeni sapkınlıkların kökleşmesine izin vermekten çekinmediği görülen siyasi iradeyi uyarmak görevimizdir; yapmayın.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulumuzu yöneten Sayın Başkanın da memleketi Adıyaman'da bir makamı bulunan ilk sahabelerden Ebu Zer el-Gıfari mealen şunu söyler: "Evinde ekmek bulunmadığı hâlde isyan etmeyen adama şaşarım." Tercihini yoksulların yoksulluğunu, kölelerin köleliğini ortadan kaldırmaktan yana yapan Ebu Zer'in atıf yaptığı ifadesi bağlamında şunları söylemek istiyorum: 2024 yılı bütçesi ve bu bütçe bütünü içindeki Diyanet bütçesi, ne yazık ki evinde ekmek bulunmayanların bütçesi değildir. Bu bütçe, işsizliği, adaletsizliği daha da artıracak bir bütçedir çünkü bütçeler siyasi iktidarın kimden yana olduğunu gösteren belgelerdir. Siyasi iktidarın 2024 yılı bütçesine ilişkin tercihi işçilerden, çiftçilerden, öğrencilerden, kadınlardan yana değildir; geçmiş bütçelerde olduğu gibi iktidarın bu yılki tercihi de bir avuç sermayedarın daha da zenginleşmesini sağlayacak bir talan bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Diyanet, bu bütçeyle ilgili olarak da yoksullar aleyhine susuyor, bir avuç zengin lehine konuşmayı tercih ediyor. Yoksulların, geçim sıkıntısı çekenlerin, işsizlerin karşısına sabır tavsiyeleriyle çıkıyor. Sosyal medya imamlarının cennet tahayyüllerinin arkasına sığınıyor. Bir nevi, Diyanet ve bu zevat "Dünyada yaşadığınız yoksulluğa, çaresizliğe katlanın, cennette karşılığını alacaksınız." propagandasında buluşuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) – Ezcümle, Diyanet siyasi iktidarın bir propaganda aygıtı olarak toplumun geniş kesimlerine aba altından cehennemın sopasını gösteriyor; lakin başaramayacaklar.

Sözlerimi, sadece bedenlen değil fikren ve ruhen de her kim ve hangi kurum, kuruluş kime ve kimlere köle ise; her kim, hangi kurum, kuruluş kendilerini birilerine köleleştirmişse özgürleşmesi dileğiyle bitirmek istiyorum.

"Fekkü rakabe" yani kölelere özgürlük, yaşasın özgürlük!

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, mesele neydi bir işitebilir miyim?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Efendim, şu anda burada bir bütçe görüşmesi var ve burada bulunması gereken bürokratlar bulunmuyor. Bu konuyla ilgili Mecliste fikirlerimizi paylaşmak istiyoruz.

BAŞKAN – Peki, burada pek bir eksik göremiyorum ben.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ben söyleyeceğim eksikleri Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başkanlar yok, Başkanlar.

HALUK İPEK (Amasya) – Arkadaşlar, bu her zaman oluyor ya.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 12'nci günündeki bütçe görüşmelerinde bulunması gereken bürokratların gelmediğine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Evet, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün 22 Aralık 2023, bütçenin 12'nci günü. Dün saat 03.30'du biz burayı terk ettiğimizde, milletin seçilmiş milletvekilleri dün saat sabaha karşı 03.30'da burayı terk etti. Bütçe planlaması bir ay evvel yapıldı, hangi tarihte, hangi kurumun bütçesinin görüşüleceği ortada. Şimdi, bakıyoruz, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı adına Başkan Yardımcısı Evren Başar var. Ben Evren Başar arkadaşına soruyorum: Fahrettin Altun Bey'in acaba Mecliste bütçesinin görüşülmesinde milletvekillerinin karşısında olmaktan daha önemli ne işi var? Bir görev mazereti olamaz çünkü bu planlama bir ay evvel yapıldı. Soruyorum: İbrahim Kalın neden burada yok da Ebubekir Çelik var? Acaba İbrahim Kalın Mecliste bulunmaktan çok daha önemli hangi görevle şu anda muhatap.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş neden burada yok da Yardımcısı Kadir Dinç'i buraya göndermiş. Bu, basit bir eksiklik değildir, "Bürokratlar buradadır." diyerek geçiştirilemez, "Her zaman böyle oluyordur." diye rutine bağlanamaz. Bu çok açıkça Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçilmiş milletvekillerine atanmışlar tarafından yapılmış bir saygısızlıktır; bunu kabul etmemiz asla mümkün değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Günaydın.

Bürokratların cevap verebilme durumu yok ama Komisyon cevaplamak isterse onlara bir söz hakkı verelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Komisyonun haberi mi var Sayın Başkan?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Cevdet Bey ne desin ya, ne desin Cevdet Bey?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Komisyon arayabilir mi İbrahim Kalın'ı, "Gel İbrahim Kalın buraya." diyebilir mi?

BAŞKAN – Peki, meramınız anlaşılmıştır.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, soru-cevap işlemi için istenen söz haklarının devredilemeyeceğine dair açıklamanın İç Tüzük'e aykırı olduğunu belirten dilekçesine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Divana gelen bir dilekçe var, İstanbul Milletvekili Sayın Önder Aksakal şöyle bir şey göndermiş: "Oturum açılışında, soru-cevap sırasında söz talep eden sayın milletvekillerinin söz sıralarını bir başka milletvekiline devredemeyeceğine dair açıklamanız İç Tüzük'ün 61'e son fıkrası hükmüne açıkça aykırıdır." Söz konusu kararın gözden geçirilmesini dilemiş. Dilekçesi geldiğinden itibaren kendisi salonu terk etti, bekledim ki gelsin ama dilekçedir, cevabını vermek gerekir. Birleşimin başında, onuncu turda yapılacak soru-cevap işlemiyle ilgili yapmış olduğum duyuruda... Bildiğiniz üzere milletvekillerinin söz talepleri, kayıt ve sıralamasına ilişkin hükümler İç Tüzük'ün 61'inci maddesinde düzenlenmiştir. İlgili madde, Genel Kurulda kürsüde yapılacak konuşma hakkını düzenlemektedir. Buna göre, söz, kayıt veya istem sırasına göre verilmekte ve milletvekilleri söz sıralarını devredebilmektedir. Soru ve cevap işlemi ise Sayın Aksakal -duyanlar duymayanlara söylesin- İç Tüzük'ün "Kanun tekliflerinin Genel Kurulda görüşülmesi" başlıklı 81'inci maddesine göre yürütülmektedir. Bütçe turlarında soru-cevap işleminin süresi Danışma Kurulunun önerisi ile Genel Kurulun kararıyla belirlenmiştir. Bunun dışında kalan diğer hususlarda ise birleşimi yöneten Başkanın takdir yetkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla, birleşimin başında yapmış olduğum soru-cevap işlemi için sisteme giren milletvekillerinin sıralarını bir başka milletvekiline devredemeyeceğine ilişkin düşüncelerimde, kararımda İç Tüzük'e aykırı bir yön bulunmamaktadır; keşke burada olsaydı kendisi de kulaklarıyla duysaydı.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

- 1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Altıncı söz, İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, iktidar bizim sesimizi kısamaz ama Ankara soğuğuna da yiğitlik sökmedi, o yüzden sestten dolayı kusuruma bakmayın artık bu saatten sonra. (CHP sıralarından alkışlar)

Tabii, Türkiye hemen hemen her alanda büyük bir yozlaşma yaşıyor. Çürümüşlüğün hâkim olduğu bir ülkede bütçe yapmanın da bu bütçeyi halka anlatmanın da halkı inandırmanın da bir anlamı olmadığını düşünüyorum ama kayıtlara geçmesi için de bu bütçeden tam bugün 857 milyon lira ayırdığımız Devlet Arşivlerinin başına geleni kısa da olsa anlatacağım size. İşte bu gösterdiğim resim Devlet Arşivleri binası, 1846'dan kalma bu fotoğraf; yüz yılı aşkın bir geçmişi var bu binanın ve sadece arşivler için inşa edilmiş. Yapıldığından beri cumhuriyetin kuruluşunu görmüş, yerinde kalmış; çeşitli çeşitli darbeler görmüş, yerinde kalmış ta ki AKP iktidara gelene kadar. Ondan sonra ne olmuş? Önce "restorasyon" adı altında bir tabela asılmış, sonra tabela bir kalkmış ki hop altından lüks bir otel çıkmış. Aynı şirket sonra Şişli'de seksen yıllık Cumhuriyet gazetesinin olduğu arsayı da almış, orada bulunan birçok binayı da ya yıkmış ya restore etmiş ve hepsi otele dönüştürülmüş yani İstanbul'daki mimari mirasa böyle davranmışlar. Hatırlarsanız, Ankara'da da "cumhuriyet aksı" denen bir bölge vardı, orayı da Melih Gökçek'e yıktırılmışlardı, hatta Gökçek yıktığı binanın üstünde de bir poz verip fotoğrafını paylaşmıştı. Hani, hepimiz gördük ki bu hesaplaşma dağ taş tanımıyor ve aslında bu anlatılınca böyle her zamanki AKP rant hikâyesi gibi geliyor ama bu rant hikâyesi değil, aslında bu, cumhuriyet ve değerleriyle büyük bir hesaplaşmanın hikâyesi. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir de bu bina üzerinden kısaca yoksulluk hikâyesi anlatayım size: Bu tarihî binadaki arşivler başka bir binaya taşınmış. Bir bina inşa edilmiş yine 100 milyonlar lira harcanarak- ama uzmanlar uyarılmış, demişler ki: "Burada su basma riski var, nem olur, rutubet olur." Dinlememişler; tabii ki uzmanlar her zamanki gibi haklı çıkmış, bu sefer sıfırdan yaptıkları binaya yeni bir ihale açmışlar "susuzlaştırma ihalesi" diye. Yine milyonlar harcanmış ama hâlâ tehlike altında arşivlerimiz. Yani böyle bu yoksulluğa bu ülke aslında kolay kolay gelmedi; işte, böyle saçma sapan yapılan projelerle geldi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 2023 yılı bitiyor, iktidarın koyduğu bazı hedefler vardı: Türkiye dünyanın ilk 10 ekonomisinden olacaktı. Ekonomi 2 trilyon dolarlık millî gelir büyüklüğüne ulaşacaktı. Kişi başı millî gelir 25 bin dolar olacaktı. İhracat 500 milyar dolar olacaktı. İşsizlik yüzde 5'e inecekti. Enflasyon ve faiz düşecekti. Hedefler güzel, bir şey dediğimiz yok ama buradan tutan bir hedef var, o da 2023 yılına girmiş olmamız, onun dışında bir hedef tutmadı. (CHP sıralarından alkışlar) Tabii, bu bütçe bize ne vadediyor? Vadettiği: sadece vatandaştan vergi toplamak. Vatandaş verecek, siz faiz ödeyeceksiniz; vatandaş verecek, siz garantili projelerinizi finanse edeceksiniz; vatandaş verecek, siz cemaatlerin, tarikatların önünü açacaksınız. Yani siz vatandaşla değil, yine vatandaş size, yandaşlarınıza ve beslemelerinize çalışmaya devam edecek ama doymayacaksınız. (CHP sıralarından

alkışlar)

Tabii, tutmayan hedefler var ama yapmadılar mı bir şey? Bir şeyler de yaptılar tabii: 10 milyon insanı Avrupa sınırlarından uzak tutarak, mesela, Batı'nın refahını korudu bu iktidar. Ucuz tatil fırsatı sundu Avrupalılara, ucuz sağlık hizmetiyle can simidi oldu ve yetişmiş doktorlarımızla aslında onların ihtiyaçlarını da karşıladı. Tabii, Avrupa'dan her yıl en çok çöpü satın alarak Batı'nın çevre temizliğine bile el attık böylelikle. En son olarak da tabii, yabancılara gayrimenkul ihtiyaçlarını üstüne bir de vatandaşlık vererek karşıladı aslında bu iktidar. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, buradaki vatandaşlar için bir şey yapmadı mı? Onu da yaptı. Sözde hocalarla bol bol fakirlik güzellemesi yaptı. Gençleri geleceksiz, çocukları öğümsüz, anna-babaları boynu bükük bıraktı, emeklileri ise kuru ekmeğe muhtaç etti tabii bu iktidar. (CHP sıralarından alkışlar) Ev sahipleri ile kiracıları da hasım yaptı, gördük ki Merkez Bankası Başkanı bile şimdiden ev sahiplerine düşman olmuş. Yandaşı daha zengin, halkı daha fakir yaparak sizin anlattığınız Türkiye Yüzyılı oldu bize sefalet yüzyılı böylelikle.

Şimdi, sözlerime son verirken, Hazreti Ali'nin dediği gibi, eğer zalim ısrarla zulme devam ediyorsa bil ki sonu yakındır. Ama mazlum da ısrarla direniyorsa bil ki zafer yakındır. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

SEVDA ERDAN KILIÇ (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Bu yüzden zulmünüze biz direneceğiz, direneceğiz, direneceğiz; ta ki hayallerimiz değil, diktatörler yıkılsa kadar diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Erdan Kılıç.

Yedinci söz, Manisa Milletvekili Sayın Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'na aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Bakırlıoğlu.

CHP GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Saraylar Başkanlığı bütçesi için söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte Millî Saraylar Türkiye Büyük Millet Meclisinden alınmış, saraya bağlanmıştı. Bu durumu Cumhuriyet Halk Partisi sıralarındaki arkadaşlarımız zaman içerisinde oldukça eleştirmişlerdi ancak şimdi düşünüyorum da eleştirilerimizde haksızmışız. Düşünsenize, Cumhurbaşkanının 1.150 küsur odalı bir sarayda oturduğu bir ülkede Millî Sarayların saraya bağlanmasından daha doğal bir şey olamaz; layığı buydu, bu yapıldı.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; Millî Saraylar Başkanlığının 2022 yılı kesin hesabına baktığımızda başlangıç ödeneğinin 277 milyon lira olduğunu, ancak yıl sonunda gerçekleşen harcamanın 1 milyar 357 milyon lira olduğunu görmekteyiz. Benzer bir durum 2023 bütçe gerçekleşmesi için de geçerli; 670 milyon lira olan başlangıç ödeneği, Başkanlığın harcaması Kasım ayında 2 milyar 133 milyon lirayı bulmuş yani bu durumda bütçe gerçekleşme oranı yüzde 318; rekor Millî Saraylarda. Başlangıç ödeneğine göre en az gerçekleşmenin olduğu genel bütçeli idare ise AFAD. AFAD'ın 8 milyar lira olan başlangıç ödeneği yaşanan deprem faciası sonrası ek bütçeyle 490 milyar liraya, ek ödeneklerle birlikte 661 milyar liraya çıkarılmış ancak kasım ayı itibarıyla AFAD'ın toplam harcaması sadece 216 milyar lira; bütçe gerçekleşmesi ise yüzde 32,6. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi düşünün, büyük bir deprem olmuş, on binlerce yurttaşımızı bu depremde kaybetmişiz, 100 milyar doların üzerinde bir maddi kayıp var; bu sebeple 1 trilyon liralık bir ek bütçe çıkarılmış ve bu bütçenin aslan payı depremin yaralarını sarması için AFAD'a ayrılmış ancak yıl sonu gelmiş olmasına rağmen bütçe gerçekleşmesi henüz yüzde 32'de kalmış yani daha hâlâ AFAD'ın kullanabileceği 445 milyar liralık bir ödenek bulunmakta.

Değerli milletvekilleri, deprem sonrası, seçim öncesi iktidar, depremde yıkılan binaların yenilerinin bir yıl içinde tamamlanacağını iddia etmişti. Erdoğan yapmış olduğu konuşmada “Amacımız, bir yıl içinde altyapısıyla, sosyal ve ticari birimleriyle 319 bin konut, toplamda 650 bin konut inşa ederek deprem bölgesini ayağa kaldırmak.” demişti. Hatay iliyle ilgili hazırladığımız rapora baktığımızda, Hatay'da yapılması gereken 275 bin konut var ancak bu konutların sadece 33 bini ihaleye çıkmış, inşaatla başlama oranı ise bundan daha düşük yani bugün Hatay'da her 10 depremzededen 9'u barınma sorunuyla karşı karşıya. Diğer bölgeler de Hatay'dan farklı değil. İktidarın özellikle deprem konutları ve diğer altyapı yatırımlarıyla ilgili olarak başlangıçta açıkladığı takvimin oldukça gerisinde kalması, deprem için planlanan harcamaların da yapılmamasına yol açtı. Eğer deprem bölgesinde altyapı ve konut çalışmaları istenilen düzeyde olsaydı AFAD'ın bütçe gerçekleşmesi yüzde 32'de kalmazdı. Bu arada deprem harcamaları gerekçe gösterilerek yapılan vergi artışları da vergi gelirlerinin artmasına yol açtı. Şimdi şöyle bir şey söz konusu, bir taraftan deprem için ek bütçe yapıyorsun, vergi oranlarını artırıyorsun, yeni vergiler getiriyorsun, vergi gelirlerini artırıyorsun yani, diğer taraftan deprem harcamalarını planlanandan daha düşük oluyor ve sonuç olarak da ne oluyor? Bütçede bütçe açığı orta vadeli planda beklenenden daha düşük çıkacak, görecekiz bunu. Orta vadeli planda bütçe açığı 1 trilyon 633 milyar lira olarak tahmin ediliyordu. Kasım ayı itibarıyla bu rakam 532 milyar lira, yıl sonunda 600 milyar lira olacak, sonra çıkacaksınız, diyeceksiniz ki: “Bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranını orta vadeli planda yüzde 6,4 bekliyorduk, çok şükür, yüzde 2'ye indirdik.” diye böbürleneceksiniz. Yerler mi? Valla bence yemezler, öyle gözüküyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, önemli bir kısmı dolaylı vergilerden oluşan bütçe gelirlerinin deprem bölgesine yeterince gitmediği bütçe rakamlarıyla ortada. Peki, bu gelirler, bu vergiler nereye gidiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) – Bütçe harcamalarına baktığımızda faiz harcamalarının rekora gittiğini görmekteyiz. Faiz ödemeleri bu yılın ilk on bir aylık döneminde 632 milyar lira olarak gerçekleşti. Şimdi biz bu bütçeye “faiz bütçesi” dediğimiz zaman iktidar sıralarından homurdanmalar oluyor, sitemler oluyor, bize kızıyorlar. Ancak Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Sayın Fatih Erbakan bütçenin lehine söz alıp yapmış olduğu konuşmada bu bütçenin faiz bütçesi olduğunu örneklerle, oranlarla pek bir güzel anlatmıştı ve tuhaf bir şekilde AKP sıraları da bunu alkışlamıştı. Sayın Başkanın, Genel Başkanın bir tek rahmetli babası gibi AKP sıralarına dönüp de “Sizi gidi faizciler sizi.” demediği kalmıştı. (CHP sıralarından alkışlar) Hadi, onu da ben söyleyeyim. “Sizi gidi faizciler sizi! Sizi gidi faizciler sizi! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bakırlıoğlu.

Sekizinci söz, Balıkesir Milletvekili Sayın Ensar Aytekin'e aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Aytekin.

CHP GRUBU ADINA ENSAR AYTEKİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Strateji ve Bütçe Başkanlığının bütçesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, parlamentolar 2 temel hak yaratır; biri yasama hakkı, diğeri bütçe hakkıdır. Her 2 hak da halk

adına kullanılır. Bütçe, doğmamış çocuğun üzerinde hakkı olduğu bir mekanizmadır ve sıkı sıkıya korunup denetlenmesi, sorgulanması gerekir. Bugün Meclise sunulan bu bütçeye baktığımızda, içinde halka dair sadece bolca verginin olduğu bir bütçe görüyoruz.

Bakın, bu bütçenin yüzde 25'i bütçe açığından oluşuyor. İki yıldır ek bütçe yapıyoruz, her şey sapıyor. Birisi çıkıyor "Gözümdeki ışıltı." diyor, birisi çıkıyor "Dolarla mı maaş alıyorsunuz?" diyor; olan vatandaşa oluyor. AKP, yönetemediği bütçenin, har vurup harman savurduğu bütçenin faturasını halka kesiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bütçe için de öyle görünüyor ki ek bütçe gelecek, eylülü görmeden bir ek bütçe yine Meclisin gündemine gelecek.

Sayın Başkan, ilginç bir veri sunayım: Cumhurbaşkanlığı için teklif edilen mal ve hizmet alımı 6,93 milyarken Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Teknoloji, Ulaştırma, Kültür ve Turizm, Gençlik ve Spor, Ticaret, Çevre ve Şehircilik bakanlıkları yani 7 tane bakanlığın toplam mal ve hizmet alımı 5,88 milyar. Sadece Cumhurbaşkanlığının mal ve hizmet alımı bu 7 tane bakanlığın mal ve hizmet alımının üstünde yani sarayın günlük mal ve hizmet alım gideri kabaca 19 milyon lira. Bu artış önümüzdeki yerel seçimlere kaynak yaratmak için mi kullanılacak merak ediyoruz.

Cumhurbaşkanlığının 2023'te 6,6 milyar olan bütçesi 2024 yılında 12,3 milyara çıkarılıyor; artış oranı yüzde 85. Saray önümüzdeki yıl günde 33,6 milyon lira harcayacak; saatte 1,4 milyon lira, dakikada 23 bin lira para harcayacak. Yani önümüzdeki yıl sarayın dakikalık harcaması 2 asgari ücrete eşit olacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Halka hayal pazarlama konusunda AKP yeterince mahir. Bakın, "2023 Vizyonu" diye bir şey ortaya koydular, vizyondan geriye sadece bu kâğıda yazılanlar kaldı. "2023'te ilk 10 ekonomiden biri olacağız." diyorlardı; 19'uncu sıradayız ama ilk 10'a girdiğimiz bir yer var. Nedir o? Sefalet Endeksi. Dünyanın Sefalet Endeksi sıralamasında 10'uncu sıradayız. Bu ülkeyi dünyanın en sefil 10'uncu ülkesi yaptınız. 2023'te hedef tutturamayanlar 2053 için hedef koymaya kalkıyorlar.

Değerli milletvekilleri, bu, Türkiye Yüzyılı öyle bir makyaj ki makyaj silinince açığı görüyoruz. O kadar ki Merkez Bankası Başkanı bile İstanbul'da ev bulamıyor ve annesinin yanına yerleşiyor. Başkan, Barınamıyoruz Hareketi'ndeki gençlerle buluşsun, o gençler kendilerine olayın sebebini gayet net anlatır. Eserinizle ne kadar övünseniz az. Bu ülkede derin yoksulluk yok, bu ülkede yoksulluk durumu var, bu ülkede bodur çocuk gerçeği var, beslenemediği için ağzında diş olmayan çocuklar var, bir yanda da sarayın besilileri var, pudra şekeri çekenler var, altın tozlu kahve içenler var. (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye Yüzyılı'nın özeti şudur değerli arkadaşlar: Emekliye kuru ekmek, öğrenciye kurtlu yemek, yoksullara taş çorbası, saraydakilere ızgara ciğer, yürek. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bütçeye "hayır" demek bizim vatandaşlık görevimizdir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aytekin.

Dokuzuncu söz, Adana Milletvekili Sayın Burhanettin Bulut'a aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Bulut.

CHP GRUBU ADINA BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, bu kürsüde, bu çatı altında sıkça partili Cumhurbaşkanlığı sistemini eleştirdik, yarattığı yan etkileri, sakatlıklarını hep söyledik ama karanlık alanına ilişkin çokça bahsetmedik, ben de bugün resmî adı "İletişim Başkanlığı" olan ama bu sistemin karanlık alanı olan yani sosyal medyadaki ifadesiyle "'dark' alanı" olan İletişim Başkanlığından söz edeceğim.

İletişim Başkanlığı beş yıl önce kuruldu. Kurulurken gayesi, amacı Türkiye'yi markalaştırmak, imajını güçlendirmek ama bu beş yıl içerisinde gördük ki bu kurum AKP'nin ajansı ya da trol ve kirli propagandaların başkanlığı hâline geldi ve en çok da iki kelime üzerinde durdu: Bir tanesi "dezenformasyon" ama baktığınızda dezenformasyonun başlangıcı hep bu alan oldu, bu Başkanlık oldu, ikincisi de "hakikat" "hakikatle mücadele" diye ama baktığınızda da hakikatle mücadeleyi tersine çeviren kurumun da bizi kendisi o oldu. Bunu kimlerle yaptı? Devlet kurumlarıyla, işte, RTÜK'le, TRT'yle, Anadolu Ajansı'yla ve tabii ki havuz medyasıyla. Bu çalışmalarına bu beş yıldır devam ediyorlar.

Örneğin, RTÜK'ten bahsedeyim size. RTÜK, para cezası, yayın durdurma, lisans iptalleriyle anılan bir kurum hâlinde ve sadece 5 kuruma verdiği cezanın tutarı 30 milyon TL, 2023 yılına kadar da 35 idari, 9 da para cezası olmak üzere 44 yaptırım uyguladı. Yaptırım uyguladıklarının hepsi Halk TV, TELE1, KRT, Flash Haber, Habertürk ve FOX. Bu RTÜK kurumu sanki sadece bu kanalları izleyen bir kurum hâlinde çalıştı.

Bir başka hakikat ise basın özgürlüğündeki durumumuz. Türkiye 180 ülke içerisinde 165'inci. İletişim Başkanlığından ne beklenir? Buradaki itibarı, sıra sayısını, sırayı yükseltmek ama aksine elinden geldiğince kendisine kim muhaliflik yapıyorsa onları engellemek; birincisi basın kartını vermeyerek engellemek, ikincisi de hapse atmak.

Geçen yıl yine burada konuşulmuştu dezenformasyon yasası. Orada, yine, AKP yetkilileri "Hiçbir gazeteci bu yasadaki etkilenmeyecek." dedi. Yine, bu yasanın içerisinde baktığımızda 33 gazeteci bu yasadaki soruşturma geçirdi. Son soruşturma geçiren gazetecilere baktığımızda üç başlıkta toplanıyor; bir tanesi seçimler, ikincisi yargıda rüşvet, üçüncüsü de deprem. Türkiye'deki deprem gerçeğini, yargıdaki yolsuzluğu ve seçimdeki suistimalleri aktaran arkadaşlarımız karşılarında adli güçleri buldu. Örneğin Tolga Şardan. Burada İletişim Başkanlığı devreye girmesi gerekirken, burada gazeteciliğin gerçek anlamda yapılmasını sağlaması gerekirken önce polisi ve yargı güçlerini harekete geçirdi. Yine, burada, bu gazeteciler içerisinde İsmail Saymaz'ı sayabiliriz, Murat Ağireli, Timur Soykan'ı, Barış Pehlivan'ı bu gazetecilerin içerisinde sayabiliriz.

Bir de bu işin bütçesi var. 2019 yılında bütçesi 344 milyondur bu İletişim Başkanlığının, geçen yıl 1,6 milyara, bu yıl, 2024 yılında ise 4 milyar 126 milyona çıkarılmış durumda. Topladığınızda 362 bin asgari ücretlinin maaşına denk geliyor. Pekî, bu bütçe 2,5 katına Artırıldığında, bakıyorsunuz o yıla ne var; seçim ya da geçmiş yıllarda artış oranlarına baktığınızda, seçim olan yıllarda bütçe anormal derecede artmış durumda çünkü demin de bahsettiğim şekilde İletişim Başkanlığı, seçimde AKP'nin propaganda bölgesinin yönetimini ele almış durumda ve parayı da çoğunlukla orada kullanıyor. Örneğin, bu işin başındaki Fahrettin Altun, namıdiğer "pergolacı" sarayın iletişimini yaparken, bu paraları kullanırken tek koltukta da bu işi sürdürmedi. Baktığınızda, tam kelimesiyle söyleyeyim, hayır hasenat adına ne kadar yönetim kurulu üyeliği varsa bunların hepsini de aldı bu arkadaşım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Bunları, bu görevi yaparken çok maaşlı bu arkadaşımız, Fahrettin Altun, bu işleri yaparken de PKK militanlarını televizyona çıkardı, sahte videolar yayınladı, terör örgütü üyeleriyle röportaj yaptı ve AKP Grubunda birçok videonun yayınlanmasında bu arkadaşımız görevli oldu ve bu arkadaşımıza, şu an, 2024 yılında 4 milyar 126 milyon lira teslim edilmiş durumda.

Ben buradan Sayın Meclis Başkanına sesleniyorum: Sayıştay raporlarıyla bunu bulamıyoruz ya da herhangi bir denetimle bunları bulmak mümkün değil. Burada Cumhurbaşkanı Yardımcısı var diyecektim ki o da yok. Ben Fahrettin Altun'a, buradan bir vergi mükellefi olarak, benim vergimden eğer ona düşen bir hak var ise, bu rakamlarda, bu hakaret eden çalışmalarda Fahrettin Altun'un katkısı var ise verdiğim vergiden aldığı nasip haram olsun, zıkkım olsun. (CHP sıralarından "Bravo!" sesleri,

alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Haram olsun! Haram olsun!

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Bulut.

Onuncu söz, İstanbul Milletvekili Sayın Oğuz Kaan Salıcı'ya aittir.

Süreniz beş dakikadır Sayın Salıcı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bugün Cumhurbaşkanlığına bağlı Savunma Sanayii Başkanlığı bütçesi üzerine söz aldım.

Ben, müsaadenizle, bütçe tarafına değil de Savunma Sanayii Başkanlığında yürütülen bir yapılanma üzerine konuşmak istiyorum. Şimdi size 3 tane vakıf ismi söyleyeceğim: Biri Gaye Vakfı -Savunma Sanayii Başkanımız burada- biri Erkam Vakfı, biri de Hayra Davet Vakfı. Bu 3 vakfın 2 tane ortak noktası var: Birincisi, Nakşibendi tarikatının farklı kollarında hizmet ediyor olmaları, ikincisi Savunma Sanayii Başkanlığının desteklemiş olduğu TEİ, TUSAŞ, ASELSAN gibi şirketlerde önemli mevkilerde kurucularının ya da üyelerinin bulunuyor olması.

Birkaç örnek vereyim: Örneğin Gaye Vakfı. TEİ'de 6 kişi üst düzey görevlerde bulunuyor Gaye Vakfından. Genel Müdürü Mahmut Faruk Akşit, Gaye Vakfı lideri Mustafa Cevat Akşit'in oğlu. Mustafa Kemal Baldöktü, TEİ'nin İnsan Kaynakları Başkanı, Gaye Vakfı 2'nci Başkanı Mehmet Baldöktü'nün kardeşi. Bekir Evcil, TEİ'de Tesisler Bakım Müdürü, vakfın yayınevinden sorumlu. Ender Dur, TEİ Tesisler ve Güvenlik Müdürü. Levent Tüfekçi, TEİ İnsan Kaynakları Müdürü. Gürsel Boz, Eskişehir'de kurulu Erkam Vakfı üzerinden TEİ Programlar Müdürü. Savunma Sanayii şirketlerinde çalışan bu arkadaşların dışında örneğin bir Bekir Batuk var. Bu Bekir Batuk evrakta sahtecilik yapıyor, on altı ay ceza alıyor fakat buna rağmen TEİ'de altı yıl çalışıyor ve güvenlik danışmanı olarak çalışıyor ve ne ilginçtir ki Savunma Sanayii şirketlerinde çalışan kişilere Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından verilen NATO Güvenlik Belgesi'ne sahip. Bu belge, önüne gelene verilmeyen bir belge. Evrakta sahtecilikten on altı ay ceza almış bir kişiye bu belge nasıl veriliyor? Örneğin, Soner Şevket Özcan. Bu kişi de TEİ'de Bilgi İşlem Müdürü. Bu kişi de Turboşaft Motor Geliştirme Programı'ndaki bilgileri dışarı sızdırırken yakalanıyor; aynı yapılanmanın içinde.

Şimdi, biz bunları ifade ettiğimiz zaman dönem dönem, bize hep şunlar söylendi: "Bunlar millî ve manevî değerlere bağlı insanlar. Bu insanlar suç işlemezler, bu insanlar bir yanlış yapmazlar, bu insanlar alını secdeye giden insanlar." Bizim alını secdeye giden insanlarla, millî, manevî değerlere sahip arkadaşlarımızla, kardeşlerimizle bir sorunumuz yok ama şunu ifade edeyim: Madem bu kadar millî ve manevî değerlere bağlı olan arkadaşlar... Örneğin, bu Soner Şevket Özcan Millî Savunma Bakanlığının isteğiyle görevden alınıyor; Özcan, 2017'den bu tarafa yasaklanan bilgileri temin suçundan yargılanıyor.

Devam edelim: Hayra Davet Vakfı. Hayra Davet Vakfının 29 kurucusu var. Bu 29 kurucusundan 7'si Savunma Sanayii, Millî Savunma Bakanlığı, ASELSAN ve Savunma Sanayii projelerini destekleyen TÜBİTAK'ta ya görev yapmış ya da görev yapıyor. Örneğin, bu kuruculardan birisi Savunma Sanayii Başkanımız Sayın Haluk Görgün, bir diğeri önceki Savunma Sanayii Başkanımız İsmail Demir yani bir tür, aynı vakfın iki kurucusu görev değişimi yapmış. Ben şunu merak ediyorum: Gelecek olan üçüncü Savunma Sanayii Başkanı şu anda vakfın içinde bir yerde hazırlanıyor da biz mi bundan haberdar değiliz? Gelecek olan kişi bu vakıf üzerinden mi gelecek? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, burada el verir gibi bir görev dağılımı olmuş. Devam edeyim Hayra Davet Vakfına. Celal Sami Tüfekçi, şu anda Millî Savunma Bakan Yardımcısı, Vakfın kurucularından. Abdullah Erol Aydın, eski adıyla Savunma Sanayii Müsteşarlığı Daire Başkanı. Eray Yasan ASELSAN'da Kıdemli Müdür. Selman Nas GSATCOM Yönetim, Kurulu Başkan Yardımcısı TUSAŞ'ın eski Genel Müdür Yardımcısı. Orkun Hasekioglu TÜBİTAK Başkan Danışmanı eski TÜBİTAK Başkan Yardımcısı.

Değerli arkadaşlar, İsmail Demir Beyefendi -önceki Savunma Sanayii Başkanı- bir dönemde Türk Hava Yollarında Teknik Müdürlük yapıyor, o dönemden kalma bazı arkadaşlar da Türk Hava Yollarında örgütlenmiştir; onların da isimleri bende, süremiz yeterli olmadığı için onları izah etmeye fırsat bulamayacağım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Savunma Sanayii Başkanlığı gibi güvenlik açısından önemli bir yerden bahsediyoruz. 10 iştiraki olan ya da destek verdiği şirketlerden bahsediyoruz. Bırakın bir dinî vakfın orada örgütlenmesi, herhangi bir sivil toplum örgütünden üyelerin belli bir yerde öbekleşmiştir bile millî güvenliğe tehdittir arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bitirelim lütfen Sayın Salıcı.

OĞUZ KAAN SALICI (Devamla) – Bırakın sivil toplum örgütünün herhangi bir hemşehri örgütünden o kadar kişi o kuruluşun içinde olsun, o da tehdittir. (CHP sıralarından alkışlar) Buralar göz bebeği gibi korunması gereken yerlerdir.

Süremiz kısaldı, burada birkaç sorumuz var, bunlardan biri şu: Devlet içinde farklı hiyerarşik yapılara niçin müsaade ediyorsunuz? Bu kişilerin talimatı kurum amirinden mi, yoksa o yapının manevî önderinden mi alacağından nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz? Hain darbe girişiminden sonra FETÖ'cülere "Kendi aklını kiraya vermiş." diyordunuz; siz, başka tarikatlardaki kişilerin hepsinin kendi aklıyla hizmet eden kişiler olduğunu mu zannediyorsunuz?

Hepinize teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Salıcı.

Cumhuriyet Halk Partisi adına son söz, Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı'ya aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Arı.

CHP GRUBU ADINA CAVIT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, bizleri izleyen çok saygıdeğer vatandaşlarımız; 2024 yılı bütçe gideri 11 trilyon 89 milyar, gelir ise 9 trilyon 404 milyar yani 2024 yılı bütçesine başlarken daha başlangıçta bütçe açığıyla başlıyorsunuz. 9 trilyon 404 milyarlık bir gelir bütçesinin ise hemen hemen tamamı vergiden oluşmakta. Bu vergi ise çoğunlukta da dolaylı vergi sistemiyle toplanan yani bizim gariban vatandaşın, emekçinin, çalışanın, işçinin, işsizinin yaptığı harcamalarla, ödediği vergilerle oluşan gelir. Yani kısacası, geçen yıl bu bütçeyi düzenlerken, 2023 yılı bütçesini düzenlerken ve sonrasında ek bütçe yapmak zorunda kaldığınız bütçeyle beraber 4 trilyon 929 milyarlık bir 2023 yılı bütçesi vardı. Sonuçta, bugünkü gelen rakam neredeyse 2 katına yaklaşıyor. Bu ne demek? Bu, bizim vatandaşımızın omuzlarına yük demek; bu, çalışanımızın vergi ödemesi demek, emeklimizden kesinti yapılması demek, dolayısıyla da yaşam koşullarının her geçen gün ağırlaşması demek. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, ben genel bütçeye en çok katkıda bulunan şehirlerden biri olan Antalya Milletvekiliyim. Antalya, tarımıyla, turizmiyle, gelişen ticaretiyle, sanayisiyle gerçekten genel bütçeye çok önemli katkılarda bulunan, genel bütçeye büyük vergiler ödeyen bir şehir ama Antalya'ya yapılmak istenen yatırımlarda, örneğin Alanya-Antalya çevre yolu yıllardır bekleniyor. İşte, yıllardır "Seçimlerde malzeme yaptınız, meze yaptınız." dedik. Şimdi, bu yolun göstermelik -işte seçim geldi- ihalesi yapıldı ama Antalya'ya ayıracağınız 76 milyar liranız yok. Benim vatandaşımıza kamu-özel iş birliğiyle bir çevre yolu yapılması ihale edildi; eğer bu yol yapılırsa geçen de bunun parasını verecek, geçmeyen de vermek zorunda kalacak. Buradan soruyorum: Antalya'ya

harcayacağınız 76 milyarınız yok mu? Niye kamu-özel iş birliğiyle bunu yapmak zorunda kalıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Antalya genel bütçeye bu kadar vergi gönderen bir şehir. Evet, bu yol ihtiyaç ama toplam maliyeti 76 milyar; gerçek, reel maliyetinin ne olduğunu sorduk, bakalım cevabı gelirse bu gerçeği öğreneceğiz. İşte, bu iktidarın Antalya'ya bakış açısı bu. Bu kadar bir parayı ayıramadı ve kamu-özel iş birliğiyle bu yolu yapıyor ama iktidarın Antalya'ya bir başka bakış açısı daha var; "O da ne?" dersiniz, bakın, bizim Antalya'da en güzel ilçelerimizden bir tanesi Finike ilçesi. Bu iktidar Finike'yi inanın yemek için uğraşiyor. Nasıl mı?

Bakın, denize sıfır, hemen denizin dibinde, liman kenti olarak geçen Finike'de tepede bir yer var. Toplam 90 bin metrekarelik bu yer önce "kültürel sporlar" "geleneksel sporlar" adı altında... Bakın, buradan size söylüyorum: 1 metrekare dahi düz alan yok, burada atıcılık sporu yapacaksınız. Ya, kayaların, betonların, taşların arasında hangi ata bineceksiniz, ben size soruyorum. Okçuluk sporu yapılacaktı! (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, buradaki amaç ne? Şimdi, yeni bir proje ortaya çıkınca amacın ne olduğunu daha iyi gördük. Bir deprem yaşadık, depremde ciddi bir maliyet var. Daha vatandaşımızın barınacağı evi yapamamışsınız ama ne yapmaya çalışıyorsunuz, ben size söyleyeyim: Bu alana, denize sıfır bir alanı var Finike'nin, işte, o bahsettiğim yerin hemen önünde denize uzanan noktaya AFAD için 350 milyon TL'lik bir otel projesi yapıyorsunuz.

Sayın iktidar temsilcileri, AFAD için "eğitim tesisi" adı altında atıcılık ve okçuluğu da birleştirdiğinizde, işte, Finike'nin değerlerini resmen gasbedeceğiniz bir proje yapmak üzeresiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Bitirin lütfen.

Buyurun.

CAVİT ARI (Devamla) - Depremzede sokakta ama siz 100 odalı, hamamı olan, saunası olan, fitness salonu olan, spor tesisi olan AFAD oteli yapıyorsunuz. Birleştirdiğinizde burası tatil köyü amacı taşıyacak. Ben size söylüyorum: Finike'nin, Antalya'nın değerlerini yok etmeye, gasbetmeye çalışmayın, Finike'den elinizi çekin diyorum.

Hepiniz saygılar, sevgiler.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ari.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Cavit Bey, nerede öyle proje? Hayalî bir şey uyduruyorsunuz, ayıp bir şey yani! Öyle bir şey mi var?

CAVİT ARI (Antalya) – Evet.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Yok öyle bir şey.

CAVİT ARI (Antalya) – Nereden biliyorsun?

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ben biliyorum, sen ne biliyorsun?

CAVİT ARI (Antalya) – Ben de biliyorum.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Hiçbir şey bilmiyorsun!

CAVİT ARI (Antalya) – Çık, cevap ver!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Boşa konuşuyorsun!

CAVİT ARI (Antalya) – Çık, cevap ver!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Atıyor ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, çık cevap ver!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Hiçbir şey bulamamışsın herhâlde!

CAVİT ARI (Antalya) – 350 milyonluk proje yapıyorsunuz, ayıp!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Git oradan be!

BAŞKAN - Sayın Güler, söz talebiniz var, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in, CHP Grubu adına konuşan hâtiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Değerli arkadaşlar, biraz önce Cumhuriyet Halk Partili bazı hâtipler, tabii, Türkiye'nin hukuk devleti kriterlerini kendi zihinlerinde farklı algıladıkları için hayalî iddiaları...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Abdullah Güler, hukuk mu var, hak mı var?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – ...delilsiz, belgesiz, havada uçan bir sürü uydurma bilgiyi bir gerçekmiş gibi burada sunmaya çalıştılar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayenizde hukuk mu kaldı Sayın Abdullah Güler! Uydurma değil, gerçek!

CAVİT ARI (Antalya) – Gerçek, gerçek! Araştırın.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Arkadaşlar, açıkça şuradan söylüyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yalan!

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Kimin elinde hangi bilgi, belge, delil varsa cumhuriyet başsavcılıklarına gitsinler, gerekli şikâyet başvurusunda bulunsunlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Açmayalım Başkanım, doğru şeyler söylemiyor!

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bakın, bir hatip aynen şöyle diyor: "Efendim, ülkemizin güvensiz bir yapı kaynağı olarak narkopolitik yapının tehditlerinden kurtarılması gerekmektedir." Kurtaralım, sunun delillerinizi. Kimdir bunlar? Nerede, ne yapmaya çalışmaktadır bu kişiler? Bu narko yapılar kimlerdir? Söylemiyorsanız saklıyorsunuz demektir; söyleyin ilgili cumhuriyet başsavcılığına, takipçisi de biz olacağız! Böyle genel cümlelerle iddiada bulunmayın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Savcı söyledi, mektup yazdı size, neyi yaptınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anadolu Adliyesi Başsavcısının söylediklerini söylesene! Anadolu Adliyesi Başsavcısı söylediğinde ne yaptınız?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Hepsi soruşturma konusu şu anda, o iddiaların hepsi soruşturma konusu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yaptınız?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Ya arkadaşlar, biz dinledik!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkan, müdahale eder misiniz, Grup Başkanı konuşuyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Parayla bırakıyorsunuz, parayla!
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Dinledik ya!
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkan...
BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sayın milletvekilleri...
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Arkadaşa iki dakika verin, konuşsun, ben bekleyeceğim.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Anadolu Adliyesi Başsavcısının iddiaları ne oldu?
HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, Ağbaba yine boş konuşuyor, Ağbaba boş konuşuyor!
BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Grup Başkanı konuşuyor; bir dinleyelim, sonra söyleyeceğiniz bir şey varsa söylersiniz.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Kaçakçılık yapanlar, uyuşturucu kaçakçılığı yapanlar ne oldu? Verin cevabını.
GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Arkadaşlar, dinleyelim.
BAŞKAN – Buyurun Sayın Güler, tamamlayın.
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Cevap vermeyecekse ben devam edeceğim.
BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Burada karşılıklı soru-cevap yok Başkanım.
BAŞKAN – Birleşime ara vereceğim, ona göre, ya tamamlayın ya birleşime ara vereceğim.
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Arkadaşlar, bir kez daha söylüyorum...
VELİ AĞBABA (Malatya) – Yalan mı? Anadolu Adliyesi Başsavcısı neler söyledi?
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – ...uydurma, gerçek dışı, hayalî ne kadar bilgi varsa lütfen buraya getirmeyin.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Hukuk mu bıraktınız, adalet mi bıraktınız? İl başkanınız, ilçe başkanınız... Hayret bir şey!
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Elinizde ne delil varsa, kim hangi suça karışmışsa, bizzat söylüyorum; bizzat takipçisi olacağım; açık söylüyorum.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, Başsavcı söylüyor, Başsavcı; Başsavcı söylüyor.
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – İki: Bakın, arkadaşlar, bütçesi görüşülen bütün kurumlarımızın içinde çalışan binlerce arkadaşımız ve bu devlete hizmet eden birçok uzmanımız var.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Zindaştı'yi siz bırakmadınız mı, Zindaştı'yi? Para karşılığında bırakmadınız mı?
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Yahu, ben ne diyeyim şimdi?
GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ağabeyciğim, lütfen bitirsin, ben söz alıyorum, lütfen...
Abdullah Bey, buyurun.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Saraydan bir telefon geldi ya, unuttuk mu? Aliye Uzun kim?
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Yani hayır, dalga mı geçeyim, arkadaşla değersizleştireyim mi? Yani ne diyeyim anlamadım ki?
VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye, niye; yalan mı bunlar?
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Yalan, hepsi yalan! (AK PARTİ sıralarından "Yalan!" sesleri)
Arkadaşlar, bir dakika...
VELİ AĞBABA (Malatya) – Hepsi doğru; Burhan Kuzu'nun ses kaydı var; hepsi doğru.
BAŞKAN – Sayın Güler, konuşmanız bitti mi? Sayın Güler, konuşmanız bitti mi?
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Saygısızlık sende, laf atma sende, buranın huzurunu bozma sende! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
VELİ AĞBABA (Malatya) – Vay be!
ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Niye cevap vermiyorsun, niye cevap vermiyorsun?
BAŞKAN – Sayın Güler, böyle bir usul yok. Konuşmanız bitti mi?
VELİ AĞBABA (Malatya) – Kime saygısızlık yapmışım? Kime saygısızlık yapmışım?
GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Abdullah Bey, lütfen konuşmanızı tamamlayın.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayret bir şey, böyle bir laf olur mu? Saygısız sensin!
BAŞKAN – Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.44

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Aksakal, konuşma talebiniz devam ediyor mu?

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Evet.

Buyurun Sayın Aksakal.

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim öncelikle bu nazik kararınız için.

Biraz önce, Meclis Genel Kurul Salonu'nda, sizin oturumu açtığınızda milletvekillerimizin söz haklarını devredemeyeceğinize yönelik kararınıza ilişkin usul yönünden bir söz istedim fakat bunu vermediniz, daha sonra size saat 11.15'te bir dilekçe gönderdim, on beş dakika bekledim, bir cevap çıkmayınca ki bir yakın arkadaşımızın cenazesi münasebetiyle Gölbaşı'na gitmek zorundaydım, bu yüzden Genel Kuruldan ayrıldım fakat Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sayın Güler'e durumu anlatarak gittim.

Şimdi, dilekçenizde "Şöyle bir şey göndermiş." demenizi yadırgadım; bu, bir şey değil, bir husustur size.

İki, burayı terk etmediğimi ifade etmek istemişim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen, buyurun.

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Üçüncüsü, milletvekillerinin birbirlerine söz hakkını devretmesi ya da devretmemesi ne Meclis Başkanının ne de oturumu yöneten Başkan Vekillerinin kararına mahsus değildir; bu, İç Tüzük'ün bize vermiş olduğu bir haktır, Grup Başkan Vekilleri kendi aralarında görüşüp bu sıralamayı kendi aralarında karşılıklı olarak değiştirebilirlerse buna kimse bir şey diyemez. Onun için, bu hususu tekrar değerlendirmenizi yine talep ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum size de tekrar.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aksakal.

Cevabımı verdim, tutumumda bir değişiklik yok, tutanaklardan siz de okuyabilirsiniz. İkisi ayrı şey, 60'a göre söz hakkı kullanmak ile soru-cevap hakkı ayrı düzenlenmiş bütçe oturumlarında.

Başınız sağ olsun ayrıca.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

İYİ Parti temsilcisi hariç diğer Grup Başkan Vekilleri bir dakika uzatma hakkının kullanılmaması konusunda bir öneride bulundular ve mutabık kaldıklarını belirttiler. Cumhuriyet Halk Partisi konuşmalarını tamamladığı için onları ilgilendiren bir şey kalmıyor, DEM PARTİ için de öyle. İYİ Parti talep ederse onlara da o bir dakika uzatmayı vereceğim. Bunu, şunun için arz ediyorum: Kürsüye gelen sayın hatipler konuşma sürelerinin bitiminde konuşmanın biteceğini bilerek kendilerini ayarlarlarsa iyi olur.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi hatiplerinin konuşmalarına geçiyoruz.

İlk söz, Ankara Milletvekili Sayın Murat Alparslan'a ait.

Buyurun Sayın Alparslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır, uzatma yoktur.

AK PARTİ GRUBU ADINA MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2024 yılı merkezî yönetim bütçesinin görüşmelerine Cumhurbaşkanlığımızın bütçesiyle devam ediyoruz. Öncelikle, yapılan bütçenin devletimize, milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, malumunuz, bütçe hakkı kutsaldır. Demokrasi tarihinde vatandaşların uzun yıllar mücadelesi sonrasında elde ettiği, önce vergi toplama yetkisinin sınırlandırılması, sonra da harcamaların planlanmasıyla ilgili bir hak olarak

demokrasi tarihimize geçmiştir. Vatandaşlar, bireyler ve millet bu hakkını bütçe hukuku çerçevesinde, seçilmiş parlamenterler marifetiyle kullanır.

Kurulduğu günden itibaren iktidar olmuş, yeni Türkiye Yüzyılı'nın 1'inci, Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin 6'ncısı ve AK PARTİ iktidarlarının 22'nci bütçesini yapma şerefini, onurunu bizlere yaşatan aziz milletimize şükranlarımı arz ediyorum. Bizler, milletin hizmetkârı olarak bütçesine sahip çıkıp, her bir kuruşun hakkını verip onların hizmetkârı olmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, bütçeler daha önceki planlamalarda olduğu gibi bizim iktidarlarımız döneminde insan odaklı olarak hazırlanmıştır. Zira, bizler "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." düsturuyla siyaset yapan bir partiyiz. Yine, bütçemizde biz kolektif aklı, ortak şuuru ve katılımcılığı esas alarak hazırlıklarımızı tanzim ettik ve Meclis Genel Kuruluna getirdik. Yine, bütçemizin merkezinde sağlam şehirler, sağlıklı toplumlar ve güçlü ekonomi modelimiz öne çıkmaktadır; tarımdan sanayiye, teknolojiyen ekonomiye her alanda güçlü bir devlet olma iddiasını karşılayacak unsurları ihtiva etmektedir; yaptığı ve düzenlediği her alanda ihyayı ve inşayı önemsemiş ve bu yönleriyle öne çıkarılmış bir bütçedir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bizler bütçenin bir hesap işi ve hesabi olduğunun farkındayız ancak siyasetin de hasbı yapılması gerektiğinin, samimi yapılması gerektiğinin de en canlı örneğiz. Çünkü AK PARTİ, milletin gündemini esas alan, milletin diliyle konuşan, milletin gözüyle gören, milletin hassasiyetlerine sahip ve milletin gündemine ise onu kendi gündemi kabul eden ve icraatlarında da, politikasında da, bütçesinde de bunu önceleyen bir siyasi partidir. O yüzden de milletimiz bugüne kadar güçlü destekleriyle hep arkamızda oldu. Bundan önceki süreçlerde kaosların, krizlerin, pek çok sıkıntının, darbelerin, ara kesintilerin olduğu ve yönetimin müdahalelerle vesayet kurumlarının oyuncağı yapılmaya çalışıldığı sistemden 2017'deki Anayasa değişikliği sonrası 2018'de Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine geçilmiş ve bu sisteme yönelik pek çok eleştiri 2023'teki Mayıs seçimlerinde, hem 14 hem de 28 Mayıs'ta referanduma da dönüştürüldüğü hâlde milletimizin güçlü desteğiyle hem teyit hem de tahkim edilmiştir. Artık Türkiye Cumhuriyeti devleti çok daha güçlüdür, kararlarını çok daha hızlı alabilmektedir, dünyada sözü dinlenen, güçlü ve büyük bir ülkedir.

Konuşmalarda Cumhurbaşkanlığı bütçesinin büyüklüğünden bahsedildi ancak toplam 11 trilyon 89 milyarlık bütçe içerisinde 12 milyar 283 milyon olarak ifade edilen bütçe bunun binde 1'ine denk gelmektedir. Bu bütçe hem yardım faaliyetleri hem barışı yönetme faaliyetleri hem de Millet Kütüphanesi ve kültür varlıklarının da yönetimiyle ilgili pek çok hizmeti millet adına yapan bir bütçedir. O sebeple, bu bütçenin her bir kuruşu millete hizmet olarak iade edilmekte ve yönetilmektedir.

Değerli arkadaşlar, bizler bu bütçeyi daha güçlü, daha büyük bir devlet olmak adına ortaya koyuyoruz. Bizler bu bütçeyi daha önceki vesayet odaklarına inat, bu ülkenin karanlık dehlizlere gömülmesine heveslenenlere inat büyümesine, müreffeh ve güçlü olmasına dönük olarak hazırlıyoruz ve inşallah bu bütçe Türkiye Cumhuriyeti devletini yeni Türkiye Yüzyılı'nda dünyaya mührünü vuracak çok daha güçlü bir ülke yapacaktır.

Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Alparslan.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Genel Kurulu yönetme usulüne ve İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın söz talebine ilişkin konuşması

BAŞKAN – İzninizle kısa bir açıklama daha yapacağım.

Değerli vekiller, İç Tüzük'ün Başkan Vekillerine tanıdığı takdir alanlarında bugüne kadar -hepinizin aşağı yukarı bir fikri oluşmuştur- hep sayın vekillerin söz hakkını yetkin olarak ve olabilecek en fazla sayıda kullanmasına dönük bir inisiyatifin sahibiyim.

Kadın vekillerin talepleri söz konusu olduğunda özel bir duyarlılık gösterilmesi gerektiği noktasında durdum, ikincisi bu.

Üçüncüsü: İç Tüzük'te olmamasına rağmen her vesileyle grubu olmayan sayın siyasi parti temsilcilerine ve başkanlarına bir platform açmaya gayret gösterdim. Bu çabalara hepiniz tanıksınız ama onun ötesinde, özellikle Sayın Aksakal'a söylüyorum söz talebiyle ilgili: Burada bütçeyle ilgili bir Danışma Kurulu mutabakatı var -bütün Başkan Vekilleri de burada- bunu zorlayacak, size ayrı bir muamele yapacak zaman yok, olsa seve seve ama o zaman da söz hakkı talep eden herkese söz vermek lazım. Bütçe de malumunuz, sabah üçlere kadar devam eden bir tempoda. Yani olur olmaz vesilelerle bunu demokratlığımı sorgulamak şeyi biraz fazlaca zorlama bir yorum gibi geldi bana, bunu, da paylaşmak istedim. Herkes söz hakkından ve gerektiği zaman söz hakkı lehine bu inisiyatifi kullanacağımdan emin olmalı. Bunu bir polemik olsun diye söylemiyorum Sayın Aksakal.

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aksakal.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Çok teşekkür ederim bu nazik davranışınız için yine.

Ben ne 264 AK PARTİ milletvekilinden birisiyim ne 157 CHP milletvekilinden bir tanesiyim. Bu güzel, yüce Parlamente'da bir siyasi partinin tek temsilcisi ve Genel Başkanıyım. Bu kadarcık bir ayrıcalığı göstermek tabii ki Başkan Vekilleri olarak sizlere düşer, bunu beklemek de bizim hakkımız. Onun dışında fazlaca bir talebimiz hiçbir zaman olmamıştır ve ben tek milletvekili olarak elimden geldiği kadar burada oturumları takip etmeye çalışıyorum.

Bana bu söz hakkını da verdiğiniz için teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şartlar muvacehesinde her zaman bu duyarlılığı göstereceğimizden emin olabilirsiniz, en azından benim oturumlarımda.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

- 2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)
- 1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN - İkinci söz hakkı Balıkesir Milletvekili Sayın Ali Taylan Öztaylan'a aittir.

Buyurun Sayın Öztaylan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Uzatma yoktur, süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerine söz almış olmam vesilesiyle hepinizin şahsında Gazi Meclisimizin manevi şahsiyetini saygıyla selamlıyorum.

Dünyanın küresel ve bölgesel kırılmalarla yeni bir evreye girdiği, ekonomik ve sosyal meselelerle ardı ardına sınıldığı bir süreçte sistem krizleriyle çözümsüzlük sarmalına giren ülkelerin aksine Türkiye, demokrasi eşiği yüksek ve koordine olabilmek kabiliyeti güçlü bir sistem inşa edebilmeyi başarmıştır. Bu özgün mimari, güzel ülkemizi yaşanmaz kılmaya çalışan gayrimemnunların her türlü dâhilî ve harici tezviratına karşı Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki iktidarların demokratik ve ekonomik kazanımları neticesinde siyasi, iktisadi ve sosyal istikrarla tamamlamıştır. Önceki sistemde sıklıkla görülen hatta âdeta kendiliğinden oluşan koalisyonları siyasi partilerin ilke ve politikaları değil aritmetik yapıları belirliyor, nicelik hesabı siyasetin kalitesini tamamen rehin alabiliyordu ya da bu tarz koalisyon hükümetlerinde sonraki seçimlerde de yine beraber yönetme motivasyonu bulunmadığından partiler birliktayken bile âdeta birbirlerinin rakibi pozisyonundaydı. Bu vaziyet herhangi bir koordinasyon sağlayamadığı için ülkemizi verimi düşük bir vasata mecbur bırakıyordu. İttifaklar ise seçim öncesinde demokratik bir zeminde kurgulanan organik birliktelikler olmaları hasebiyle vatandaşımızın seçim sonrasında hangi siyasi denklemle yönetilirse yönetilsin nelerle karşılaşabileceğini öngörebilmesini mümkün kılması bakımından oldukça kıymetlidir. Vatandaş onaylı ittifaklar neticesinde devletin her kademesinde aynı istikamet üzerine yürüyebildiği yapıda kurgulanan bu sistem, üstün bir koordinasyon avantajı sağladığı için ülkemizi günlük kısır tartışmalardan sıyırmıştır.

Değerli milletvekilleri, en kısa ve öz tabiriyle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini devlet işleyişinde tam koordinasyon olarak özetlemek mümkün. Bu vaziyeti şahsımın da geçmişte çalışmış olmaktan onur duyduğu, dolayısıyla doğrudan gözleme dayalı Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bulunan 2 birim üzerinden özetlemek isterim. Bilmiyorum, bu fotoğrafı hatırlayanınız var mı? Bu fotoğraf Barış Pınarı Harekâtı'nda çekilmişti, Cumhurbaşkanlığı Devlet Bilgi Koordinasyon Merkezinde. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın hemen yanında Meclis Başkanımızı, Grup Başkanımızı, Genelkurmay Başkanımızı, İdari İşler Başkanımızı, MİT Başkanımızı ve ilgili bakanlarımızı, genel başkan yardımcılarımızı ve bürokratlarımızı görüyorsunuz. İşte tam koordine hâledeki bu üstyapı, her bir bakanlık ve güvenlik biriminden gelen temsilcilerin yedi gün yirmi dört saat çalışma prensibi dâhilinde hazır hâlde tuttuğu Koordinasyon Merkezinden alınan anlık bilgiler sayesinde harekâtı bihakkın yönetmiş ve ülkemize tarihe geçen üstün bir başarı sağlamıştı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Diğer taraftan, bu da son yapılan Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu Toplantısı'ndan. Sayın Cevdet Yılmaz'ın sağında ve solunda ilgili bakanlarımız, başkanlarımız ile özel sektörün değerli temsilcileri, TOBB, TİM, TUSİAD, MÜSİAD, YASED ve DEİK Başkanlarımızı görüyorsunuz. Bu Kurul sayesinde oluşturulan çoklu ve tematik yapılarla birçok yenilik hayata geçirilmiştir.

Evet, bizzat idare ve sevinde görev alarak aktif biçimde içinde bulunduğum bu iki örnek güçlü koordinasyonu en iyi şekilde özetliyor. Tabii, bununla birlikte, başta Togg, TCG ANADOLU, İHA, SİHA, KIZILELMA olmak üzere HİSAR, SİPER, KORAL, ŞİMŞEK, saymakla bitiremeyeceğimiz daha niceleri bu akıl, bu vizyon, bu koordinasyon sayesinde ama en önemlisi Sayın Cumhurbaşkanımızın istikameti ve milletimizin duasıyla hayata geçirilmiştir elhamdülillah.

Tabii, diğer taraftan, tersten bir anlatımla "koordinasyon" denince maalesef ilk akla gelenlerden biri ülkemizdeki muhalefet olmuyor. Yani değerli arkadaşlar, koordine olamazsanız yürüyen merdivenlere tersten binersiniz, koordine olamazsanız aylarca "hayır" oyu verin." diye dolanıp referandumda oyunuzu dahi kullanamazsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Koordine

olamazsanız Belediye Başkanınızın yanında kürsüde kendinize yer dahi bulamazsanız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Koordine olamazsanız milletin alnını koyduğu seccadeye maalesef ayakbabilinizle basarsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Geç onları, geç!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hamasetle devam! Hamasete devam! Devam hamasete! Başka ne yapabilirsiniz!

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Devamla) – Eğer koordine olamazsanız 6'lı değil 16'lı masa da kursanız bu milletin gönlünde taht kuramazsınız! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İşiniz gücünüz yalan! İşiniz gücünüz hamaset! Yazık! Yazık!

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Devamla) – Peki, koordine olup bir de bu milletin gönlünde taht kurunca neler oluyor, Allah neleri nasip ediyor biliyor musunuz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İşiniz gücünüz hamaset!

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Devamla) – Otuz yıldır işgal altındaki gönül coğrafyasına açılan kapı Karabağ bir ninenin duasıyla kurtuluyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Dini kullanmaktan bir vazgeçin be!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O seccadelere çok bastınız siz, çok! Çok bastınız o seccadelere! O seccadeler ayaklarınızın altında sizin!

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Devamla) – Kırk yıldır kadın, çocuk, öğretmen, doktor demeden katliam yapan PKK terör örgütü belini doğrultamaz hâle geliyor ve belki de en önemlisi, şairin “Ey muhteşem mabet.” dediği, ecdadın İstanbul'a mührü Ayasofya Camisi prangalarından kurtarılacak aslına rücu ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şimdi açık mı Ayasofya?

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Devamla) – Milletimize şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Git de bakalım Ayasofya açıksa! Ayasofya'ya git de bir gez, gez!

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Öztaylan.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hamasetten başka ne bilirsiniz ya? Hamasetten başka ne bilirsiniz? Ömrünüz hamaset!

CAVİT ARI (Antalya) – Ayasofya'yı git de bir gez ya de beni de götür beraber gezelim Ayasofya'yı.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Cavit Vekilim, “Koordine olalım.” diyor, bir şey demiyor ki, “Koordine olalım.” diyor, bir şey demiyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ben de bir şey demedim, sen niye müdahale ediyorsun oradan?

CAVİT ARI (Antalya) – Beraber gidelim, gezelim Ayasofya'yı.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Ben Cavit Bey'le konuşuyorum.

Ben, Cavit Bey, size söylüyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ben onunla muhatap oluyorum, sen ne diyorsun?

MEHMET BAYKAN (Konya) – “Koordine olalım.” diyor vekil, “Koordine olalım.” diyor, bunda ne var?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ben ucuz hamaset diyorum, yalan bir şey mi söylüyorum? Senin de ömrün hamaset! Hamaset, hamaset, ömrün hamaset!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, üçüncü söz, Erzurum Milletvekili Sayın Selami Altınok'a aittir.

Buyurun Sayın Altınok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığının 2024 yılı bütçesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

2023 yılı, devletler arası güç mücadeleleri, terör örgütlerinden kaynaklı tehditler, siber saldırılar, teknoloji savaşları, finans operasyonları, ekolojik problemler, algı operasyonu gibi sorunların tecrübe edildiği bir yıl olmuştur. Dünyanın radikal ve dinamik bir dönüşümde olduğu mevcut süreçte ülkemize yönelik tehditler de hibrit ve asimetrik bir boyut kazanmıştır. Ülkemizin tehditlerle mücadelesi 2023 yılında da kesintisiz bir şekilde devam etmiştir.

MİT, özellikle çatışma bölgelerinde ve istikrarsız coğrafyalardaki küresel tehditlere karşı yürüttüğü çalışmalarda hedefi bulma, izleme, etkisiz hâle getirme ve farklı coğrafyalardaki krizleri ülke menfaatlerimiz doğrultusunda yönetme metodolojisini izlemektedir. Ülkemiz açısından, PKK/KCK-PYD/YPG terör örgütünün yurt içindeki ve yurt ötesindeki eylem arayışları, FETÖ'nün yurt içi ve yurt dışındaki faaliyetlerini sürdürme çabaları, DEAŞ başta olmak üzere radikal terör örgütlerinin ülkemize yönelik faaliyetleri, aşırı sol örgütlerin ülkemizi hedef alan faaliyetleri, küresel alanda yükselişte olan yabancı aşırı sağ hareketler, yabancı servislerin casusluk hareketleri, siber saldırılar, basın-yayın organları ve sosyal medya üzerinden ülkemiz alehtarı yapılan psikolojik hareket faaliyetleri, hasım ülkeler arasında tarafımıza yönelik hayata geçirilen askerî ve siyasi anlaşmalar ile yeni ittifaklar, başlıca tehdit alanlarını oluşturmaktadır.

Millî İstihbarat Teşkilatı terörle mücadele alanında yürüttüğü çalışmalarda istihbarat toplamanın ötesine geçerek hedefi yok etme yöntemini benimsemekte, örgütlerin stratejisini deşifre etmeye ve lider kadroları etkisiz hâle getirmeye odaklanmaktadır. Yürütülen çalışmalar neticesinde PKK-YPG, FETÖ ve DEAŞ başta olmak üzere terör örgütlerinin ülkemiz karşıtı faaliyetlerine darbe vurmakta ve söz konusu örgütlerin yurt dışındaki yapılanmalarıyla da mücadele etmektedir. MİT, ayrıca güçlü kaynak ağı ve teknik imkânlarıyla farklı kanallar üzerinden topladığı bilgiyi harmanlayarak terör örgütlerinin faaliyet alanlarını tespit etmekte, bu bilgiyi İHA-SİHA'larla operasyona dönüştürmekte veya Emniyet ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin operasyonlarına katkı sunmak amacıyla kullanmaktadır. Millî İstihbarat Teşkilatı tarafından PKK/KCK'yla mücadele bağlamında 2023 yılında yürütülen çalışmalar neticesinde Irak ve Suriye'de 200'e yakın örgüt mensubu etkisiz hâle getirilmiştir. FETÖ'nün mahrem yapılanmasıyla ilgili çalışmalar olsun, DEAŞ'ın ülkemiz açısından eylem yaratabilecek tehlikeli arayışları olsun, MİT'in radikal terör örgütleriyle olan mücadelesi alanında da yapılan çalışmalarını örnek olarak görmek mümkündür.

Ülkemizin son dönemde gerçekleştirdiği atılımlar, yakın coğrafyamızda yaşanan çatışmalar ve vekâlet savaşları, ülkemize yönelik ve Türkiye üzerinden çevre ülkelere yönelik casusluk faaliyetlerini de ivmelendirmektedir. İstihbarata karşı koyma alanında yegâne sorumlu olan MİT, hassasiyeti gereği kamuoyuna yansıtılmayan birçok ülke, servis ve taşeron kuruluşun ülkemizdeki casusluk ve algı operasyonu faaliyetlerinin deşifre edilmesini sağlamıştır. Teşkilatın atılım gerçekleştirdiği bir diğer alan ise siber güvenlik alanıdır. Bu alanda dünya genelinde sürekli artan ve değişen tehditler karşısında, MİT, devlet görevlilerimize ve kritik kurumlarımıza yönelik birçok siber saldırıyı tespit etmiş ve karşı önlem alınmasını sağlamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; basına yansıyan faaliyetlerin, teşkilatın yürüttüğü çalışmaların çok sınırlı bir kısmı olduğu hepimizin malumlarıdır. Geline nokta, MİT Başkanlığı, personelinin azmi ve çalışkanlığıyla, çeşitlendirdiği insan istihbaratı gücünü teknik ve İHA, SİHA kapasitesiyle birleştirerek tüm kabiliyetlerini eş zamanlı kullanmakta ve imzasını attığı

başarılarıyla bizleri gururlandırmaktadır. Millî İstihbarat Teşkilatı, bugüne kadar olduğu üzere, bundan sonra da MİT Kanunu'ndaki görev ve yetkileri çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletleriyle bölünmez bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, anayasal düzenine ve millî gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı içten ve dıştan yürütülen mevcut ve muhtemel tehditlerin bertaraf edilmesine yönelik görev ve sorumluluklarını layıkıyla yerine getirerek ülkesini her daim gururlandırmaya devam edecektir.

Yurt içinde ve yurt dışında ülkemizin bekası için her türlü fedakârlığı göze alarak çalışma azmini başarılarında istikrara dönüştürmüş Millî İstihbarat Teşkilatının tüm çalışanlarını tebrik ediyor, 2024 mali yılı bütçesinin teşkilata, devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altınok.

Dördüncü söz, Kayseri Milletvekili Sayın Şaban Çopuroğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Çopuroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2024 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle görev ve yetkileri yeniden düzenlenen Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği millî güvenliğin sağlanması ve millî hedeflere ulaşılması amacıyla bundan tam doksan yıl önce kuruldu. Millî Güvenlik Kurulunun sekreterlik hizmetlerini ve kanunlarla verilen görevlerini yerine getirmekte, iç, dış ve savunma harekât tarzlarına ait esasları kapsayan Millî Güvenlik Siyaset Belgesi'nin hazırlanması çalışmalarını yürütmektedir. Millî Güvenlik Kurulu, hâlihazırda Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız, Adalet, Dışişleri, İçişleri ve Millî Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlarından müteşekkildir. Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanı da 2019 yılından bu yana Kurul toplantılarına düzenli olarak katılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere, ulusal güvenliğimizi korumanın yolu ulusal çıkarlarımızı korumaktan geçiyor. “Millî güvenlik” dediğimiz zaman “demokrasi” “refah” “güvenlik” “savunma” gibi kavramlar arasındaki ilişkinin de sağlıklı bir şekilde kurulması gerekiyor ki toplam güvenlik doğru inşa edilebilsin. Aynı zamanda, değişen dünyada yıllar önce belki de hiç gündemimizde bile olmayan birçok terim hayatımızın tam merkezinde yer almaya başladı. Öyle ki bugün siber güvenlikten gıda güvenliğine, enerji arz güvenliğinden iktisadi güvenliğe kadar birçok güvenlik başlıklarından bahseder hâle geldik. Tabii, hepsi kendi içinde ayrı bir önemi haiz yani güvenlik konsepti bugün daha kapsamlı bir hâl almış durumda.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1961 yılında anayasal bir kuruluş olma özelliğini kazanan Millî Güvenlik Kurulu, millî güvenliğin sağlanmasında, Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasında Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumluluğu bulunan Bakanlar Kuruluna yardımcı bir kuruluş olarak teşkil edilmiştir. Millî güvenlik kurulları Amerika'dan Azerbaycan'a, Japonya dan Avrupa Birliği ülkelerine kadar dünyanın birçok ülkesinde var. Aslında bir kurulun olup olmaması değil, nasıl bir misyon yüklendiği önemli. Öyle ki yıllar önce, hepimiz hatırlarsınız, toplumun hemen her kesimi yediden yetmişe Millî Güvenlik Kurulunun ne zaman toplanacağını bildirdi, yakinen takip ederlerdi “Millî Güvenlik Kurulu falan gün toplanacak, falan gün toplandı.” diye, günü, saati, muhtemel sonuçları insanlar arasında hep aynı kaygıyla takip edilirdi çünkü Millî Güvenlik Kurulu ekseninde her toplantının bir krize dönüştüğü oluyordu. Öyle ki zaman zaman parmak sallanır, fırçalar atılırdı ama artık bu anlayış mazide kaldı. Eğer bunları arzu eden varsa 19 Şubat 2001 tarihli toplantıya şöyle bir göz atabilir. Ezcümle olarak benzer durumlarda rahmetli babaannem şöyle dua ederdi: “Evladım, o günler gitsin de geri gelmesin inşallah.” Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu irade ve dik duruşuyla elhamdülillah o günler gitti, geri gelmeyecek inşallah.

Ülkemizdeki asker-sivil ilişkilerinin normalleşmesiyle Millî Güvenlik Kurulunun da asli fonksiyonuna kavuştuğunu görüyoruz. Hâlihazırda Cumhurbaşkanımızın kararıyla Genel Sekreterlik Başkanlığında teşkil edilen, kısa adı HİTAM olan merkez, hibrit tehditlere karşı etkili biçimde mukabele edilmesine ilişkin faaliyetler yürütmekte, Avrupa'da Türkiye'yi temsil etmektedir.

Özetle, devletin bekasına, bütünlüğüne, refahına yönelik tehdit ve saldırılara karşı güvenlik tedbirleri için çok önemli bir görev üstlenen kurumumuzun 2022 yılı kesin hesap gideri 80 milyondan biraz fazla, 2023 yılı bütçesi yedek ödenek dâhil 123 milyon 327 bin liradır, 2024 yılı bütçe teklifi ise 286 milyon 61 bin olarak öngörülmüştür. Bu çerçevede, 2024 yılı bütçesi birazdan siz vekillerimizin oylarına sunulacaktır. Eskilerin tabiriyle, güzel ülkemiz ve güzel insanlarımız dünya durdukça var olsun, Allah devletimize, milletimize zeval verdirmesin diyorum.

Sözlerimi bitirirken yarın İstanbul için büyük bir gün çünkü yarın İstanbul büyük bir organizasyona ev sahipliği yapacak, tüm Türkiye, cumhuriyet tarihimizin en büyük dönüşümüne şahitlik edecek. İstanbul'un kentsel dönüşümdeki yol haritasının açıklanacağı Yüzyılın Dönüşümü İstanbul Programı tam bir ders niteliğinde. Özetle, yarınki dersin konusu “Yeniden İstanbul” dersin hocası Recep Tayyip Erdoğan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yarın Türkiye'de şehirciliğin mimarı, dünya liderinin açıklayacağı yol haritasını oturukları koltuklardan seyredecek olanlara tavsiyemiz, kağıdı kalemi hazır edip sık sık not almalarıdır.

CAVİT ARI (Antalya) – İstanbul adayı kim?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İstanbul'a ihanet edenler kimlerdi? İstanbul'a ihanet edenler kimlerdi?

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) – Olur ya, kaçırdıkları bir şey olursa, Çevre, Şehircilik Bakanımız Sayın Mehmet Özhasseki'ye danışmalarını tavsiye ederim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yirmi beş yıldır İstanbul'a bir şey yapmayanlar kimlerdi?

CAVİT ARI (Antalya) – İstanbul'u mahvettiniz ya!

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) – Yeniden İstanbul, yeniden İstanbul, yeniden İstanbul diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – İstanbul'u batıranlar şimdi “İstanbul” demeye başladı!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yeniden İstanbul rantı.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Çopuroğlu.

Beşinci söz, Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Sait Yaz'a aittir.

Buyurun Sayın Yaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı Diyanet bütçesiyle ilgili AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

İslam dininin doğru anlaşılmasına katkı sağlamak, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı, yurt içi ve yurt dışında hizmetlerini günden güne artırmaya devam etmekte, çalışmalarıyla ülkemizin birlik ve beraberliğine, insanlığın barış ve huzuruna destek olmaktadır. Her türlü aşırılıktan uzak, sade ve dengeli bir dinî hayata rehberlik etmeye, her türlü din istismarına, fitne ve tefrikaya karşı müteyakkız davranarak toplumu bilinçlendirmeye özen göstermektedir. Sahih dinî bilgi ekseninde İslam kültür ve medeniyetinin temel değerlerinin tanınması, anlaşılması ve benimsemesine yönelik çalışmalarıyla Başkanlık, aldığı kararlar, yayınladığı mütalaalar ve verdiği fetvalarla sahîh dinî bilgiyi Kur'an ve sünnetin rehberliğinde, İslam'ın engin ilmî mirası ışığında günümüz insanının hizmetine sunmaktadır. Bu kapsamda son

iki yılda 12,5 milyon kişiye fetva hizmeti sunulmuş, 18 ulusal ve uluslararası ilmî toplantı düzenlenmiş “Pratik Ahlak Yayınları Projesi” ve “İstismar Edilen Dinî Kavramlar Projesi” çerçevesinde 7 eser hazırlanmış ve 302 konferans verilmiştir.

Başkanlık, başta aile, kadın, çocuk ve gençlik olmak üzere toplumun birçok kesimine yönelik dinî konularda aydınlatma ve rehberlik yapma görevini hız kesmeden sürdürmekte, sahip olduğu basılı, süreli, sesli, görüntülü ve dijital yayın imkânlarıyla her fırsatta istismara, şiddete, ötekileştirmeye ve hak ihlallerine karşı tavizsiz duruşunu korumaktadır.

Faaliyetlerinin bir kısmı cami merkezli olmakla birlikte önemli bir kısmı ise cami dışı sosyal, kültürel ve eğitsel içeriklerden oluşmakta, din hizmetlerinin kalitesini ve çeşitliliğini artırabilmek için çeşitli kurum ve kuruluşlarla protokoller imzalamaktadır. Gençlik merkezlerinde, yurtlarda, sağlık tesislerinde, ceza infaz kurumlarında, denetimli serbestlik müdürlüklerinde ve sosyal hizmet kurumlarında alanında uzman personeliyle manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunmaktadır. Bu kapsamda, son yıllarda gerçekleştirdiği 1 milyon faaliyetle yaklaşık 27 milyon vatandaşımıza ulaşmıştır. Aile ve dinî rehberlik merkezlerinde 75 bin vatandaşımız dinî rehberlik hizmeti almış, sayıları 1.100’ü aşan Diyanet Gençlik Hizmet mekânlarında dinî ilimler, teknoloji, dil, kültür ve sanat gibi alanlarda açılan onlarca kurs ve atölyelerde 5,6 milyon gencimize hizmet vermiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, görevlerini yazılı, görsel, işitsel ve dijital medya vasıtalarıyla da sürdürmeye devam etmekte, televizyon ve radyolarıyla bir taraftan dinî içerikli yayınlarıyla toplumumuza sahih dinî bilginin aktarılmasında önemli görevleri ifa ederken diğer yandan da kültür, sanat, tarih, sağlık, psikoloji alanlarında sosyal hayatımıza yönelik programlar yayınlamaktadır. Bu çerçevede, son iki yılda 3,2 milyon Türkçe, 1,1 milyon yabancı dilde eserin ücretsiz dağıtımını yapmıştır.

Toplumsal tüm kesimlerine yaygın din eğitimi hizmetini ulaştırmayı kendine hedef olarak belirleyen Başkanlık, yıllar içerisinde geliştirdiği eğitim öğretim programları ve mevzuat altyapısıyla muhatap kitlesini çeşitlendirmiş; 4-6 yaş, 7-10 yaş gençler, yetişkinler ve engelli vatandaşlarımıza yönelik 17 yeni eğitim programını hazırlayarak son iki yılda 8,5 milyon vatandaşımıza yaygın din eğitimi sunmuştur.

Yurt içindeki faaliyetlerinin yanı sıra 45 müşavirlik ve 30 ataşeliği aracılığıyla yurt dışında din hizmetleri ve din eğitimiyle ilgili işlerini yürüten ve son iki yılda 3,1 milyon vatandaşımıza hizmet sunan Başkanlık manevi ve ahlaki değerleri canlı tutmak amacıyla dil, ırk ve renk gözetmeksizin dindaş, soydaş ve akraba topluluklarına da hizmet götürmekte ve rehberlik etmektedir. Türkiye Diyanet Vakfı iş birliğiyle 149 ülkede insani ve sosyal yardım faaliyetleri sürdürülmektedir.

Köy ve mezralara varıncaya kadar ülkemizin her köşesinde görev yapan Başkanlık personeli iyi günde kötü günde, salgın hastalık, sel ve afet dönemlerinde vatandaşımızın hep yanında yer almıştır. Başkanlık, Kahramanmaraş merkezli depremlerde de 25 bini aşkın gönüllü personeliyle milletimizin yaralarını sarmak için hemen harekete geçmiştir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SAİT YAZ (Devamla) – ...arama kurtarma faaliyetlerinden barınma ve beslenme faaliyetlerine kadar, manevi ilk yardım hizmetlerinden cenaze, teçhiz, tekfin ve defin hizmetlerine varıncaya kadar pek çok alanda milletimizin yardımına koşmuştur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yaz.

Altıncı söz, Kocaeli Milletvekili Sayın Mehmet Akif Yılmaz’a aittir.

Buyurun Sayın Yılmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığımız bütçesi üzerinde grubum adına söz aldım. Sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bismillahirrahmanirrahim. “Onlara yer yüzünde fesadı yaymayın, bozgunculuk çıkarmayın.” denildiğinde ‘Biz sadece ıslah edicileriz.’ derler. Gerçekte onlar bozgunculuk yapan kimselerdir ama bunu idrak etmezler ancak hâkimiyeti eline alır almaz yeryüzünde fesadı çıkarmaya, ürünü ve nesli yok etmeye çalışırlar, Allah fesadı sevmez.”

Değerli milletvekilleri, tarihin en kritik eşiğindeyiz. İnsanlığı, devletleri, milletleri, kadını, erkeği, aileyi, toplumsal tüm değerleri, dinî ve ahlaki olanı, tüm yaşam biçimlerini tehdit eden bir süreçle karşı karşıyayız. Yeni sistem, din ve ahlak ile gelenekten arındırılmış bireyler istiyor. Kadim değerlerimizi yıkmayı hedefleyen bu anlayış toplumsal, kültürel ve dinî kimliklere saldırıyor, ilahi mesajlar ve dinî talepler damgalanıyor. Bireylerin yönelimleri ve tercihleri ise sorgulanamaz yeni kutsallara dönüşüyor. Haz temelli, bireyselleşmiş, sisteme mutlak bağlı, değerlerinden arındırılmış bir insanlık. Anne ve babaya ihtiyaç olmadan laboratuvarlarda üretilecek bu yeni tip insanoğlu için aileye de ihtiyaç yok. Toplumun temeli olan aile mefhumunu yıkmak için sapkın cinsel eğilimleri meşrulaştırma ve yaygınlaştırma çabaları tüm hızıyla devam ediyor. Avrupa’da şu anda LGBT’nin alt kolu olarak pedofiliye özgürlük ahlaksızlığı bile faaliyet gösterebiliyor. Dünya ve insanlık kendi hazırladığı bir cehenneme doğru koşar adım gidiyor. Bu dönüşüme öncülük edenler bizi insan türünün son örneği olarak nitelendiriyor. Elit bir yönetici sınıf, zihinleri ve yaşamları köleleştirilmiş, sayısı azaltılmış bir insanlık hedefliyorlar. Şiddet artıyor, depresyon artıyor, intiharlar artıyor; katliamlar, soykırımlar, savaşlar artıyor. Tabii olana, fıtrata, yaradılışa ve Yaradan’a karşı bir savaş var.

Dünyayı insanın cehennemine dönüştürecek bu acımasız savaş karşısında din, insanın özüne dönmesi için yapılan ilahi bir çağrıdır. İslam adalet, merhamet, eşitlik, birlik, barış ve huzuru hedefleyen yegâne hayat kaynağı olarak insanlığı bu karanlık çöküşten kurtaracak tek sistemdir. İnsanlığın özgür kalesi Filistin’e bir bakın. İnsan hakları ve demokrasi maskeli vahşi Batı soykırımında birleşmiş, ordularıyla bomba ve ölüm yağdırıyor; koca koca İslam devletleri anlı şanlı ordularıyla Gazze’ye yol bulamamanın utancını yaşarken onlar Allah’ın yanında olmanın izzetini yaşıyorlar. Şimdi Gazze baştan başa çocuk mezarlığıdır; el uzatanlara cennet bahçesi, dil uzatanlara cehennem çukurudur. Bebekler ölmeseydi hesabı mahşere kalırdı belki ama kalmayacak, melek yüzlü bebeklerin ahi bir kara bulut gibi çökecek insanlığın üzerine. Herkesin dilindeki soru şu: Bu nasıl bir inanç, bu nasıl bir teslimiyet, bu nasıl bir direniş, bu nasıl bir toplumsal şuur, bu nasıl bir onurlu duruştur ki korkmuyorlar, yılmıyorlar, geri adım atmıyorlar, bahanelere sığınmıyorlar, teslim olmadan Allah’ın vaadine güvenerek sınırlı tüm güç ve imkânlarıyla insanlık adına mücadele ediyorlar? Onlar, rahmet Peygamber’imizin hakiki ümmeti olmayı, Allah sevgisini ve Hazreti Muhammed’in (AS) rehberliğini ve vatanın değerini nesillerine öğretmekle başardılar. Bizim durumumuz nedir? Evlatlarımızı izzetli ve onurlu bir insan kılacak, İslam’ın evrensel mesajlarını milletimizin gönlüne ve zihnine naksetmenin, yaşamanın ve yaşatmanın sorumluluğu Diyanet kadrolarımızın üzerindedir. Bu vebali hissedersek çalışan imam-hatip, vaiz ve Kur’an öğreticilerimize buradan selam olsun diyoruz. İslam’ın aydınlık mesajlarına “Orta Çağ karanlığı” diyerek saldıranlara aldırış etmesinler; onların, muhtaç olduklarını görecekları vakit de gelecek. Kınayanların kınamasından korkmadan, şu ilahi ihtarı unutmadan mücadele devam...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yılmaz.

MEHMET AKİF YILMAZ (Devamla) – İlave ek süre...

BAŞKAN – Maalesef...

MEHMET AKİF YILMAZ (Devamla) – Teşekkür ediyor, Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yedinci söz, Aydın Milletvekili Sayın Seda Sarıbaş'a aittir.
Buyurun Sayın Sarıbaş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA SEDA SARIBAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmelerinde Devlet Arşivleri Başkanlığı hakkında AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum.

Sözlerime, arşivi milletin ve devletin hafızası olarak tanımlayan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın bir cümlesiyle başlamak istiyorum: "Hafızası olmayan milletler nereden geldiklerini, bugün nerede durduklarını ve nereye gideceklerini asla bilemezler."

Sayın milletvekilleri, güçlü bir arşiv geleneği aynı zamanda güçlü bir devlet geçmişinin de ifadesidir. Devlet geleneğinin ve yaşadığımız topraklardaki geçmişimizin en önemli dayanaklarından biri, tarih çalışmalarıyla zengin arşiv birikimimizdir. Geçmiş 1846 yılına dayanan Hazine-i Evrak Nezareti yıllar içerisinde farklı isimlerle anılsa da Osmanlı Devleti'nden günümüze, millî arşivlerin korunması ve değerlendirilmesinde en büyük rolü üstlenen Devlet Arşivleri Başkanlığı olmuştur. Medeniyetin, kültürümüzün siyasetin, Anadolu irfanının bir abıhayatı olarak tarihin de canlı bir şahididir.

Altı yüz yıllık Osmanlı tarihinin korunduğu bu kurum, bugün yüzlerce yıllık geçmişin birikimiyle büyüyen bir milletin de tarihine şahitlik etmektedir. Kadim tarihimiz ve mukaddes davamızdan aldığımız güçle, kökü mazide, gözü atide olan bir neslin devamı olarak bizler de arşivlerimize sahip çıkmaya devam edeceğiz. Her biri birbirinden kıymetli, titizlikle yapılan çalışmalar sonucunda Atatürk'ün hayatı, istiklal mahkemeleri, Cumhurbaşkanlığı arşivlerinden Türk Silahlı Kuvvetlerinin arşivlerine kadar milyonlarca belge gün yüzüne çıkarılmıştır. Osmanlı arşivinde bulunan yaklaşık 100 milyonluk belgenin 66 milyonu, 400 bin defterin ise 335 bini tasnif edilerek dijitalleştirilmiştir. Arşivlerin tek çatı altında toplanması amacıyla dijital çağın gereksinimleri de dikkate alınarak "Belgeler Evimizde" projesi hayata geçirilmiştir; yaklaşık 70 milyon belge dijitalleştirilerek e-devlet üzerinden de kolayca ulaşılabilir hâle getirilmiştir.

"Türkiye Yüzyılı" vizyonu doğrultusunda geleceğe yönelik hedeflerimizi belirlerken tarihimizi ve geçmişimizi anlamak bu hedeflerimize ulaşmada bizlere kılavuzluk edecektir. Devlet arşivlerinin sadece bir geçmiş kaydı olmanın ötesinde, geleceği şekillendiren bir kaynak olduğunu da elbette unutmamak gerekir. Türkiye Cumhuriyeti'nin 2'nci yüzyılında da hakikatin hafızası olma sorumluluğumuzu yerine getireceğiz.

Değerli milletvekilleri, tarih tekerrürden ibarettir. Bir insanın şah damarı kesildiğinde durumu neyse devlet arşivlerinin de durumu aynı şekilde olacaktır ancak ne yazık ki üzülerken ifade etmem gerekirse: Tek partili dönemde ülkemizin arşivleri kadim kültürümüzün ve ecdat mirasımızın korunması noktasında çok kötü bir sınav vermiştir, hatta ihanete uğrayan bu aymazlık yine bu dönemde olmuştur. Tarihiyle, kültürüyle, millî değerleriyle kavgalı bu zihniyet, sözde çağdaşlık adına nice belgelerin kaybolmasına, hatta okkası üç kuruşa satılmasına sebep olmuştur; her biri birbirinden kıymetli arşiv belgeleri -evet, doğru duydunuz- hurda kâğıtlar niyetine satılmıştır arkadaşlar. Bugün bizim arşivlerimizde bulunması gereken o belgeler Bulgaristan'ın arşivlerini süslemektedir, çok acı bir gerçektir. Evet, o dönemde Türk tarihini daracık bir kovuğa hapsetmek isteyen o zihniyetle, maalesef ki bu gerçeklerle yüz yüze kalıyoruz. Bizler Osmanlı'yı reddeden, Selçuklu'yu görmezden gelen, İslam medeniyetlerine tümünden düşman kesilen kısır bir anlayışın aksine yedi cihana hükmetmiş Osmanlı'nın torunları olarak, liderimiz Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, al bayrağımızı yedi cihanda gururla dalgalandırmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Sarıbaş.

Sekizinci söz, Edirne Milletvekili Sayın Fatma Aksal'a aittir.

Buyurun Sayın Aksal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA AKSAL (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı bütçe kanunu görüşmelerinde Millî Saraylar Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi, bizleri ekranları başında izleyen aziz milletimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Millî Saraylar Başkanlığımız cihan imparatorluğu Osmanlı'nın yönetim merkezi ve padişahların konut, konaklama ve konuklarını ağırlama yeri olarak inşa edilen saray, köşk ve kasırların korunması ve ecdadımızın emanetlerinin geleceğe taşınması konusunda çok önemli bir görev ifa etmektedir. 18 Ocak 1925 yılında Dolmabahçe ve Beylerbeyi Sarayları korunmak üzere kurulacak Millî Saraylar Müdürlüğü yönetimine bırakılmış, aynı yıl içinde Yıldız Şale, Aynalıkavak ve Küçüksu Kasırları, 1930'da da Yalova Atatürk Köşkleri, 1966'da İhlamur Kasrı ve 1981'de de Maslak Kasırları bu müdürlüğe bağlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Yasası'yla 1983'te daire başkanlığı konumuna getirilen Millî Saraylar Daire Başkanlığı 16 Temmuz 2018 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanan kararnameyle Cumhurbaşkanlığına bağlanmış ve Millî Saraylar Başkanlığı kurulmuştur. Millî Saraylar bünyesinde bulunan ve Osmanlı'nın beylikten devlete dönüşüm sürecinde imparatorluğun Batılılaşmaya yönelik değişikliklerini yansıtan köşk ve kasırlarımız İstanbul'un tarihsel dokusu içinde yurdumuzda ilk müze saray yerlerini almışlar ve Osmanlı Dönemi'nde kullanıldıkları gibi özgün teşrifleriyle ziyarete açık ve bu yönüyle bir dönemin yaşama kültürünü gözler önüne taşıyan sanatsal yapılar olmuşlardır. Cumhurbaşkanları Florya Deniz Köşkü, Küçüksu Kasrı gibi yapıları dinlenme amacıyla kullanılırken Yıldız Şale Köşkü uluslararası konferanslara ev sahipliği yapmış, Dolmabahçe Sarayı da 1950'lerden itibaren ziyarete açılmıştır.

Osmanlı imparatorluğuna yaklaşık bir asır başkentlik yapan, Mecliste, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil etmekten büyük gurur ve onur duyduğum Edirne'de Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde 2 saray inşa edilmiştir. Eski Saray I. Murat zamanında bugünkü Selimiye Camisi'nin bulunduğu alanda inşa edilmiş olup, Yeni Saray da II. Murat tarafından 1450 yılında yapımına başlanmış, Fatih Sultan Mehmet tarafından tamamlanmıştır. Yeni Saray Fatih Sultan Mehmet'in planlı ve bir bütün hâlinde tasarlayarak yaptırdığı yapılarla devlet teşkilatının kuvvetle yansıdığı bir sultan sarayı hâlini almış ve Osmanlı'nın kurumsallaşmasının bir göstergesi hâline gelmiştir. İlk kazı çalışmalarına 1956 yılında başlanan ve 18 Ekim 2022 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın tensip ve onayıyla Millî Saraylar Başkanlığına devredilen Edirne Sarayı'ndan günümüze çoğu yapı ulaşmamış olmakla birlikte arşiv, fotoğraf ve gravürlerle saray hakkında birçok bilgiye sahibiz.

Şimdi, Edirne'ye gelen ziyaretçilerin en çok sorduğu soru: Edirne Osmanlı'ya bir asır başkentlik yapmış ama saray nerede? Saray hiç şüphesiz şehirde yaşanan doğal afetlerden biraz tahrip olmuş ama en büyük tahribatı Rus işgali zamanında, 1878 yılında cephanelik olarak kullanılıyor ve dönemin Edirne Valisi cephaneliğin Rusların eline geçmemesi için sarayın yakılması talimatını veriyor ve üç gün boyunca süren yangınlarda da saray maalesef büyük ölçüde yok oluyor.

"Millî Saraylar Tarihin Eksik Parçasını Edirne'de Tamamlıyor" hedefiyle sürdürülen ve içinde çok fazla tarihî eseri - Cihannüma Kasrı gibi tarihî mirası, sarayın Has Bahçeleri gibi- bir arada barındıran bir sahada çalışmalar beş yıllık bir master plan çerçevesinde, büyük bir titizlikle sürdürülüyor. Ben, buradan ecdadımızın mirasına sahip çıkan ve Edirne Sarayı'nın ihya edilmesine büyük katkı veren Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ

sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aksal.

FATMA AKSAL (Devamla) – Kültür ve Turizm Bakanlığımıza çalışmaları için şükranlarımı sunuyorum. 2024 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aksal.

Dokuzuncu söz, Kocaeli Milletvekili Sayın Radiye Sezer Katırcıoğlu'na ait.

Buyurun Sayın Katırcıoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır

AK PARTİ GRUBU ADINA RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığımızın bütçesi birçok kamu kurum ve kuruluşumuzu yani 85 milyon vatandaşımızı yakından ilgilendiren bir bütçedir. Bu bütçe hem ülkemiz hem de Kocaeli'miz için yatırımların habercisi bir bütçedir.

Sayın milletvekilleri, Anadolu'ya açılan bir kapı olan Kocaeli'mize birçoğunuzun mutlaka yolu düşmüştür. Yaşı yeten herkes Kocaeli'nin geçmişi ve bugünü arasındaki farkı gözleriyle görüp şahit olmuştur. Kocaeli, bizim çocukluğumuzda hava kirliliğinden nefes alamadığımız, körfezin kokusundan yazın dahi pencerelerimizi açamadığımız bir şehirken şu an doğa turizminin merkezi hâline geldi. 99 depreminde üzerine âdeta toprak atılan ilimiz, şu an ekonomide Türkiye bütçesine en fazla katkı yapan 2'nci il oldu, kişi başına düşen gelirden 1'inci il oldu, ekonomideki hacim değeri ise yirmi yılda 6 katına çıktı. Teknopark'ın AR-GE gelirleri on yılda 5 milyondan 333 milyona çıktı. Şunun altını çiziyorum ki yatırımlarımız pandemiye rağmen, 15 Temmuz'a rağmen, sellere, yangınlara rağmen ve 6 Şubat depremlerine rağmen yapıldı ve yapılmaya devam ediyor çünkü bizim tek derdimiz geleceğimiz, Türkiye'miz; bizim tek derdimiz cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında artık Amerika'nın, Almanya'nın, Çin'in değil Türkiye'nin gücünün konuşulmasıdır. Bizler Kocaeli'ye yatırımları yaparken de bu inançla yapıyoruz; Diyarbakır'a, Edirne'ye, Van'a, Kars'a da aynı inançla yapıyoruz. Bu minvalde, AK PARTİ iktidarımıza kadar eser ve hizmet hasreti çeken milletimizi eser ve hizmetlere kavuşturduk, onları bu yoksunluktan kurtardık. Bizler istemez miydik, geldiğimizde birçok eser ülkemize kazandırılmış olsun, birçok sorun aşılmış olsun, biz de bunları geliştirelim ancak maalesef karşılaştığımız manzara malumdu ve bizler de var gücümüzle önce mevcut durumu tamire zaman harcadık. Yirmi bir yıldır bu mücadeleyi verdik ve vermeye devam ediyoruz. Son teknoloji şehir hastanelerimizle, duble yol ve tünellerimizle, köprülerimizle, hava limanlarımızla, hızlı trenlerimizle, fabrikalarımızla, savunma sanayimizle, İHA'mızla, SİHA'mızla, Togg'umuzla, ALTAY'ımızla, TCG ANADOLU'muzla veriyoruz biz bu mücadeleyi. Tüm engellere rağmen, "Yapamaz." diyenlere rağmen, durdurmak için kurulan masalara rağmen, yalana, iftiraya, takozlara rağmen biz bunları yaptık. O yüzden alnımız ak, milletimiz rahat, Cumhurbaşkanlığına güven tam. Şimdi sıra, bu aziz milletin bütçesini Türkiye Yüzyılı'mızı inşa ve ihya etmede kullanmakta; şimdi sıra, 11 ilimizi ve deprem riski altındaki İstanbul ve tüm kadim şehirlerimizi depremlere ve afetlere hazır hâle getirmekte. Bizim teminatımız eserlerimiz, milletimizdir; bizim teminatımız liderimiz Recep Tayyip Erdoğan'dır. Çünkü sahada bunu görüyoruz, Cumhurbaşkanımız "Yaparım." derse bunu milletimiz biliyor, inanıyor, güveniyor; seçim sonuçları da zaten bunu gösteriyor.

Değerli milletvekilleri, deprem bölgesinde yaşlı bir teyzemize "Çocukların nasıl, var mı bir ihtiyacın?" diye sorduğumda bana Gazze'deki çocukları sordu "Onların ne günahı vardı? Bana izin verin, Gazze'ye giderim, ya ölür, şehit olurum ya da öldürürüm." dedi. İşte, biz böyle necip bir milletiz; Kurtuluş Savaşı'ndaki ruh 15 Temmuzda da aynıydı, Gazze'de de aynı. Bizler bu ruhu gördükçe inancımız artıyor, heyecanımız yükseliyor, hizmet aşkımız ilk günkü kararlılıkla sürüyor.

Şunu belirtmek istiyorum ki dünya mazlumları Türkiye'nin eksikliğini hissediyor, Filistinli çocuklar, kadınlar Türkiye'ye güveniyor, milletimize inanıyor. Mektuplar ümmetin liderine geliyor çünkü biliyorlar, daha adil bir dünya kadim Anadolu'dan, güçlü Türkiye'den, mazlumların liderinden doğacak, Allah'ın vaadi gerçek bulacak, dünyanın vicdanı Türkiye olmaya devam edecek diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Katırcıoğlu.

Onuncu söz, İzmir Milletvekili Sayın Eyyüp Kadir İnan'a ait.

Buyurun Sayın İnan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İletişim Başkanlığı, Türkiye'nin yükselen kurumlarının başında gelmektedir ve bugün, uluslararası arenada eskisinden çok daha güçlü diplomasi yürüten ülkemizin en yeni kurumlarından bir tanesidir.

Devlet ve iletişim kavramını yan yana getiremeyecek olan, devlet tecrübesinden ve birikiminden çok uzun yıllardır mahrum kalan ana muhalefet cenahının İletişim Başkanlığına deyim yerindeyse at gözlüğüyle bakmakta olduğunun farkındayız. İletişim Başkanlığı bünyesinde kurulan Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin İsrail'in Filistin'le ilgili yalan haber ve içeriklerini ortaya çıkarıp dünya kamuoyuyla paylaşmasından duyulan derin rahatsızlığın da farkındayız.

"Bugün İletişim Başkanlığından ve faaliyetlerinden kim rahatsız?" dersiniz vereceğimiz net iki cevap vardır; birincisi ana muhalefet, ikincisi İsrail ve siyonistler. Bosna'da etnik temizlik yapan Miloseviç'i savunmak ile bugün Filistin'de yapılan soykırıma karşı büyük bir direniş gösteren Hamas'a "terörist" demek aynı şeydir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugüne kadar yalanları ortaya çıktıkça yüzleri kızarmayanların, söz konusu İsrail kaynaklı yalan içerikler olunca seslerini yükseltmelerinin nedenini de çok daha iyi anlamış oluyoruz. İsrail ve siyonistlerin yalanlarını da İletişim Başkanlığımız dünyaya ifşa etmeye devam ediyor ve devam edecek.

Ayrıca "Ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi." diyordu Can Yücel. Bakın, gençler yalanı sevmeyiz, gençler yalancıları hiç sevmeyiz. "Türk siyaset tarihinde en çok yalan söyleyen parti kimdir?" diye sorsak akla bir parti geliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – AK PARTİ, AK PARTİ!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) – Son yüzyılın tüm yalancılarının yalanlarını toplayın, son on yılda CHP tarafından söylenen yalanlar kadar etmez.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizin günlük değişiyor, günlük; akşam ayrı yalan, sabah ayrı yalan.

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) – Kampanya zamanı her güne bir yalan sığdırdınız, her dakika bir yalan ürettiniz. Ne diyorlardı seçim öncesi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yalanlarında boğulacaksınız, yalanlarında!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) – "Bu son konserimiz." "Bir daha bu ülkede seçim olamayacak." yalanları "Yargılanacaksınız." tehditleri...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Genç adamsın, bu kadar yalan söyleme!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) – ...seçmenimize türlü türlü hakaretler, uzaktan kumandalı bir şekilde FETÖ'den

aldığınız destek mesajları ve kullandığınız yalanlar, daha niceleri... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ayıp, ayıp!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - Anadolu bilgeleri “Üzüntüsü sahte olanın ağlaması da abartılı olur.” der. Önce ağlayarak, sonra kahkahalarla dil çıkararak yolladığınız eski Genel Başkanınız seçimden önce İletişim Başkanlığı Başkan Yardımcılarını hedef alarak, tahkir ederek, tehdit ederek “tweet”ler attı, yalanlar söyledi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İftira ediyorsun! İftira ediyorsun!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bırak bu işleri!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) – Kara propagandayı kim yaptı?

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - Bizim İletişim Başkan Yardımcılarımız Evren ve Çağatay Bey bu millete bir yalan söylemedi ama sizin 2 Belediye Başkanınız Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş bu milletin gözünün içine baka baka “13’üncü Cumhurbaşkanımız Kemal Kılıçdaroğlu adına buradayız.” diyerek tüm televizyon ekranlarında 14 Mayıs gecesi yalan söylediler. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizin yalanlardan ansiklopedi olur, ansiklopedi!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) – Üstelik, gençlere “Aramızda kalsın.” diyerek yalan söylediler. Hâlâ bu millete bu 2 Belediye Başkanının büyük bir özür borcu var.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Allah Allah! Sen kimsin!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, şöminelerdeki taklit odunların gerçek ateşle ne kadar çok alakası varsa CHP’nin de gerçek belediyeçilikle, halka hizmet götürmekle o kadar alakası var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İstanbul halkı cevabını verecek merak etme, Ankara halkı cevabını verecek!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - İstanbul’a ve Ankara’ya hizmet götürmek yerine Cumhurbaşkanı Yardımcılığına oynayan bu 2 Belediye Başkanı bu millete seçim gecesi söyledikleri o yalanların hesabını sandıkta ve 31 Mart 2024’te verecektir. Bu yalanlarınıza, bu milleti zehirleyen iftiralarınıza karşılık -hamdolsun- Anadolu Ajansımız, Serdar Karagöz ve ekibi gerçek ve hakkaniyetli sonuçları aziz milletimizle paylaştı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Anadolu Ajansı devlete ait bir kuruluş, partiye değil. Bak, burada itiraf ediyorsun!

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - İbni Haldun’un da çok sevdiğim bir sözü var: “Hakikatin kudretine mukavemet edilemez.” Çok seviyorum. Milletimizi iftiralarıyla, yalanlarıyla, manipülasyonlarıyla, bot hesaplarıyla zehirlemeye kalkışanlara, bu ülkede kaos ve kriz bekçiliği yapanlara, yalanla terör üreten ve terörle yalanda ittifak kuranlara ve tezvirat mafyalarına İletişim Başkanlığımız asla geçit vermeyecektir diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın İnan.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Günaydın, isterseniz turun sonunda vereyim, 2 konuşmacı kaldı, isterseniz şimdi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şimdi alayım, hak ediyor. Evet, sataşmadan dolayı...

BAŞKAN – Mutabakatımız turun sonunaydı...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kurumsal sataşmadan dolayı şimdi söz almak istiyorum, bekleyebilecek bir durum yok.

BAŞKAN – Peki, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan’ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin onuncu tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, bu kürsü, bir fikir açıklamak için kullanılabilecek bir kürsü ancak fikri olmayanların sağa sola saldırmaktan başka bir şey yapma şansları yoktur. (CHP sıralarından alkışlar)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – CHP milletvekilleri gibi mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Biz kendisini tanıyoruz, kendisinin de bu misyonla Mecliste olduğunun farkındayız. Tarih denilen bir bilim var; sık sık -biraz evvelki kadın milletvekiliniz de söyledi- tek parti dönemine atıf yaparsınız.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Yalancı değil misiniz? Yalan söylüyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – 1946’ya kadar Celal Bayar ve Adnan Menderes, Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde politika yaptılar. Dolayısıyla “tek parti” derken atıf yaptığınız o insanların birlikte politika yaptığı bir partiye atıf yapıyorsunuz; o kadar tarih bilincinden yoksunsunuz ki bunun farkında değilsiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İlaveten söyleyeyim: Cumhuriyet Halk Partisi gerçek anlamda kurultay yapar çünkü Cumhuriyet Halk Partisinin delegeleri sarayın emir erleri değildir; gelirler, iradelerini ortaya koyarlar, siz ondan anlamazsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sebebi de siz ancak talimatla gelir, oy verirsiniz. Başka bir şey yapma şansı olmayanların bu demokrasi kültürünü de anlamalarını beklemeyiz.

Sadece şunu söyleyeceğim: Kişisel olarak bir öneminiz yok ama bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve bu kürsüsünün fikir açıklanabilecek, böyle bağırma çağırmayla değil, fikir beyan edebilecek bir kürsü olması lazım ama bunun için donanıma sahip olmak lazım. Görüyorum ki o donanıma sahip değilsiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Sayın Başkan, sataşma var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Adı geçmedi.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Başkanım, biz bir dakikalarımızı tekrar geri alıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekili, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, Hatibimize, Eyyüp Başkanımıza hitaben ifadesi olduğu için eğer arzu ederseniz...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ne dedi?

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan’ın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Sürekli burada bizleri hakir gören...

Bu arada, Sayın Başkanım, Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri artı bir dakika konuşurken en az 3 hatip fazla konuşma kullandı, AK PARTİ Grubuna geldiğinde ise bu kısıtlandı ve kürsüde söz verdiğiniz için söz aldım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onu Grup Başkanın kısıtlamış ona sor.

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - Fikir üretmekse fikir üreteyim; genç bir siyaset bilimci olarak “siyasi çürüme” diye sorduğumuzda Sayın Gökhan Günaydın, aklımıza tek siz geliyorsunuz, bunu söyleyeyim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Neden? Siz, Güney Amerika ülkelerindeki gibi, Güney Afrika ülkelerindeki gibi, beşinci sınıf partiler gibi koskoca, yüz yıllık partiyi finans kaynaklarınızla İstanbul’da hizmet üretmek yerine kendi partinizi dizayn etmekle uğraşmış bir partisiniz. Yüz yıllık ana muhalefet partisini istismar etmiş bir partisiniz ve Türk siyasi tarihine siyasi çürüme olarak geçmiş, siyasete de bipolar bozukluk getirmiş bir siyasi hareketsiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Böyle mi devam edeceğiz Sayın Başkan? Yani sataşma mataşma yok, buna böyle söz veririm mi diyorsunuz? Burada böyle konuşacağız, öyle mi yani?

EYYÜP KADİR İNAN (Devamla) - Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, temiz bir dil kullanmıyor, uyarmanız gerek.

BAŞKAN – Yeni bir sataşmaya mahal vermeden buyurun lütfen.

3.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şimdi arkadaşlar, burada ben Cumhuriyet Halk Partisine küfretmekten ve ona saldırmaktan başka bir şey yapamayana cevap verdim.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Küfretmedi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Cevap verirken de kendisinin şahsiyetiyle uğraşmadım.

Sayın Grup Başkan Vekili, ne dedim de ben kişisel sataşmadan dolayı söz verdiniz? Şimdi ne olacak? Ben de aynı üslubu kullanacağım ve Meclis sabaha kadar böyle mi devam edecek?

Şunu söyleyeyim: İstanbul Büyükşehir Belediyesinin seçimleri var Türkiye’nin bütün belediyelerinde olduğu gibi. Bu memlekette yirmi beş yıldır Ankara ve İstanbul’u soyanları görevden aldınız ve buna yönelik bir soruşturma bile yapamadınız.

Ben bir kere daha söylüyorum: Yirmi yıldır bu memlekette politika yapıyorum. “Arabani nereden aldın?” “Evinin nereden aldın?” “Cebindeki paranın kaynağı nedir?” diye herkes bana sorabilir, dibine kadar da bunun cevabını veririm. Bu cevabı veremeyenlerden çok sayıda adam geçmişte belediye başkanlığı yapmış, burada milletvekili olarak oturuyor ve arkadaş bize diyor ki: “Parayla CHP’yi dizayn ettiniz.”

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Beş yıl bu delege sizde ya, beş yılına satın almadınız mı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – CHP parayla dizayn edilmez, CHP onurla yeniden düzenlenir; yaptığımız budur, size yabancı olan da budur. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Biraz daha fazla; az kaldı, az! Hadi hep beraber, hadi hep beraber; hep beraber, teker teker olmayınca hep beraber hadi! Başka yapabileceğiniz bir şey yok. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gül.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, esas itibarıyla, tur sonrasında gruplara söz hakkı verileceği için -2 konuşmacımız daha var- bu nedenle biz tartışmayı uzatacak değiliz ve az önce de Sayın Eyyüp Kadir İnan’a “Tanıyorum, şahsını biliyorum.” diye kişisel bir sataşma olduğu için talep ettik, arkadaşımız da söyledi. Kişisel eleştiriler yapıldı, değerlendirmeler yapıldı; dolayısıyla burada hakaret içermeyen bu anlamdaki değerlendirmeler yapıldı.

Onun dışında, partimize yönelik, partili arkadaşlarımıza yönelik diğer ithamları da kabul etmediğimizi Genel Kurula saygıyla ifade ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – On birinci söz, İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar'a aittir.

Buyurun Sayın Kırkpınar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Savunma Sanayii Başkanlığımızın 2024 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz hem jeopolitik hem de jeostratejik açıdan gerçekten çok özel bir noktada bulunuyor; kadim bir coğrafyada yaşıyoruz, yine, medeniyetlerin kavşağı bir noktadayız. Bugün karşılaştığımız bölgesel çatışmaların, maalesef, hiçbirinin sadece bölgesel çatışmalar olmadığına da altını burada bir kere daha çizmek istiyorum. Savunma ve güvenlikle ilgili hususların devletimizin ve milletimizin yani hepimizin bekası açısından vazgeçilemez olduğunu, bunun günlük tartışmaların dışında tutulması gerektiğini burada bir kez daha yine hatırlatmak isterim. Tüm dünya savunma sanayisine pay ayırırken tabii ki bizler de Türkiye olarak bunu eli kolu bağlı bir şekilde seyredecek değildik. Bugün savunma sanayisini yüzde 80 oranında millileştirdiğimiz için savunma sanayisi harcamalarımızda da aslında yüzde 40 oranında tasarrufa gitmiş durumdayız.

Evet, asırlık eksikliklerimizi yirmi bir yılda tamamlayarak ülkemizi savunma sanayisinde zirveye doğru taşıyoruz. Savunma sanayisinde kendi ihtiyacımızın dışında İHA'lar, SİHA'lar, Akıncı'lar, kara araçları, deniz platformları başta olmak üzere 170 ülkeye savunma sanayisi ürünleri ihraç edebilen bir ülke konumuna geldik şükürler olsun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – 1 İHA kaç ekmek Sayın Kırkpınar, 1 İHA kaç ekmeğe tekabül ediyor?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Artık millî piyade tüfeklerimizi, akıllı hassas mühimmatlarımızı, çok namlulu roketatarlarımızı, FIRTINA obüslerimizi, İHA'larımızı, TİHA'larımızı, SİHA'larımızı, helikopterlerimizi, fırkateynlerimizi, savaş gemilerimizi ve onlarca millî savunma ürünümüzü bugün hem ihraç edebilme noktasına geldik hem de millî savunma olarak ordumuzun emrine sunmuş durumdayız.

Savunma alanında güçlü ve bağımsız olmayan milletlerin istikballerine de güvenle bakabilmeleri elbette mümkün değildir. Millî savunma ve güvenlik ihtiyaçlarımızın karşılanmasıyla uluslararası alanda caydırıcılık oluşturmada teknolojik bağımsızlık her zamankinden daha kritik bir öneme sahiptir. Türk milleti olarak şayet bu topraklarda hür, onurlu ve huzurlu bir şekilde yaşamak istiyorsak değerli arkadaşlar, güçlü olmak mecburiyetindeyiz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Güç, savaştan mı geliyor, savaşa hizmet etmekten mi geliyor, savaş sermayesini artırmaktan mı geliyor?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Siyasetiyle, ekonomisiyle, sosyal yapısıyla, askerî gücüyle, güvenliğiyle her alanda güçlü olmazsak bizi bu topraklarda yaşatmazlar. İşte, sizler de görüyorsunuz, vatan topraklarımızla ilgili habis niyetler taşıyanlar, bu çevreler ne kadar dikkatli olurlarsa olsunlar gerçek niyetlerini gizleyemiyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sizin gerçek niyetiniz savaş çünkü.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Sizinle ilgili bir şey söylemedim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Ben size söylüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Biz terör örgütleriyle ilgili, PKK'yla ilgili ifadeler kullanıyoruz burada. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Burayı göstermezseniz çok mutlu oluruz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Burayı göstererek kullanamazsınız, burayı göstererek yapamazsınız.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, toplumsal ihtiyaçların başında, hiç kuşkusuz, huzur ve güvenlik gelmektedir. Güvenliğin olmadığı bir yerde özgürlüklerden, demokrasiden ve insan haklarından da söz etmek mümkün değildir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Fetullah Gülen'le iş tutanlara bakın önce yani AKP sıralarına.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Böylesine kritik bir jeopolitikte ancak her alanda güçlü olabilirsek ayakta kalırız. Yıllarca ülkemizin hak ve hukukunun kolayca göz ardı edilebilmesinin gerisinde yeterli siyasi, ekonomik ve teknolojik güce sahip olmayışımız vardı. Bugün Doğu Akdeniz'den Ege'ye, Karadeniz'den Balkanlar, Kafkaslar ve Afrika'ya kadar geniş bir coğrafyada kendi politikalarımızı hayata geçirebiliyorsak...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Ne işiniz var, ne işiniz var oralarda?

YAŞAR KIRKPINAR (devamla) - ...bunun sebebi yine siyasi, savunma, ekonomik ve teknoloji alanında gelişmiş olmamızdır.

Millî savunmadan savunma sanayisine, enerjiden tarıma, eğitimden sağlık sektörüne kadar Cumhurbaşkanımızın liderliğinde her alanda somut ve dinamik politikalarımızı planlı ve programlı bir şekilde birer birer bundan sonraki süreçte de uygulamaya devam edeceğiz. Türkiye, yeni küresel ve bölgesel arayışların güçlü siyasi ve ekonomik yapısıyla yükselen bir yıldızı konumundadır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Daha çok insan öldüreceğiz, daha çok insan sömüreceğiz diyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, ben bu vesileyle bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını temenni

ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kırkpınar.

Son söz, Ankara Milletvekili Sayın Kurtcan Çelebi'ye aittir.

Buyurun Sayın Çelebi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KURTCAN ÇELEBİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Savunma Sanayii Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. 2024 bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. Harplerle kazanıp caydırıcılığımızla koruduğumuz ana vatanımızın savunma sanayisi alanındaki gelişmelerini ve mesele üzerindeki fikirlerimi ifade etmek istiyorum.

Tarih bize gösteriyor ki dünya, hiçbir milletin sadece diplomasiyle, karşılıklı anlayışla veya hakkaniyetle güven içinde yaşayacağı kadar pembe bir yer değildir. Eğer tehdit unsuru irade sizin kaç torpidonuz, kaç top merminiz olduğunu biliyorsa, bunlar bittiğinde yerine koyamayacağınızı biliyorsa, askerî kabiliyetlerinizin sınırları onu ürkütmüyorsa siyasi, ahlaki ya da tarihî haklılığınızı en fazla türkülerle ifade edebiliyorsunuz. Mesela, biz burada, bu Mecliste “Karabağ Azerbaycan'dır.” diyorduk, türkülerimiz de “Karabağ Azerbaycan'dır.” diyordu hatta uluslararası hukuk bile “Karabağ Azerbaycan'dır.” diyordu fakat savunma sanayimiz, Karabağ'ın Azerbaycan olduğunu hatırlatan en önemli unsurlardan biri olmuştur.

Eğer bugün havadan istediğimiz bir yere 105 milimetre obüsü personeliyle, mühimmatıyla beraber koyamasak, Mehmetçik'in her tetiğe bastığında tutukluk yapmadan ateş edebileceğini bildiği hafif, iyi malzemeden yapılmış uzun ömürlü bir piyade tüfeği olmasa, piyademizi, komandomuzu kasası açık kamyon yerine zırhlı kirpiyle intikal ettiremesek, bir jet motorundaki 100 gramlık parça için yurt dışından 50 tane izin ve bir sene sıra beklessek, 3 liraya mal ettiğimiz ama düşmana 300 liralık zarar veren SIHA'larımız olmasa, denizlerde kaç torpidomuzun olduğunu bilebilseler, gemilerimizin muhaberatını dinleyebilseler, hangi füzeyi, uçağı, gemiyi ne kadar uzaktan tespit edebildiğimizi, ne kadar irtifadan, uzaktan vurabilme kabiliyetimiz olduğunu bilebilseler, inanın, bugün Türkiye hakkındaki konuşmaların tonu da içeriği de değişecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz burada birkaç başarılı projeyi defalarca tekrar edip göz boyamıyoruz. Hava savunma füzelerinden savaş uçağına, genel maksat helikopterlerinden AESA radarına, denizaltı haberleşme sistemlerinden torpidolara kadar her alanda başarılı projeler yürütüyoruz. Nasıl ki su geçirmez bir saatin her yerinin sıkı sıkıya kapalı olması gerekirse savunma sektörü de böyledir; ya her alanda olacaksınız, her alanda küçük ya da büyük oyuncuları kendinize muhtaç edeceksiniz ya da savunmanız kusurlu kalacak. Bu kadar çok proje yürütmemizin sebebi bu projelere yakıcı bir şekilde ihtiyaç duymamızdır. Kısıtlamasız, şartsız ve istediğimiz adette alamadığımız her şeyi yapmak zorundayız. Bu, bir lüks ya da hayal değil ekmek gibi, su gibi ihtiyaçtır; göbeğimizin bağı ortada, makas elimizde. Buğday biter, bulunur; otomobil biter, bulunur; ilaç biter, bulunur ancak mesele silah olduğunda silahı 1 kamyonu, silahın kısıtlamalarını 2 kamyonu sığdırıp gönderirler, tetiğe basınca ateş eder mi bilinmez. Ülkemize açık terör tehdidi olduğunda silahı satan çıkar, der ki: “Benim verdiğim silahları orada kullanamazsın.” Verdiği silahın yedek parçasını, mühimmatını ondan almak zorundasın; velhasıl parasını verirsın, mal senin olmaz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın iradesi ve ülkemizin istikrarlı hükûmetleriyle o günler geride kaldı. Artık, biz bu denklemin kazananıyız ve öyle de kalacağız. Savunma sanayimize yatırım yapan, inanan ve bizi onur zedeleyici kara günlerden çıkaran herkese şükranlarımızı sunar, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çelebi.

AK PARTİ vekillerinin konuşmaları sona ermiştir.

Grubu olmayan siyasi parti temsilcilerinden söz talepleri var.

Sayın Mehmet Emin Ekmen, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Cumhurbaşkanlığı sistemine ve yayınlanan tasarruf tedbirleri genelgesine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bütçeler, sadece rakam değildir aynı zamanda devlet kurumları açısından bir muhasebedir. Ben bu bütçeyi Plan ve Bütçe Komisyonunda da oldukça zaman ayırarak takip etmeye çalıştım. Orada da kısaca ifade etmiştim, Cumhurbaşkanlığı sistemi Sayın Erdoğan'ın seçimi kazanmasıyla halktan bir şekilde onay almış oldu. Parlamenter sisteme dönüş tartışmalarının uzunca bir süre rafa kalktığı gözüküyor ancak bu durum, bu sistemin kusursuz veya doğru çalıştığı anlamına gelmiyor. Sistemin 1'nci yılında Sayın Fuat Oktay toplumun değişik kesimleri ve akademisyenlerle görüşerek sistemin bir fizibilitesini, bir 1'inci yıl raporunu çıkarmış idi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Tamamlıyorum efendim.

Bugün biz 5'inci yılındayız ancak 5'inci yılında bu sistem içerisindeki örneğin başta politika kurulları olmak üzere, sistem içerisindeki mimarinin, dizaynın verimliliği hususunda herhangi bir çalışma yapıldığına dair bir bilgilendirmeye karşılaşmadık. Ben, Cumhurbaşkanlığını temsil eden kıymetli siyasetçi ve bürokratlardan Cumhurbaşkanlığı sisteminin kendi iç tutarlılığı ve verimliliği açısından bir çalışma yapıp yapılmadığı hususunda Genel Kurulumuzu bilgilendirmelerini rica ediyorum.

Tek cümleyle, çok zaman almak istemiyorum; bir tasarruf tedbirleri genelgesi yayımlandı, bu tasarruf tedbirleri genelgesi Cumhurbaşkanlığı makamınca nasıl değerlendirilmiş ve hangi sonuçlar elde edilmiştir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ekmen.

Sayın Cemal Enginyurt, buradalar mı? Yok.

Her grup konuşmasından sonra grubu olmayan siyasi parti temsilcileri söz talebinde bulunurlarsa yerine getirmeye çalışacağız.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

- 1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi Saadet Partisi konuşmacılarına sıra geldi.

İlk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakika.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerine Saadet ve Gelecek Grubu adına görüşlerimi arz etmek üzere kürsüdeyim.

Elbette bir sisteme geçmek kadar o sistemden çıkışı da konuşmak, değerlendirmek son derece önemlidir. İktidarın yanlış ve inatçı ekonomik kararlarıyla bu ülkeyi yüksek enflasyon ve yüksek kur riskiyle karşı karşıya bıraktığı zaman, adına “millî ekonomik model” yer yer “Türk tipi ekonomik model” dedikleri ve bu modelin de en önemli argümanı olan “kur korumalı mevduat sistemi” diye bir sistem icat ettiler, öve öve bitiremediler ve günün sonunda 700 milyar lirayı aşkın bir maliyet ve “Acaba buradan nasıl çıkarız?” diye yeni ekonomi yönetimini kara kara düşündüren bu sistemden vazgeçilme noktasına gelindi ve artık “Türk tipi ekonomik model” diye bir şeyden bahsedilmeyecek bir duruma gelindi.

Bugün, adına “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” dediğimiz, 2017 referandumunda kabul edilen, 2018’den bu yana da yürürlükte olan bir hükümet sistemiyle karşı karşıyayız. Buraya nasıl geldiğimizi hep beraber tespit etmezsek tıpkı kur korumalı mevduattan nasıl çıkmamız gerektiğini kara kara düşündüğümüz gibi, bu sistem SOS vermesine rağmen, “error” vermesine rağmen, yürümemesine rağmen nasıl çıkmamız gerektiğini konuşamayacak duruma geliriz. Bugün buraya nerelerden geldik dersek çok daha eskilere gidebiliriz ama 2011 seçimlerine giderken adına daha sonradan “paralel yapı” dediğiniz yapı, aslında 2011 seçimlerinde 150 milletvekili Adalet ve Kalkınma Partisi listelerinden Meclise sokmakla ilgili bir pazarlıkla iktidarla karşılaştı. Ardından, sadece belli sayıda milletvekiliyle bu süreç atlatıldı ama 2011 milletvekili listesi aslında ilk kıvılcımdı. Ardından, 7 Şubat 2012’de MİT Müsteşarına yönelik bir gözetli kararıyla bu kıvılcımın daha da alevlendiği bir süreç girdik. Elbette, Sayın Erdoğan ile Fetullah Gülen’in arasının bozulduğuna dair bu dönemde yorumlar yapılmaya başlandı ama her sıkıntılı ilişkide olduğu gibi, taraflar hemen “Kimse aramıza giremez, boşuna Başbakan ile hoca efendinin arasına girmeye kalkmayın.” diyerek sanki ortada bir şey yokmuş gibi bu durumu normalleştirmeye çalıştılar ama biz biliyoruz ki “Hiç kimse aramıza giremez, aramızda hiçbir şey yok.” deniliyorsa bu, aslında aranızda birilerinin girmeye başladığının bir göstergesidir. Ve nitekim, 2013 yılının yazından itibaren mevcut iktidar ve o dönemin Başbakanı Sayın Erdoğan, cemaatin insan ve finans kaynağı olan dershanelerin kapatılacağına yönelik bir açıklamayla artık bu çatışmanın gizlenemeyecek bir noktaya geldiğini neredeyse kamuoyuna ifşa etmiş oldu. Ardından, tabii ki Zaman gazetesi bu haberlere manşetten, günlerce karşı çıkan yayınlar yaptı. 25 Kasım 2013’te Ekrem Dumanlı “Başbakana Açık Mektup: (Tarihe Kısa Bir Not Düşmek İçin)” başlıklı bir yazı kaleme aldı. Sonra da Fetullah Gülen’in “herkul.org” sitesinden “Hiç Durmadan Yürüyeceksiniz” başlıklı “Çok kötü şeyler duyabilirsiniz, rica ediyorum ben, aynıyla mukabelede bulunmamak lazım.” şeklinde açıklamaları yayınladı. Ardından, 28 Kasım 2013’te Taraf gazetesinde Mehmet Baransu imzalı “Gülen’i bitirme kararı 2004’te MGK’da alındı” haberi yayınlandı. Buradaki amaç AK PARTİ’nin cemaati tasfiye etme operasyonunun yeni olmadığına, 2004 yılındaki MGK kararına dayandığına dair bir algı çalışması yapılmaya çalışıldı. Elbette Hükûmete yakın isimler de bunun 2004 yılındaki MGK’yla bir ilişkisi olmadığını, onun yok hükmünde olduğunu ifade ettiler ve Sayın Erdoğan da bunu iddia etmenin vatan hainliği olduğunu ileri sürdü. Gerilimin zirveye çıktığı 15 Aralık günü Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili Hakan Şükür zehir zemberek bir mektupla partisinden istifa etti. İki gün sonra da 17 Aralıkta rüşvet ve yolsuzluk operasyonu başladı.

Nasıl AK PARTİ’nin dershanelerle ilgili yasal çalışması eğitim sisteminde bir iyileştirmenin aracı değil tersine düştüğü

yapıyla mücadele etmenin bir aparatı idiyse 17 Aralık operasyonu da elbette bir adalet arayışı, temiz eller operasyonu değil ters düştüğü iktidarla bir mücadele aparatı olarak kullanıldı ama 17-25'in sivil bir iktidar ile devlet içerisine çöreklenmiş bir yapının mücadelesi olduğu gerçeğiyle beraber, bu, 17-25'in aynı zamanda bir yolsuzluk, aynı zamanda bir rüşvet ve aynı zamanda bir hırsızlık operasyon olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Niye? Çünkü o dönemin 4 Bakanını kayıplara karıştı. Adalet ve Kalkınma Partisi geleneğinde biliyoruz ki milletvekilleri, bakanlar zaman zaman görev yapar, zaman zaman dinlenmeye alınır ama bir müddet sonra tekrar siyaset sahnesine çıkarlar ama bu 4 Bakan her nedense sırta kadem bastı. Bu da Adalet ve Kalkınma Partisinin bu Bakanlara sahip çıkamadığının bir göstergesidir. Yine, ilk başta, ayakkabı kutularında bulunan paraları için "Bu paraları polis yerleştirildi." diye beyanatlarda bulundular, ardından takipsizlik kararı verilince de bu paraları faiziyle beraber geri almaktan da geri durmadılar. Yani o güne kadar "Polislere ait bu paralar." diyen kişiler takipsizlik kararı ortaya çıkınca o paraları faiziyle beraber geri almış oldular.

17-25 Aralık sürecinde Hükümet-yargı-emniyet cephesinde karşılıklı meydan okumalar oldu, bugünlerden yani bu yapıdan sonra da "paralel yapı" ismiyle devlet içerisinde ayrı bir yapının olduğu Hükümet tarafından da itiraf edildi ve bunun yargı içerisinde olmasının ise asla kabul edilemeyeceği ifade edilmiş oldu. 7 Ocak 2014'te İzmir Liman İşletmesi Müdürlüğü başta olmak üzere birçok adrese operasyonlar yapıldı. 15 Ocakta İstanbul'da, 21 Ocak 2014'te Amasya'da, 21 Ocak 2014'te İstanbul'da benzeri operasyonlar yapıldı. Yine, 1 Ocak 2014'te Hatay'da, 19 Ocak 2014'te Adana'da MİT tırları operasyonları yapıldı.

Adalet ve Kalkınma Partisi muhalifleri susturmak için kullanmış olduğu özel yetkili mahkemeleri 21 Şubat 2014'te bizzat kendisi kaldırdı. O güne kadar "Ergenekon-Balyoz davalarının savcısıyım." diyen Sayın Erdoğan, Adalet ve Kalkınma Partisi eliyle yapmış olduğu kanuni düzenlemeyle tutukluluk süresini beş yıla sınırlandırdı, Ergenekon ve Balyoz gibi davalardan uzun bir süreden beri cezaevinde olan kişilerin dışarı çıkarılması sağlandı.

25 Şubat 2014'te Telekomünikasyon İşleri Başkanlığına yeni yetkiler veren bir internet yasası Mecliste kabul edildi. Niye? Çünkü aynı günlerde çarşaf çarşaf "tape"ler ve dinleme kayıtları yayınlanıyordu; Hükümet zülfüyâre dokunan, hukuksuz olduğuna inandığım bu ses kayıtlarının yayınlanmasını istemedi. Ardından da "Selam" adlı örgüt gerekçe gösterilerek yapılan dinlemeler ortaya çıktı. Yani yasakladıkları dinlemeler, aslında yargı içerisine çöreklenmiş bir örgütün zamanı gelince olur diyerek yasal dinlemelerle yapmış olduğu kayıtlardı. İletişim Başkanlığı 7 Mart 2014'te bir açıklama yaptı, 2012 ve 2013'te 509 bin kişinin dinlendiğini itiraf etti ve bunlar için de 217.863 mahkeme kararı çıkarılmış olduğunu ifade etti. Yani Adalet ve Kalkınma Partisinin "Vesayet odaklarını yıktık, şöyle geliyoruz, böyle geliyoruz." dediği dönemde 509 bin kişi kanunsuz bir şekilde dinlenmiş ve Adalet ve Kalkınma Partisinin Bakanı olmasına rağmen haberleri olmadan 217.863 mahkeme kararıyla dinleme yapılmıştı.

14 Aralık 2014'te ise İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, İstanbul dâhil 13 ilde eş zamanlı polis operasyonları yaptı ve cemaatin Hidayet Karaca ve Ekrem Dumanlı gibi isimlerin olduğu kişilere karşı bir operasyon düzenledi; bir kısmı tutuklandı, bir kısmı serbest bırakıldı ve bu süreç 15 Temmuz 2016 hain askerî darbe kalkışmasına kadar gitti.

OHAL ilan edildi ve OHAL'le başlayan süreç, sadece askerî darbeye karışanların değil maalesef birçok muhalifin de tasfiye edildiği bir süreci beraberinde getirdi. Kurunun yanında yaş da yanar rahatlığıyla bir süreç yönetildi. Terör örgütüne yönelik "üyelik", "iltisak", "irtibat" gibi kavramlar iktidara yakın kişiler veya iktidar mensupları için farklı, iktidara karşı kişiler için farklı bir şekilde keyfi uygulamalara yol açtı. Adına "FETÖ borsası" denilen iddialar iktidar partisine yakın milletvekilleri tarafından da dile getirildi. İktidara yakın kimseler veya yakınları olunca bu kriterler maalesef çok daha fazla keyfi uygulandı.

11 Ekim 2016 tarihinde Sayın Bahçeli, hem bu hukuksuz durumun hem de darbenin ortaya çıkması üzerine grup toplantısında tarihî bir çağrıda bulundu, bugünlere nasıl geldiğimizi ifade etmek için o sözleri alıntılıyorum. Sayın Bahçeli 11 Ekim 2016 tarihinde, 2014 yılından itibaren Sayın Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı seçilmesiyle birlikte fiilen Anayasa'yı rafa kaldıran uygulamaların yanlışlığını tespit ederek bir kısım değerlendirmelerde bulundu. Ülkede hukuksuz, kanunsuz ve Anayasa'ya tamamen aykırı bir yönetim modelinin tescil edildiğini ifade ederek bu durumun Türkiye'nin mukavemetini ve esnemesini zayıflattığını, ülkeyi zor bir duruma düşürdüğünü ifade etti ve Sayın Bahçeli bu durumun bir an önce ortadan kaldırılmasını çünkü ülkenin bir beka sorunuyla karşı karşıya olduğunu ifade etti. Sözlerine devamla Sayın Bahçeli: "Anayasa'nın nasıl değiştirileceği anayasal hükümleriyle belirlenmiştir ve kesindir. Fiilî durum ve dayatmalarla Anayasa'nın değişeceğini iddia etmek, Anayasa'yı rafa kaldırmak eğer gaflet değil ise vahim bir art niyetlilik ve sinsî bir tezgâhtır." dedi. "Türkiye Cumhuriyeti'nin darbe sonrası beka mücadelesi verdiği bugünlere siyasi iktidarın ve devletin en tepesinde bulunan Cumhurbaşkanının hukuka ters düşmesi geleceğimiz açısından çok mahzurlu, çok tehlikelidir." diyerek iki alternatifin bulunduğu bir yol ortaya koymuş oldu. Birincisi ve MHP açısından da en doğru ve sağlıklı olduğunu ifade ettiği Cumhurbaşkanının fiilî Başkanlık zorlamasından vazgeçerek yasal ve anayasal sınırlarına çekilmesi, şayet bu olmayacaksa da fiilî duruma hukuki boyut kazandırabilmeyle ilgili bir sürecin bir an önce başlatılması gerektiğini ifade etti, "Her gün suç işleyen bir iktidar kabul edilemez." dedi Sayın Bahçeli, "Bu durum karşısında AK PARTİ'nin başkanlık sistemiyle ilgili bir inancı ve inadı varsa bunu da Meclise getirmelerini talep ettim." dedi. Dolayısıyla Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine Türkiye'nin bir ihtiyacı olduğu için, mükemmel bir yönetim sistemi olduğu için, olağanüstü olduğu için geçmedi; olağanüstü şartlarla bu sisteme geçmek durumunda kaldı ve bu sisteme geçmemizin temel sebebi Sayın Erdoğan'ın başkanlık sistemindeki ısrarı, hem partisini hem devleti hem de Hükümeti yönetme arzusundan kaynaklandı.

Yeni bir seçimden çıkmış, beş yıllık bir süreyle iktidar olmuş, ortaklarının desteğiyle de olsa Meclis çoğunluğunu elinde bulunduran bir iktidar bugün söylediğimiz sözlerle kulaklarını tıkıyor olabilir ama emin olun ki ilerleyen zamanda nasıl Türk tipi ekonomi modelinden çıktıysanız Türk tipi başkanlık sisteminden de çıkmamız gerektiğini bizzat siz bile dile getirmeye başlayacaksınız.

Bu ülke, 2014 yılından bu yana, kişisel bir yönetim ihtiyacı ve sizin elinizle kendisine bürokrasi üzerinden bir iktidar alanı açan yapının mücadelesiyle bugünlere geldi. Kürt meselesinde zaman zaman güvenlikçi, zaman zaman özgürlükçü politikaları ortaya çıkararak Kürt meselesini de bugün artık içinden çıkılmaz bir hâle doğru getirdiğinizi fark etmeniz lazım. Dolayısıyla artık yolun sonuna geldik. Nasıl kur korumalı mevduatın bu ülkeye zararlarını kabul ettiyseniz Türk tipi başkanlık sisteminin bu ülkeye zararlarını da tartışmamız gerektiğini kabul etmeniz lazım. Kürt meselesini normalleştirmemiz lazım, siyaseti normalleştirmemiz lazım, ekonomiyi normalleştirmemiz lazım, kamusal alanı normalleştirmemiz lazım, devleti normalleştirmemiz lazım, siyasi partileri normalleştirmemiz lazım ve bu olağanüstü sürecin artık sonuna geldiğimizi kabul etmemiz lazım. Hamasetle, kutuplaştırarak, tribünlere oynayarak bu ülkenin acılarını ortadan kaldırma şansımız yok. Onun için öncelikle ve özellikle AK PARTİ sıralarına, daha sonra da Milliyetçi Hareket Partisine seslenerek diyorum ki: Sizin 2016 yılında beka sorunu olarak gördüğünüz konu bugün artık bambaşka bir şekilde karşımıza bir beka sorunu olarak ortaya çıkmıştır.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Asla, asla.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Artık Türkiye'nin normalleşeceği günleri hep beraber konuşmamızın zamanı geldi de geçiyor bile.

Saadet Partisi olarak biz bu ülkenin normalleşmesinden yanayız, Saadet Partisi olarak biz bu ülkedeki 85 milyon da hukuk devletine inanacağı günleri hep beraber getirmek istiyoruz. O hâlde, ülkeyi normalleştirme adına, ister iktidar partisinden ister muhalefet partilerinden gelen her adımı destekleyeceğimizi, müzakere edeceğimizi ve artık Türkiye'deki bu olağanüstü

şartların meydana getirdiği acıları ortadan kaldırmamız için hep beraber çalışmamız gerektiğini ifade ederek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaya.

Saadet Partisi Grubu adına ikinci konuşma, Kayseri Milletvekili Sayın Mahmut Arıkan'a aittir.

Sayın Arıkan, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MAHMUT ARIKAN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, “Bu bütçede acaba ben de var mıyım?” diye ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımız; hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, 2023'te ilk yüzyılımızı tamamladık, 2'nci yüzyılımızın ilk bütçesi üzerine konuşmalar yapıyoruz. Hatırlayacaksınız, on iki yıl önce iktidar tarafından “Türkiye hazır, hedef 2023” başlığıyla birçok hedef ortaya duyurulmuştu; ekonomiden istihdama, yatırımdan adalete büyük hedefler ve mega projelerden bahsedilmişti. İktidar, 2023 hiç gelmez zannederken bir de baktık 2024'e girmek üzereyiz ve 2024 bütçesini konuşuyoruz. Peki, 2023 hedefleri ne oldu? Biraz önce söz alan AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımız keşke hamasi cümleler kurmak yerine, söz verilip de gerçekleşmeyen 2023 hedeflerinden bahsetme cesareti gösterebilselerdi. Ama biz 2023 hedeflerini şu şekilde değerlendiriyoruz: Her alandaki rakamlara ve icraatlara baktığımızda onların sadece temennide kaldıklarını üzümlerle görüyoruz. Meğer, slogan “Türkiye hazır, hedef 2023” değil, “yandaş hazır, hedef ihale”ymiş. Şimdi, yeniden 2028, 2053, 2071 hedeflerinin havada uçtuğu bütçe görüşmelerini yapıyoruz. Arkadaşlar, biz de milletimiz de bu konuda idmanlıyız. Bunların da temennide kalacağını ve gerçekleşmeyeceğini çok iyi biliyoruz. AK PARTİ iktidarlarının bütçeyle her zaman sorunu oldu, her fırsatta bütçe delinmeye çalışıldı. 2022 yılı kesin hesabına baktığımızda bunu net bir şekilde görebiliyoruz. 2023 bütçesinin de çok az insanın aklına gelebilecek metotlarla bizzat iktidar tarafından birçok kere delindiğini hep beraber gördük. Şimdi, bugün konuşulan rakamlara baktığımızda, 2024 bütçesi de delinmeye hazır bir şekilde Meclisimize geldi. Peki, AK PARTİ her seferinde bu bütçeyi delmeyi nasıl beceriyor?

1) Bütçeyi en sevdiğiniz şey olan torba yasalarla deliyorsunuz. Daha temmuz ayında getirdiğiniz torba yasanın 11'inci maddesiyle Cumhurbaşkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanına net borç kullanım tutarını 3 kat artırma yetkisi verdiniz. Meclisimizdeki bir başka torba yasayla bir başka yetki almamanızın önünde hiçbir engel bugün itibarıyla yok. Hâlbuki bütçe hakkı, halkın ne için, ne kadar vergi ödediğinin, nereye ne kadar harcadığının bilinmesiydi; hem bütçe hakkını hem de bütçeyi deldiniz.

2) Bütçeyi dış borçlarla deliyorsunuz. Keyfi ve yanlış harcamalarla boşaltılan hazineyi sessiz sakın, borç parayla doldurmaya çalışıyorsunuz. Her Hazine ve Maliye Bakanınızı kapı kapı para aramak zorunda bırakıyorsunuz. Geçen torba yasadaki maddeyle 2023'te 2 trilyon 186 milyarlık bir borçlanma yetkisi aldınız. 2024 için bu yetki -Allah muhafaza- kullanıldığında rakam ne oluyor biliyor musunuz arkadaşlar? Tam 8 trilyon 768 milyar lira oluyor. Bu da mevcut bütçemizin yüzde 79'una tekabül ediyor yani dış borçla yeni bir bütçe yapıyor, mevcut bütçeyi deliyorsunuz.

3) Bütçeyi fonlar hatta bizzat Varlık Fonuyla deliyorsunuz. Ülkemizde uzmanların “modern Düyun-ı Umumiye” dediği bir Varlık Fonu vakıası var. Geçen haftalarda çok iyi niyetle hazırlandığını düşündüğümüz Aile ve Gençlik Fonu çıktı karşımıza. Maalesef bu fonlar da Meclisin bütçe denetimi dışında yönetilmekte.

4) Bütçeyi kur korumalı mevduatla deliyorsunuz. Kur korumalı mevduatın şu anda bütçeye minimum maliyetinin 700 milyar TL'nin üzerinde olacağı söyleniyor. Bunlar, kerameti kendinden menkul ekonomik düzeninizin getirileridir.

5) Bütçeyi kötü ekonomi yönetimi, enflasyonla deliyorsunuz. Hatırlayın, Türk siyaset tarihinin önemli isimlerinden biri enflasyonla alakalı ne diyordu? “Esasen enflasyon devletleri yıkan bir olaydır, milletleri içinden bozan bir olaydır. Enflasyon sadece pahalılık da değildir, ahlakı da bozar.” diyor idi. Siz de enflasyon altında maalesef milletimizi ezdiniz, bütçeyi de delmek zorunda kaldınız. Bütçeyi yeni vergilerle deldiniz, bütçeyi vergi düzeninizle deldiniz, yeni ekonomi modellerinizle deldiniz, yap-işlet-devret modeliyle deldiniz. Şimdi yaptığınız ihalelerle gelecekteki hükümetlerin bütçelerinden dahi çalma başarısı ortaya koydunuz ve siz, gelecekteki bir bütçeyi bile delmeyi başarabilmiş bir iktidar olarak kayıtlara geçtiniz. Gözlerinizdeki ışıltılarla bütçeyi deldiniz, siz bu bütçeleri “İtibardan tasarruf olmaz.” diyerek deldiniz. Hâlbuki, değerli arkadaşlar, normalde olması gereken neydi? Vergiyi millet, yetkiyi Meclis verecekti. Siz de bu yetkiyi en uygun şekilde kullanacak, bütçeyi muhafaza edecektiniz ama maalesef emaneti delip geçtiniz.

Değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri esnasında muhalefet tarafından çok kıymetli tavsiyeler geldi fakat gelen metinde bir tane virgöl dahi kaydırılmadı. Yetkiyi verecek Meclisin üyelerinin sesi her seferinde bastırıldı. Bu bütçe, bu Meclisten oy çoğunluğuyla geçecek, yetkiyi de Meclis vermiş olacak. Siz de diyeceksiniz ki: “Gayet doğal bir durum, yasal bir hadise.” Değerli iktidar milletvekilleri, ben bu duruma Sayın Alev Alatlı'nın Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde ödülünü alırken Sayın Cumhurbaşkanının karşısında yaptığı bir konuşmayla cevap vermek istiyorum. Ne demişti Alev Alatlı Hanım? “Her yasal hak helal değildir. İflas eden kardeşinizin haraç mezar satılığa çıkarılan evini satın almanız yasal hakkınızdır ama helal değildir. İmar ruhsatı alan bir müteahhit şehrin ufkuна tecavüz ederken yasal olarak suçsuzdur ama yaptığı iş helal değildir.” diyordu Sayın Alatlı. Biz de bu bütçe için diyoruz ki evet, bu bütçe yasal olabilir ama ahlaki değil çünkü çoğunluk, hak sebebi değildir.

Değerli milletvekilleri, burada yürütmenin temsilcileri bir yandan mega projelerden, devasa yatırımlardan, çok önemli hizmetlerden gururla bahsediyorlar, bir yandan da bütçe açığının gayrisafi millî hasılaya oranının yüzde 6,4 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor; bu da yaklaşık 2,7 trilyon anlamına geliyor. Burada bütçe açığındaki devasa rakama odaklanılması gerekirken bir şekilde hamasi, süslü cümleler kurularak gerçeğin üzeri maalesef örtülüyor. Az önce ifade ettim, enflasyon ahlakı bozar. Burada dikkat buyurun; bütçe açığı devletin düzenini bozar, dış borç devletin dış politikasını bozar.

Bugün İsrail'in Gazze soykırımının 77'nci günü. Günlerce bu kürsüden bütün milletvekilleri düşüncelerini, önerilerini paylaştı; STK'ler konuştu, yayınlar yapıldı, resim sergileri yapıldı. Biz buradan bas bas bağırarak. Bir vekilimiz hayatını bu kürsüde kaybetti bu konuları dillendirirken. İktidara “İcraat yapın.” dedik ama iktidar icraat yapmak yerine miting yaptı. Biz bunu zaten biliyorduk; iktidarın ancak miting yapabileceğini, icraat yapamayacağını biliyorduk. Nereden biliyorduk biliyor musunuz? Bütçe açığından dolayı biliyorduk, bugün Meclise gelen bütçeden dolayı, dış borçtan dolayı biliyorduk.

Değerli iktidar, siz hiçbir şey yapamazsınız, bu ekonomi yönetiminiz yüzünden elinizi hiçbir yere uzatamazsınız. Madem gücünüz yetmedi, bari desteği kesin fakat onu da yapamadınız. Türkiye'nin değil ama sizin gemileriniz İsrail'e mal taşımaya devam etti. Buradan ilan ediyorum: Göreceksiniz, 2024'te de AK PARTİ iktidarı İsrail'in saldırıları karşısında hiçbir şey yapamayacak; bunun ispatı 2024 bütçesidir.

İktidar bu bütçe açığı ve potansiyel dış borçla ancak miting yapar. Bu bütçeyle Birleşmiş Milletlerde “Dünya 5'ten büyüktür.” cümlesi kullanılabilir, Davos'ta “one minute” denilebilir ama İsrail'in aleyhine olacak hiçbir icraata imza atılamaz. Zaten Cumhurbaşkanlığı bütçesine şöyle bir baktığımızda, böyle işler için de para ayrıldığını görebiliyoruz. Mitinglere paramız var, mega projelere paramız var ama insanımız ne hikmetse açık sınırında yaşıyor. Devasa yatırımlara paramız var ama bütçeden eğitime, bilime, sanayiye ayırdığımız oran her geçen bütçede biraz daha düşmekte. Bütçede düzenli olarak artan tek bir oran var arkadaşlar, o da nedir? Faiz ödemeleri. Kıymetli milletvekilleri, bize mega projeler ve devasa yatırımlar izletilirken Türkiye Cumhuriyeti, küresel çetelerin ve finans baronlarının ceplerini doldurmaya devam ediyor. Doğru, bütçeniz yasal ama ahlaki değil.

Dahası da var kıymetli milletvekilleri, iktidarın kafası çok çok karışık. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının hazırladığı çalışmalar var. Nedir bunlar? Orta vadeli programımız var, On İkinci Kalkınma Planı'mız var, 2024 bütçemiz var. Bütçeyi açıp bakıyoruz, orta vadeli programla, kalkınma planıyla uyumsuz, bambaşka bir metinle karşılaşıyoruz. Bunu hem Komisyonunda hem de Genel Kurulda pek çok milletvekili arkadaşımız dile getirdiler. Plan ve programınızla uyumsuz bu bütçeye baktığımızda, iktidar ya orta vadeli programda samimi değil ya kalkınma planında samimi değil ya da bütçede samimi değil. Bana sorarsanız iktidar hiçbir konuda samimi değil arkadaşlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe dediğimiz kanun metni aynı zamanda bir vizyon metnidir. Bunu, bugün üzerine konuştuğumuz kurumlardan ele almaya gayret göstereceğim. Cumhurbaşkanlığının bütçesi 12 milyar 283 milyon Türk lirası. Burada dikkat çekilmesi gereken şey, Cumhurbaşkanlığı bütçesinin geçen yıla göre yüzde 85'lik bir artış göstermesidir, bütçede en çok artış alan kurumlardan bir tanesi. Cumhurbaşkanlığına bağlı olan 8 başkanlık, 1 genel sekreterlik, 4 ofis ve 9 politika kuruluyla bu devasa bütçe düşünüldüğünde, Türkiye'de etkinin de yetkinin de kimde toplandığını net bir şekilde görebiliyoruz. Madem bu iş böyle gidecek, öyleyse günlerdir bütçelerini konuştuğumuz bakanlıklara ne hacet var, gece yarılarında kadar sayın bakanları burada ne tutma mecburiyetimiz var? Kıymetli milletvekilleri, yürütmenin sayın temsilcileri; Türkiye'nin 1'i gölge olmak üzere 2 kabineyi yönetecek, finanse edecek bir mali gücü yok maalesef.

Bugünün gündem maddelerinden olan İletişim Başkanlığıyla alakalı da birkaç cümle kuracağım. 2024 yılında Başkanlığa toplam 4 milyar 127 milyon lira ödenek tahsisi öngörülmekte yani İletişim Başkanlığının bütçesi, Cumhurbaşkanlığı bütçesinin üçte 1'i kadar bir büyüklüğe sahip; ne kadar büyük olduğunu sizler bir kez daha düşünün. Ayrıca, kurumun 2023 bütçesiyle karşılaştırıldığında bütçede neredeyse yüzde 250'lik bir artış yapılmış. Devamlı bütçe artırımını talep edilen Tarım ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının çok üstünde bir ödenek artışı söz konusu. Biraz önce söyledim, bütçe metni aynı zamanda bir vizyon metnidir. Aslında İletişim Başkanlığına verilen bu devasa bütçeyle farklı bir vizyon zaten ortaya konuluyor.

Burada bir parantez açmak istiyorum. Hepinizin malumu, bir görsel idrak çağında yaşıyoruz; her şey suretlere indirgendi, "Bir şey görüldüğü gibiyse o şey öyledir." anlayışı hâkim oldu, suretler hakikatlerin önüne geçti maalesef.

Son olarak şunu ifade ederek sözlerimi tamamliyorum: Kıymetli Divan Şairimiz Fuzulî'nin saraya, Sultan Süleyman'a yazdığı "Şikâyetname"sinden bir alıntıyla, bugünü anlatan bir alıntıyla sözlerimi tamamliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MAHMUT ARIKAN (Devamla) – "Selâm verdim rüşvet değildir deyü almadılar. Hüküm gösterdim, faydasızdır diye iltifat etmediler.

Dedim: - Vakıf malın dilediği gibi kullanmak vebaldır.

Dediler: - Akçamız ile satın almışız, bize helaldir.

Dedim: - Hesaba alsalar bu tuttuğunuz yolun fesadı bulunur.

Dediler: "Bu hesap, kıyamette sorulur. Dedim: Dünyada dahi hesap olur, haberin işitmişiz. Dediler: Ondan dahi korkumuz yoktur, kâtipleri razı etmişiz.

Bütçe görüşmelerimizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Arıkan.

Değerli milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.57

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Söz sırası Saadet Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ'a aittir.

Buyurun Sayın Özdağ. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı Cumhurbaşkanlığı ve bağlı kurumlarına ait bütçe hakkında Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2017 yılında bir referandum yapılarak Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini kabul etti ve ardından da 2018 yılında bu sistemde ilk defa bir seçim yapılarak Sayın Erdoğan da Cumhurbaşkanı olmuştu. Biliyorsunuz, Türkiye'de çok partili hayat dönemi başladıktan sonra yine aynı şekilde parlamenter sisteme geçilmişti ve bu parlamenter sistemde de çeşitli sıkıntılarımız olmuştu. Buraya gelen hükûmetler hemen ortaklarıyla karşılaşıyorlardı; bunlar zaman zaman askeri cuntacılar, zaman zaman sermayedarlar -iyilerini tenzih ederiz- zaman zaman da medya patronları ve oligarşik bürokratları ve fakat en önemlisi de darbelerdi; 1960, 1971, 1980, 1997 postmodern darbe, 27 Nisan e-muhtırası ve ardından da 15 Temmuz darbe girişimi. Bu darbelerin tamamı ekonomimize ve demokrasimize ve de aynı zamanda kültürel hayatımıza, milletleşmemize mâni oldu.

Değerli milletvekilleri, ardından, bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra vaatler verildi, denildi ki: "Parlamenter sistemde ciddi problemlerimiz oldu, Türkiye'yi kalkındıracağız ama Ankara'ya geldiğimiz zaman bu vesayetçi yapılarla karşılaştık. Bu vesayetçi yapılarla mücadele etmemiz gerekiyordu." Ve edildi de zaten, uzun süre bu vesayetçi yapılarla mücadele verilerek Türkiye, demokratikleşme hamlelerini bir noktadan bir noktaya kadar getirebilmişti. Bir yandan Avrupa Birliği kriterleri -o fasılların açılması- bir diğer yandan kanunlarımızdaki düzenlemeler ve Anayasa değişiklikleriyle beraber Türkiye, demokratikleşme yolunda çok büyük mesafeler katetti. O, "kör" dediğiniz, "şaşı" dediğiniz, "topal" dediğiniz, "çolak" dediğiniz parlamenter sistem de -göreceli de olsa- birilerine göre zaman zaman başarısız bulunsa bile bence başarılıydı.

Ardından da, bu darbe girişiminden öncesi, siz vesayetçi yapılarla mücadele ederken yanınıza bir ortak aldınız. Bu ortak "cemaat" denilen Fetullah Gülen ve arkadaşlarıydı. Bunlarla beraber bir yolculuk yaptınız, hatta bazı milletvekilleriniz televizyona çıkarak "Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı ve Türkiye'deki vesayetçilere karşı bu cemaatle iş birliği yaptık." diyerek konuşmalar yaptılar fakat onları tekzip etmediniz, o insanları taltif etmeye devam ettiniz. Ben, milletvekili olduğum zaman, 2011 yılında, Adalet

ve Kalkınma Partisinden, Sayın Başbakana bir mektup yazmıştım. O mektupta bu cemaat hakkında kanaatlerimi, bilgilerimi paylaşmıştım ve demiştim ki: "Bunlar devleti ele geçirme çalışması yapıyorlar, 2009 yılından itibaren." Bunların gerçek yüzünü görmüştüm ve de bunlar zaten Darbe Komisyonunun Başkan Vekilliğini yaptığında, 15 Temmuzun araştırma komisyonunun Başkan Vekilliğini yaptığımızda bunları gördük. 91 yılından itibaren devleti ele geçirme çalışması... Bir gün bir ihtilal yapacaklarını söylüyorlar ve ardından da şöyle söylüyor bu şahıs, bu "FETÖ" denen şahıs: "Humeyni ne ki, Humeyni üçüncü sınıf bir darbe yapmış, ihtilal yapmış; ben, birinci sınıf bir ihtilal yapacağım."

Ardından da bu şahısla beraber yolculuğunuz esnasında vesayetçi yapılarla mücadele ettiniz ama vesayetçi yapılar yavaş yavaş tasfiye edildikten sonra ve ardından da sizler bu yapıyla mücadele etmeye başladığınızda... Ki, ben de oradaydım, doğru bir mücadeleyle ama bu mücadele çok daha erken başlaması gerekirken 17-25 Aralıkla başladı. Çok daha öncesinden bizim istihbaratımızın; bizim Jandarma istihbaratımızın, Millî İstihbarat Teşkilatımızın, Emniyetimizin, askerîyemizin ve de devletimizi yöneten Hükûmetimizin mutlaka bunu bilmesi gerekiyordu. Nasıl bilemezsiniz? Benim 2009'da gördüğümü, 2011'de gördüğümü siz nasıl göremezsiniz? Birileri gördü, görmezlikten geldi; birileri ise görmezlikten gelerek -daha doğru bir gerekçe olarak- gelecekteki hedeflerine doğru yürümek istediler.

Şimdi size soruyorum... Bu 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra milletçe ayağa kalktık; o gece ben Sayın Devlet Bahçeli'ye Sayın Ümit Özdağ vasıtasıyla ulaşmaya çalıştım -aslında Erkan Akçay'la ulaşmam lazımdı, o da Manisalı, ben de Manisalıyım, bir noktada aklıma gelmedi- ardından, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına Engin Altay'la ulaşmak istedim ve ulaştım onlara -Başbakana ilk haber verenlerden biriyim- dedim ki: "Bize de dönün, durum kritik." Onlar bana "Darbelerin karşısındayız, seçilmiş Hükûmetin yanındayız ve de Cumhurbaşkanının yanındayız." ifadesini kullanmıştı. Keşke bu mücadele daha öncesinde yapılmış olsaydı da Türkiye böyle bir darbeye karşı karşıya kalmamış olsaydı.

Bu darbe girişimine öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerindeki vatansever, demokrasiye inanan askerlerle, Emniyet yetkilileriyle, ardından yargı mensuplarıyla ve siyasetçilerle, bu Parlamente'ye gelen siyasetçilerle, tüm partililerle beraberce direndik ve gazetecilerle birlikte darbeye "Dur!" dedik. Bu, darbeydi ama "Gülenizm"di, "Gülenizm"i inşa edeceklerdi; buna müsaade etmedik.

Ardından "Daha fazla demokrasi olsun, daha fazla demokratik hamlelerle karşılaşalım, Türkiye'yi demokratik bir ülke yapalım, bir daha darbeler olmasın, aynı zamanda da gelir dağılımında adaleti ve eğitimde fırsat eşitliğini oluşturalım." diyerek çabalar sarf edileceğini zannettik. İlk zamanlar olağanüstü hâl ilan etmek doğruydı ve o demokrasi yürüyüşleri veya demokrasi nöbetleri doğruydı ama bunun bir süresi olması gerekiyordu. Bu çok uzun süreler aldı ve bu sırada bu yapının içerisine cemaat saikiyle girenler, bu yapının içerisine iyi niyetle girenler, bu yapıya Hükûmetin teşvikleriyle girenler... Çünkü bunların açmış olduğu okulların tamamında, bunların üniversitelerinde, hastanelerinde, bunların hemen hemen her basın-yayın organlarında imzanız var; bakanların, valilerin, kaymakamların ve bir yandan başbakanların, Bakanlar Kurulunun, Cumhurbaşkanının imzaları var ve bu yapıya da bu nedenle vatandaşlar bir noktada rağbet ettiler ve cerbezeli bir hâldi orası, oraya doğru yürümek istediler. Ardından, yargımızın devreye girmesi gerekiyordu. Türkiye'de yargı, Türkiye'de bürokrasi, Türkiye'de Hükûmet bu yapıyla mücadele edecek bir donanıma sahip değildi, ben bunu Darbeleri Araştırma Komisyonu Başkan Vekiliyken gördüm. İstihbaratımız buna hazır değil çünkü istihbarat tamamen onların eline geçmiş; askerî istihbarat ellerinde, askerîye ellerinde, Emniyet ellerinde ve bunlar yapılırken bir noktada göz yumulmuş.

Size tarihî bir hakikati anlatacağım, ben bir tarihçi olarak da şunu söyleyeyim size: Bayezid ile Cem'in kavgasını biliyorsunuz değerli milletvekilleri. Bayezid ile Cem kavgası ederler; Cem yenilir, Bayezid Osmanlı Sultanı olur, Cem de Venediklilere sığınır. Sonra pişmanlık duyar, döner, abisine bir mektup yazar "Ben pişmanım, Saruhan'ı ve aynı zamanda Menteşe'yi bana verirsen ben oralarda yaşarım; geri kalan topraklar çok büyük, oranları da sen idare edersin." der ve Bayezid ona bir mektup yazar "Bre Cem, sen bilmez misin ki iktidar paylaşılmaz." diyerek. İktidar kişilerle paylaşılmaz arkadaşlar, iktidar kesinlikle cemaatlerle, kesinlikle etnisite yapılarıyla, mezheplerle paylaşılmaz; iktidar milletle paylaşılır. Bakın, Türkiye'de "Gülenizm"e mâni olduk ama birileri de "Erdoğanizm"i inşa etmek istiyorlar. Birileri şöyle söylüyor: "Kemalizm kötüydü." Bütün "izm"lerde kötülükler vardır, bütün "izm"lerin iyi yönleri de vardır ama daha çok bu isimler dünya tarihî içerisinde hep acılar bırakmıştır, acı tortularla bizi karşılaştırmıştır. Şimdi de kalkıp birileri "Erdoğanizm"i inşa etmek istiyorlar. Bakın, kişi devleti kurdurmayacağız, bir parti devleti kurdurmayacağız, kesinlikle kurdurmayacağız. Bakın, "Erdoğanizm"le ilgili söyleyeyim size, bir arkadaşınızın sözü bu: "Yeni bir devlet kuruyoruz..."

VEHBI KOÇ (Trabzon) – Çok ayıp, çok.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Ve o "Çok ayıp." diyen arkadaşlara sesleniyorum "Yeni bir devlet kuruyoruz, beğenseniz de beğenmeseniz de o devletin kurucusu Recep Tayyip Erdoğan'dır." denildiği zaman niye sesiniz çıkmadı? Niye Sayın Erdoğan "Bu devletin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'tür ve ben de sadece ve sadece Cumhurbaşkanımı, sistemi zenginleştirmek istiyorum, ülkeme katma değerler sağlamak istiyorum." niye demedi? Beklerdim ki bunu söylesin, bu ayıp değil. Arkadaşınız söylüyor bunu.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde vaatlerinize gelelim. Ne demişsiniz gelin, bakalım: Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı sürdürülecekti -makul sürede yargılama hakkı güçlendirilecek diye tarih bile verilmişti, mağdur odaklı bir anlayışa geçilecek diye umut dağıtılmıştı- reformlar devam edecek ve Yargı Reform Stratejisi güncellenecekti, güçlü ve etkili bir ülke olarak Avrupa Birliği'ne katılım hedefi sürdürülecekti ve -burası önemli- Filistin davasına tam destek ve yardımlar devam edecekti.

Şimdi, Filistin davasına gelince, bakın, bunun müsebbibi de sizsiniz. Niye sizsiniz? Çok sağlıklı bir dış politika izliyordunuz. Diyordunuz ki: "Komşularımızla sıfır problemlili ilişkiler sürdüreceğiz." Sıfır problemlili ilişkilerden başlayan problemleri söyleyeyim size: Avrupa Birliği'ne kafa tutmalar, ardından "Ey Hollanda!" "Ey Almanya!" "Ey Merkel!" "Ey Trump!" "Ey Biden!" ve "Ey Netanyahu!" bu konuşmalar devam etti. Ardından ne oldu? 15 Temmuz olduğu zaman Birleşik Arap Emirlikleri'yle ilgili bu gazeteler manşet atmışlar ve sizler de bunu tasdik etmişsiniz. Sabık İçişleri Bakanı da böyle söylemişti. "Şerefsizler" diye başlık atılmıştı. Sonra ardından, tekrar, yeniden al gülüm ver gülüm, al takke ver külah, bu şekilde bir yakınlaşma meydana geldi. Yine aynı şekilde, Kaşıkçı cinayetiyle Suudi Arabistan'la çok ciddi şekilde ilişkiler devam ederken... Ve ben oralara gittiğimde, Arap ülkelerine gittiğimde, Afrika'ya gittiğimde bana hep şöyle söylüyorlardı: "Osmanlı, Galatasaray, Recep Tayyip Erdoğan." Oradan buralara doğru evrilmeler. Bakın, işte, tek adamlık böyledir arkadaşlar. Eğer bir kişiye karşı... Hepinize sesleniyorum, bütün milletvekilleri ve bütün partililere sesleniyorum, diyorum ki sizlere: Bakın, Allah'ın peygamberine bile vermediği, arkadaşlarına bile vermediği şeyleri... Şimdi biz geliyoruz, parti liderlerimize, ona buna biat etmeye çalışıyoruz. Cumhuriyet hür akıl istiyordu, "Ben vicdanı hür, irfanı hür, fikri hür insanlar istiyorum." diyordu. İslam da kesinlikle fikirde birlik istemiyordu, fikirlerimiz farklı farklı olacak, hatta itikatta bile birlik istemiyordu, Amentü'de birlik istiyordu. O nedenle, biz buralarda geleceğiz, ve Filistin davasının sorumluluğunu da sizlere yükleyeceğiz. Niye? Eğer siz Mısır'ın iç işlerine karışmasaydınız, eğer sizin Birleşik Arap Emirlikleri'yle ilgili bildiğiniz belge ve bilgiler varsa, bunları sessiz ve derinden yürütseydiniz, Kaşıkçı cinayetiyle ilgili Suudi Arabistan'la ilişkilerinizi daha normalleştirerek daha doğru bir şekilde yapabilseydiniz, ardından da İsrail'e ilişkilerinizi doğru bir şekilde

yürütebilseydiniz... Çünkü İsrail'e çok ciddi övgülerde bulunmuşsunuz -arkadaşımız burada konuşurken vefat etmişti, biliyorsunuz bunları söylerken- ardından da maslahatgüzarlığa kadar indirmiş oldunuz ilişkileri tekrar yeniden büyükelçilik noktasına getirdiniz. Getirmeyin mi? Getirin, iyi ilişkileriniz olsun ama bu kadar da savrulmayın canım, bu kadar da savrulmayın ve bunun bedelini işte Filistin ödüyor. Siz zannediyorsunuz ki bu İsrail şimdi Filistin'e geldi... Ben İsrail Büyükelçiliğinin önünde konuştum, dedim ki: Bunların meselesi önce Lübnan, Ürdün, ardından Mısır, Golan Tepeleri; Suriye ve ardından da Türkiye; Fırat ve Dicle. Bunların arzı mevutları var, buralara gelecekle. Bilmiyor musunuz bunları? Biliyorsunuz, övgüler yağdırdığınız yapının durumunu da biliyorsunuz ama eğer bu dış ilişkilerinizi, dış işlerindeki ilişkilerinizi doğru, akli yapabilseniz, mantıklı yapabilseniz, hukuki yapabilseniz "win and win" şeklinde yapabilseniz, buraya nefsinizi, buraya egonuzu karıştırmayaydınız... "Dünya 5'ten büyüktür." diyorsunuz, doğrudur, dünya 5'ten büyüktür ama Türkiye de Recep Tayyip Erdoğan'dan büyüktür, Türkiye de bir partiden büyüktür; kesinlikle bunu herkesin bilmesi gerekir. Ortak akla ihtiyacımız var. Ardından ne diyordunuz? Ekonomik büyüme ivme kazanacaktı; faizler, enflasyon ve cari açık düşecekti; Türkiye'nin yatırım cazibesi daha da yükselecekti; enflasyon ve döviz kurları stabil hâle gelecekti; vergi kanunlarında kapsamlı reforma gidilecekti -motorlu taşıtlar vergisinin 2 kere alınmasını unutmamışsınız, onu yazmamışsınız yani vergi reformunun ne olduğunu hep beraber gördük- daha itibarlı Meclis, daha güçlü Hükümet, daha etkin, bağımsız ve güçlü yargı, derli toplu, etkili yürütme fonksiyonları, kuvvetler ayrılığının daha sağlıklı uygulanması sağlanacaktı; Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili bürokratik engeller kalkacak, kararlar hızlı ve etkili bir şekilde alınacaktı, Türkiye dünyaya örnek olacaktı. Evet, örnek oldu. Ve Binalı Yıldırım'ın demiş olduğu gibi, ne diyordu Binalı Yıldırım? "Dünyada parmakla gösterilen bir ülke olacağız." diyordu. Doğru, hayat pahalılığında parmakla gösteriliyoruz, enflasyonda parmakla gösteriliyoruz, faizlerin yükselmesinde parmakla gösteriliyoruz, adalet endekslerinde adaletin olmamasından parmakla gösteriliyoruz.

Şimdi, burada Abdullah Bey, AK PARTİ Grup Başkanı ve kendisi burada bir konuşmasında -kendisini gördüm, aklıma geldi- şöyle söylemişti: "Bakın, Türkiye'de bu problemler var, endekslerin problemleri yani cinayetler var, tacizler var, tecavüzler var, şunlar var, bunlar var." Hatta bazı İskandinav ülkelerinden de örnekler vermişti. Doğrudur, oralarda da vardır ama suimsal hiç emsal olur mu, kötü örnek emsal olur mu? Biz bir İslam geleneğinden geliyoruz -Türk-İslam geleneği- ve biz geleneğimize, medeniyetimize "gözyaşı medeniyeti" demişiz, "kitap medeniyeti" "ilmihâl medeniyeti" demişiz. Şimdi gelmişsiniz, burada başkalarının kötü örneklerinden... Niye bizim tarihimizin güzel örneklerini gösterip de "Bizim ülkemizde olmayacaktır, onlar bizi örnek alacaktır." demiyorsunuz. Doğru, her şeyde dünya bizi parmakla gösteriyor! Bu da bizim için çok ciddi sıkıntı.

Şimdi, Mehmet Şimşek Bey "Para var." dedi, konuştu. Ya, Mehmet Şimşek Bey, Sayın Bakan, para varsa eğer Türkiye'de, siz niye bu EYT'lileri yıllarca inim inim inlettiniz, "İskandinav ülkeleri battı, bundan battı." diyerek ve "Bir daha da bunlara dönmeyeceğiz." diyerek niye böyle cevaplar verdiniz? Ve de dediniz ki: "İktidarımıza mal olsa bile bu EYT'yi çıkarmayacağız." AK PARTİ'li bir arkadaş burada konuşma yapıp "Bizim iktidarımızdan önce çıktı bu kanun." dedi. Tamam, kötü bir kanunsa -bak, yıllar sonra kötü olduğunu anlamışsınız- niye o zaman bu sözleri sarf ettiniz siz, niye bunları söylediniz? Sayın Mehmet Şimşek, para varsa şimdi, bunların 5000 prim günleriyle ilgili emeklilik hakları var, sağlayın bunları; 3600'le ilgili aynı zamanda bunların kısmi emeklilik hakları var, sağlayın bunları; yardımcı hizmetler sınıfının problemleri var, yapın bunları; Türkiye'de çiftçilerin ciddi problemleri var... Ama yapamazsınız. Bak, niye yapamazsınız, söyleyeyim: Covid sürecinde bir maskeyi dağıtamadınız, hatırlayın, bir maskeyi dağıtamadınız ve Türkiye'de, hatırlarsanız eğer "Şehirlerimizde 500 lira kira vereceğiz, büyükşehirlerde 1500 lira kira vereceğiz." dediniz. Allah aşkına, siz çarşığı pazarı, bu dükkânları hiç mi gezmiyordunuz; Ankara'nın sokaklarından, Manisa'nın sokaklarından, Muğla'nın, İstanbul'un sokaklarından bihaber miydiniz siz? 500 liraya kira mı olur be, 750 liraya kira mı olur! Şimdi, kalkmışsınız, demişsiniz ki: "Biz emeklilere 5 bin lira para vereceğiz." Temmuz ayında memurlara zam yapmışsınız ve bunlara 8.077 lira seyyanen zam yapmışsınız, ardından da memur emeklileri unutmamışsınız. Sayın Cumhurbaşkanı da şöyle seslenmiş: "Ben duyuyorum bu serzenişleri ve şikâyetleri. Şimdi, bunlara, bir defaya mahsus olmak üzere 5 bin lira vereceğiz." Yahu yaptığınız işi düzgün yapın, Allah aşkına ya!

Burada çok fazla grup önerileri verdik, araştırma önergeleri sunduk, çok fazla basın toplantıları yaptık, hatta Parlamento'yı Cumhuriyet Halk Partisiyle beraber ve diğer partilerle birlikte -İYİ Parti, Saadet Partisi, Gelecek Partisi, DEVA Partisi, Demokrat Partiyle beraber- olağanüstü toplantıya çağırarak; gündemimiz zamları hatırlarsanız eğer, size yol gösterdik. Allah aşkına, biz işgal güçleri miyiz, biz teröristler miyiz, biz bu memleketin vatandaşları değil miyiz, söyler misiniz bize?

Şimdi, Suriye'den insanları getiriyorsunuz... Bu Suriye politikanız da bir noktada AK PARTİ iktidarı ile Amerika Birleşik Devletleri'nin politikası gibi gözüküyor ve geline nokta böyle çünkü bölünmüş bir Suriye, bölünmüş bir Irak, bölünmüş bir İran, bölünmüş bir Türkiye İsrail'in işine gelir, egemen güçlerin işlerine gelir. Suriye'nin toprak bütünlüğü olacak, öbür tarafta Irak'ın olacak, öbür tarafta İran'ın olacak, Türkiye'nin olacak; sıra bize de gelmiş olacak.

Şimdi burada bu 5 bin lirayla ilgili diyoruz ki: "Gelin, çalışanlara da verin." Vermiyorsunuz. Ardından geliyorsunuz, "Çalışanlara vereceğiz." diyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı oradan diyor ki: "Bunu düzeltereğiz." ÇKS'si olanlara vermiyorsunuz yani Çiftçi Kayıt Belgesi olanlara vermiyorsunuz, odalara kayıtlı olanlara, ziraat odalarına veyahut da öbür tarafta esnaf odalarına kayıt olmuş o şahıslara vermiyorsunuz çünkü işinizi güzel yapmıyorsunuz. Neden yapmıyorsunuz biliyor musunuz, söyleyeyim size: Bakın, bu sistemden dolayı yapmıyorsunuz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ortak akli ortaya çıkarmaz, hür akli ortaya çıkarmaz ve Cumhurbaşkanından izin almadan hiçbir kurum, hiçbir kurum hiçbir şey yapamaz; siz en acil meseleleri, ehem ve mühim meseleleri bile öne alamazsınız, almanız mümkün değildir çünkü burası bir tek aklın yönettiği ülke hâline gelmiştir. Çok akıllı yönetecek, inisiyatif olacak Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri burada. Diyanet İşleri Başkanlığı gündeme gelecek, Diyanet İşleri Başkanlığına da geleceğim biraz sonra, ona da söyleyeceklerim var ve İletişim Başkanlığına da söyleyeceklerim var.

Değerli milletvekilleri, şimdi, burada "Türkiye Büyük Millet Meclisi güçlü olacak." diyordunuz, değil mi? Güçlü oldu mu Allah aşkına? Siz geçmişle bir kıyaslayın ne olur, Allah aşkına diyorum sizlere, aziz milletim duyuyor buradan. Siz parlamenter sistemde ne güzel işler yapıyordunuz -birileri, Cumhuriyet Halk Partisi itiraz edebilir, ben itiraz edebilirim, "göreceli" diyebiliriz- sağlıklı güzel reformlar yaptınız, iletişimde güzel reformlar yaptınız Türkiye'de, yollarda, ulaşımında güzel reformlar yaptınız, üniversitede güzel reformlar yaptınız. O zamanlar bir denetleme vardı; yasama, yürütme ve yargı birbirini denetliyordu. Zaman zaman şikâyet ettiğiniz hususlar vardı, yargıdan zaman zaman ayağınıza takoz koyanlar vardı veyahut da yürütmeden, yürütmenin dışında yasamada bunlarla karşılaşılıyor olabilirsiniz. Bunları uzlaşarak yaparak... Bu kadar tecrübeli bir yapıyı bozmayacağınız ve ardından da FETÖ darbesini bahane ederek gelip Türkiye'de 1 kişinin iktidarını sağlamayacağınız sizler; bunları yaptınız.

Şimdi, Parlamento güçlü mü? Kanun teklifleri veriyoruz. Ne zaman... Allah aşkına bu kanun tekliflerinin bir tanesi geliyor mu buraya? Hani bu Meclis çok güçlü olacaktı, hani milletvekilleri çok güçlü olacaktı, milletvekillerinin kanun teklifleriyle Türkiye yönetilecekti. Hep kararnamelerle yönetiyorsunuz, kararla yönetiyorsunuz veyahut da kanun hükmünde kararnameyle yönetiyorsunuz. Ya, kararnameyle yönetme... Ona bile bazen şüpheyile bakıyorsunuz. Niye? Anayasa Mahkemesine giderse "Ola ki döner." Diyerek, İstanbul Sözleşmesi'ni buradan kaldırdıktan sonra veya başka konularda, hemen "Danıştaya gidecek." diyerek, oraya göndermek için kararla yapıyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapıyorsunuz ve ardından da bakıyoruz ki Parlamento

yok.

Parlamento -amiyane tabirle söyleyeceğim, bütün milletvekilleri beni bağışlasınlar- 1'in sonundaki sıfır gibi, matematikteki etkisiz eleman gibi Parlamento. Buraya niye geliyoruz ki biz? Ne yapabiliyoruz ki? Hangi soru önergemize "evet" diyorsunuz ki siz? Hazırladınız, şimdi bu bütçe geldi. Ya, bu bütçenin, Allah aşkına, sizler bir satırını bizlere değiştirttiniz mi? Hiç mi doğruyu söylemez bu CHP'liler, HDP'liler -DEM PARTİSİ oldu- Milliyetçi Hareket Partililer, İYİ Partililer, Gelecek, Saadet, DEVA, Demokrat Parti? Hiç mi bir şey söylemez? Cemal Bey görüyorum sizi, "Demokrat" diye de söyledim zaten. Ardından hiç mi bizim bir cümlemiz değişmez orada ya? Bir cümleyi değiştirmediniz, bir kelimeyi değiştirmediniz, bir virgülü değiştirmediniz; getirdiniz buraya, şimdi de aynı şekilde buradan geçireceksiniz.

Zaman zaman da tahammülsüzlük gösteriyorsunuz. Her şeyi yapıyorsunuz. Ara sıra söylüyorum, kadını erkek yapamıyorsunuz, erkeği kadın yapamıyorsunuz; her şeyi yapıyorsunuz. Kanunlarla yapıyorsunuz, kararnamelerle yapıyorsunuz. E, niye burada tahammül etmiyorsunuz bizim konuşmalarımıza? Neden burada sataşmalarda bulunuyorsunuz? Ne diyordu 17'nci yüzyılda Voltaire? "Senin konuşmalarının hiçbirine katılmıyorum ama düşüncelerini söyleyebilmen için canımı veririm." diyordu. Sizler de böyle söyleseydiniz, niçin tahammül etmiyorsunuz?

Size söyleyeyim, örnek vereyim ben: Ben Adalet ve Kalkınma Partisinde milletvekilliği yaparken Manisa'da 2014 seçimlerini kaybetmiştik, Milliyetçi Hareket Partisi kazanmıştı ve geldim ben -yüzde 47 oy vardı o zaman, yüzde 37'ye düştü, seçim kaybedildi- buradan bir muhalefet milletvekili çok ağır eleştirilerde bulunuyordu, arkadaşlar ayağa kalktılar -bazıları "hocam" diyordu, bazıları "ağabey" bazıları "Selçuk Bey" diyordu- oturun dedim. "Niye? Çok ağır hakaretlerde bulunuyor, ne yapacağız?" dediler. Dövecek misiniz adamı? Biraz sinirlendiler, oturun dedim. Bak, Manisa seçimlerini kaybettik, kazanacağımız bir seçimi kaybettik. Ben on beş gündür evde kendimde değilim, hanım bana soruyor: "Ya, sen miydin belediye başkanı adayı?" Bendim, evet, bendim aday diyorum çünkü seçim kaybetmek zordur ve seçim kaybettikten sonra insanların muhalefet ederken de ara sıra hırçınlaşması doğaldır.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Sizin gibi!

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Siz iktidar oldunuz; taç giyen baş uslanırmış, uslanacaksınız.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Nerede, nerede?

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Sayın Vehbi Koç, duyuyorum sizin sesinizi.

Ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi için şöyle söylüyorsunuz: "Gelin, bir kanun teklifimizi ortaklaşa kabul edelim, oy birliğiyle kabul edelim." diyorsunuz. Oy birliğiyle kabul ettiğimiz yasalar vardı burada, mesela İstanbul Sözleşmesi gibi. Birileri katılır, birileri katılmaz ama bu Meclis tarihinde çok nadirdir ki böyle konularda oy birliğiyle karar almış. 2011 yılı, ben de buradaydım, ardından Sayın Cumhurbaşkanı bunu imzalamış, Bakanlar Kurulu imzalamış, 2022 yılına kadar buna tahammül etmişsiniz, ardından da demişsiniz ki: "Bu İstanbul Sözleşmesi'ni kaldıralım." Kim kaldıracak? Meclis ama kim kaldırıyor? Sayın Erdoğan kaldırıyor. Oy birliğiyle karar aldığımız yasaları bile, kanunları bile Sayın Erdoğan ortadan kaldırabiliyor.

Şimdi soruyorum size: Sayıştay denetiminden kaçınmak için 50 tane takla attığınız, çevirdiğiniz düzenlemelere mi "evet" vereceğiz biz? Ardından liyakatli kamu görevlilerini havuzlara doldurup yerlerine liyakatsiz vatandaşları doldurmanıza mı oy vereceğiz biz? Ya, soru önergesi verdim, cevap verilmedi: Türkiye'de şu ana kadar, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildikten sonra genel müdür, hatta müsteşar dâhil -o sistemden geçerken müsteşarlar da vardı- genel müdür yardımcılarını, daire başkanlarını, il müdürlerini, bölge müdürlerini, bu insanlardan kaç kişi kızığa çekildi? Yani Türkiye'de ondan önce siz kızığa çekerken CHP mi iktidardaydı ki yeni iktidar olduğunuzda siz kadrolarınızı değiştiriyorsunuz? bu da doğru değildir, niye kadrolar değişsin ki? Hepsi Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşları. Gelen bakan şoförünü değiştirsin, özel kalemini değiştirsin, korumasını değiştirsin, yürüsün o kadrolarla ama geliyor, bakıyoruz, burada bakanlar değişiyor, sistem değişiyor. Benim tahminim, on binlerce insan bugün kızakta, maaş alıyorlar; bunların ne kadarı... Çok değerli bürokratlar vardır bunların içerisinde. Bakan kendi arkadaşlarını, yandaşlarını getiriyor. Urfalı bir bakan geliyor, Manisalı bir bakan geliyor, öbür taraftan bir cemaate mensup bir bakan geliyor, öbür taraftan başka bir STK'ye mensup bakan geliyor, bütün kadroları onlarla dönüştürüyorlar ve değiştiriyorlar. Örnekleri veririm, vermek istemiyorum çünkü başıma geldi, çok şeyler geldi burada milletvekilliği yaparken.

21/f, 21/b, 21/c'li ihalelerle yandaşlara aktardığınız servet transferlerine mi, 1 liralık işi 5 değil, 10 değil, 20 katına yaptırdığınıza mı "evet" vereceğiz? Bu ülkenin kaynaklarını, vergilerini hortumlayanlara yol vermenize mi, ek motorlu taşıtlar vergisi getirmenize mi "evet" vereceğiz? Asgari ücretliyi açlığa mahkûm etmenize mi "evet" vereceğiz? Emekliye "ikramiye" adı altında harçlık verip ağızlarına bir parmak bal çalarken 50 dereden su getirmenize mi "evet" vereceğiz? Ve aynı işi yapan kamu çalışanlarına 40 değişik maaş uygulamanıza mı, atama bekleyen taşeron işçilerin hâlipürmelaline mi "evet" vereceğiz?

Ya, taşeron işçiler deyince aklıma geldi. Şimdi, taşeronla ilgili, Sayın Ahmet Davutoğlu Başbakanken, Sayın Recep Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanırken 800 bin taşeron kadroya geçirildi. Vallahi, o zaman da itiraz etmiştim; bu taşeronların çoğunluğu hiçbir kriter olmadan alınmışlar ama geçmişler kadroya. Bakın, siyasetçiyim, siyasetçi oy almak için zaman zaman karşısına kitleler almak istemez ama doğruları söyleyeceğim. Bugün varız, yarın yokuz; baki kalan bu kubbede hoş bir seda bırakmamız lazım. Yani iktidarda kalabilmek adına, Türkiye'nin servetlerini har vurup harman savurmak kimin hakkına ve kimin haddine olmalı Allah aşkına? Bunlar geldiler ve karar alındı. Bir daha taşeron işçi alınmayacak, taşeron şirketler lağvedilecek. Edildi mi? Edildi. KİT'ler unutulmuştu, KİT'lerle ilgili de çalışma yapılıyordu. Şimdi, 800 bin kişi taşeron olarak alınmış, Türkiye'de 800 bin taşeron var. Belediyelerde var, KİT'lerde var, her yerde var. Hangi kriterlerle alıyorsunuz? Bir kriter yok ki. Buradan referanslar yazılıyor, gönderiliyor. Ya, bunlar Diyanet İşleri Başkanlığında çalışacaklar, bunlar ormanda çalışacaklar, öğretmenler, Millî Eğitimde çalışacak bu insanlar, belediyelerde çalışıyorlar. Gelin, bakın, bunların hepsine bir kadro verin ve ardından da kesin karar alın, bundan sonra bir kriter olmadan... İlkokul mezunu da olsa, ortaokul da olsa, lise de olsa, üniversite de olsa hangi yere ne eleman alacaksınız bunları KPSS'yle alın. Sonra şu mülakatları kaldırın Allah aşkına.

O gün burada İçişleri Bakanına soruyoruz, o gün burada Millî Eğitim Bakanına soruyoruz, diyoruz ki: "Sayın Cumhurbaşkanı seçim öncesinde 'Mülakatları kaldıracağım.' dedi." Tamam, güzel, alkışladık. Biz de dedik ki: Zaten bizim seçim beyannamemizde var. 6 partinin, Millet İttifakı'nın seçim beyannamesinde vardı. Bunlar kaldırılacak, mülakatlar kaldırılacak ancak yetenek sınavları için yapılacak ve bunlar da kamera kayıtlarına alınacak, üç ay içerisinde sonuçlandırılacak diyerek kriterler ve tarihler koymuştuk. Peki, Sayın Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanıyla, Millî Eğitim Bakanıyla veya diğer bakanlarla, taşeron işçi alan yerlerle, Tarım ve Orman Bakanıyla konuşup bunu yaptı mı? Şöyle söyledi: "Eğer ben bunu söylemişsem..." Ya, Sayın Bakanlar, hatırlatın, söyledi Sayın Erdoğan. Sayın Cumhurbaşkanı bunu söyledi. Peki, Millî Eğitim Bakanı ne dedi? "Mülakat gibi mülakat yapacağız." dedi, değil mi? Bu ne demektir mefhumumuhalifinden? Diyorsunuz ki: Biz burada daha önce torpil yapıyorduk, zaman zaman burada iltimaslar oluyordu, zaman zaman burada referanslar oluyordu, şimdi olmayacak manasına getiriyor. Ya, insan elinin değdiği yerde olmaz mı? Avrupa'da işe alımlarda mülakat mı var Allah aşkına? Hani, siz Avrupa Birliği'ni kendinize kriter alıyordunuz? Zaman zaman alıyorsunuz, zaman zaman da "Aman canım, almazlarsa almasınlar." falan diyerek kafa tutuyorsunuz; bir hafta sonra, on gün sonra, tekrar, yeniden "Avrupa Birliği bizi alabilir." diyorsunuz, bunları söylüyorsunuz. Benim de aklıma karişti vallahi, hangisi doğru, hangisi yanlış, bilemiyorum.

Şimdi, Anayasa değişikliğine gelince, yaşadığımız hangi sorunun, ekonomik sorunun, bu zamların, enflasyonun, hayat pahalılığının, adaletsizliklerin, hukukun adaletle buluşmamasının müsebbibi bu Anayasa, Allah aşkına sayın milletvekilleri, söyley misiniz? Anayasa'nın hangi maddesi sizin bu ülkeyi zengin yapmanıza, bu ülkeyi özgür yapmanıza, bu ülke insanlarını mutlu yapmanıza mâni? Hatta o eski Anayasa'nın maddeleri size kayyum atamayı da sağlıyor, İçişleri Bakanına sağlıyor bunu. Hatta Serap Yazıcı Hanımefendi geldi, ne dedi burada? Size "Gelin, bu maddeyi değiştirin, önce sizi göreyim -bir turnusol kâğıdı- ardından gelin, yeni bir anayasayla ilgili konuşalım." dedi. Siz mevcut Anayasa'ya uymuyorsunuz ki.

Anayasa Mahkemesi Can Atalay konusunda 2'nci kez bir ihlal verdi. Şimdi, değerli arkadaşlar, Can Atalay'la düşüncelerim yüzde 100 farklı; o İşçi Partili, ben Gelecek Partiliyim ve Saadet Partisinin Grup Başkanuyum ve dünyalarımız çok çok farklı. Benim meselem Can Atalay değil ki. Benim meselem, geçmişte Recep Tayyip Erdoğan da değildi, o zaman da Muhsin Yazıcıoğlu'yla siyaset yapıyordum. O zaman da aynı şekilde, başörtülü kızlarla ilgili mücadele verdiğimizde, 28 Şubat'ta, ben 3 defa üniversiten atıldım, onlar için atıldım ve 3 defa, iki buçuk sene işsiz kaldım orada. Niye? Alırdım doçentliğimi, yürürdüm ben orada, sesimi çıkarmazdım ama "challenge" yapmayı kendime şiar edindim ve dedim ki: "Meydan okuyacağım bu rektörlere." Okudum, beni de çok destekleyenler oldu.

Değerli arkadaşlarım, gelin, Türkiye'de bu mülakatı kaldırın; gelin, bu kriterleri koyun. İçişleri Bakanı, Millî Eğitim Bakanı, lütfen, Cumhurbaşkanının sözünü dinleyin. Sayın Cumhurbaşkanı, bunlar sizin sözünüzü dinlemiyorlarsa bunların hemen affını isteyin, bunlar hemen ayrılınsınlar oradan. Başkalarını getirirse yine yaparlar mı böyle şey? Yaparlar. Niye yaparlar? Kötü polisi, iyi polisi oynuyorlar bu şekilde. Oysaki Sayın Cumhurbaşkanı'dan habersiz kuş uçmaz Adalet ve Kalkınma Partisinde, kuş uçmaz; ondan habersiz hiçbir bakan hiçbir şey yapamaz.

Şimdi, Bakana soruyorum ben, Bakan cevabını vermedi, Bakana soruyorum: Bu kadar operasyon yapıyorsun, uyuşturucuya, baronlara, çetelere operasyon yapıyorsun, ee, sonuç? Tamam, güzel, devam et. Hemen bir soru daha soruyorum: "İstanbul Belediyesinden aldığınız dosyaları İçişleri Bakanı olarak yargıya intikal ettirdiniz mi?" diyorum, ses yok. Ettirirsen senin samimi olduğuna inanacağım. Yani şimdi, Süleyman Soylu o yedi yıllık İçişleri Bakanlığı döneminde yapmış olduğu icraatları habersiz mi yaptı zannediyorsunuz? İstihbaratın haberi yok muydu? Askeriyenin yok muydu? Medyanın yok muydu? Sezgin Baran Korkmaz olayını yazmadı mı bu medya bütün Türkiye'deki sansüre rağmen? Bütün Türkiye'deki basına sansür uygulanmasına rağmen, orada Sezgin Baran Korkmaz'ın İçişleri Bakanlığı'na geldiğini... Ne yapması lazımdı hemen? "Kamera kayıtlarını gösteriyorum, asla böyle bir şey yoktur." demesi lazımdı. Şimdi, Türkiye'de bu kadar baronla resminiz çıkacak, ardından kalkacaksınız, ocak ayında şöyle konuşacaksınız: "Yedi ay sonra, bak, yedi ay sonra..." Bir de böyle, bu şekilde bir gaz veriyor Adalet ve Kalkınma Partisinin tabanına. "Yedi ay sonra Almanya bizi kıskanacak." "Fransa bizi kıskanacak." "Bu Amerika var ya, darbenin arkasındaki Amerika, o da çatlayacak." diyordu; vallahi, kendisi çatladı herhâlde, sabık Bakanı hiç görmüyordum burada. Nerede? Gelsin ara sıra, burada bir boy göstereyin, görelim bunu ya! Kurda kuşa yem mi oldun Sayın Bakan? Ara sıra gel buraya; bak, sonra "Ben bunları yaparken hiç kimsenin haberi yoktu, sorumlu bendim." veyahut da "Herkesin haberi vardı, ortaktık." diyerek söyleyeceksiniz bunları.

Anayasa değişikliğini yapamazsınız, yapmanız mümkün değildir. Neden? Siz mevcut Anayasa'ya uymuyorsunuz.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Bravo!

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Siz mevcut Anayasa'ya uymuyorsunuz, dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili uymuyorsunuz; çifte standartlısınız siz. Devlet, bürokrasisinde kesinlikle çifte standartlı davranmaz, yargı kesinlikle çifte standartlı davranmaz. Devlet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Ben teşekkür ederim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.52

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.35

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın milletvekilleri, söz taleplerini karşılayacağım.

İYİ Parti Grubu adına ilk söz talebi İstanbul Milletvekili Mustafa Cihan Paçacı'ya aittir.

Buyurun Sayın Paçacı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar.)

Süreniz on beş dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA CİHAN PAÇACI (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, Hükûmetin değerli temsilcileri; İYİ Parti Grubu adına 2024 yılı Cumhurbaşkanlığı bütçesiyle ilgili görüşlerimizi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum. Öncelikle Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, özellikle 2002 yılı öncesi, her yıl yapılan bütçe görüşmeleri Meclis çalışmaları içerisinde çok önemli bir yere sahipti. AK PARTİ iktidarı öncesi bütçe görüşmeleri için tüm siyasi partiler çok ciddi hazırlıklar yapar ve yapılan konuşmalar halkımız ve medya organları tarafından ilgiyle takip edilirdi. Özellikle parti liderlerinin konuşmaları bir yıla damga vuracak nitelikte olurdu, birbirlerine saygılı ve esprili atışmalarla konuşmalara renk katarlardı. Bu konuşmalar sadece TRT'de değil diğer kanallarda da naklen yayınlanırdı, zira halkımız bütçe görüşmelerini büyük bir dikkatle takip ederdi. Bir de bugüne bakalım: Bütçe görüşmelerinin başladığı 11 Aralık günü, bir milletvekili arkadaşımız grubu adına konuşurken 264 milletvekiline sahip AK PARTİ sıralarında maalesef sadece 12 kişi vardı. Bugün bırakın halkın ve medyanın ilgisini, öyle görünüyor ki milletvekillerimizin de ilgisi yok olmuş.

Değerli arkadaşlar, geldiğimiz noktadaki bu durumun temel sebebi Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemidir. Bilindiği üzere, 2017 yılında gerçekleşen şaibeli bir Anayasa referandumuyla parlamenter sistemi terk ederek Cumhurbaşkanlığı'nın mucidi olduğu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi demokratik dengeyi zayıflatmış, kuvvetler ayrılığı ilkesini erozyona uğratmış, ekonomiyi krizden krize sürüklemiş, temel hak ve özgürlükleri kısıtlamış, özette, yolsuzlukları, yasakları ve yoksulluğu artıran bir düzeni ortaya çıkarmıştır.

İyi işleyen demokratik bir hükûmet sistemine sahip olunabilmesi için iki temel prensibin bir arada bulunması gerekir. Bunlar, etkili yönetim yapısı ve denge denetleme araçlarının bulunmasıdır. Bugün ülkemizde uygulanmakta olan

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ise bu özellikleri taşımayan otoriterleşmiş bir sistemdir. Bu sistemle Cumhurbaşkanı hem devletin başı hem yürütmenin başı hem de bir siyasi partinin Genel Başkanı sıfatına sahiptir. Cumhurbaşkanı olan bir kişinin partili olması Anayasa'mıza göre tarafsızlığını ve halkın tamamını kucaklama zorunluluğunu engellemektedir.

Gelin, bu sistemde Cumhurbaşkanlığı makamını birlikte analiz edelim. Öncelikle, Sayın Cumhurbaşkanı cumhuru ne kadar temsil etmektedir? "Yüzde 50'yi zor tutuyorum." diyen Cumhurbaşkanı hepimizin Cumhurbaşkanı olabilmiş midir? AK PARTİ Genel Başkanlığı nerede başlayıp nerede bitmektedir? Sayın Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı sıfatıyla halkımızın tamamını kucakladığını ve herkesin Cumhurbaşkanı olduğunu ifade etmek gerçeklikle bağdaşmaz. Zira bir partinin genel başkanının rakip partilere karşı eleştiride bulunması doğaldır; bu durum, Cumhurbaşkanının halkın tamamını kucaklama zorunluluğu ve tarafsızlığıyla çelişmektedir. İşte, bu çelişki, mevcut sistemin ucube olmasına güzel bir örnek teşkil etmektedir. Cumhurbaşkanlığı sistemi, devletimizin bütün köklü kurumlarını zayıflatmış, devletin sahip olduğu kurumsal hafızayı yok etmiş ve binlerce yıldır süregelen devlet geleneğimizin yarattığı birikimi açıkça tasfiye etmiş ve etmeye de devam etmektedir.

Değerli arkadaşlar, mevcut sistemle siyasi parti ve devlet yönetimi de iç içe geçmiştir. Bugün siyasallaşan bir devlet yapısı ve devletleşen bir siyasi partiyle karşı karşıyayız. Geldiğimiz noktada Türkiye Cumhuriyeti devleti maalesef "şahsım" devletine dönüşmüştür. Bütçe hakkı bulunan ve yürütmeyi denetleme görevi olan Meclisin bu görev ve yetkileri de yeni sistemle elinden alınmıştır. Bugün bütçe oylamasının da hiçbir işlevi ve önemi kalmamıştır. Bütçe Mecliste reddedilse bile Cumhurbaşkanı yeniden değerlemeye bütçeyi uygulamaya devam edebilmektedir. Anayasaya göre yürütmeyi denetleme görevi öncelikli olarak Meclise verilmiştir ancak suç varlığı tespit edilen Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanların Yüce Divana sevk edilebilmesi için oy sayısı Meclisin üye tam sayısının üçte 2'si yani 400'dür. Bu sayı bu ülkede Anayasa değişikliği yapmak için gerekli olan sayıdır ve bu sayıyı bulabilmek hemen hemen imkânsızdır. Böylece, bu Anayasa'yla partili Cumhurbaşkanına ve bakanlarına sözde "anayasal denetim" adı altında resmen bir anayasal koruma zirhı sağlanmıştır, hem de bu zirh ömür boyu devam edecektir.

Meclis adına kamu kurum ve kuruluşlarını denetlemekle görevlendirilen Sayıştay kurumu da neredeyse işlevsiz hâle getirilmiştir. Ayrıca, Varlık Fonu olmak üzere, birçok kurum ve kuruluş da Sayıştay denetiminin dışına çıkartılmıştır.

Özetle; Gazi Meclisimiz, bütçe hakkı ve yürütmeyi denetleme yetkileri elinden alınmış, bütçenin veya yasa tekliflerinin virgülünü dahi değiştiremeyen, işlevsiz bir konuma itilerek sadece prosedürü yerine getirmekle görevli sembolik bir kurum hâline dönüştürülmüştür. Şimdi, bütçenin ilk günkü görüşmelerinde iktidar partisinden sadece 12 milletvekilinin bulunmasının sebepleri sanırım daha iyi anlaşılmıştır.

Biraz da yürütmeye bakalım; bilindiği gibi Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi içinde artık Bakanlar Kurulunun yerini Cumhurbaşkanlığı Kabine sistemi almıştır. Bu sistem içinde yer alan bakanlar Cumhurbaşkanının sekreteryası düzeyine indirgenmiştir ve bugün sayın bakanların isimleri dahi kamuoyunda pek bilinmemekte ve merak da edilmemektedir. Zira, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi içinde Kabine inisiyatif kullanamayan, her konuda Cumhurbaşkanının onayını alma ihtiyacı duyan ve Cumhurbaşkanının talimatına göre icraat yapmaya çalışan bir kurul hâlini almıştır. Bu konuyla ilgili size trajikomik bir örnek vereceğim. Türkiye'nin yangınlarla mücadele ettiği dönemde, dönemin Tarım ve Orman Bakanının bu hususla ilgili verdiği demeçlerden birinde "Cumhurbaşkanının talimatıyla orman yangınlarının söndürülmesine başladık." şeklinde söylemi sistemdeki garabeti gözler önüne sermektedir. Yani maazallah, Cumhurbaşkanı talimat vermese yangına da müdahale edilmeyecek; öyle mi? Bu sistemde bakanlar yetki kullanan değil, acz içinde talimat bekleyen bir konuma düşürülmüştür.

Biraz da yargıya bakalım. Yeni hükûmet sisteminde yapılan değişikliklerle yargı, maalesef, yürütmenin vesayeti altına girmiş ve böylece, bağımsız ve tarafsız olması gerekirken siyasallaştırılmıştır. Yargı kurumlarına olan güven duygusu bugün en düşük seviyeye inmiştir. İktidara mensup bir il veya ilçe başkanının yanında devletin hâkimi veya devletin savcısının elleri önünde bağlı, boynu bükük bir tarzda fotoğraf vermesi devletin parti vesayeti altına girmesinin acı bir tablosudur. Yargı organlarının vermiş olduğu kararlar karşısında halkımızın adaletle olan güveni ve inancı da her geçen gün zayıflamaktadır. Sayın Can Atalay hakkında Anayasa Mahkemesi tarafından verilen hak ihlali kararıyla Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi arasında yaşanan hukuki kriz yargının siyasallaşmasının sonucudur. Bugün geline nokta, her kesimin uymasının zorunlu olduğu Anayasa Mahkemesi kararına uyulmaması hukuk devleti olma özelliğimizin yitirildiğinin de göstergesidir. Özellikle, yargı organlarına seçilen üyelerin büyük çoğunluğunun, yürütmenin başı olan Sayın Cumhurbaşkanı tarafından liyakat yerine parti sadakatının esas alınarak atanması hukukun üstünlüğüne ve yargı bağımsızlığına gölge düşürmektedir. Bunun en bariz örneğini HSK'nin yapısındaki siyasal gücün ağırlığında görmekteyiz. Sonuç itibarıyla, devlet organizasyonunun ana taşıyıcısı olan yargı erki adil ve tarafsız olma kimliğini kaybetmiş, siyasi iktidar adına hareket eden bir yapıya dönüşmüştür.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı bütçesiyle ilgili teknik açıdan görüşlerimizi Değerli Milletvekilimiz Sayın Ümit Özlale gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse Genel Kurulda kapsamlı bir şekilde ifade etmiştir. Sayın Özlale'nin ifade ettiği şu tespit son derece önemlidir: Cumhurbaşkanlığı mal ve hizmet alım ödeneği 7 ayrı bakanlığın mal ve hizmet alım ödeneğinden daha fazladır. Bu tablo bile iktidarın ekonomik programının çarpıklığının bir göstergesidir. AK PARTİ'nin yirmi iki yıllık iktidarında ekonomide en başarısız olduğu dönem Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin devreye girdiği dönemdir. Bu dönemde yaşanan hayat pahalılığından dolayı bugün ülkemizde 51 milyon 600 bin kişi açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. Maalesef, simit hesabıyla iktidara gelenler vatandaş simit alamaz hâle getirmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, sistemin zarar verdiği bir diğer husus da siyaset kurumudur. Gerek iktidarın beceriksiz yönetimi ve gerekse de sistemdeki çarpıklıklar siyaset kurumunun zemin kaybetmesine sebep olmaktadır. Devlet yönetiminin tek kişi tarafından üstlenilmesi, vatandaşın problemlerinin çözülme yışı, topluma örnek olmamız gereken biz siyasetçilerin tutarsız tavırları ve birbirimize karşı kullandığımız üslup ve dilin çirkinliği bugün vatandaş siyaset kurumundan ve siyasetten uzaklaştırmaktadır. Yapılan araştırmalar da önümüzdeki yerel seçimlerde seçmenin yüzde 40'ının sandığa gitmek istemediğini ortaya çıkarmıştır. Siyasi partiler ve siyasetçiler olarak bizlerin birbirimize karşı daha anlayışlı, daha hoşgörülü ve daha saygılı bir tavır içinde olmamız inanıyorum ki siyaset kurumuna güven ve itibarı artıracaktır.

Değerli milletvekilleri, Mustafa Kemal Atatürk ömründe birçok savaş yaşamış biri olarak savaş sayfasını 1922 yılında kapattıktan sonra bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ne çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmayı hedef göstermiştir. Millî Şair'imiz Mehmet Akif Ersoy ise "Bastiğin yerleri toprak diyerek geçme, tanı/Düşün altında binlerce kefensiz yatanı." dizelerine İstiklal Marşı'mızda yer verirken "On yılda yarattık 15 milyon genç." ifadesi ise Onuncu Yıl Marşı'nda yerini almıştır. Ancak ne yazık ki bugün "toprak" diyerek geçmeyip tanınamız istenen toprakları günümüzde mafya ve yabancılar yağmalarken milyonlarca genç ise Türkiye'nin geleceğinden umudunu keserek ülkeyi terk etmek istemektedirler. Yukarıda açıklamaya çalıştığım toplum trajedimizin panoraması karşısında toplumun büyük bir bölümü derin bir huzursuzluk ve çaresizlik yaşamaktadır. Bir taraftan sürekli tahrip edilen devletin temel değerleri ve yapısı, diğer taraftan ekonomik olarak perişan olan vatandaşlar.

Arkadaşlar, bu gidiş iyi bir gidiş değil. Ülkemiz bu kötü tabloyu hak etmiyor. Türkiye'yi bir kişinin iki dudağı arasında sıkıştıran bu sistem ülkemizin en büyük beka sorunu hâline gelmiştir. Gelin, demokrasinin tam olarak işlediği, bireysel hak ve özgürlüklerin var olduğu, hakkın, hukukun ve adaletin adil ve tarafsızca uygulanacağı parlamenter sisteme geçecek çalışmalarını

başlatalım. Kendimiz için olmasa da gelecek nesiller için bunu yapalım.

Bu görüş ve düşüncelerle sözlerime son verirken bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyor, yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti adına ikinci söz talebi Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'a aittir.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN ATAŞ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî İstihbarat Teşkilatı, Millî, Güvenlik Kurulu ve Savunma Sanayii Başkanlıklarının bütçeleri üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Türk milletini ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, günlerdir burada görüştüğümüz bütçe kanunu ülkemizin geleceğini belirleyen, ekonomik dengelerimizi yönlendiren, aynı zamanda toplumsal vizyonumuzun yansıması olan önemli bir kanundur; adeta ülkemizin mali haritasını çizen, kaynakların nasıl kullanılacağını belirleyen bir belgedir. Bize düşen sorumluluk ise bu mali haritayı doğru bir şekilde çizmek, ülkemizi güçlü yarınlara taşımaktır. Bu noktada bütçenin sadece bir mali belge olmadığını, aynı zamanda bir adalet beyannamesi olması gerektiğini vurgulamak istiyorum. Ancak şu anda karşımızda duran bütçe tablosu AKP iktidarının gerçek bir vizyonunun ve stratejisinin olmadığını göstermektedir. Bu bütçe AKP iktidarının adındaki “adalet”ten ne kadar uzaklaştığını göstermektedir. Bu bütçe sadece ekonomik sorunları değil, aynı zamanda bir yönetilememe sorununu da göstermektedir. Bugün önümüzde duran bütçe açığı dahi sadece bir mali sorunu değil, aynı zamanda yönetimdeki boşlukları gösteren bir alamet fişegidir. Tek başına, bu bütçe açığı bile doğru stratejilerin ve etkin yönetimin eksikliğini bize hatırlatmaktadır.

Bakınız, 2024 yılı bütçesi tutarsız ve hatalı ekonomi politikaları yüzünden vatandaşın cebine el atan bir bütçedir. Nitekim, her 100 lira verginin 20 lirasını faiz ödemelerine ayıran bu bütçe faiz lobilerini sevindiren bir bütçedir. Yap-işlet-devret modeliyle inşa edilen köprüler, otoyollar ve Avrasya Tüneli ile yap-kirala-devret modeliyle yaptırılan şehir hastanelerine toplam 162 milyar 435 milyon lira ödeneceğini öngören bu bütçe yandaşa sefa, vatanşaya cefa bütçesidir.

AKP iktidarının hiçbir hatasından ders almadığını gösteren, 2,65 trilyon lira yeni borçlanmayı, 1,25 trilyon lira daha faiz ödemesini öngören bu bütçe ne yazık ki 2024 yılının da ekonomik sıkıntılarla geçeceğini göstermektedir. Yani bu bütçeye bir bütün olarak bakıldığında adil bir gelecek, sürdürülebilir bir kalkınma ve toplumsal refah vadetmediği açıkça görülmektedir.

Bu bütçenin ne yazık ki sadece rakamlardan ibaret olduğu, milletimizin hayallerini ve umutlarını taşımadığı da görülmektedir. Bugün geleceğimizi, çocuklarımızın geleceğini, bu ülkenin geleceğini konuşuyoruz ancak buna rağmen bu bütçe aydınlık bir gelecek vadetmediği gibi toplumu, insan onurunu korumaktan da çok uzaktır. Nitekim bir ülkenin büyümesi, kalkınması sadece ekonomik verilerle değil aynı zamanda insanların refahıyla ölçülür ancak bu bütçe gerçek anlamda insan hayatına dokunabiliyor mu, insanların hiçbir ihtiyaçlarına etkili bir şekilde cevap verebiliyor mu? Ne yazık ki hayır.

Değerli milletvekilleri, bugün burada görüştüğümüz bütçelerin biri de Türkiye'nin millî güvenliğini koruyan, istihbarat faaliyetlerini yürüten, terörle mücadelede ön safta bulunan Millî İstihbarat Teşkilatının bütçesidir. Teşkilatın kesinleşen 2022 yılı harcaması 5,9 milyar olmuştur, 2023 yılı bütçesi 7,7 milyar lirayken 2024 yılı bütçesinde 17,4 milyar lira ödenek tahsisi öngörülmüştür. MİT, ülkemizin gözü kulağı ve savunma kalkanıdır. Bu nedenle öncelikle bu stratejik teşkilatın bütçesine “evet” oyu vereceğimizi söylemek istiyorum ancak MİT'in bütçesinin modern tehditlere karşı etkili bir şekilde mücadele etmesini, teknolojik altyapısını güçlendirmesini, personelinin en üst düzeyde yetiştirmesini sağlamak amacıyla doğru bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Nitekim ülkemiz uzun yıllardır PKK/KCK, FETÖ, DEAŞ, El Kaide ve DHKP-C gibi farklı ideolojilere ve dış desteğe sahip terör örgütleriyle eş zamanlı olarak mücadele etmektedir. Bu mücadelede de MİT önemli bir vazife ortaya koymaktadır. Özellikle son zamanlarda yurt dışında yaptığı başarılı nokta operasyonları bizleri ziyadesiyle memnun etmiştir. İYİ Parti olarak bizlerin birinci önceliği ülkemizin yüksek çıkarları ve güvenliğidir. Bu nedenle ülkemizin çıkarları doğrultusunda yapılan bu operasyonlara en üst seviyede destek veriyoruz ancak buradan şu uyarıyı yapmadan da geçemeyeceğim: MİT teşkilatı siyasallaştırılıp Yıldız İstihbarat Teşkilatı olarak bilinen Abdülhamit'in hafiye teşkilatına dönüştürülmemelidir. 15 Temmuzda olduğu gibi darbe girişimi enişteden, kayıncıdan öğrenilmemelidir, önceden yaşanan istihbari zafiyetler bir daha yaşanmamalıdır.

Bu vesileyle Millî İstihbarat Teşkilatı bütçesinin doğru planlanması ve yönetilmesini temenni ediyor, tüm görevini yerine getirebilmesi, ülkemizin güvenliğini en üst düzeyde sağlaması, millî çıkarlarımızı koruması adına MİT personeline ve yönetimine başarılar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüştüğümüz diğer bir bütçe ise Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin bütçesidir. 1938 yılında kurulan Millî Güvenlik Kurulu 2004 yılına kadar üst düzey askerî personel tarafından temsil edilmiş ancak 2004 yılından itibaren sivil bürokratlar tarafından temsil edilmeye başlanmıştır. Tıpkı Genelkurmay, Kuvvet Komutanlıkları, askerî okullar, askerî hastaneler ve Yüksek Askerî Şûranın yapısıyla oynandığı gibi Millî Güvenlik Kurulunun da yapısıyla oynanarak siyasallaştırılmıştır; özellikle MGK, YAŞ gibi organlar Bakanlar Kuruluna çevrilmiştir.

Durumu özetlemek gerekirse, aynı kişiler hem Millî Güvenlik Kurulunda öneri sunmakta hem de dönüp Bakanlar Kurulunda bu önerileri onaylamaktadır. Pratikte, Millî Güvenlik Kurulunun işlevsiz hâle geldiği bir süreç yaşanmaktadır. Rahmetli Süleyman Demirel'in “Bakanlar Kurulu siyasi bir müessesedir ama Millî Güvenlik Kurulu devlettir.” sözünü buradan tekrar hatırlatmak isterim.

Bakınız, Millî Güvenlik Kurulu kurulduğu günden beri en önemli tespitlerinden birini 2004 yılında yapmıştır. Kurul 2004 yılında FETÖ'nün faaliyetlerine karşı bir eylem planı hazırlanması yönünde tavsiye kararı almış ve bu kararı şimdiki iktidara bildirmiştir; iktidar bunu dikkate almamış, tam tersi hareket ederek FETÖ'yle kol kola girip aynı yağmur altında ıslanmış, beraber yol yürümüştür. “Muhterem hoca efendi” diye başlayan “Ne istedikler de vermedik?” diye isyan edilen ve 15 Temmuz hain darbe girişimiyle sonuçlanan bu süreçte en büyük zararı yine Türkiye Cumhuriyeti görmüştür. Ancak MGK'nin şimdiki yapısı düşünüldüğünde, 2004 yılında FETÖ'ye karşı olduğu gibi devlet aklıyla karar verebileceğine inanmanız var mıdır? Kurumlarımızın daha fazla yıpratılmaması ve yozlaşmaması için siyasi baskılardan ve vesayetten vazgeçilmeli, beş bin yıllık Türk devlet geleneklerine uygun hareket edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, yine, önemli bir kurum olan Savunma Sanayii Başkanlığının 2024 yılı bütçesine değinmek istiyorum. Bu bütçe, ülkemizin savunma kabiliyetlerini güçlendirmek, yerli ve millî savunma sanayiyi desteklemek, ülkemizin güvenliği ve bağımsızlığı açısından kritik bir öneme sahip olan sadece bir harcama planı değil, aynı zamanda ülkemizin savunma stratejisinin belirlendiği bir bütçedir. Bu bütçe, özellikle de savunma sanayisindeki yerlilik oranını artırmak, gizli veya açık her zaman ambargoya maruz kalan ülkemizi dışa bağımlılıktan kurtarmak adına büyük bir öneme sahiptir.

Bu noktada, ordumuzu güçlendirmeye yönelik savunma sanayisinde bu zamana kadar atılan adımları olumlu bulduğumuzu ve desteklediğimizi başta belirtmek isteriz ancak bunun hâlâ yeterli seviyede olmadığını da düşünmekteyiz. Bu nedenle de Savunma Sanayii Başkanlığının bütçesine “evet” diyeceğiz. Ancak iktidar cephesinin sıklıkla ifade ettiği “Savunma sanayisinde yüzde 80 yerlilik oranına ulaştık.” ifadesi politik ve doğru olmayan bir ifadedir. Bakınız, bugün dünyada savunma sanayisinde yüzde 80 yerlilik oranına sahip 4 veya 5 ülke bulunmaktadır. Tüm samimiyetimizle isteriz ki bu oran yüzde 100 olsun

ancak bizim hesaplarımıza göre yüzde 30-35 civarındadır. Bu oranı gerçeklerden uzak şekilde seçim malzemesi yapmak için abartmak yerine bu oranı yukarı çıkartmak için neler yapmalıyız, biz ona kafa yormalyız. Bu noktada partilerüstü bir iş birliği yapmanın samimiyetle daha verimli olacağına inanıyoruz. Tedavinin sonuç vermesi, teşhisin doğru yapılması şarttır. Bunu hedef olarak belirleyip ulaşmak için çabalar harcamalıyız.

Diğer taraftan, son seçim kampanya sürecinde de görüldü ki savunma sanayisi yatırımları seçimin ana malzemesi yapıldı, iktidar partisince politik propaganda malzemesine çevrildi. Bu, ne yazık ki ulusal bir sevinç kaynağının bir propaganda doğrultusunda politize edilmesidir, ulusal sevince gölge düşürmektir, millî birlik ve beraberlik dokusunu da ciddi şekilde zedelemektedir. Hatırlatmak istiyorum: Politik tartışmalarımız ne olursa olsun ordumuz her zaman bu konunun dışında kalmak zorundadır. Reklam yapılamaz şeyler vardır. Savunma sanayisinde atılan adımlarda siyaset ötesi, devlet kazanımı bir mahiyete sahiptir. AKP'nin benimsediği bu militarist söylem, yapılan yatırımları devlete ait olarak görülmektense parti başarısı üzerinden değerlendirmek yanlıgsına düşmektir ki bu hastalıklı anlayış bir an önce terk edilmelidir. Nitekim, savunma sanayisi yatırımları AKP iktidarıyla başlamamıştır ve AKP iktidarıyla da bitmeyecektir. Makine Kimya 1950, TAI 1973, ASELSAN 1975, HAVELSAN 1982, TEI 1985, ROKETSAN 1988 yıllarında kurulmuştur. Hiçbir hükûmet de bunları seçim malzemesi yapmamıştır. Yine, hatırlatmakta fayda var ki Silahlı Kuvvetlerin mahremi bu kadar göz önüne serilmemelidir. Bu tip konularda devletler caydırıcılık için tatbikatlar yapar, AKP iktidarının aksine iç siyasete dâhil etmez, devlet aklıyla hareket ederek mahremini ulu orta, yalan yanlış konuşmaz.

Değerli milletvekilleri, önemli bir konuyu daha vurgulamak istiyorum. Küresel Savaş Güç Raporu'na göre ülke sıralamasına baktığımızda Türkiye 2017 yılında 8'inci sıradayken 2023 yılında 11'inci sıraya kadar gerilemiş durumdadır. Savunma bütçesi sıralamasında da 16'ncı sıradayız. Hava Kuvvetleri sıralamasında ise 9'uncu sırada görünüyoruz ancak savaş uçak gücü sıralamasında 15'inci sıradayız, üstelik F-35 projesinden çıkarıldığımızı da burada hatırlamakta fayda bulmaktayım. Bu sıralamalarda yukarılara tırmanmak zorundayız. Özellikle savaş uçak gücümüz açıkça yetersiz durumdadır. Savunma Bakanımız yerli savaş uçağımızın 2032-2033 yıllarında kullanılmaya başlanacağını açıklamıştır. Öyle olsa dahi bu demektir ki 2040'lara kadarki süreçte büyük bir boşluk olacaktır. Herhangi bir zafiyet yaşamamak adına acilen önlem alınmalıdır. Tüm bu nedenlerle, bu bütçe, yerli savunma sanayisi firmalarının teknolojik altyapısını güçlendirmeli, daha fazla bütçeyle AR-GE çalışmalarını desteklemeli, özellikle yerli firmalara AR-GE konusunda destek vermeli, genç mühendislerimize olanaklar tanımalıdır. Bu bütçeyle, ülkemizin savunma kapasitesini güçlendirecek, yerli üretimi destekleyecek, istihdam yaratıcı projeler geliştirilmelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Millî İstihbarat Teşkilatı, Savunma Sanayii Başkanlığı ve diğer güvenliğimizi ilgilendiren kurumların bütçelerinin ülkemizin güvenliği ve bağımsızlığı için stratejik bir araç olduğunu, doğru kullanıldığında, etkin işletildiğinde ülkemizi güçlü yarınlara taşıyacağını belirtmek istiyorum.

Biz İYİ Parti olarak Meclise girdiğimiz 2018 yılından beri hep olduğu gibi ülkemizin millî güvenliğini ilgilendiren konularda hassas davranarak Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Millî İstihbarat Teşkilatı ve Savunma Sanayii Başkanlığı bütçelerine "evet" oyu verdik ve bu dönemde yine "evet" oyu vereceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

DURSUN ATAŞ (Devamla) - Bu vesileyle 2024 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize, ordumuza ve tüm güvenlik teşkilatımıza hayırlar getirmesini diliyorum.

Yüce Türk milletini ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti adına üçüncü söz talebi İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'a aittir.

Buyurun Sayın Kırkpınar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığına bağlı Diyanet İşleri, Devlet Arşivleri ve Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının bütçesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tek adam rejimi olan partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin 6'ncı bütçesini görüşüyoruz. Bu bütçe, geçim sıkıntısı içerisinde kıvranan milyonlarca insanımızı görmezden gelen bir bütçedir. Milletini açlık sınırının altına mahkûm eden, ülke gelirini yandaşlara peşkeş çekerek zengin eden, yoksulluk içindeki milletin milyar dolarlarını sığınmacılara dağıtan bir sarayın bütçesidir. İçinde milletin olmadığı bütçede Cumhurbaşkanlığına 2024 yılında 12 milyar 283 milyon 843 bin lira ödenek ayrılmıştır. Bu ödenek Cumhurbaşkanlığına bağlı diğer kurum ve kuruluşların bütçesinden bağımsızdır. 2024 yılında sarayın bir günlük harcaması 33,6 milyon TL'nin üzerindedir. Bu rakam yaklaşık 2.952 asgari ücretlinin bir aylık maaşına denk gelmektedir. "İtibardan tasarruf olmaz." Tasarruf edemeyen saray, lüks ve sefahat içindeyken açlık sınırının altındaki asgari ücreti "en aşağı ücret" değil "aşağılayıcı ücret" olarak halkımıza reva görüyor ve hiç umursamıyor.

Bütçede önceki yıllara oranla dikkat çekici artışlar olduğunu görüyoruz; 2023 yılı başlangıç ödeneğine kıyasla bu yılki teklifte Devlet Arşivleri Başkanlığı bütçesi yüzde 135 civarında, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi yüzde 150'nin üstünde, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı bütçesi yüzde 180'in üzerindedir. Bu Başkanlıklar genel bütçe kapsamında devletin bekası ve kalkınması için olmazsa olmaz saydığımız kamu idarelerinden bile daha fazla ödeneğe sahiptir.

Değerli milletvekilleri, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesini görüşürken buradan bazı eleştirilerimi ifade etmek istiyorum. Cuma hutbelerinde ve dinî programlarda siyasi polemiklere fırsat verecek ifadeler yer veriliyor. Örnekleyecek olursak, çarşamba günleri AK PARTİ grup toplantısındaki konular, takip eden cuma günkü hutbelerde hemen aynı şekilde ifade ediliyor. Özellikle, cumhuriyeti kuran iradenin ve cumhuriyet değerlerinin millî günlerde yâd edilmemesinden rahatsızlık duyuyoruz. Diyanet İşleri, cumhuriyetin 100'üncü yılının kutlandığı cuma hutbesinde Atatürk'ün adına yer vermedi. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, kurucu lideri Atatürk'ün ölüm yıl dönümü bu yıl cuma gününe denk geldi, Diyanet cuma hutbesinde Atatürk'ü yine anmadı. Kurtuluş Savaşı sürerken kurulan hükûmet din hizmetleri aksamaması diye 1920'de Şeriye ve Evkaf Vekâletini kurmuştur. 3 Mart 1924'te ise Diyanet İşleri Reisliği kurulmuştur, Diyanet İşleri Başkanlığı Atatürk'ün emanetidir. Hutbelerde ismini anmaktan imtina etmek en başta çok büyük bir vefasızlık ve saygısızlıktır. Atatürk ve silah arkadaşları olmasaydı ne Türkiye Cumhuriyeti devleti olurdu ne de Diyanet İşleri Başkanı o koltuğunda oturabilirdi. Diyanet İşleri Başkanlığı siyasetüstü bir yer olmalı, siyasi tartışmaların dışında tutulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Başkanlıkla alakalı öne çıkan bazı meselelere de değinmek istiyorum. Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görevi dinî rehberlik ve denetimle sınırlı olmalıdır. Özellikle seyahat, konaklama ve barınma işlemleri seyahat acenteleri vasıtasıyla yapılmalıdır. Fakat hac ve umre acentelerine karşı da güvenimiz sarsıldı; dolandırıcılık iddiaları almış başını gidiyor. Sahte dilekçelerle hacı adaylarının haklarını gasbedip fahiş fiyattan satış yapmakla suçlanan hac ve umre acentelerinin Diyanet personeliyle iş birliği içinde olduğu iddia ediliyor. Hac ibadetinde bile rüşvet ve yolsuzluk dönüyorsa yazıklar olsun!

Din İşleri Yüksek Kurulu kuruluşundan itibaren Başkanlığın hizmet veren en yüksek karar ve danışma organıyken 2010

yılında 633 sayılı Yasa'da yapılan düzenlemeyle görev ve yetkisi sınırlandırılmıştır. Bu sınırlama keyfi uygulamalar ile ideolojik ve kişisel istismlara neden olmaktadır.

Eser İnceleme Komisyonu marifetiyle istenilen eser Diyanet İşleri Başkanlığı adına yayınlanabilmektedir. Bu durum çoğu zaman Din İşleri Yüksek Kurulunun bilgisi ve onayı dışında gerçekleştiğinden Başkanlık birimlerinin başlarına buyruk uygulamalarına neden olmaktadır.

Yurt dışında vatandaşlara din hizmeti götürmede hem ilgili devletin mevzuatı hem de din algısı sebebiyle sorunlarla karşılaşmaktadır. Yeni yapılanan Diyanet Akademisi, büyük ölçüde Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından deruhte edilen hizmet içi eğitim ve ihtisas eğitimi yerine getirmektedir. Çift başlılığın giderilmesi için Eğitim Hizmetleri, Diyanet Akademisi altında birleştirilmelidir. Üç artı bir uygulaması kaldırılmalı, murakıpların unvanı müfettiş veya denetmen olarak değiştirilmelidir. 3600 ek gösterge uygulaması bütün Diyanet personeline uygulanmalı, hocalarımızın ve Kur'an kursu öğretmenlerimizin lojman ve barınma sorunları çözülmelidir, lojman sayısı artırılmalı, eski olanlar yenilenmelidir.

Değerli milletvekilleri, Diyanet İşleri Başkanlığıyla alakalı önemli bir mağduriyeti de dile getirmek istiyorum. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde görev yapan yaklaşık 25 bin fahri Kur'an kursu öğreticisine Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı tarafından 2018 yılında kadro sözü verilmişti; ne yazık ki verilen diğer sözler gibi bu da yalan oldu. İktidar, vatandaşımızı tutamayacağı sözlerle kandırmaktan ve seçim kazanma aracı yapmaktan vazgeçmeli. Diyanet İşleri bünyesinde istihdam edilebilmeleri için KPSS, din hizmetleri alan bilgisi ve mülakat puanlarını ibraz etmeleri gerekiyor. İki yılda bir sınav ve yılda 2 defa mülakata tabi tutuluyor olmaları, verilen eğitimin kalitesini değil, sınav kaygı ve stresini artırıyor. Bu yönetimin başarı sağladığı iddia ediliyorsa bunun öncelikle bizi yönetenlere uygulanmasını tavsiye ediyorum. Mantıkla bağdaşmayan bir diğer tarafı ise Diyanetin kadrolu olarak atanan personeline stajyer eğitimi verecek kadar fahri Kur'an öğretmenlerini donanımlı ve tecrübeli görmesidir. Buna rağmen, 2022 yılında sözleşmeliler, vekil ebe, hemşire ve imamlar kadroya alınırken, 2018 yılında ücretli öğretmenlere kadro verilirken fahri öğretmenler kapsam dışı bırakıldı. 2022 yılında kadroya alınan vekil imamlardaki gibi, kısa süre görev yapan fahri Kur'an öğretmenleri kadro alımı yapılacağı sırada sırf görevde diye kadroya alınarak, uzun yıllar görev yapan ehil öğretmenlerden görevde olmayanlar kadrodan yararlanamadı. Fahri Kur'an kursu öğretmenleri kadrolu personelle aynı işleri yapmalarına, aynı şartları haiz olmalarına rağmen hiçbir sosyal hakka ve özlük hakkına sahip değiller. Fahri öğretmenlerin aldıkları ücret aylık 6.000 TL'yi geçmiyor. Bir ay içerisinde sekiz-dokuz günlük sigorta yatırıldığı için emekli olmaları da mümkün değil. SGK primlerinin eksik yatması yüzünden devlete borçlu bırakılıyorlar. Fahri Kur'an kursu öğretmenlerimizin beklentisi, görevde olma şartı aranmadan, lisans ve ön lisans ayrımı yapılmadan eksik yatırılan sigortalarının tamamlanması ve SGK prim günleri baz alınarak emek ve tecrübe kadrosu verilmesidir.

Değerli milletvekilleri, bütçesini görüşmekte olduğumuz bir diğer başkanlık Millî Saraylar İdaresi. Millî Saraylar, milletin Meclisinden alınıp 2018 yılında Cumhurbaşkanlığına bağlanmıştı; zaten bağlanmayan yer de kalmadı. Millî Saraylar Başkanlığına Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle verilen arkeolojik kazı yapma yetkisi Anayasa Mahkemesi kararıyla durdurulmuştu. Basına yansıyan haberler bu karara uyulmadığı yönünde. Karara rağmen çalışmalara devam edildiği, tarihî dokunun bozulduğu ve kazı çalışmalarının usulsüz olduğu iddia ediliyor. Buradan sormak istiyorum: Topkapı Sarayı'ndaki son durum nedir? Daha önceleri de Topkapı Sarayı'nda yapılan restorasyon çalışmaları sırasında tarihî yapılarda tahribatların meydana geldiği haberleri basına yansımıştı.

Ülkemizin her köşesinden sanat ve kültür katliamı haberleri geliyor. "Restorasyon" adı altında tarihî değerlerin aslına ve dokusuna uygun olmayan imalatlar yapılıyor. Restorasyon işi tarihten, sanattan, estetikten, mimariden anlamayan yandaş firmalara sırf AK PARTİ'ye yakın olduğu için verilemez. Bu kadar büyük bütçeye sahip bir Başkanlık tarihî mirasımızın korunması hususunda sınıfta kalmıştır.

Değerli milletvekilleri, son olarak Devlet Arşivleri Başkanlığından bahsetmek istiyorum. Arşivler tarih içinde teşkilatlanmış, devlet geleneğine sahip ülkelerin devlet, birey ve milletlerarası ilişkilerini içeren belgelerdir. Bir milletin kimliği ve bir devletin hafızası olma özelliğiyle büyük öneme sahiptir. Devletimizin arşivine baktığımızda son yirmi bir yılda görünen manzara hiç de iç açıcı değil. AK PARTİ hükümetlerinin idaresinde adaletsizliği, hukuksuzluğu, hak gasbını, açlığı, işsizliği, liyakatsizliği, keyfiliği, ayrımcılığı, kutuplaşmayı, kayırmacılığı, kibir dilini, kadın düşmanlığını, her türlü şiddeti, ekonomideki savrulmaları, krizleri, iktisadi tutarsızlığı, tutturulamayan hedefleri, çevre ve doğa talanını, mülteci deposu hâline getirilen Türkiye'yi görmek mümkündür. Arşivden çıkanları görünce Devlet Arşivleri Başkanlığının başındaki şahsa yapılan çift maaş kıyağına da aslında şaşırıyoruz. Liyakat yok ama çift maaş var, geçmişte dile getirdik, Devlet Arşivleri Başkanının denizcilikle alakası olmadığı hâlde Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi'nde Yönetim Kurulu üyeliği hâlen devam ediyor. Evine ekmek götüremiyormuş, milyonlar icralıkmış, umurlarında değil.

Biz milletimizin taleplerini dile getirmeye, itirazlarımıza ve eleştirilerimize devam edeceğiz, gerisini milletimizin takdirine bırakıyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına son söz talebi Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'a aittir.

Buyurun Sayın Uz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakika.

ERHAN USTA (Samsun) – Hüsmen Bey'in iki dakikasını da ilave eder misiniz? Tasarruflu gidiyoruz, bir dakika da Cihan Bey'den var.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı bütçelerini değerlendirmek üzere huzurunuzdayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Fakat, cümleme başlamadan önce bir vurgu yapmak isterim, Cumhurbaşkanımıza bir mesaj göndermek isterim, 2 Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı da buradalar, onların da vicdanına seslenmek isterim: İletişim bütçesini görüşüyoruz ama maalesef İletişim Başkanımız burada değil. 2 Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı buradayken onun olmaması biraz abes kaçıyor.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Nerede acaba?

FUAT OKTAY (Ankara) – Tek Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı, bak, orada.

RIDVAN UZ (Devamla) – Bu, Meclise de milletimize de biraz saygısızlıktır; bunu belirtmek isteyerek cümlelerime başlıyorum.

Bu bütçeleri hazırlama ve uygulama süreçlerinizde gördüğümüz bazı sorunları, eksiklikleri ve önerilerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum: Evvela, mezkûr bütçelerin ülkemizin gerçek ihtiyaçlarını, sorunlarını ve önceliklerini yansıtmadığını; aksine, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin keyfi ve müsrif bir yönetim anlayışını pekiştirdiğini söylemek zorundayım. Bildiğiniz gibi, 2017 referandumuyla kabul edilen Anayasa değişikliğiyle ülkemiz, 2018 yılında parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçti. Bu sistem, Cumhurbaşkanlığına geniş yetkiler verirken Meclisimizin, yargının ve denetim kurumlarının rolünü ve etkinliğini de azalttı.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına bağlı olarak kurulan Cumhurbaşkanlığı başkanlıkları, bakanlıkların yetki ve sorumluluklarını

gasbederek kamu yönetiminde kargaşa, çifte başlılık ve hesap verememezlik durumuna getirdi. Bu başkanlıklardan ikisi bugün görüyeceğimiz Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile İletişim Başkanlığıdır. Bu iki Başkanlık, Cumhurbaşkanının hem ekonomik hem de siyasi alanda tek adam olarak karar almasına ve kararları uygulamasına olanak sağlayan, Meclisten azade, halktan kopuk ve haktan bihaber, antidemokratik bir yapılandırma.

Değerli milletvekilleri, Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2018 yılında Kalkınma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı Bütçe Genel Müdürlüğünün birleştirilmesiyle oluşturuldu. Bu Başkanlık, bütçe hazırlama, uygulama, denetim süreçlerini tek elde toplayarak Meclisin bütçe üzerindeki yetkisi ve denetimini ortadan kaldırdı. Ayrıca, kalkınma planı, yıllık program, orta vadeli program, yatırım programı gibi stratejik belgeleri de hazırlayarak ekonomi politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında da tek söz sahibi oldu. Bu Başkanlık Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalıştığı için ekonomik kararlar halkın ve piyasanın beklentilerine ve ihtiyaçlarına göre değil, Cumhurbaşkanının siyasi çıkar ve hedeflerine göre alındı; tam da bu sebepten Türkiye ekonomisi, son beş yılda büyüme, enflasyon, işsizlik, cari açık, borç, faiz, kur gibi temel göstergelerde ciddi bir gerileme ve istikrarsızlık yaşadı. Türk lirası döviz karşısında tarihi değer kayıpları yaşarken yoksulluk ve gelir adaletsizliği de arttı. Üretim, yatırım, istihdam ve ihracat gibi reel sektörün can damarları tılandı. Ekonomik krizin faturası esnafa, çiftçiye, memura, emekliye ve hatta öğrencilere kesildi.

Vatandaşlarımız ağır ekonomik şartlar altında kan ağlarken Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nde kamu kurumlarının alacağı yeni araçlar var; tıpkı 2015 yılında Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek'in "Bunları çerez parası olarak görüyoruz." dediği ülkemizin kaynaklarının heba edilmesinden başka bir şey değildir. İktidar partisi kullanacağı makam araçlarını düşünürken milyonlar yoksullukla boğuşmaktadır.

Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz'ın Meclisimize sunduğu bütçe teklifinin detaylarına bakıldığında, işsizlik oranındaki artış ve halkın vergi yüküne bağlı şekilde bir gelir beklentisinin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Şimdi sizlere sormak isterim: Gelecek yıl içinde bütçe açığı hedefi her ne kadar yüzde 6,4 olsa da bunun döviz kuru ve altın fiyatlarındaki dalgalanma ve olası enerji fiyatlarındaki artışla ülkemizin 2024 yılında daha fazla bütçe açığı olmayacağını nasıl garanti edebilirsiniz? Dolayısıyla, 2024 yılı ortasında ek bütçe ve vergilerde artış gündeme yine gelmeyecek mi? Bu yıl ek bütçe ihtiyacıyla birlikte AK PARTİ iktidarı, taşıtlar ve elektronik cihazlar gibi günlük hayatta pek çok kullanılan ürünlerde uygulanmakta olan özel tüketim vergisi oranlarında büyük artışlar yapmıştı. Örneğin, ilave motorlu taşıtlar vergisi kararıyla vatandaşlarımızdan 2 kere alınan motorlu taşıtlar vergisi oldu. Evdeki hesabı bir türlü çarşıya uyduramayan, kifayetsiz ve liyakatsiz kadroların hesapları 2024 yılında da tutmayınca acaba milletimizden bu kez 5 kere mi motorlu taşıtlar vergisi alacaksınız?

Bütçede Sayın Şimşek "Paraya ihtiyacımız yok." diyor. O zaman ihtiyaç fazlasını emekliye, memura, çiftçiye, esnafa neden dağıtmıyorsunuz? Sayın Başkanım, Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak "2024 yılında Sayın Cumhurbaşkanımıza sadece yüzde 82'lik zam yaptık." dediniz. Bu zam oranını yine gariban Türk milletine, esnafa, işçiye, memura, emekliye de uygulayacak mısınız, milletimiz bunu merak etmektedir.

2024-2026 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program döneminde özellikle iş gücü piyasasına yönelik yapısal program boyunca istihdamın yıllık ortalama 909 bin kişi artmasını beklediğini açıklayan Strateji ve Bütçe Başkanlığı acaba bu rakamları oluştururken ülkemizin kevgire döndürülmüş sınırlarından gelecek kaçakları da hesaba katmış mıdır?

Değerli milletvekilleri, bizler İYİ Parti olarak bir dizi yapısal reformun hayata geçirilmesini elbette istiyoruz. Öncelikle, Strateji ve Bütçe Başkanlığının politika belirleme süreçlerinde daha fazla şeffaflık sağlaması gerektiğini de düşünüyoruz, idari anlamda tarafsız ve bağımsız bir devlet kurumu hüviyetine kavuşmasını da temenni ediyoruz çünkü bir devlet kurumudur. Kamu mali yönetimi vatandaşlarımızın vergi ödemeleriyle finanse edilen bütçelerin nasıl harcandığına dair açıklık ve hesap verilebilirlik ilkelerini de içermelidir. Bu noktada Strateji ve Bütçe Başkanlığının karar alma süreçlerinde katılımı artırmak ve toplumsal uzlaşmayı güçlendirmek adına şeffaf bir yönetim biçimi benimsemesi gerekmektedir. Ayrıca bu kurumun politika belirleme süreçlerinde kamuya açık veri ve bilgilere daha geniş erişim imkânını tanıması hepimiz için büyük önem taşımaktadır.

Değerli milletvekilleri, ikinci olarak, İletişim Başkanlığının Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemindeki rolüne odaklanmak isterim. Medya özgürlüğü ve ifade hürriyeti demokratik bir toplumun temel yapı taşlarıdır. 2018 tarihinde kuralın, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün yerini alan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine riayet ederek basın özgürlüğünün garantörü olması gerekirken devlet adabı ve ciddiyetten uzak, antidemokratik, baskıcı uygulamalarıyla basın özgürlüğüne ve meslek etiğine mugayir politikalar izlemektedir. İdari anlamda Sayın Cumhurbaşkanının kişisel çıkarlarını koruduğu, siyasi anlamda ise âdeta bir propaganda bakanlığı gibi çalışmalarını sürdürdüğünü gözlemlerken milletimizi gerçek gündemden uzaklaştırdığı ve devlet kaynaklarını israf ettiği görülmektedir. Ülkemizin uluslararası arenada karşılaştığı sorunlara karşı etkili bir iletişim stratejisi geliştirmemekte, Türkiye'nin imajını yükseltmek yerine Türk milliyetçisi gazetecilere karşı siyasi faaliyetler yürütmektedir. Yani Cumhurbaşkanının ve iktidar partisinin siyasi çıkarlarına hizmet ederek milletimizi gerçek gündemden uzaklaştırdığı ve devlet kaynaklarını israf ettiği de görülmektedir. Bu partici ve taraflı tavır öyle pervasız bir hâl almıştır ki kurumun başkanlığını yapan şahıs, muhalefet partilerine satışma ve iftira atma hakkını kendinde bulmaktadır. Buradan soruyorum: Bu kurumun başkanı "Terör örgütlerine umut vadeden bir muhalefet çizgisinin var olduğunu üzülenek gördük." diyebilme cesaretini gösterirken acaba AK PARTİ Hükûmetine de Oslo'yu, Dolmabahçe'yi, teröristbaşı Apo'nun mektubunu, bebek katilinin kardeşini TRT'yi çıkardığını da söyleme cesaretini ne zaman gösterecektir? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Montaj videoları hazırlayanlar ve milletimizi kandırmaktan utanmayanlar için dezenformasyon yasası geçerli değil midir?

Kurum başkanı ve ailesinin 5 maaş aldığı bilinmektedir. Bu yüzden maaştan feragat ettiğini söyleyen bu kişi kimin parasını, kime bağışlamaktadır? Burada olsaydı bunu da açıklamasını beklerdik. İletişim Başkanlığının binasında kaç kişi bu montaj ve karalama kampanyaları adına çalışma yürütmektedir? İletişim Başkanlığının sadece seçim sürecinde 293 milyon TL olmak üzere, 2023 yılında 1 milyar 631 milyon 576 bin TL harcayarak devletimize ve milletimize nasıl bir katkı sağladığı da tarafımızca merak edilmektedir. İletişim Başkanının kendisi atanmış biri olarak vatandaşın seçtiği siyasetçilere ayar vermeye çalışması en hafifiyle hadsizlik değilse nedir? İstanbul'daki yapısının bile kaçak olduğu söylenen bu kişinin doğruları söylemesi ve hakkı savunmasını nasıl bekleyebiliriz? Peki, ya milletimize ayar vermek için daha önce eabil takımı, pelikan takımı var iken şimdi pörtlek baykuş takımı kurmanız ne kadar doğrudur, bundan ne zaman vazgeçeceksiniz? İletişim Başkanlığının 2024 yılı için teklif edilen bütçesi 4 milyar 126 milyon 595 bin Türk lirasıdır. Bu bütçe teklifi 2019 yılına oranla yüzde 1.097 artış demektir. Peki, sizler hangi emeklinin, memurun, işçinin maaşına bu oranın yüzde 10'u kadar bir iyileştirme yaptınız?

Değerli milletvekilleri, İletişim Başkanlığı demişken CİMER konusunu da kısaca ele almak isterim: Vatandaşımızın dile getirdiği sorunlara çözüm bulma amacıyla kurulan CİMER, maalesef beklenen etkinliği, verimliliği sağlayamamaktadır. CİMER'e yapılan birçok şikâyetin dikkate alınmadığı ve söz konusu sorunların sürekli biçimde başka kurumlara iletiliği tarafımızca müşahade edilmiştir. İletişim Başkanlığının bir devlet kurumu olarak siyasi bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine daha fazla dikkat etmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, bizler, bütçe hazırlama süreçlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve sivil toplum kuruluşlarının daha etkin bir şekilde dâhil edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Katılımcı demokratik hassasiyetlerle sürecin ilerletilmesi daha

kapsamlı, daha adil ve daha demokratik bir bütçe oluşturulmasına vesile olacaktır.

Sonuç olarak, Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile İletişim Başkanlığı bütçelerinin hazırlanmasında ve uygulanmasında daha fazla şeffaflık, katılımcılık ve medyanın bağımsızlığını desteklemek adına köklü ve yapısal değişikliklere ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Bunun demokratik değerlerimizi korumak ve güçlendirmek adına kritik bir adım olacağına inanıyor ve "ret" oyu vereceğimizi beyan ederek yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İYİ Parti adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi, şahısları adına, lehte olmak üzere, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'da söz sırası.

Buyurun Sayın Yıldırım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum. 2024 yılı bütçe görüşmeleri kapsamında şahsım adına söz almış bulunmaktayım.

Aklın süsü dildir, dilin süsü de sözdür. O yüzden bizler bu kürsüden sesimizi değil de sözümüzü yükseltmeliyiz. Milletimiz bize sözümüzü yükseltmemiz için yirmi iki yıldır yetki veriyor. Muhalefet ise yirmi iki yıldır milletin kürsüsünden sözünü değil sesini yükseltiyor. Ben de buradan size diyorum ki: Gelin, milletimiz için sesimizi değil sözümüzü hep birlikte yükseltelim.

Aramızda tecrübeli milletvekillerimiz var, hele muhalefet partilerinde daha fazla tecrübeli vekillerimiz var, yedi sekiz dönemdir, dededen toruna devam eden vekillerimiz de var. Ben de ilk defa bütçe görüşmelerine katılan bir milletvekili arkadaşınızm. Acaba önceki bütçe görüşmelerinde muhalefet partisi sözcüleri veya Genel Başkanları neler konuşmuş diye şöyle geriye doğru bir baktım, yirmi yıllık bütçe görüşmelerinin okumasını yaptım.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Biz yoktuk.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Biz de beş yıl önce geldik.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Okuma sonucunda açıkça şunu gördüm ki muhalefet bugün ne söylüyorsa yirmi yıl boyunca aynı şeyleri söyleyip sesini yükseltmiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Geçmiş bütçe konuşmalarından çıkardığım diğer sonuç ise muhalefetimiz yabancı kuruluşların endeks verileri ve birtakım yalan yanlış haberler üzerinden yirmi iki yıldır yaptığımız tüm hizmetleri yok saymış, hiçbir çözüm önerisi sunmamış, yapılan hiçbir hizmetin hakkını vermemiş, "Dünyanın en doğru işini yapsa da bu Hükûmeti alkışlamayız kardeşim." demiş, oysa milletimiz önüne gelen her seçimde bu hakkı bize teslim etmiştir.

Ama biz muhalefetin şu hakkını burada teslim ediyoruz: AK PARTİ hükûmetlerinin ilk on-on beş yılında iyi işler yaptığını, son beş altı yılında iyi işler yapmadığını, güya parlamenter sistemleri övme adına da olsa burada konuşmaya başladılar.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne varsa sattınız ya hemşehrim, ne anlatıyorsun sen! Ne varsa sattınız ya!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ben de diyorum ki: Acaba ilk on beş yıl, yirmi yıl yaptıklarımız mı doğru yoksa yanlış...

CAVİT ARI (Antalya) – Baştan itibaren yaptıklarınız yanlış.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Eğer doğruysa neden o gün bunları söylemediniz? Neden rahmetli Ahmet Kaya'nın, yurt dışına sürdüğünüz Ahmet Kaya'nın söylediği gibi "Bu yaman çelişkiye düşüyorsunuz." (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ahmet Kaya'yı da mı biz yurt dışına sürdük.

CAVİT ARI (Antalya) – Baştan beri ne yaptıysanız yanlış yaptınız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ahmet Kaya hangi tarihte yurt dışına çıktı?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sene 1980, İsrail Kudüs'ü başkent ilan ediyor. Rahmetli Erbakan Hocam ve arkadaşları Eylül 1980'de Konya'da büyük miting yapıyor, Kudüs mitingi. Arkasından 12 Eylül oluyor, hocamız maalesef tutuklanıyor ve bu miting darbe sebebi sayılıyor, sonra partisi kapatılıyor, hapse atılıyor, siyasi yasaklı hâle geliyor.

31 Ocak 1997, yer Ankara Sincan, Kudüs gecesi yapılıyor. Yine tanklar yürüyor, darbe yapılıyor, hoca yine hapse atılıyor, partisi kapatılıyor, siyasi yasaklı hâle geliyor.

Şimdi, rahmetli hocanın davasını sürdürdüğünü söyleyen arkadaşlar, çıkmış burada 12 Eylülcüler ve 28 Şubatçılarla bir olmuş, Hamas'a "terörist" diyenlerle ittifak kurmuş, sonra çıkmış dünyaya "Hamas mücahitler örgütüdür." diyen Tayyip Erdoğan'a laf atıyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Hocanın kemiklerini sızlattıyorsun bak, böyle konuşarak. Hocanın kemiklerini sızlattın, yazıklar olsun!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ben de onlara diyorum ki hocamızın tabiriyle: Hadi oradan, hadi oradan, hadi oradan! (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MESUT DOĞAN (Ankara) – Kes sesini! Terbiyesiz adam! Sen kimsin de laf atıyorsun.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ve buradan onurlu mücadele veren Hamas'a selam gönderiyorum, katil İsrail'i ve destekçilerini lanetliyorum.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Utanmaz adam!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir iki söz de Sayın Özgür Özel için söylemek istiyorum, bir iki söz Özgür Özel için söylemek istiyorum. Sayın Özel, öncelikle CHP Genel Başkanlığınızı tebrik ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Senin boyunu aşar Özgür Özel'e söz söylemek.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Tabii, sizin CHP Genel Başkanı olurken delege pazarlıklarınızı, kime ne verip aldığınızı tartışmayacağım, onu kamuoyu tartışıyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Senin boyunu aşar Özgür Özel'e, CHP Genel Başkanına söz söylemek.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Aranızdan terbiyeli bir tane adam çıkmaz mı ya! Aranızdan bir tane had bilen adam çıkmaz mı ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Haddini bil, haddini! Terbiyesizlik yapma!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ben diyorum ki: Sayın Özgür Özel, siz adınız gibi "özgür" mü olacaksınız, yoksa soyadınız gibi Sayın İmamoğlu'na "özel" bir genel başkan mı olacaksınız diyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – Haddini bil, terbiyesizlik yapma!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Terbiyesizlik yapma! Ne kadar terbiyesiz adamsın! Ne kadar terbiyesiz adamsın!

CUMHUR UZUN (Muğla) – Haddini bil! Genel Başkanın adını ağzına alma!

CAVİT ARI (Antalya) – Terbiyesizlik yapma, haddini bil! Sen Genel Başkana laf söyleyemezsin.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Şu fotoğrafa bakıyorum: Şu fotoğraf özgür bir genel başkanın fotoğrafını göstermiyor; bu, İmamoğlu'na özel bir fotoğrafı gösteriyor...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İçinizde bir tane fikirlerini söyleyen adam kalmadı be! Sen kimsin onları söylüyorsun,

sen kimsin!

CAVİT ARI (Antalya) – Kimsin sen?

ADEM YILDIRIM (Devamla) - ...ve bunu “Atatürk’ün koltuğunda oturuyorum.” diyen CHP Genel Başkanına yakıştırmıyorum ve böyle bir genel başkanı da CHP’ye yakıştırmıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CUMHUR UZUN (Muğla) – Hadsiz! Genel Başkana söz söyleyemezsin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Terbiyesiz adam! Hadsiz adam!

CAVİT ARI (Antalya) – Yürü şuradan!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - CHP’li üyeler adına, arkadaşlar adına onların hissiyatına tercüman olmak için burada söylüyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – CHP’nin adını ağzına alma!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen kimsin! Sen kimsin! Kimsin kardeşim! Sen kimsin!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – CHP’nin adını ağzına alma! Terbiyesiz adam! Saygısız!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Saygısız!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Aday çıkaramadınız, İstanbul’a adayınız yok!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Sizleri saygıyla, hürmetle selamlıyorum, sağ olun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

CUMHUR UZUN (Muğla) – Bir daha oku, oku!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kimyanız bozuldu!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kimyan mı bozuldu, ne oldu?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İstanbul adayınız belli değil daha.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Terbiyesiz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günaydın.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım’ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin onuncu tur görüşmelerinde lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, AKP sıralarında politika yapan, benim de arkadaşım olan, dürüstlükleriyle tanıdığım, fikir sahibi olduklarına da inandığım arkadaşlar var ancak içlerinde bazı arkadaşlar var ki onların bir tane amacı var: Çıkıp bu Meclisi, bu Gazi Meclisi karıştırmaya çalışmak.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Yirmi yıldır Tayyip Erdoğan’a laf diyenlere bak!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sebep ne? Çünkü fikir olmayınca orta yere sadece Cumhuriyet Halk Partisine saldırmak kalıyor. Ahmet Kaya’yı yurt dışına kim kaçırtmış, kim göndermiş? Allah akıl versin! Tankları kim yürütmüş? Allah akıl versin!

MEHMET BAYKAN (Konya) – Zihniyet... Zihniyet...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İlave bir şey daha söyleyeceğim: Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı ile Cumhuriyet Halk Partisinin Büyükşehir Belediye Başkanları beraber fotoğraf çektirirler; sana ne, seni ne ilgilendiriyor? Biz kurultay yaparız, kurultaydan sonuç alırız; sana ne, seni ne ilgilendiriyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ha, bir kere daha söyleyeyim: Senin kurultay diye yaptığın, aldığın talimatlar uyarınca MYK’ni değiştirmektedir. Bizi kendinle karıştırma, kendi dipsiz kuyunda kal, anlatabiliyor muyum, orada kal! (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan...

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hançerlendiği için Kılıçdaroğlu’na üzüldüyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sen dön, kendine üzü, kendi hâline daha çok üzü; vatandaşa üzü, vatandaşa! Üzü, onlara üzü sen!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hadsiz adam!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Emekliye üzü, memura üzü.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hançerlendiği için Kılıçdaroğlu’na üzüldüyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bırak onları, vatandaşa üzü sen, vatandaşa; aç bıraktığın insanlara üzü, aç bıraktığın çocuklara üzü!

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

9.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’nın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım’ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin onuncu tur görüşmelerinde lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, siyasette, mümkün olduğu kadar, dostluğumuz olan insanlarla tartışmaları kişiselleştirmek istemem ancak hukukumuz olan bir arkadaşımızın gerçekten tasvip etmesi mümkün...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Kaya, bir saniye lütfen...

Sayın milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılıyorum. Sözü olan varsa söz talep eder, gereği yapılır ama Grup Başkan Vekili konuşurken lütfen sessiz olalım.

Buyurun Sayın Kaya, devam edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Siyaseti kişiselleştirerek eleştiri yapmayı ya da cevap vermeyi doğru bulmam ama az evvel çıkan hatip, 2010 yılına kadar Saadet Partisinde bugün Saadet Partisinin söylediği sözleri Sayın Erdoğan’a karşı söyleyen bir kişidir. Numan Bey’le beraber HAS PARTİ’ye geçmiş, HAS PARTİ’de “Harun gibi geldiler, Karun gibi oldular.” diyen kişidir. Sayın HAS PARTİ Genel Başkanıyla beraber bir 2023 Türkiye tasviri yapmış siyasi hareketin mensubudur. HAS PARTİ’yle beraber... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Biraz dinleyin, ben arkadaşla söylüyorum, o kendisini savunur.

HAS PARTİ'yle beraberken "Siz 'one minute' diyorsunuz ama otel lobilerinde, Birleşmiş Milletlerde İsrail'e en büyük diplomatik kazanımlarını yapıyorsunuz." dediği zaman o zamanki Genel Başkanını avuçlarını patlatıncaya kadar alkışlayan bir arkadaşımızdır.

" Hamas terör örgütüdür." sözünü söyleyen muhalefet partileri olabilir; biz de Hamas'ı bir direniş örgütü olarak gördüğümüzü ifade ediyoruz. Hamas'ın terör örgütü olduğunu söyleyen... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bir müsaade edin!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın Akbaşıoğlu, lütfen...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, bu arkadaşlarımız "Şeyh Sait haindir." diyen kişilere tek bir laf edememiş kişilerdir. Ben de soruyorum: Şeyh Sait sizin gözünüzde bir kahraman mıdır bir terörist midir? Diğer partiler görüşlerini net bir şekilde ortaya koyabiliyorlar. (AK PARTİ sıralarından "Ne alakası var!" sesleri, gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ne alakası var bunun!

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bir diğer husus, rahmetli Erbakan Hoca'nın söylediği bir söz var "Yahu, AK PARTİ'yi savunun ama beni AK PARTİ'nin günahlarına ortak etmeyin." diyordu. Onun için, Erbakan Hoca'yı günahlarına ortak etmek isteyenlere diyoruz ki: Hadi oradan! Hadi oradan! Hadi oradan! (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Siyaseti şahsileştirmeyin, 2014 yılına kadar karşı çıktığınız partinin bugün yirmi iki yılını övüyorsanız bu, sizde o zaman siyasi omurga yoktur manasına gelir. (AK PARTİ sıralarından "Aynaya bak!" sesleri, gürültüler)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Siyasi omurgasızlık görmek istiyorsan aynaya bak sen!

MESUT DOĞAN (Ankara) – Otur yerine otur! Otur! Ayağa kalkacak yüzünün bile olmaması lazım senin!

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

10.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Tabii, grubumuz adına değerli milletvekilimiz kendi düşüncelerini ortaya koydu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ne düşünceymiş ama!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siyasi eleştiri herkesin hakkı. Biz sizin bütün eleştirilerinizi dinliyoruz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Biz de dinliyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz nasıl tahammülsüzünüz böyle.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Hayır, biz de dinliyoruz, cevap veriyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamamen, hiç hakaret olmadan siyasi eleştiriler ortaya koyuyor. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Bir söyler misiniz, Şeyh Sait terörist mi kahraman mı Sayın Akbaşıoğlu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yani eleştiriyi aşan, eleştiriyi aşan...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Korkmayın ya, korkmayın!

BAŞKAN – Bülent Bey, Sayın Grup Başkan Vekili, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben sizi dinledim ya! Ben sizi dinledim, biraz sabırlı olun, sabırlı olun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Korkmayın, itiraf edin.

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Terörist mi kahraman mı? Daha buna cevap veremiyorsunuz, kalkmış bana had bildiriyorsunuz. Hadi oradan!

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen...

MESUT DOĞAN (Ankara) – Daha çok rahatsız olacaksınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yahu, arkadaşlar, rahat... Bakın, biz sakiniz. Haklılığın sakinliği, haklılığın; suçluluğun değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MESUT DOĞAN (Ankara) – Utanmazlığın sakinliği!

ERHAN USTA (Samsun) – Yüzsüzlüğün diyelim ona!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O nasıl sakinlik öyle, bütün grup ayakta!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz şunu söylüyoruz: Bakın, biz kimseyi günaha filan ortak etmek istemiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz bütün milletimizi yaptığımız hizmetlere, eserlere, sevaplara ortak etmek istiyoruz; günahlara değil. Bu konuda yanılısama içerisinde olmasın hiç kimse. O konuda şunu ifade etmek isterim: Hakikaten, siyasi eleştiriler kendi bağlamında değerlendirilmeli, bu konuda herkes hissesine düşeni almalı.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Kesinlikle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kendi içinize bakın, aynayı kendinize tutun. Kimler nerelerde, kimler burada hangi görevde? Kendi içinize bakarsanız aslında kendinize bu sözleri söylediğinizin farkında olmanız lazım, bumerang gibi kendinize döndüğünün farkında olmalısınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Bu cevap oldu mu şimdi? Demagoji yapıyorsunuz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Bekliyoruz, buradayız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ifade edeyim: Burada milletvekilleri genel başkanlarla ilgili, Cumhurbaşkanımızla ilgili söz söylemiyorlar mı? Söylüyorlar, neler söylüyorlar, hem de disiplin hukuku bakımından İç Tüzük'e aykırı birçok şey söyleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunların hepsi siyasi eleştiri bağlamında değerlendirildiği için yapılan teklifler nazarıdikkate alınmayabiliyor ancak burada en ufak eleştiriye dahi tahammül gösterilmediği ve bu konudaki fikir hürriyetine nasıl baskıcı bir yaklaşımla yaklaşıldığı biraz evvelki yaklaşımlardan ortaya çıktı. Bu konuda -fikri hür, vicdanı hür nesillerin

Cumhuriyet Dönemi'mizde, bizle beraber, elhamdülillah, burada örnekleri olduğu gibi- bütün milletimizin her söze kulak kabarttığı ama hakikat ile batılı, doğru ile yanlış, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini ayırt ederek iyiden, güzelden, doğrudan, faydalıdan yana tercih kullandığı bir Meclisi bugün milletimiz ortaya koymuştur. Herkes de burada, bu kürsüde fikrini açıkça ifade edecektir diyor, bütün milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Netanyahu ne zaman geliyordu olaylar olmasaydı?

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, son kez lütfen...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkanım, sataşmadan...

BAŞKAN – Sayın Kaya'dan sonra söz vereceğim.

11.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, hamasete söyleyecek bir cevabım yok çünkü biz gerçeklerle ilgileniriz, hamasetle ilgilenmeyiz ama Hamas'la ilgili bir söz söylenecekse 7 Ekim sabahı Başakşehir'deki bir otelde şükür secdesine giden İsmail Haniye apar topar Türkiye'den kim tarafından gönderildi, onu da AK PARTİ sıralarına soruyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

ERHAN USTA (Samsun) – Her birine cevap vermek durumunda değilsin Başkan; işimiz var, gücümüz var, daha beş saat çalışmamız var ya!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

12.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şunu ifade edeyim: Bakın, Filistin'le ilgili bütün dünyanın gözü önünde herkes suspusken, kulağının üzerine yatmışken hakkı haykıran bir ses var Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda; o da bu milletin lideri, dünya lideri Recep Tayyip Erdoğan'ın sesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hakkı haykırmak, zalimler karşısında en büyük cihattır. Sizin sınırınız neresi diye "one minute"la ve haddini bildirmekle... Bakın, 121 ülkeyken bugün şu son oylamada 153 ülke Filistin'in yanında irade beyan ediyorsa bu, Türkiye'nin proaktif dış politikasının bir neticesidir. Bu kadar bedihi bir durumu herkes gördüğü hâlde, birtakım hırs ve haset...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Hakikat, hakikaten bir güneş gibi herkesi ısıtır ve ısıtır, aydınlatır.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – İYİ Partiden bahsediyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Ama kin ve nefret, hırs ve haset duygularıyla hareket edenler kendi gözlerinin önüne, kulaklarının önüne bir perde indirir ve hakikatleri tahrif ederek, ters yüz ederek kendi hayalleriyle, kurgularıyla farklı sonuçlara varır.

Sonuç ortadadır: Dünyanın haklı sesi, dünyanın vicdanı Türkiye ve onun lideri Recep Tayyip Erdoğan'dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Enginyurt, söz talebinizin konusu nedir?

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkanım, sizden önceki Başkanımız söz hakkımı kullanmak için izin vermişti ama rahatsızlık geçirdi, dolayısıyla ben de hakkımı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

13.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen bürokratların yanlarındaki koruma sayılarının yüksek olduğuna ilişkin açıklaması

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Ben uygun bulmadığım bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Cevdet Yılmaz, Cumhurbaşkanı Yardımcısı, 2 korumayla geziyor. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteriymiş arkadaş, mescide bile 6 korumayla gidiyor. Bizim alanda yer kalmadı. Hayırdır, kimden korkuyorlar, neden korkuyorlar? Buraya gelen bürokratların yanlarındaki koruma sayılarının bu kadar yüksek olmasına anlam veremiyorum. Meclis bu işe bir çözüm getsin. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Rezillik, rezillik!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkan...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, benim de bir talebim var.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, sataşma konusu nedir?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Siyasi hayatımla ilgili bir sataşma yapıldı, Cumhurbaşkanımızın "one minute" dediği bir dönemdeki konulara dair bir sataşma olmuştur, ona cevap vereceğim.

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika...

Lütfen yeni bir sataşmaya mahal vermeyin.

V.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptıkları açıklamaları sırasında şahsına sataşmaları nedeniyle konuşması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben burada hiç kimseyi, hiçbir Genel Başkanı, hiçbir milletvekilimizi veya herhangi bir düşüncüyü asla itham etmedim, asla aşağılamadım, sadece bir durum tespiti yaptım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tabii, tabii!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - CHP Genel Başkanının kendisi "Ben Atatürk'ün emanetçisiyim." dedi, kendi ifadesi. Eğer Atatürk'ün emanetçisiyseniz bu duruşunuz size yakışmıyor dedim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sana ne!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen kendine bak, sen kendi Genel Başkanına bak, anlatabiliyor muyum!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Bu, bir eleştiriye eleştiri; "hakaret" diyorsanız mahkemelerin yolu açık.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Aynaya bak sen!

CAVİT ARI (Antalya) – Sen büyük laflar ediyorsun sen!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – CHP Genel Başkanına laf etmek senin haddine mi ya, haddine mi senin!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Ama arkadaşımız Bülent Bey çıktı, "one minute" ilgili, Cumhurbaşkanımızın Başbakan

sıfatıyla söylemiş olduğu söze, benim yanımdaymış gibi eleştiri getirdi.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Ben o sözünü Hamas’a “terör örgütü” diyenlere laf söyleyemediğin üzerinden eleştirdim.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Zaten sen o zaman neredeydin belli değil ki! Sen neredeydin Allah aşkına! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Ben yirmi iki yıldır buradayım, senin gibi parti parti dolaşmıyorum Adem Bey; 3’üncü partin senin, 3’üncü partin!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Senin geçmişin belli değil ya! Ben, Erbakan Hoca’nın dizinin dibinde, siyasi yasaklıyken ona akşam namazını kırdırış bir millî görüşüyüm ama seni ben o zaman tanı mıyordum bile.

Ben belediye başkan adayydım, Saadet Partisi Bakırköy Belediye Başkan adayydım; “one minute” dediğinde Cumhurbaşkanımız o zaman Başbakan, Türkiye’ye dönüyor, arkadaşlara dedim ki: Arkadaşlar, toplanın, pankart yazıyoruz ve Başbakan Erdoğan’ı “Hoş geldin.” diye karşılıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü Bakırköy Belediye Başkan adayydım. Ama arkadaşlarımız gelmeyince ben de gidemedim. Önce doğru tespit edeceğiz. Kusura bakmayın, bilmediğiniz şeyler hakkında konuşamayacaksınız.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – HAS PARTİ’deyken Numan Bey’i alkışlamadın mı?

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Ne dedik: Sesinizi değil, sözünüzü yükselteceksiniz.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – HAS PARTİ’deki sözlerinden bahset.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O Harun gibi gelip de Karun gibi gidenler kim ya? Harun gibi gelip de Karun gibi gidenler kim? Rüzgârgülleri!

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın, Grup Başkan Vekillerinin Genel Kurulda yükselen tansiyonu düşürmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, tabii, ben bu tartışmaya girmeyeceğim ancak saat dokuz, yaklaşık on saatte çalışıyoruz; önümüzde de en az beş saatlik iş var. Şimdi, kimse kusura bakmasın da bir kısım arkadaşların akşama kadar gezip ondan sonra buraya gelip beş dakikada ortalığı karıştırmaya hakkı yok. Yani bunlar siyasi eleştiri falan da değil, nezaketsizlik yaptı üstelik. Konuşmanın içeriğine girmiyorum, onun cevaplarını ilgili arkadaşlar verir ama ya, şu kadar insanın hakkı var, herkesin çocuğu var çocuğu var; daha en az beş saat işimiz var.

Şimdi, AK PARTİ’nin Grup Başkan Vekili aslında bu tür davranışı sergileyen milletvekilini uygun bir şekilde ikaz edeceği yerde onun ötesine geçip burada bir propagandaya dönüştürüyor bunu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

REFİK ÖZEN (Bursa) – Sen kendi milletvekillerine bak!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır yani burası bir kürsü, özgür, milletin kürsüsü; burası milletin kürsüsü.

REFİK ÖZEN (Bursa) – Sen kendi milletvekillerine bak!

ERHAN USTA (Samsun) – Bunu da anlamak mümkün değil. Ya, böyle bir şey olabilir mi? (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Biz Grup Başkan Vekilleri olarak yapmamız gereken şey burada tansiyon yükseliyorsa o tansiyonu düşürmeye çalışmaktır değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından “Sen kendi vekillerine bak!” sesleri, gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Ya, bir dinleyin arkadaş ya! Ya bir dinleyin ya!

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Tam tersine, onun ötesine geçip ortalığı karıştırmamızın bir anlamı yok. Yani bize şimdi her defasında arkaya geçtiğimiz zaman veya diğer şeylerde “Arkadaşlar, hızlı gidelim, şu şekilde yapın, bu şekilde yapın.” diyorlar, dakikalarımızdan kesiyoruz, şunu yapıyoruz, bunu yapıyoruz ama bir arkadaşımız geliyor burada yani hiçbir şey yokken, bakın, sabahdan beri düzgün bir şekilde giderken ortalığı karıştırıyor. Bunlara müsaade etmemek lazım.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ya, kime soracak?

REFİK ÖZEN (Bursa) – Sana mı soracak nasıl konuşacağını? Sana mı soracak nasıl konuşacağını?

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi bu alkışlayan arkadaşlar da lütfen kendilerine bir baksınlar, neyi alkışladıklarına; ona göre hareket etsinler. Daha en az beş saat daha çalışacağız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Teşekkür ederim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

15.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bakın, biz İYİ Parti Grubunun iç işleyişine dair hiçbir şey söylemedik bugüne kadar, hiç; hiçbir arkadaşımız.

ERHAN USTA (Samsun) – İç işleyiş değil, Grup Başkan Vekilinin görevini hatırlatıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda, cevaplarda birtakım yetersizlik mi oluyor? Yani sizler her türlü eleştiriye getireceksiniz, biz onları cevaplayacağız; bizim arkadaşlarımız da tabii ki kendi düşüncelerini özgür bir şekilde ortaya koyacaklar.

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, size bir eleştiri yapan olmadı ki!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kardeşim, bu düşünce değil, kaç kere söyleyeceğiz ya! Neresi düşünce bunun ya? Allah Allah!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kimi alkışlayıp kimi alkışlamayacaklarına siz mi karar vereceksiniz yoksa kendi grubumuz mu karar verecek? Bu kadar, bu kadar, bu kadar! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bravo, Bravo, Bravo(!) Bu ne ya, bu ne ya!

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, amigosun ya, amigosun sen ya! Amigoluk yapıyorsun ya, hakikaten amigoluk yapıyorsun!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:20.54

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.08

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.
2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

- 1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Yürütme adına söz talebi, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'a aittir.

Buyurun Sayın Yılmaz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz altmış dakika.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şahsım ve Sayın Cumhurbaşkanımız adına Türkiye Büyük Millet Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerimin başında, bütçe görüşmeleri sırasında vefat eden Değerli Milletvekilimiz Hasan Bitmez'e tekrar Allah'tan rahmet diliyorum; Saadet Partisine ve tüm Meclisimize, milletimize başsağlığı diliyorum.

Yine, az önce küçük bir rahatsızlık geçirdiği için görevi devretmek durumunda kalan Sırrı Süreyya Önder Bey'e de geçmiş olsun diyorum. Öğrendiğimiz kadarıyla sadece tedbir amaçlı bir müşahede söz konusu. En kısa sürede sağlıklı bir şekilde aramıza dönmelerini temenni ediyorum.

Diğer yandan, bugün yüz dokuz yıl önce Allahuekber Dağları'nda vatan için kardan kefen giyen kahraman Sarıkamış şehitlerimizi de rahmetle, minnetle anıyorum. Bu vesileyle, tüm şehitlerimize rahmet, gazilerimize minnet diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların 2024 yılı bütçeleri ve 2022 yılı kesin hesaplarına ilişkin Genel Kurul görüşmeleri kapsamında gün boyu çeşitli gruplardan ifade edilen görüşleri dinledik. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Devlet Arşivleri Başkanlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, İletişim Başkanlığı ve Savunma Sanayii Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Yatırım Ofisi Başkanlığı, Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı, Finans Ofisi Başkanlığı, İnsan Kaynakları Ofisi ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Sayıştay raporları gündemimizdeydi. Yapıcı fikirleriyle katkı veren milletvekillerine, Cumhurbaşkanlığı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve

ilişkili kurum ve kuruluşların bütçeleri, kesin hesapları ve faaliyetleri hakkında belirttikleri görüş ve önerileri için teşekkür ediyorum.

Şahsıma ayrılan süre boyunca Genel Kurulda ifade edilen hususlara mümkün olduğunca değinmeye gayret edeceğim. İki bölüm hâlinde düşündüm konuşmamı. Birinci bölümde -bütçeyi tartışıyoruz, doğal olarak ekonomi ağırlık bir gündem oluştu yine- ekonomiyle ilgili, makroekonomiyle ilgili genel bir değerlendirme yapacağım. Ardından, kurumsal bazda birtakım görüşlerimi, fikirlerimi sizlerle paylaşmaya gayret edeceğim.

Öncelikle, makroekonomiden, büyümeden başlamak istiyorum. Kalkınma büyümeden ibaret değil ama büyüme olmadan da sürdürülebilir kalkınma olmaz. Dolayısıyla, büyüme performansını ülkelerin genel performansını ölçerken en temel göstergelerden bir tanesi. Son yirmi yıl Türkiye istikrar içinde, siyasi istikrar içinde, güven ortamı içinde yüksek büyüme oranı sağlamış bir ülke, ortalama yüzde 5,4 büyüme sağlamış son yirmi yılda. Dünya son yirmi yılda ortalama yüzde 3,6 büyümüş, yirmi yıllık bir süreçte dünyanın 1,8 puan üstünde, yüksek büyüme gerçekleştirmişiz. Küresel finansal kriz sonrası döneme baktığımızda yani 2008-2009 dönemi sonrasına baktığımızda, bu büyüme hızımızın yüzde 6'lara çıktığını görüyoruz; oldukça önemli bir performans sergilediğimizi, küresel finansal krizin etkilerinin oldukça sınırlı kaldığını görüyoruz. Zamanında "Teğet geçti." diye bir söz de vardı hatırlarsanız. Yine, Covid-19 salgınının da Türkiye ekonomisine nispi olarak diğer ülkelere göre, dünya ortalamalarına göre daha az etkide bulunduğunu rahatlıkla ifade edebiliriz. Nitekim, dünya performansı ile Türkiye performansını mukayese ettiğimizde 2020, 2021, 2022'yi -son üç yılı- dikkate aldığımızda dünya ekonomisinin kümülatif olarak büyümesi yüzde 7 civarında baktığınızda yani bu üç yılın toplam büyümesi yüzde 7 olmuş; Türkiye'nin bu süreçte, bu son üç yıldaki kümülatif birikimli büyümesi ise yüzde 20 civarında olmuş, neredeyse dünyanın 3 katı daha fazla bir büyümüş performansı sergilemişiz. Bütün bunlar Türkiye ekonomisinin doğru yolda olduğunu gösteren, dünyadaki konumunu yükselttiğini gösteren göstergeler.

Bugün baktığınızda, bu yıl itibarıyla nominal dolar bazında ilk defa 1 trilyon doları geçen bir ekonomik büyüklüğümüz olacak, bundan yirmi yıl önce 230 milyar dolar civarındayken 1 trilyon doları geçecek. Bugünden on iki ay geriye gittiğimizde 1 trilyon 70 milyar doları aşmış durumdayız, yıl sonu itibarıyla 1,1 trilyon dolara yakın büyüklükte bir ekonominin hesap edileceğini tahmin ediyoruz. Dolayısıyla Türkiye ekonomisi önemli bir eşiği de bu şekilde aşmış durumda, ilk defa nominal dolar bazında 1 trilyon doları aşacağımız bir yıl olacak. Nominal dolar bazında dünyanın 17'nci büyük ekonomisi konumundayız IMF'nin yaptığı tahminlere göre. Bunun bir de satın alma gücüyle hesaplanmış hâli var, orada durumumuz çok daha iyi. Satın alma gücü paritesine göre millî gelirden büyüklük olarak, hacim olarak baktığımızda dünyanın 11'inci büyük ekonomisi konumundayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Peki, bu yıl performansımız ne diye baktığınızda, bu yıl, 2023'te de büyüme performansımızı devam ettiriyoruz. İlk üç çeyreklik döneme baktığınız zaman dokuz aylık performansımız yüzde 4,7 civarında. Son dönemlerde dünya ekonomisinde de bir yavaşlama var, ticaretle bir dalma var. Bir taraftan jeopolitik gelişmeler, olumsuzluklar bölgemizi ve dünyayı etkiliyor, deprem var bir de bize özgü yaşanan. Bütün bu şartlar altında 4,7 büyüme ilk dokuz ayda oldukça tatminkâr bir büyüme. Yıl sonu itibarıyla da orta vadeli programımız çerçevesinde 4,4 büyüme bu durumda yakalayacağımıza, hedefimize ulaşacağımıza inanıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, bu büyümede sevindirici olan bir husus makine, teçhizat yatırımlarının sabit sermaye yatırımlarının içinde gösterdiği performans; yüksek bir büyümeyle artıyor makine, teçhizat yatırımlarımız. Bu da potansiyel büyümemizi, geleceğe dönük büyümemizi, perspektifimizi güçlendiren unsurlardan bir tanesi.

Enflasyonla mücadeleimiz kapsamında, tüketim harcamalarında gözlenen ivme kaybı olmakla birlikte büyümemizin kompozisyonunda özellikle yatırım ve ihracat odaklı bir şekilde büyümeyi devam ettirme, sürdürme kararlılığı içindeyiz. 2024 yılında hem üretim hem talep yönüyle dengeli bir görünüm içinde büyümemizi devam ettirip yüzde 4 büyümeyi sağlamak istiyoruz. Bunun için hedeflerimizi ortaya koymuş durumdayız, programımızı ortaya koymuş durumdayız. Enflasyonla mücadele ettiğimiz bir ortamda geçmiş ortalamalarımızdan bir miktar daha düşük bir büyüme var. Dünyada da aslında geçmiş ortalamalarının daha gerisinde bir büyüme ortalaması söz konusu. Ancak, sürdürülebilir büyüme, istikrar içinde büyüme anlamında da 2024 yılı kazançlı çıkacağımız bir yıl olacak diye ifade etmek istiyorum.

En az büyüme kadar önemli olan istihdam. Büyüme ve istihdam temel iki gösterge. İstihdama baktığınızda, 2023 yılı Ekim ayında mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,5 puan azalarak 8,5 olarak gerçekleşmiş durumda. En son 2012 yılında bu civarda bir rakam görmüştük dolayısıyla son on bir yılın en düşük işsizlik rakamıyla karşı karşıyayız, bu da çok sevindirici. Bir taraftan enflasyonla mücadele ettiğimiz bir ortamda diğer taraftan işsizlikte bir kazanım elde etmiş olmak gerçekten son derece sevindirici. Burada yine sevindirici olan, son dönemdeki istihdam artışından gençlerin ve kadınların daha fazla pay aldığını görüyoruz. Nitekim genç işsizliğinde bir önceki yıla göre 5 puan civarında bir düşüş söz konusu, bu da gerçekten çok sevindirici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İstihdamı artırmaya dönük politikalarımızı devam ettireceğiz, istihdam dostu bir büyüme politikasıyla yolumuza devam edeceğiz. Aynı büyüme oranıyla farklı istihdam oranları üretmenin mümkün dolayısıyla büyümeyi istihdam dostu bir şekilde organize etme yönünde yine bir yaklaşımlarımız söz konusu. Nitekim önümüzdeki yıllarda her yıl, yıllık, ortalama 900 bin ilave istihdamla istihdamımızı çok daha yukarılara taşımak istiyoruz. Yine, yirmi yıl öncesine gidecek olursanız -daha doğrusu gidemiyoruz, TÜİK en son 2005 yılıydı zannediyorum, bir hesap yaptı, ondan itibaren bakıyoruz- 19 milyon küsurdu yanlış hatırlamıyorsam o rakam; bugün geldiğimiz noktada 32 milyona ulaşmış bir istihdamımız söz konusu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu daha da yukarıya taşımayı hedefliyoruz.

Bugün tartıştığımız bütçe. Bütçe performansımız ne görünümümüz ne; buna baktığımız zaman bütçede de gerçekten olumlu bir gidişat olduğunu, tahminlerimize göre yıl sonunu daha olumlu bir şekilde kapatacağımızı artık rahatlıkla ifade edebiliriz. Ocak-kasım dönemi bütçe açığımız 532,4 milyar lira. Bizim, orta vadeli programda bu yıl için tahminimiz 1,6 trilyon liralık bir açıklık, bugün itibarıyla 532 milyar lira görünüyor. Yalnız, bu yanıltmasın bizleri. Son ay, son haftalar birçok hesabın kapandığı dolayısıyla harcamaların yükseldiği dönemlerdir. Bu ay itibarıyla özellikle depremle ilgili yapılan harcamalardaki birtakım hak edişler, kesinleşmeler, ödemeler, diğer birtakım harcama kalemlerindeki ödemelerle bütçe açığımız daha yüksek bir seviyede gerçekleşecek. Ancak şunu da rahatlıkla söyleyebilirim: Orta vadeli programda öngördüğümüz açık oranının altında kalmış olacağız. Bir taraftan da gelir tarafında da daha olumlu bir perspektifimiz var, gelirlerimiz de artmaya devam ediyor ve orta vadeli programda öngördüğümüz gelirin üzerinde bir gelirle bu yılı kapatacağız. Bütün bunlarla baktığınızda 6,4 olarak öngördüğümüz bütçe açığının millî gelire oranı bunun altında gerçekleşecek; şimdi rakam vermemiz doğru olmaz ama yüzde 6'nın altında olacağını rahatlıkla söyleyebilirim bu aşamada. Bunun da 3 puanı, orta vadeli programda öngördüğümüz 6,4 açığın 3 puanı sadece deprem harcamasından geliyordu; 3,4'tü aslında deprem dışı açığımız; bu 3,4'ün de oldukça altında, iyi bir performansla bu dönemi kapatacağımızı rahatlıkla ifade edebilirim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, mali piyasalardaki gidişatı da kısaca özetlemek isterim. Enflasyonla mücadeleimiz kapsamında bir taraftan para politikaları, bir taraftan maliye politikalarıyla hareket ediyoruz; diğer taraftan sağlam bir bankacılık yapısını da sürdürüyoruz. 15 Aralık tarihi itibarıyla tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 1,5'le tarihî ortalamalarının altında seyretmektedir, dolayısıyla sağlam bir bankacılık sistemimiz var. Sektörün sermaye yeterlilik rasyosu yüzde 18,4'le kanuni oranların oldukça üzerindedir, dolayısıyla belli risklere karşı güvenceli bir yapı içinde olduğumuzu rahatlıkla ifade edebilirim.

Yine, mali sistem içinde Türk lirası mevduatların payının hızla arttığını ifade etmek isterim. Bugün geldiğimiz noktada TL mevduatlarının payı yaklaşık yüzde 62 civarındadır.

Diğer yandan, beş yıllık risk primi dediğimiz CDS'lerde, burada da çok önemli bir gerileme görüyoruz; geçen yılın aynı dönemine göre 257 baz puan bir düşüş var. Yine, baktığınızda, son iki buçuk yılın en düşük oranlarına geldiğimizi ifade edebiliriz; 20 Aralık itibarıyla 284 rakamını görmüş durumdayız yani 300'ün altına kadar inen CDS söz konusu, mayıs ayında bu 700'lere kadar yükselmişti. Bütçe açığının kontrol altında olması, rezervlerimizdeki artış, etkili politikalarımız, siyasi güven ikliminin, istikrarın pekişmiş olması gibi birçok faktörün bir araya gelmesiyle ülke risk primimizde ciddi bir düşüş var; bu da dış kaynak maliyetlerimiz açısından son derece olumlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu çerçevede, menkul kıymetlerimize dış dünyadan talebin de arttığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Haziran ayından 15 Aralığa kadar geçen sürede menkul kıymetlerine ilişkin yabancıların alımı 4,8 milyar doları bulmuş durumda. Yine Merkez Bankamızın rezervlerinde çok güçlü bir artış görüyoruz, tarihî seviyeler görüyoruz; tüm zamanların en yüksek rakamına çıkmış durumda rezervlerimiz. 15 Aralık haftasında brüt döviz rezervimiz 95,4 milyar dolara, brüt altın rezervimiz ise 47,1 milyar dolar seviyesine yükseldi. Dolayısıyla toplam rezervlerimiz 142,5 milyar dolara yükselmiş durumda, mayıs ayında 98,5'lara kadar inmişti; şimdi geldiği nokta çok önemli bir artış, yedi aylık bir sürede 44 milyar doları aşan bir rezerv artışı söz konusu. Bu da ülkemize ilişkin risk algılarını yine oldukça etkileyen, olumlu yönde etkileyen bir durum.

Enflasyona gelecek olursak... Halkımızın gündemi neyse bizim de gündemimiz o, halkımız neyi sorun olarak görüyorsa bizim için de sorun o, halkımız neye öncelik vermemizi istiyorsa biz onu öncelikli görüyoruz. Dolayısıyla reel ekonomide, büyümede, ihracatta, birçok istihdamda yüksek performansımız var. Şimdi içinden geçtiğimiz dönemde ise bunu istikrarla, özellikle fiyat istikrarıyla tamamlamaya kararlıyız; bu yönde de planımızı, programımızı yapmış durumdayız. Orta vadeli programımızın en temel önceliği enflasyonu düşürmek; bunun için para politikaları, maliye politikaları, gelirler politikaları, yapısal reformlar; bütün bunları kuşatan bir çerçeveyi oluşturmuş durumdayız ve yolumuza devam ediyoruz. Orta vadeli programda öngördüğümüz, bu yıl için öngördüğümüz yüzde 65 civarında bir enflasyon oranıydı ve bu oran civarında gerçekleşecek gibi görünüyor. Tabii, henüz son aya ilişkin rakam çıkmış değil, o çıkınca daha iyi görmüş olacağız. Şunu rahatlıkla ifade edebiliriz: Aylık bazda politikalarımızın etkilerini görmeye başladık. Özellikle kasım ayı itibarıyla çekirdek enflasyon göstergelerinde ciddi bir yavaşlama var ve öte yandan, tabii, jeopolitik gerilimler, hizmet fiyatlarındaki katılıklar gibi unsurlar da bu mücadelemizi elbette zorlaştırıyor, sorun oluşturuyor. Ancak aylık bazda geçen yaz dönemindeki artışlar ile sonbahardaki aylık artışları mukayese ettiğinizde enflasyonda ciddi bir ivme kaybı olduğunu görüyoruz. Bunun yıllığa yansımaları tabii ki zaman alacak. Çünkü yaz aylarındaki o yüksek artışlar bazımıza, hesabımıza girmiş durumda. Bunu bir yıl taşımak zorundayız. Geçti, gerimizde kaldı ama yıllık hesaplar içinde bir yıl boyunca o yüksek artışlar kalmak durumunda. Gelecek yılın ortaları gibi baz etkisi nedeniyle oluşan bu yükseklik ortadan kalkmış olacak ve gelecek yılın ortalarından itibaren enflasyonda belirgin bir şekilde düşüşü, yıllık enflasyonda belirgin düşüşü hep birlikte göreceğiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Yükselince anında sokağa, markete yansırken düşünce neden yansımıyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Diğer taraftan, değerli arkadaşlar, enflasyon beklentilerinde de bir düşüş olduğunu görüyoruz. Enflasyonda beklentileri kırmak gerçekten çok önemli. On iki aylık enflasyon beklentilerinde aralık ayı itibarıyla ekim ayına kıyasla yaklaşık 4 puanlık bir düşüş olduğunu görüyoruz. Bu da sevindirici, giderek enflasyonda daha olumlu beklentiler oluştuğunu görüyoruz. Otomotiv gibi, işte, dayanıklı birtakım tüketim malları gibi bazı piyasalarda bunun yansımalarını görmeye başladık. Diğer alanlarda da zaman içinde daha net bir şekilde bunun sonuçlarını göreceğiz.

Dış ticaret açısından da oldukça iyi bir performans gösteriyoruz. Belki geçen yılla mukayese ettiğinizde "Bakın, ihracat çok artmamış." diyeceksiniz ama dünyanın büyüme performansının düştüğünü, özellikle de temel ihrac pazarımız olan Avrupa Birliğinin çok ciddi anlamda ekonomik durgunluk yaşadığını dikkate aldığımız zaman ihracattaki performansımız da takdire şayan bir performans. Pandeminin yoğun yaşandığı 2020 yılında ihracatımız 170 milyar doların altına düşmüştü, geçtiğimiz yıl itibarıyla 254 milyar doların üstüne yükseldi, bu sene 255 milyar doları aşacağımızı öngörüyoruz, geçen yılın üstünde bir rakamla bu yılı kapatacağız.

Yine, son yirmi yıla baktığımızda, uzun vadeli baktığımızda da şunu rahatlıkla ifade edebiliriz: 2000'li yılların başlarında dünya ihracatından, mal ticaretinden aldığımız pay 0,4 civarındaydı. Bugün geldiğimiz noktada yüzde 1'i aşmış durumdayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye çok daha iyi bir performans ortaya koyuyor, dünyadan daha fazla pay alıyor, bunu da önümüzdeki dönemlerde daha ileriye taşıyacağız.

Uzun vadeli kalkınma hikâyemize baktığımızda en ciddi problemlerimizden biri -ülke olarak- cari açık meselesidir. Cari açığı her zaman için kalkınmamızın önünde bir engel olarak yaşadık biz tarihimizde çeşitli dönemlerde. Dolayısıyla ihracat performansımızı artırarak, turizm gelirlerimizi artırarak, ihracatı sadece miktar olarak değil nitelik olarak da artırarak, katma değeri daha yüksek bir üretim ve ihracat yapısı oluşturarak cari açığımızı aşağılara çekmeyi hedefliyoruz. Bu sene millî gelire oranla yüzde 4 civarında kapatmayı öngörüyoruz, orta vadeli programımızdaki hedefimiz bu. Dönem sonunda ise yüzde 2'ler civarına düşen bir cari açık, dolayısıyla kalkınmamız önünde engel teşkil etmeyen bir cari açıkla bu dönemi, orta vadeli dönemi tamamlamak için gayret ediyoruz.

Bu çerçevede şunun da altını çizmek isterim: Bir taraftan enflasyonla mücadele için parasal sıkılaştırma politikası izlerken ve belli finansal koşullarda maliyet artışları yaşanırken diğer taraftan yatırımlar ve ihracat için özellikle, bu iki kalem için daha nitelikli, seçici bir şekilde buralarda finansman maliyetlerini düşürücü tedbirleri de hayata geçiriyoruz. Bunlardan bir tanesi, YTAK dediğimiz yatırım taahhütlü avans kredisi, bunun başvurularını 20 Aralık itibarıyla başlatmış durumdayız. En az 1 milyar lira büyüklüğünde, teknolojik, stratejik içeriği belli kriterlerle tespit edilmiş projelere Merkez Bankamızın kaynaklarından ve aracı bankaların finansal değerlendirilmesiyle birlikte düşük faizlerle finans desteği vereceğiz, yüzde 15 ile 30 arasında alınan puana göre değişen faiz oranlarıyla ve on yıla kadar varan vadelerle kredi imkânı sağlayacağız. Bu da ülkemizin teknolojik atılımını ve cari açığı düşürme perspektifini güçlendiren bir yaklaşımla oluşturduğumuz bir program.

Diğer yandan, yine, ihracatçılarımıza dönük reeskont kredilerinde 10 kat artış yaptık, 3 milyara çıkardık bu rakamı, daha da destekleme yönünde bir kararlılığımız var. Genel bankacılık sisteminde ve EXIMBANK kanalıyla ihracatçılarımızı daha düşük maliyetle destekleme, finans imkânı oluşturma, seçici bir şekilde yine ihracatçıların yanında olma, KOBİ'lerin yanında olma konusunda da adımlar atıyoruz, atmaya devam edeceğiz. Dolayısıyla, aynı anda iki politika izliyoruz. Bir taraftan istikrarı sağlamaya çalışıyoruz, diğer taraftan yatırımla, ihracatla büyümemizi, daha kaliteli bir şekilde büyümeyi gerçekleştirme gayreti içindeyiz. Bunun sonucunda da kalıcı sosyal refahı sağlayacağımıza ve istikrar içinde sürdürülebilir büyüme performansımızı devam ettireceğimize inanıyoruz.

Bu dönemde en önemli gündem maddelerimizden biri tabii ki deprem. Deprem, orta vadeli programımıza da bütçemize de damgasını vurmuş durumda. Bunun da nedeni çok açık: Tarihimizin en büyük afetini yaşadık; 11 ilimizi, 14 milyon nüfusumuzu etkileyen çok derin bir afet hadisesi yaşadık. Dolayısıyla bütçemiz içinde bu yıl deprem harcamaları için 762 milyar ödenek ayırdık.

Gelecek yıl için bu rakamı 1 trilyon 28 milyar liraya çıkardık. Çok ağırlıklı bir kalem bütçelerimiz içinde; bu yılki ödeneğin millî gelire oranı yüzde 3, gelecek yılki ödeneğin gelecek yılki millî gelire oranı yüzde 2,5 civarında. Dolayısıyla oldukça önemli harcamalar yapıyoruz. Bu yıl ve gelecek yıl ağırlıklı bu harcamalar, 2025'te ve 2026'da da devam edecek ama azalan bir ivmeyle. Dolayısıyla bu yıl ve gelecek yıl depremin yaralarını kalıcı bir şekilde, büyük oranda sarmış olacağız. Şöyle bir özelliği var deprem harcamalarının: Bunlar aynı zamanda yatırım niteliğinde harcamalar ve bütçede yapısal bozulma oluşturmayan tek seferlik harcamalar. Dolayısıyla bütçemizde yapısal bir bozulma oluşturmada şehirlerimizi, ülkemizi daha dirençli hâle getiriyoruz. Belki bir iki yıl bütçe açığımızı normalden daha yukarıya taşıyacak bu harcamalar ama ülkemizi daha dirençli hâle getirecek ve bu birkaç yıl sonrasında da bütçe açığımız yine normal seyrine geri dönmüş olacak. Bu açıdan baktığımızda, geleceğe dönük perspektifimizin özellikle güçlü olduğunu ifade etmek isterim. Bir taraftan da deprem öncesi risklerini azaltıcı harcamalar yapıyoruz bütçemizden. Bazı arkadaşlarımız iktidardan, muhalefetten ifade ettiler, ben de ona katılıyorum. Deprem sonrası harcamadansa deprem öncesi riskleri azaltıcı harcamalar çok daha anlamlı. Uluslararası standardı söylüyorum ben: Deprem öncesi yaptığınız 1 lira harcama, deprem sonrası 7 liralık bir harcamayı engelliyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Peki, ülkemizde nasıl?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Dolayısıyla riskleri yönetmek çok çok kıymetli, bu çerçevede de kentsel dönüşüm çok önemli.

Değerli arkadaşlar, kentsel dönüşüm konusunda da son dönemde çok önemli bir inisiyatif geliştirdik. Birincisi, bir kanunu Meclisimiz onayladı, yeni bir kentsel dönüşüm kanunu; çok daha etkili hükümler getirildi burada.

Diğer yandan, Cumhurbaşkanımızın bir kararnamesiyle yeni bir Başkanlık kurduk, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı. Bunun içinde de 3 tane genel müdürlük var: Bir tanesi, sadece Marmara Bölgesi'ndeki riskleri azaltmaktan sorumlu; diğeri, tüm Türkiye'den -Marmara dışı Türkiye'den diyelim- sorumlu; üçüncüsü ise belli varlıkları değerlendirerek bütün bu çalışmalara kaynak üretme sorumluluğu olan bir genel müdürlük. Bu Başkanlığımıza sağladığımız imkânlarla, bütçe ve bütçe dışı imkânlarla kentsel dönüşümü hızlandırmak ve deprem, afet risklerini genelde aşağıya çekmek istiyoruz; bu konuda önemli bir çalışma içindeyiz.

Bazı vekillerimiz sordu "Neye ne kadar para harcıyorsunuz?" diye. Gelecek yıl yapacağımız harcamaların dağılımını ifade etmek isterim. 2024 yılında, afet konutları yapımı ve altyapı giderleri için 649,8 milyar lira ödenek ayırdık.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Peki, Çevre, Şehircilik ne kadar harcayacak buna?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Deprem bölgesinde "yerinde dönüşüm" kampanyası için, kendi evini yerinde dönüştürene hibe ve hibe içeriği olan krediler veriyoruz biliyorsunuz. bunlar için 135 milyar lira ödenek ayırdık. İstanbul'da bu daha önce "yarısı bizden" diye ifade edilen, şimdi yeniden gündeme getirdiğimiz proje için 78,9 milyar lira gelecek yılın bütçesine para koymuş durumdayız. Bunu özellikle İstanbul'daki dönüşüm için değerlendireceğiz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Kentsel dönüşüm sizin için rant demek, sermaye demek.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Kamu kurumlarının hizmet binaları ve tesislerine ilişkin yapım ve onarım giderleri için ise 164,7 milyar lira olmak üzere toplam 1 trilyon 28 milyar lira ayırmış durumdayız.

Kentsel dönüşümün detaylarına çok girmek istemiyorum ama bir iki tane genel bilgi vereyim: Bugüne kadar 2 milyon 200 bin bağımsız konutun dönüşümünü gerçekleştirmişiz; iyi ki de gerçekleştirmişiz.

Değerli arkadaşlar, kentsel dönüşümü karalama, gölgeleme kampanyası yapanlar da var. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Kentsel dönüşüm "rantsal dönüşüm" diyen kesimler de var.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – İnsanların arazisine el koyuyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bence bunlar insanımızın canıyla oynuyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yanlış varsa, bakın, bir yanlış varsa, noktasal bir hata varsa onu elbette söylersin; hep birlikte mücadele edelim.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Şahintepe'yi, Kirazlıtepe'yi söyleyin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Ama Türkiye bir afet bölgesi, kentsel dönüşüm ihtiyacımız var. Bunu sağlamadığımız sürece insanımızın canıyla oynamış oluruz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Siz ifade ettiniz "Depremden önce yapmak lazım." diye, İstanbul depremi yaklaşıyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bugüne kadar bu anlamda 480 milyar lira kaynak ayırmış durumdayız.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Topladığınız deprem vergilerini kullanın...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bundan sonra -az önce bahsettim- yeni kurumsal yapımız ve yeni yasamızla daha hızlı bir şekilde kentsel dönüşüm devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ne yaptınız deprem paralarını?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bu genel değerlendirmeler dışında şimdi de son yarım saatte kurumlarla ilgili görüşlerimi, fikirlerimi sizlerle paylaşmak isterim.

Öncelikle, bürokrat arkadaşlarımıza dönük bazı ifadeler oldu. Şunu söylemek zorundayım: Ben de bürokrasiden gelen bir arkadaşınız olarak geçmişte, on sekiz yıl Devlet Planlama Teşkilatında çalıştım. Bürokrat arkadaşlarımızın burada cevap verme hakkı yok yani Meclisin usulü gereği cevap verme hakkı yok. Dolayısıyla, onlar burada sorulara cevap vermek üzere bulunmuyorlar; yürütmenin bilgi ihtiyacını, teknik ihtiyacını karşılamak üzere aslında burada bulunuyorlar. Sizlerin sorularınızla Hükümet muhatap. Sorularınıza karşı, arkadaşlarımız ellerindeki teknik bilgileri bizlerle paylaşıyorlar, görevlerini icra ediyorlar. Burada en azından bir üst düzey yönetici mutlaka bulunuyor, kurumu araması gerekiyorsa, sağlıklı bir bilgilendirme anlamında, kurumunu arayıp bizi bilgilendiriyor biz de o bilgileri sizlere aktarıyoruz. Bu anlamda bütün kurumlarımız görevlerini yapıyorlar ama Başkanların hepsi burada mutlaka otursun, bizi izlesin diyorsanız, bugün geldiğimiz nokta da aslında her yerden de izleniyoruz televizyonlardan, başka kanallardan da izleniyoruz mutlaka.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Onların işleri mi var? Siz işiniz olmadığı için mi geldiniz Sayın Bakan?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Dolayısıyla, yani cevap veremeyecek durumda olan bürokratlara ilişkin, bence, çok fazla yorum yapmak doğru değil diye düşünüyorum.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ilişkin yine bazı değerlendirmeler oldu. Daha önce de söyledim; ben doğrusu, artık muhalefet bu konudan bahsetmez diye inanıyordum ama hâlâ ısrarla bahsediyor. Bence bu biraz milletle inatlaşmaya gider artık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani halkımız referandumda onayladı bu sistemi, üzerinden 2 seçim geçirdik, 2 seçimde de muhalefet partileri âdeta bir referanduma dönüştürdüler. "Bizi seçerseniz bu sistemi değiştireceğiz, eski sisteme döneceğiz." dediler. Bakın, ben parlamenter sistem de demiyorum, 12 Eylül sonrası oluşan kendine özgü bir sistemimiz vardı, dünyadaki parlamenter sistemlerin standardına ne kadar uyduğu çok tartışılır bir sistemdi. (CHP ve DEM Parti sıralarından gürültüler) Milletimize "Bizi seçin, eski sisteme dönelim." dediler, millet tercih etmedi, iki seçimde de bunu yapmadı. Aksine, Cumhurbaşkanlığına, yeni yönetim sistemini savunanlara destek oldu. Bence, milletin bu mesajını almanızda fayda var ama siz bilirsiniz tabii

ki. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Bu sistem iyileştirilemez mi, bu sistem geliştirilemez mi? Değerli arkadaşlar, dünyada mükemmel sistem yok, kul yapısı her şey dolayısıyla bütün sistemlerin eksikleri vardır, yanlışları vardır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Rojova'da var...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Churchill'di yanlış hatırlamıyorsam "Demokrasi en kötü sistemdir..." demiş "...ama diğer sistemleri saymazsak." demiş tabii. Dolayısıyla, bütün sistemlerde mutlaka bir zaaf vardır, eksiklik vardır, iyileştirilecek taraflar vardır, tecrübeyle oluşacak, geliştirilecek hususlar vardır. Bunlar, elbette her zaman konuşulabilir, tartışılabilir ama milletimiz yeni sistemi onaylamıştır. Yeni sistem de aslında çeşitli testlerden geçmiştir. Milletimizin testinden geçtiği gibi, Covid'in testinden de geçmiştir, dünyada yaşanan ekonomik krizlerin testinden de geçmiştir, terörle mücadele testinden de geçmiştir, dış politika testinden de geçmiştir; başarılı bir sistem olarak yoluna devam etmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Yılmaz, entübe olduk, entübe.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Biz ne diyoruz? Bu sistemin en güzel tarafı; hızlı, etkili karar alan, uygulayan bir sistem, hiç de öyle tek adam rejimi falan değil, kusura bakmayın. Dünyada, her yerde yürütmenin başında 1 kişi olur, 3 kişinin olduğu bir ülke ben bilmiyorum; gerçi seçimden önce bazı modeller duyduk biz...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bizde eş başkanlık var Bakan Bey.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – ...farklı farklı modeller duyduk ama dünyada genel uygulama, tüm demokrasilerde bir Cumhurbaşkanı olur veya bir Başbakan olur. 1 kişi olur bir dönem için, yürütmenin başındaki kişi olur; bundan daha doğal bir şey yok. Buna "tek adam rejimi" demek bütün siyaset felsefesini, siyaset literatürünü yok saymak demektir; hiçbir şekilde katılmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Sayın Yılmaz, şahsına değil, verdiğiniz yetkiler için söylüyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Ayrıca, şunu da ifade etmek isterim: Ben yıllardır Sayın Cumhurbaşkanımıza çok yakın çalışan bir insanım, partide de Mecliste de Hükûmette de çok uzun zamandır birlikte çalışıyoruz. Bütün kurulları işleten, bizzat gelip başkanlık yapan, fikirleri saatlerce saatlerce dinleyen, daha önce oluşturduğu birtakım kanaatleri işaretlere sonucunu değiştiren... Bugün eleştiren arkadaşlarımız da herhâlde onlara şahittirler, bir kısmına. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Madem öyle bugün niye burada değil?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bunu yapan bir kişiyi "tek adam rejimi" diye nitelendirmek tek kelimeyle haksızlıktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bu üslubunuzun doğru olmadığını düşünüyorum.

Ha farklı bir sistem önerebilirsiniz, farklı bir yapı önerebilirsiniz; eyvallah, bu sizin elbette ki en tabii hakkınız ama dünyada her yerde yürütmenin başında 1 kişi olur ama bunun dışında kurumlar vardır, kurullar vardır, mekanizmalar vardır, karar alma süreçleri vardır. Kusura bakmayın, Türkiye Cumhuriyeti kabile devleti de değil, çadır devleti de değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kurumları olan, kurulları olan, süreçleri olan bir devlettir ve bu kurullarla, bu kurallarla, süreçlerle yönetilmektedir. Elbette ki demokratik olarak seçilen devlet başkanı veya yürütmenin başındaki kimse siyasi tercihini de yeri geldiğinde yapmaktadır; bundan doğal bir şey de yoktur. Dolayısıyla, bu sistemle ilgili tartışmalara bunları söylemek isterim.

Cumhurbaşkanlığının kurum olarak faaliyetleri de yine tartışıldı burada. Bunlarla ilgili de şunu ifade edeyim: Cumhurbaşkanlığı bütçesi bir defa ortalama bütçeden daha düşük artıyor yani daha yüksek artmıyor. Cumhurbaşkanlığına -ana merkez teşkilatını kastediyorum- verilen bütçenin önemli bir kısmı da barışı destekleme hizmetleri için kullanılıyor, aşağı yukarı üçte 2'si; Türkiye Cumhuriyeti'nin çeşitli coğrafyalarda yürüttüğü barışı destekleme operasyonları çerçevesinde kullanılan kaynaklar.

Ayrıca Millet Kütüphanesi dediğimiz, hakikaten iftihar ettiğimiz bir kütüphanemiz var, bunun da harcamaları yine Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatından karşılanıyor. Millet Kütüphanemiz 125 bin metrekaresel alanda 7/24... Hiç kapandığı yok yani ışıkları hep yanıyor. Işıkları yanacak bir bina varsa o da kütüphane binasıdır, başka binalar değil. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Kütüphanenin koleksiyonunda 2 milyon 360 bin basılı kitap...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hangi basılı yayınlar yasak?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – ...ve 2 milyonun üzerinde süreli yayınıımız mevcut. Ayrıca 64 adet veri tabanı içeriğinde 750 bin e-kitap, 7 milyon tez, 77 bine yakın e-dergi olmak üzere toplam 300 milyonun üzerinde e-kaynak bulunmakta kütüphanemizde. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Dinleyin de öğrenin biraz, öğrenin, cahil kalmayın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Günlük 4.500 ila 12 bin ziyaretçiye hizmet veren kütüphane, açıldığı günden itibaren yaklaşık olarak 4,6 milyon ziyaretçi sayısına ulaşmış durumdadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Gelen öğrencilerimize de çeşitli ikramlarda bulunuluyor, bu ikramlar da yine Cumhurbaşkanlığımızın bütçesinden karşılanıyor. Kütüphanede Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığının sayısallaştırılmış 70 milyon belgesine ve Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 500 bin kitabının künye bilgisine ve 100 binin üzerinde nadir yazma eserin dijital görüntüsüne de ulaşılabilir. Bugün itibarıyla dünyanın en iyi kütüphanelerinden bir tanesi, dünya ölçeğinde daha da üst sıralara taşımak için her türlü gayreti sarf etmeye devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, ayrıca yaptığımız işlerden bir tanesi de bütçemizle bu yıl, Mustafa Kemal Atatürk'ün 28 Ekim 1923'te akşam yemeğinde Nutuk'u kaleme aldığı yer olan Atatürk Müze Köşkü Haziran 2021'de başlatılan restorasyonun ardından 29 Ekimde yeniden ziyaretçilere kapısını açtı; tavsiye ederim, siz de gidin gezin, Çankaya Köşkü'nün içinde. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 1932 yılında inşa edilen Pembe Köşk'e taşınmaya kadar Mustafa Kemal Atatürk'ün ikametgâhı olan, Kurtuluş Savaşı ve cumhuriyetin ilk yıllarında çok önemli olaylara tanıklık eden bu yapı, 1950 yılında müze olarak halka açılmış olup Cumhurbaşkanlığı Çankaya yerleşkesinde bulunmaktadır; bütçemizden bunun için de gerekli kaynağı harcamış durumdayız. Diğer taraftan, bugüne kadar 2.647 kişi de bu müzeyi ziyaret etti ama henüz yeni açıldı, önümüzdeki dönemde inşallah çok daha fazla ziyaretçiye misafir edeceğiz.

Ofislere gelecek olursak, Cumhurbaşkanlığı sisteminde, biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı dışında ofislerimiz var; başkanlıklar, bağlı başkanlıklar, ilgili, ilişkili kurumlar var; bir de bakanlıklar var; böyle bir sistem içinde kurgulanmış bir yapı Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemi. 4 tane ofisimiz var, 1'inci ofisimiz Yatırım Ofisi; bu, geçmişte de bir kuruluştur, bir ajanstı, sonra bir ofise, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisine dönüştürüldü; bu da doğrudan uluslararası sermayeyi ülkemize cezbetmeyi hedefleyen bir teşkilat. Burada da yine hükûmetlerimiz döneminde büyük bir başarı elde ettiğimizi vurgulamak isterim.

1973-2002 yılları arasında, otuz yıllık bir süreçte Türkiye'ye sadece 15 milyar dolar uluslararası doğrudan yatırım gelmişken 2003 yılından 2023 yılı Ekim ayına kadar olan dönemde ülkemize gelen doğrudan uluslararası sermaye yatırımı 260 milyar doları bulmuş durumda; bu, Türkiye'ye olan güveni gösterir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Birisi 260 milyar doları getirip

sizin ülkenizde doğrudan yatırım yapıyorsa -bakın, sıcak paradan bahsetmiyorum- bu ülkeye yatırıyor bu ülkenin geleceğine güven duyuyor demektir, buradaki politikalara güven duyuyor demektir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Paraya ihtiyacı yokmuş. Maliye Bakanı “Paraya ihtiyacımız yok.” dedi.

ERHAN USTA (Samsun) – Parayı ne yaptınız? Para nereye gitti?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Dolayısıyla, bugün geldiğimiz noktada uluslararası doğrudan sermaye yatırımlarından yüzde 1 civarında pay alıyoruz, bizden önceki dönemde bu pay yüzde 0,2’ler civarındaydı. Son yıllarda tüm dünyada bu daralmış vaziyette ama bizim payımız belli bir oranda devam ediyor ve şu anda Türkiye bu anlamda önemli cazibe odağı ülkelerden bir tanesi; önümüzdeki dönemde de bu yönde çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Yeni programımızın uluslararası alanda tanıtımını da yapıyoruz. Bazen yadırgıyor arkadaşlarımız, işte “Şu Bakanımız niye filanca ülkeye gidip Türkiye’nin yatırım fırsatlarını anlattı.” diye eleştirildiğine şahit oluyoruz. Doğrusu ben bazı eleştirilere ister istemez şaşıyorum yani “Gitmedi.” diye eleştirilmesi lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Ülkenin yatırım potansiyelini niye yeterince anlatmıyorsunuz, niye gidip yeterince ülkemizi dünyaya tanıtmıyorsunuz?” diye eleştirseniz bakın, onu anlarım, hakikaten eksiklik varsa yapalım derim ama niye falanca... “Aman efendim, el açtık diğer ülkelere...” Böyle bir mantaliteyle bu ülkeyi büyütemezsiniz, bu ülkenin insanına aş, iş imkânı sağlayamazsınız, bunun da altını çizmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bu kadar paranız varsa işçilerin, emeklilerin maaşını 25 bin lira yapın. Kalan para varsa 25 bin lira yapın asgari ücreti.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, elbette tanıtacağız çünkü bir taraftan da şu var, bunu da söylemek zorundayım: Medyada Türkiye aleyhine oluşturulmuş, kasıtlı bir şekilde, planlı bir şekilde siyasi hedeflerle oluşturulmuş algılar var. Bunları nasıl kıracağız? Objektif verilerle, yatırımcılara gidip kendimizi, programımızı, ülkemizin objektif verilerini anlatacağız ve daha fazla yatırımcıyı ülkemize cezbedeceğiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Medya zaten sizin güdümünüzde, hangi medyadan bahsediyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bunu yaptığımızda etkilerini de görüyoruz, yapmaya da devam edeceğiz. Ülkemizi tüm dünyada anlatacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2’nci ofisimiz Dijital Dönüşüm Ofisi. Bu Ofisimiz de gerçekten çok büyük işler, çok güzel işler başardı. Bugün E-Devlet Kapısı memnuniyetimiz yüzde 95,31’i bulmuş durumda. Avrupa Komisyonu 2023 e-Devlet Kıyaslama Raporu’nda ülkemiz 35 ülke arasında 10’uncu sırada yer almış durumda (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve ilk sıralardaki ülkelerin çoğu da açıkçası daha küçük ölçekli ülkeler. Türkiye gerçekten e-devlet konusunda iyi bir performans ortaya koymuş durumda. Fransa’nın, Almanya’nın, Norveç’in, İspanya, İtalya ve İsveç gibi ülkelerin önünde bir performansımız var. E-devlet uygulaması 64 milyon 230 bin 195 kullanıcı sayısına ve 7.688 hizmet sayısına ulaşmış durumda. Dijital Dönüşüm Ofisinin kurulmasından bugüne kadar geçen süre içerisinde, e-devlet kapsamında, entegre kurumlarda yüzde 108, sunulan hizmetlerde yüzde 86, kullanıcı sayısında yüzde 56, giriş sayısında ise yüzde 318 oranında artış gerçekleşmiştir. Bu konuda selefim Sayın Fuat Oktay’ın da çok ciddi gayretleri olduğunu ifade etmem lazım, kendisine de teşekkür ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İnsan Kaynakları Ofisimiz var, diğer bir ofisimiz. Bu Ofisimiz de yine “Her şeyin merkezinde insan var.” anlayışıyla “İnsan kaynağı var.” anlayışıyla hareket eden bir ofisimiz. Geçtiğimiz günlerde İstanbul’da yaptıkları bir programa bizzat katıldım. Oradaki, hakikaten, heyecanı, gençlere sağladıkları imkânları bizzat gördüm. Özellikle oluşturdukları Ulusal Staj Programı, OECD tarafından birkaç yıldır ödül alan bir program; yüz binlerce gencimize staj imkânı oluşturuluyor, geleceğe dair umutları, beklentileri güçlendiriliyor, yetenekleri geliştiriliyor, özgüvenleri artırılıyor. Bu anlamda yaptıkları çalışmalar önemli.

Yine Yetenek Kapısı Platformu aracılığıyla 1,7 milyon öğrenci ve mezunumuzun iş ilanlarına, kariyer danışmanlığı hizmetlerine ve kariyer etkinliklerine çevrim içi ulaşması mümkün kılınıyor.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Gençler niye intihar ediyor? Bu kadar güzelse bu ülkede niye bu gençlerimiz intihar ediyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bu Ofisimiz, Yetenek Her Yerde bölgesel kariyer fuarlarıyla 500 binden fazla üniversite öğrencimizi ve mezunumuzu kamu ve özel sektörden 5 bini aşkın işverenle buluşturdu, buna benzer birçok hizmet yapıyor. Dedim gibi, Ofisimiz tarafından geliştirilen projelerin özgünlüğü ve başarılı sonuçları uluslararası çatı kuruluşlar tarafından da yakından izlenmekte ve 14 projemiz sadece OECD’nin muhtelif raporlarında örnek uygulama olarak gösterilmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Diğer bir ofisimiz Finans Ofisi. Finans Ofisimiz de gerçekten çok önemli. Biliyorsunuz, Türkiye aynı zamanda İstanbul Finans Merkezi gibi çok önemli bir projeye ev sahipliği yapıyor. Öncelikle bölgesel, daha uzun vadede küresel bir finans merkezi olma iddiamız var. Finansal piyasalarımızı çeşitlendirme, derinleştirme, finansal enstrümanların sayısını artırma, diğer taraftan katılım finans gibi uygulamaları daha yaygınlaştırma, güçlendirme perspektifimiz var. Bu anlamda da Finans Ofisimizin dünyadaki diğer benzer merkezlerle, onların tecrübelerinden de istifade ederek yaptığı çalışmalar var.

Ofislerimiz dışında önemli başkanlıklarımız var tabii. Bunlardan birincisi, Savunma Sanayii Başkanlığımız. Savunma Sanayii Başkanlığımızla iftihar ediyoruz, çok büyük işler başardı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben her zaman söylüyorum, savunma sanayisinde Türkiye bir değişim yaşamadı, bir devrim yaşadı; bunu gerçekten görmemiz lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Niteliksel bir dönüşüm yaşadı, bugün çok farklı bir yerdeyiz. Bunun da iki temel unsuru var bana göre. Birincisi, güçlü siyasi irade. Cumhurbaşkanımız, Recep Tayyip Erdoğan’a bir vatandaş olarak şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böyle güçlü bir siyasi irade olmadan bu değişim, bu devrim başarılamazdı. İkincisi de yapısal dönüşüm. İhtiyaç arz eden kurumlar ile tedarik sağlayan kurumları birbirinden ayırmayıydık bu dönüşümü yine başaramazdık. Dolayısıyla bir taraftan ihtiyacını arz eden kurumlarla, diğer taraftan onları sistematik bir şekilde yerli, millî üretimle karşılayan bir kurumsal yapıyla bunu başardık ve gerçekten büyük bir dönüşüm oldu. Yüzde 20’lerden yüzde 80’lere ulaşan bir yerlilik oranı söz konusu. Bakın, bundan yirmi sene önce 200 milyon doların biraz üzerinde bir ihracatımız vardı savunma sanayisinde, bugün artık 6 milyar doları konuşuyoruz, bu yıl sonu itibarıyla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla savunma sanayisi sadece güvenliğimiz açısından değil, teknolojik seviyemizin artışı, katma değeri yüksek bir ekonomi inşası açısından da önemli, sosyal refah açısından da önemli. Özellikle son yıllardaki programlarımızda şunun da altını çiziyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Sosyal refahı niye işçiler, emekçiler, emekliler görmüyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Savunma sanayisindeki yetkinlikleri sivil endüstrilere aktararak oraya da bir fayda sağlamak ve topyekûn kalkınmamıza bir güç devşirmek istiyoruz; bu yönde de gayretlerimizi yoğunlaştıracğız. Ben Savunma Sanayii Başkanımıza, ekibine, emeği geçen tüm şirketlerimize, fedakârca görev yapan tüm araştırmacılara, mühendislerimize huzurunuzda şükranlarımı sunuyorum; sağ olsunlar, var olsunlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Emekli ve asgari ücretlinin ismini duymadım!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – “Savunma sanayi” deyince üzülüyorsunuz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Çok kritik diğer bir kurumumuz Millî İstihbarat Teşkilatı, yeni ismiyle MİT Başkanlığımız. MİT Başkanlığımız da yine çok önemli değişimler, dönüşümler yaşayan bir Başkanlığımız. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İşçi emekli 7.500 lira emekli maaşı alıyor, ne yapacaksınız, asgari ücret ne olacak? Halkın karnı aç, lafa karnı tok.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İşinize gelmez, dinleyemezsiniz savunma sanayisini, dinleyemezsiniz!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Emekliye, asgari ücretliye ne vereceksiniz Sayın Yılmaz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Geçmişte belli vesayetçi demokrasinin olduğu dönemlerde kendi vatandaşını araştıran, vatandaşının daha çok peşinde koşan bir istihbarat teşkilatı iken bugün dünyanın dört bir yerinde vatandaşının hakkını, hukukunu ve millî menfaatlerimizi savunan bir kurum hâline gelmiş durumda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bakın, Türkiye'ye hiçbir şekilde haksızlık yapmayın. Etrafımızdaki ülkeleri görüyorsunuz; güneyimizde Irak, Suriye, İran; kuzeyimizde Ukrayna, Rusya; Kafkaslarda çatışmalar; Balkanlarda karışıklıklar; Doğu Akdeniz'de ihtilaflar; böyle bir bölge içinde âdeta bir istikrar adasıyız gerçekten, bu da hiç azımsanacak bir durum değil.

Diğer taraftan, son on yılda 3 büyük terör örgütü ve irili ufaklı başka terör örgütleriyle eş zamanlı bir şekilde mücadele ettik; PKK, DEAŞ veya El Kaide ve FETÖ. Her biri tek başına bir ülkeyi istikrarsızlaştırmaya yetecek ölçekteki örgütlerle eş zamanlı bir şekilde ve demokratik hukuk devleti normları içinde mücadele ettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, öyle kolay bir mücadele değil ve bunu da başardık, büyük oranda başardık. Dünyanın hiçbir yerinde bu tür tehditler tamamen bitmez, sona ermez ama çok şükür, bugün geldiğimiz noktada, Türkiye çok güvenli bir ülke, sadece sınırları içinde değil, sınırları dışında da terör tehditlerine her an müdahale eden, ülkesini, insanını her türlü terör tehdidine karşı muhafaza eden bir ülke konumunda. Burada da Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, güvenlik güçlerimiz, jandarmamız, polisimiz, bunların yanı sıra istihbarat teşkilatlarımız, özellikle de Millî İstihbarat Teşkilatımızın çok önemli bir payı var, onlara da huzurunuzda şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği yine önemli bir kurumumuz, bir politika kurumu. Hani “tek adam” diyordunuz ya, işte tek adam olmadığının en güzel örneklerinden biri de aslında Millî Güvenlik Kurulu. Millî Güvenlik Kurulu Başkanı elbette demokratik olarak seçilmiş Cumhurbaşkanımız; bakanlarımız var, ben de üyesiyim, diğer taraftan kuvvet komutanlarımız var, güvenlik bürokrasimiz var ve orada ülkenin millî politikaları, güvenlik politikaları tartışılıyor, kurumsal bir süzgeçten geçmiş politikalar ortak akılla değerlendiriliyor, dolayısıyla çok önemli bir mekanizma.

“Siyaset belgesi niye yenilenmedi?” diye bir arkadaşımız bir soru sordu. Normalde beş yılda bir yenilenir bu belge, en son 2019'da yenilenmiş; şu an itibarıyla bir çalışma başlatılmış durumda ve bu yıl, daha doğrusu 2024 yılı içinde bu çalışma sonuçlanacak, yeni siyaset belgemiz ortaya çıkmış olacak. Dolayısıyla, Millî Güvenlik Siyaset Belgemizde bir zafiyet söz konusu değil, eksiklik söz konusu değil, mutlak zamanı neyse o zamanda yenilenerek yürürlüğe girecek bir belge.

Değerli arkadaşlar, yine “Bu Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğimizin bütçesi çok yüksek, artırıldı.” gibi eleştiriler oldu. Bütçelerdeki genel ortalamanın altında bir artış, zaten çok büyük harcaması olan bir kurumumuz değil, dediğim gibi daha çok bir politika kurulu, ihtiyacı neyse o çerçevede ödenek tahsis edilmiş durumda.

Diyanet İşleri Başkanlığımıza gelecek olursak, Diyanet İşleri Başkanlığımız anayasal çerçevesinde kendisine verilen rol neyse, cumhuriyetin başından itibaren aslında kendisine verilen rol neyse o rolü yerine getiren bir kurumumuz.

Bakın, burada da ben şunu açık ve net ifade etmek isterim: Bütün diğer kurumlar gibi Diyanet İşleri Başkanlığında da yanlış yapan kişiler olabilir, kurumsal eksiklikler olabilir, yanlışlar olabilir; bunu anlarım, bunu eleştirirsiniz; biz de bakarız, Hükümetin yapması gereken bir şey varsa yapılır, kurumun yapması gereken bir iş varsa yapılır ama Diyanet İşleri Başkanlığını topyekûn karşınıza alıp bu kurumun topyekûn bir rakip gibi eleştirmeniz ve siyasete konu etmenizi doğrusu yanlış buluyorum, bunu da ifade etmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Diyanet İşleri Başkanlığımız çok önemli roller üstlenmektedir. Türkiye Cumhuriyeti bugün birtakım aşırılıklar yaşamıyorsa, bunda bu tür kurumlarımızın, eğitim mekanizmalarımızın önemli bir rolü vardır ve bu rol, sağlıklı toplumu bilgilendirme rolü devam edecektir. Bu olmadığı sürece, sağlıklı bilgilendirme olmadığı sürece başka birtakım kaynakların, odakların yapacağı çalışmaların ne tür sonuçlar doğurabileceğini de takdirlerinize bırakıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

İletişim Başkanlığımızla ilgili de şunu ifade etmek isterim: İletişim Başkanlığımız, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünden sonra kuruldu ama yeni birçok işlev de üstlendi. Sadece onun bütçesiyle mukayese ederseniz doğru olmaz. CİMER gibi işlevler veya işte, Tanıtma Fonu çerçevesinde yapılan faaliyetler gibi yeni birtakım işlevler yüklenmiş durumda. Bölgesel bazda teşkilatı var ve ülke çapında 19, tüm dünyada aktif olarak 29 ülkede teşkilatı bulunan bir kurumdan bahsediyoruz artık. Dolayısıyla, bunun bütçesinde bir miktar büyüme olması gayet normal diye ifade etmek istiyorum. Geçen yıl, daha doğrusu bu yıl yaptığı harcamalardaki artışın önemli bir kısmı da cumhuriyetimizin 100'üncü yılıyla ilgili yapılan çalışmalardan kaynaklanıyor. Onu da tek tek sıralamak istemiyorum ama gerçekten isteyen arkadaşımıza listesini verebiliriz- çok çeşitli etkinlikler, Boğaz'daki etkinlikten bisiklet turlarına, şehit ziyaretlerinden orman, fidan dikimine, kitap süreli yayınlardan panellere, film yarışmalarına varıncaya kadar çok sayıda etkinliği bu kurumumuz organize etti.

Değerli arkadaşlar, bu basın kartı verme hususunda yine bir eleştiri geldi. Basın kartı alabilecek kişilerde aranacak şartlar Basın Kartı Yönetmeliği'nde düzenlenmiş durumda. Yönetmelikte katalog suçlardan mahkûm olmama şartı aranmakta. Adli sicil kaydı incelemeleri olumsuz değerlendirilen kişilere basın kartı düzenlenememektedir. Basın kartı başvuruları, ilgili yönetmelikte belirtilen şartlar çerçevesinde Basın Kartı Komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. İletişim Başkanlığı sadece bu Komisyonun sekreteryasını yürütüyor, asıl kararı bu Komisyon veriyor ve ilgili bir mevzuat var, o çerçevede bu kararları veriyor.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – O bilgiler doğru değil Başkanım, sizi yanıltmışlar o bilgi notuyla.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) - Devlet Arşivleri Başkanlığına gelecek olursak, köklü devletlerin en öne çıkan özelliklerinden biri güçlü bir arşive sahip olmalarıdır. Biz de köklü bir geçmişe sahip, çeşitli medeniyetleri tevarüs etmiş bir devletiz. Dolayısıyla, arşiv konusu bizim için çok kıymetli bir konu. Devlet Arşivleri Başkanlığına da çok ciddi yatırımlar yaptık, özellikle dijitalleşme bağlamında. 2023 yılıbaşından aralık ayına kadar yaklaşık 4 milyon belge görüntüsü dijital ortama aktarılmış durumda, Başkanlık son beş yıllık dönemde yaklaşık 20 milyon belgeyi dijital ortama aktarmış durumda. Dolayısıyla, 12 milyon belgenin tasnifi gerçekleştirilmiş. 73 ülke ile arşivler arası iş birliği protokolü imzalanmış. Yine, Osmanlı Arşivi Külliyesi inşa edilmiş ve hizmete açılmış, açıldığı günden bu yana da 60 bin kişinin ziyareti söz konusu olmuş.

Millî Saraylar da yine Cumhurbaşkanlığı bünyesinde olan ve çeşitli harcamalar yaptığımız hususlar. Bunlar geçmişten bize miras yapılar, bunları korumak ve koruma-kullanma dengesi içinde değerlendirmek görevimiz. Bu çerçevede, Mecidiye Köşkü yüz altmış beş yıl sonra ilk defa ziyaretçilerle buluşturulmuş ve Mukaddes Emanetler Dairesi on altı yıl aradan sonra yeniden düzenlenerek eser sayısı 60'tan 300'e çıkarılmış. 2014 yılından beri kapalı olan Fatih Köşkü, Seferli Koşu ve Hazine Koşu bu sene yeniden hizmete açılmıştır. Böylece, Topkapı Sarayı'nda ziyaret edilebilen alanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ (Devamla) – Evet, daha fazla detaya girmeyeyim isterseniz. Yine,

oldukça önemli restorasyonlar, yatırımlar yaptığımızı Millî Saraylar kapsamında söyleyebilirim.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi tamamlarken Cumhurbaşkanlığı bütçemiz çerçevesinde vizyonuyla, bakışıyla, perspektifiyle bütçemize yön veren Cumhurbaşkanımıza, Cumhurbaşkanlığı bürokrasisine, emeği geçen bütün kurumlara, teknik arkadaşlarımıza, Strateji ve Bütçe Başkanlığına, Hazine ve Maliye Bakanlığımıza çok çok teşekkür ediyorum. Gerek Komisyon gerek Genel Kurul aşamasında katkıda bulunan, eleştiri yapan, bizlere yol gösterici mahiyette fikirlerini paylaşan herkese yine şükranlarımı sunuyorum.

Cumhurbaşkanlığı bütçemizin kurumlarımıza, çalışanlara, ülkemize, devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahsı adına, aleyhte olmak üzere, ikinci söz talebi İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'a aittir.

Buyurun Sayın Uzun. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET SALİH UZUN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi şahsım ve Demokrat Parti adına saygıyla selamlıyorum.

Bazı üzücü haberler geliyor 8 şehidimizin olduğuna dair, teyit edildi mi bilmiyorum, belki yetkililer teyit ederler. Şayet doğruysa şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun.

Biliyorsunuz, grubu olmayan siyasi partilerin milletvekilleri olarak bizlerin bu kürsü hakları çok kısıtlı. Dolayısıyla, her bakanlığın bütçesinde ayrı ayrı görüşme, ayrı ayrı değerlendirme yapma imkânımız yok, o nedenle ben de bütçe hakkı üzerinden genel bir değerlendirme yapacağım.

Değerli milletvekilleri, bütçe hakkı, Meclisin bütçe yapma yetkisi, bugün itibarıyla bu Meclisin elinde kalan son yetkidir. "Elinde kalan" diyorum ama o yetkinin de nasıl budandığını, nasıl kırıldığını, türlü türlü yöntemlerle, türlü türlü mekanizmalarla nasıl yok edildiğini hep beraber görüyoruz. Bu bütçe bu Meclise iki ay önce geldi ve iki aydır görüşülüyor. Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler dâhil olmak üzere, bu bütçe teklifinin tek bir kelimesi, tek bir rakamı değişmedi, değiştiremedik; bırakın kelimesini, rakamını, tek bir noktasını, virgülünü değiştiremedik; noktasının, virgülünün yerini değiştiremedik. Noterlik yapıyoruz yani iki aydır.

Bakın, arkamızdaki duvarda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." yazıyor. "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." cümlesindeki sözcüklerden bugün itibarıyla sadece bir tanesi "kayıtsız" sözcüğü geçerliliğini koruyor, o da olması gerektiği anlamın tam tersi anlamda. Hani, bir söz var ya "Beni bu dünyada bir kişi anladı, o da yanlış anladı." diye. İşte, aynı öyle, tek bir sözcük geçerli, o da yanlış anlamda geçerli.

Şunu söylemek istiyorum: Bu Parlamento kayıtsız, kayıtsız, olana bitene kayıtsız, düpedüz kayıtsız, en başta da kendi hukukuna kayıtsız, Parlamentonun hukukuna kayıtsız, yasamanın hukukuna kayıtsız. Seçilmiş bir milletvekili bir başka erk tarafından yedi aydır bu Parlamentonun, bizim hiçbir kararımız olmadan tutuluyor. İşte, dün, Anayasa Mahkemesi 2'nci kez hak ihlali kararı verdi, bugün bu saat oldu, hâlâ tutuluyor ve bu Parlamento buna bile kayıtsız, kendi üyesinin hukukuna kayıtsız. Kişisel tepkileri kastetmiyorum, kurumsal olarak Parlamento kendi hukukuna kayıtsız; biz kendi hukukumuzu koruyamıyoruz, milletin hukukunu koruyacağız, öyle mi? Öyle mi?

Yargı erki karşısındaki durumumuz böyle. Peki, yürütme erki karşısında nasılız? Yürütme erki Parlamentoyu hiç ciddiye almıyor. Anayasa gereği on beş gün içerisinde cevaplanması gereken soru önergelerine ya hiç cevap vermiyorlar ya da dalga geçer gibi cevap veriyorlar. (CHP, DEM PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

İşte, bir milletvekilimiz sordu: "Cumhurbaşkanlığının uçak filosunda kaç uçak var?" Yani "Milletin parasıyla kaç uçak aldınız?" diye sordu, cevap verdiler "Gerektiği kadar." diye. Bu Beyefendi yazdı, Cevdet Yılmaz imzasıyla geldi. Bu kadar beyefendi, bu kadar kibar, bu kadar naif bir beyefendi bu Parlamenta bu saygısızca yazıyı gönderdi, gönderebildi. (CHP sıralarından alkışlar)

Başka bir örnek vereyim: Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde devletler arası bir sözleşmeyle yapılmakta olan Mersin Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin şirketinin tek Türk Yönetim Kurulu Üyesi Cunejd Zapsu bundan bir yıl önce istifa etti ve şirkete dava açtı. "Ruslar burada radar istasyonu yapıyor ve bu, Türkiye'nin güvenliği için çok tehlikelidir." dedi ve bu Parlamento buna bile kayıtsız kaldı ve hâlâ bu Parlamento orada ne olup bittiğini tam olarak bilmiyor. Cunejd Zapsu söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FUAT OKTAY (Ankara) - Ya, devlet söylemedi mi böyle bir şey olmadığını, anlattı.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) - Kim? Muhalif birisi değil, AK PARTİ'nin kurucusu söyledi ama bu Parlamento buna bile kayıtsız kaldı. "Güvenlik" diyor adam, güvenlik, güvenlik; geçtim parasını pulunu "Türkiye'nin güvenliği" diyor. Biz buna bakmayacaksak daha neye bakacağız? Kuramaz mıydık bir araştırma komisyonu?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Parlamento bu ülkenin son kalesidir ve bu bütçe yapma yetkisi var ya, bizim de elimizdeki son yetkidir; buna gözümüz gibi bakmamız lazım, gözümüz gibi kollamamız lazım. Hani, şu bir Kızılderili atasözü var ya, onunla tamamlayayım, hani "Son ırmak kurduğunda, son ağaç kesildiğinde..." diye, ondan ilhamla. Son bütçe görüşmeleri yapıldığında, elimizdeki son itiraz mekanizmaları da yok edildiğinde, ihlal edilmemiş olan son Anayasa maddesi de ihlal edildiğinde anlayacağız başımıza ne geldiğini ama iş işten geçmiş olacak. İş işten geçmeden kendimize gelelim diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, maalesef, üzücü bir haber aldık. Bununla ilgili açıklama yapmak üzere Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımıza söz veriyorum.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinden gelen, 3 Mehmetçik'in şehit, 4 Mehmetçik'in yaralı olduğu haberine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; az önce Millî Savunma Bakanlığımızın paylaştığı çok üzücü bir haber var. Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde 3 kahraman Mehmetçik'imizi şehit verdiğimizizi ve 4 Mehmetçik'imizin yaralı olduğunu derin bir teessürle öğrendim. Şehitlerimize Allah'tan rahmet; yakınlarına, silah arkadaşlarına ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum. Yaralı kahraman Mehmetçiklerimizin tahliye ve tedavilerini kurumlarımız yakından takip ediyor, ilgililer çok yakından sahaya ilgileniyorlar, yaralı Mehmetçiklerimize de acil şifalar diliyorum.

Bu hadiseler elbette hepimizi derinden üzmektedir ama aynı zamanda terörle mücadeledeki kararlılığımızı da artırarak devam ettirecektir. Bu hadiselerin hiç yaşanmayacağı günlere Türkiye kararlı mücadelesiyle elbette ulaşacaktır.

Bir daha böyle haberler almamak temennisiyle tekrar şehitlerimize rahmet; milletimize, aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Başkanlık Divanı olarak şehit askerlere Allah'tan rahmet, yaralı askerlere acil şifalar dilediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Biz de Başkanlık Divanı olarak aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet; kederli ailelerine, Türk Silahlı Kuvvetlerine ve milletimize başsağlığı diliyoruz; yaralı askerlerimizin de acil şifaya kavuşmasını temenni ediyoruz.

Sayın Usta, söz talebiniz var.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

17.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de İYİ Parti Grubu olarak şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyoruz; kederli ailelerine, Silahlı Kuvvetlerimize ve milletimize başsağlığı diliyoruz. İnşallah, yaralı olanlar da en kısa zamanda sağlığına kavuşurlar diye dua ediyoruz.

Şimdi, genel itibarıyla baktığımızda, Sayın Yılmaz'ın konuşmasında aslında benim iki şey dikkatimi çekti. Daha önceki konuşmalarda hep 2071 vardı; çok öncesinde, biliyorsunuz, 2023 vardı. Tabii, 2023 hayalleri yıkıldı, 2023 hedefleri çöp olunca 2053, 2071'e sarılmıştı. Ondan sonra... Tabii, o dönemde, biz "Ya, 2071'i bırakın, şu önümüze bir bakalım; bakın, Türkiye kötüye gidiyor." diye bunları söylüyorduk. Şimdi ben memnuniyetle görüyorum ki vadeyi epeyce kısalttı, şimdi artık haftalık bazda veri vermeye başladı; rezerv verisi, enflasyon verisi, işte, aylık bazda enflasyonda düzelme var, yok filan. Neyse onlara bakabiliriz de şimdi artık biraz gerçek dünyayla yüzleşmeye başladılar.

Şimdi, diğer dikkat çekici husus, aslında zımnen 14 Mayıs öncesi yönetimi çok ciddi bir şekilde eleştirdi. Bunu iki gün önce Sayın Mehmet Şimşek de yapmıştı, o daha açık yapmıştı, belki Sayın Cevdet Yılmaz biraz daha diplomatik yaptı bunu ama söylediği her şey... Örnek "CDS'ler 700'den 250'ye düştü." Sanki 250 azmış gibi! 700'e kim getirdi CDS'leri? İşte, sizden önceki yanlış politikalar. "Sizden öncekiler" derken, siz o zaman Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanıydınız, aynı iktidar, iktidarda değişiklik yok; seçim oldu, hükümet değişti, bir kısmını gönderdi, yeni bir ekip geldi. İşte, enflasyonda, aylık bazda enflasyonda düzeltmeden filan bahsediliyor veya cari açık... Sizden öncekiler... Siz Plan ve Bütçe Komisyonundaydınız, Mehmet Muş'la ben tartıştım, hatta siz bana Mehmet Muş'a karşı biraz sert olduğumu ifade ettiniz. "Ya, cari fazla vereceğiz, cari fazla vereceğiz." "Türkiye cari fazla veremez, hiçbir yapısal reform yapmadınız. Bunu yanlış okuyorsunuz, krizden kaynaklanan birkaç aylık cari fazlayı ilelebet olacak zannediyorsunuz. Bunun üzerine program kurgularsanız bu ülke yanar." dedim. O zaman siz Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanıydınız, siz Mehmet Muş'u alkışladınız, beni değil. Şimdi cari açığın yüzde 4'e geliyor olmasını iyi bir gelişme olarak -çünkü geçen yıl 5,4'tü- "İyi bir gelişme var, cari açıkta da gelişmeler iyi." şeklinde yorumluyor. Bunlar gözümüzden kaçıyor değil.

Şimdi biraz daha detaylara gelecek olursak, ihracattan bahsediyor. Türkiye'nin ihracatının artmasına en az sizin kadar biz de seviniriz ama Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, şimdi burada ihracata on dakika ayırıp ithalattan bir kelime bahsetmezseniz bu olur mu? Bu ithalat bu ülkenin ithalatı değil mi? İhracat ile ithalatın karşılıklı çalışmadığını bilmiyor olamazsınız. Yani bir ham maddesini, yarı mamulünü ithal ediyorsunuz, onun üzerine bir miktar katma değer koyuyorsunuz, ihraç ediyorsunuz. İhracatı 36 milyar dolardan 255 milyar dolara getirdiğinizi söylüyorsunuz da ithalatı 51,6 milyar dolardan 367 milyar dolara getirdiğinizi niye söylemiyorsunuz? Ya, bir kelimeyle, hiç olmazsa mahcup bir şekilde söyleyin. Buradaki insanlardan hiç kimse bunları atlayacak filan değil ki. Yani hakikaten ben bunu saygısızlık olarak görüyorum. Oradaki mücadelenin de bir şekilde devam edeceğini filan söyleyebilirsiniz ama bunlar söylenmiyor.

Şimdi, sistemle ilgili olarak... Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi testlerden geçti, bir de Covid testinden geçti. Vallahi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi entübe oldu, siz farkında değilsiniz, Covid'de entübe oldu; hâlâ da hasta yatağında, yoğun bakımda bu sistem, onu da söyleyeyim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, bütçe açığı 6,4'ün altında. Arkadaşlar, bütçe açığının 6,4 olması -2002'nin haricinde- 2000 sonrasının en yüksek bütçe açığıdır. Evet, 2002 yılında devraldığınız hükümetin bütçe açığı daha fazlaydı ama çok hızlı bir şekilde aşağı iniyordu. 6,4'lük bütçe açığı çok yüksek bir bütçe açığıdır. Şimdi, orada yeni bir övünç kaynağı çıkardılar kendilerine; orta vadeli programda "6,4" deniliyor. Neyle yapıyoruz bu tahmini Sayın Yılmaz? Sekiz aylık veriyle yapıyorsunuz, değil mi? Sekiz aylık veriyle 2023 için bir tahmin yapıyorsunuz "Yıl sonunda bütçe açığı 1 trilyon 600 küsur milyar olacak; millî gelire oranı da yüzde 6,4 olacak." diyorsunuz. Şimdi "Bunun daha iyi geleceğini tahmin ediyoruz." diyorsunuz, belki de 900 milyar civarında gelecek, 1 trilyonun altında gelecek. Bu, övünülecek bir şey değil. Üç aylık tahminde bu kadar sapma, olsa olsa, insanı mahcup etmesi gereken bir şeydir. Zaten bunun orijinali çok daha düşüktü. Yani 600'lerden "1 trilyon 600 milyar" dedik; e, 1 trilyon geldi "Çok şükür." mü diyeceğiz? Böyle bir şey olabilir mi? "1 trilyon 600 milyar." dediğiniz zaman bunun piyasalar üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi, bunun bize getirdiği faiz maliyetini niye düşünmüyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman bu tahminleri doğru yapacağız, o zaman kapasitenizde ciddi bir problem var demektir. Merkez Bankası rezervleri; doğru, brüt rezervler artıyor ama hiç olmazsa bir kelimeyle de olsa net rezervlerin ne olduğunu söylemek gerekmez mi? Bakın, Mehmet Şimşek'e de söyledim, Sayın Yılmaz'a da söyleyeyim: Sıcak paracılar, sıcak paracı yabancılar Türkiye'den iki şey istiyor değerli arkadaşlar. Bir, diyor ki: "Politika faizini artıracaksınız." Hükümet artırıyor, çok güzel, 42,5'a kadar getirdik. İki: "Bu yetmez; tamam, bana iyi bir gelir vadeliyorsun ama yarın bir gün -bu 'sıcak para' dediğimiz şey haftalık, on günlük, yirmi günlük gelen paralar- çıkacağım zaman benim paramı alıp alamayacağımı garanti edecek şekilde bana brüt rezervini... Net rezervinin negatif olmasının bir önemi yok, yeter ki senin cebinde biraz para olsun, ben zaten hemen onu alırım senden. Orada bunu garanti edecek bir rezerv görmek istiyorum." diyor. Yapılan bu, 8,9 milyar lira şu anda tuttuğunuz, sadece swaplar nedeniyle bu tuttuğumuz brüt rezervin, bakın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - ...neti de negatif arkadaşlar yani rezerv falan yok. Merkez Bankası bugün "Kasayı kapatayım, dükkânı kapatayım." dese, 42,5 milyar dolar bulmak zorunda, hani "142 milyar dolar rezervimiz var." deniliyor ya, neredeyse 190 milyar dolar da borcu var Merkez Bankasının. Ama sıcak paracı ona bakmıyor "Yeter ki ben hemen çıkacağım zaman bana vereceğin bir para varsa, tamam." diyor. O parayı tutmanın bedelini bugün hiç konuşmuyorsunuz, 8 milyar doların üzerinde faiz ödeniyor, yazıktır, günahtır. Hâlbuki biz -yine sizin hükümetleriniz döneminde- bundan üç beş yıl önce tuttuğumuz rezervden faiz geliri elde ediyorduk, şimdi tuttuğumuz rezervin yıllık faiz gideri arkadaşlar, şu an itibarıyla 8,6 veya 8,9 milyar, 9

milyar dolar diye yuvarla. E, bunları söylemek lazım. Bunlar 128 milyar doları yakmayla başlayan hatalar silsilesinin, Eylül 2021'den itibaren de politika faiziyle gelen hatalar silsilesinin Türkiye'deki sonuçlarıdır. Şunu gördük çok şükür, yine en azından diyorsunuz ki: "Bir şeyleri düzeltmeye çalışıyoruz." Ama bunu söylerken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim.

BAŞKAN – Sayın Usta, son kez açıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Bakin, biz burada günlerce feryat ettik, bunları... Bu 2071 çok güzel, 2071 bizim de kutsalımız yani Anadolu coğrafyasına gelişimizin 1000'inci yılı ama kardeşim Türkiye yanıyor. Bırakın 2071'i ya, bir hafta sonrasına bakın diyorduk, şimdi ne oldu? Küçük düzeltmeler görünce bakılmaya başlandı ama burada bakılmaya başlandı da Türkiye'yi bu hâle getiren, CDS'İ 700'e çıkaran, cari açığı yüzde 5,4'lere çıkartan yine sizsiniz, sizin Hükûmetinizdi. Bunu söylemek lazım. Bunu görerek bu hatalardan döndüğünü söylemiş olurlarsa çok inandırıcı olurlar, diğer türlü yapılan şeyleri ben sadece milleti yanıltma olarak görürüm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

18.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvel Millî Savunma Bakanlığının yaptığı açıklamadan Irak'ın kuzeyinde dağ komando tugayına mensup 3 askerimizin Pençe Harekâtı bölgesinde şehit olduğunu ve 4 askerimizin de yaralandığını üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Şehitlerimize Allah'tan rahmet niyaz ediyoruz, ailelerine ve Türk Silahlı Kuvvetlerine başsağlığı dileklerinizi iletiyoruz; milletimizin başı sağ olsun.

Türkiye, terörle, terör örgütleriyle mücadelesine kararlı bir şekilde devam etmektedir, bütün terör örgütleri yok edilene kadar bu mücadele devam edecektir. Terör örgütünü, ülkemize kasteden bütün terör örgütlerini ve teröristleri lanetliyoruz. Başımız sağ olsun.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

19.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de Irak'ın kuzeyinde meydana gelen terör saldırılarında hayatını kaybeden askerlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Bu coğrafyada silah ve çatışmanın olmadığı, acı haberleri almadığımız günlere milletçe kavuşmayı temenni ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz Bey'in konuşmasında dile getirdiği hususlara da bütçenin kapanış konuşmasında zaten değinmiş olacağız. Bugünkü çalışma yoğunluğumuzu da dikkate alarak ben sadece şehitlerimize rahmet ve yaralılarımıza acil şifa dilekleriyle yetiniyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

20.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, askerlerin kaybindan dolayı ailelerine başsağlığı ve yaralılara acil şifalar dilediklerine, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusu, biz de çok üzgünüz. Bu üzücü olayların, ölümlerin yaşanmaması için daha çok çalışmamız gerekiyor. Askerlerin kaybindan dolayı üzüntümüzü paylaşıyorum, ailelerine başsağlığı diliyorum partimiz adına ve yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, maalesef iş devam ediyor, eleştirilerimizi de yöneltmek istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısını dinledik dikkatle, bütün konuşması boyunca Türkiye'nin büyüdüğünü anlattı. Tamam, büyüyor, kabul edelim yani buraya kadar bir şey yok ama halk niye yoksullaşıyor, sorun orada, asıl mesele orada. O zaman, bu ekonomi kimin için büyüyor? Bu soruların yanıtını arıyoruz. Biz söyleyelim: Bu ekonomi bankalar için, şirketler için büyüyor; halk için sadece borç büyüyor, halk için bir gelir artışı falan söz konusu değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Türkiye, enflasyonun en yüksek olduğu ülkelerden biri. Gıda enflasyonu son otuz dokuz aydır sürekli artıyor. OECD ülkeleri arasında, gıda enflasyonu artışında yüzde 72'yle Türkiye, maalesef, ilk sırada yer alıyor ve dünyada 56 ülke arasında konut fiyatlarının en fazla arttığı ülke yine Türkiye oldu. İrrasyonel politikaların bedelini halk ödemeye devam ediyor.

Şimdi, bununla birlikte, enflasyon TÜİK marifetiyle açıklanıyor; ENAG'dan çok farklı ve gerçeklikten kopuk. İki Türkiye var: Bir, Adalet ve Kalkınma Partisinin gösterdiği gerçeklikten uzak Türkiye; bir de gerçek Türkiye, yaşadığımız Türkiye.

Kredi kartı harcamalarının dağılımına baktığımızda, en fazla harcamayı tüketim maddeleri oluşturuyor. İnsanlar o kadar muhtaç ki ekmek bile kredi kartıyla alınıyor. Hem büyüyüp hem enflasyonla nasıl mücadele edilecek, gerçekten merak ediyoruz ve bu soruların yanıtını istiyoruz.

Dış ticaret açığı yine rekor kırmaya devam ediyor. Cumhuriyetin 100'üncü yılında -hedef- 500 milyar dolara çıkaracaklar ihracatı. Bugün bakıyoruz, 250 milyar dolar yani hedef tutturulmadı.

Yine "Genç işsizlik düştü." dedi Sayın Yılmaz. Hakikaten, genç işsizlik nasıl düştü, gençler neden yurt dışına çıkmaya çalışıyor; buna bir izah getirmek gerekiyor. İş aramaktan umudunu kesenleri işsiz saymadıkları için olabilir bu düşüş tabii ki. Yine, üniversite mezunları asgari ücretle çalışıyor ve asgari ücretle çalışmaya zorlandıkları için işsizlik düşmüş olabilir tabii ki. Ve hakikaten öyle bir dönemde yaşıyoruz ki...

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin çok önemli, çok ileri adımlar attığını uzun uzun anlattı. Şimdi Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin en önemli özelliği şu: Karar alma süreçlerini kişi şahsında merkezleştirdiği ve denge denetleme mekanizmasını tamamen devre dışı bıraktığı için ekonomik kriz büyümüş ve derinleşmiştir. Açıkçası bu sistem kadar ülkeye zarar veren şey azdır, onu özellikle ifade etmek istiyorum. Tabii ki "Neden ülkeyi, Türkiye'yi dünyaya daha çok anlatmıyorsunuz? Türkiye dünyada kötü biliniyor." gibi sözler söyledi. Vallahi bizce daha fazla anlatın, kendilerine öneriyoruz. Açlık sınırı 50 bine dayanmış, asgari ücret 11 bin civarında; bunu anlattın yani gerçekler bunlar, bu rakamları vermemiz lazım.

Bir de -üzücü bir ortamdayız ama- şunu söylemeden edemeyeceğiz: Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısını dinleyince -

ironik olarak- bir refah ülkesinde yaşıyormuşuz da niye bizim haberimiz yok? Gerçekten, bundan haberimiz yok yani bu kadar refah varsa, bu kadar iyi durumdaysak biz niye bihaberiz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Saraydan öyle görünüyor!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Çünkü temel ücret olan asgari ücretle çalışanların -yüzde 50 civarında- milyonlarca insanın açlık sınırının altında bir ücrete mahkûm edildiği bir ülkedeyiz.

Bir de “İşsizlik azalmış.” rakamları tabii ki maalesef gerçeği yansıtmıyor.

Son olarak, gerçek Türkiye’yi kabul etmeden ve bununla mücadeleyi önümüze almadan halkın refahını yükseltmeyiz ve yine, bu sistemi sadece överek ilerleyemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Demokraside, barış siyasetinde ekonomik krizi derinleştirmeden, sermayeden yana değil, halktan, yoksuldan yana bir ekonomik program yürütmeden bu sorunlar da çözülmeyecek.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

21.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, Meclisi yönetmekteyken rahatsızlanan TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder’e ve uzun süren görüşmelere, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz’ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin onuncu tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, bütçe görüşmelerinde bulunması gereken bürokratların gelmediğine, bürokratların Parlamente’ye korumalarla gelmesine ve milletvekillerinin sorularına yanıt alamadıklarına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Evet, gerçekten, aldığımız acı haber yüreğimizi dağladı. Ben de hayatlarını kaybeden askerlerimize Allah’tan rahmet, şehit olan askerlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine ve ulusumuza başsağlığı diliyorum; yaralı Mehmetçiklerimize biran evvel sağlıklarına kavuşmaları ve acil şifalar dileğimi de iletiyorum.

Diğer taraftan, Meclisi yönetmekte iken rahatsızlanan Sırrı Süreyya Önder arkadaşımıza da acil şifa diliyorum; bir an evvel sağlığına kavuşup aramıza dönsün. Tabii, bu koşulların, uzun saatler süren çalışma koşullarının milletvekilleri üzerinde yarattığı etkiyi de görmek zorundayız, bunları da planlamak durumundayız; sadece kendi sağlığımız açısından değil, aynı zamanda görüşmelerin etkin ve verimli olması bakımından da bunu sağlamalıyız. Dün gece sabaha karşı biten bakanlık bütçesi görüşmelerinin ne bize ne memleketeye bir hayrının olduğunu da ifade edelim.

Şimdi, Sayın Cevdet Yılmaz, sizi kırmak istemem ama artık sözlerinizi ezberledik ya, hangi cümleden sonra neyi söyleyeceğinizi ezbere biliyorum; kaçınıcı dinlememiz, kaçınıcı yarım saat, kaçınıcı bir saat. Üstelik de burada 9 tane kurumun bütçesi geçiyor, bu bütçelere yirmi dakika zaman ayırıyorsunuz, kırk dakika öncesinde daha evvel ifade ettiğiniz ekonomik durumları yeniden anlatıyorsunuz; buna bütçenin son günü zaten cevap vereceğiz. Ama bakın, şöyle bazı şeyler yok mu: Türkiye’nin ihracatı ithalat çağırıyor, farkında değil misiniz? Ve üstelik de paranızın devalüe edilmesinin dünyada 1’inci olduğu bir ortamda bunu yapıyorsunuz. Geçen yıl 109 milyar dolar dış ticaret açığı verdiniz, bu sene 90 milyar dolar hâlen, geçen seneyi yakalayacaksınız. Demek ki bu “büyüme” diye anlattığınız şey kalkınma değil çünkü siz ara malı, yatırım malı ve ham madde yapısını bozmuşsunuz, ihracat yapabilmek için ithalat yapmak zorundasınız. Bu yol sizi bir yere götürmüyor.

Başka bir şey: Ya bu kadar ihracat var, bu kadar büyüme var, işsizlikten bahsettiniz. Ben size gerçekten bahsedeyim, gerçekten! Resmî rakam geniş tabanlı işsizlik ki gerçek işsizliğin bu olduğunu hepimiz biliyoruz, dar anlamda falan diye kendimizi kandırmayalım; yüzde 21,3; 8 milyon 137 bin kişi resmî olarak bu memlekette işsiz. Eğer etrafınıza bakarsanız “Bir iş sahibiyim.” diye dolananların da önemli bir bölümünün gerçekte onurlarına uygun bir işle uğraşamadıklarını görürsünüz. O hâlde bunun bir kalkınma olmadığını, adil bir bölüşüm yaratmadığını, Türkiye’nin önemli bir bölümünün hızla yoksullaşırken bir avuç AKP yandaşının hızla zenginleştiğini not edelim. Biz buna büyüme demiyoruz, biz buna kalkınma demiyoruz, biz buna vahşi kapitalizmin, kurnalsız ekonominin yarattığı düzensiz sonuçlar diyoruz.

Bir başka şey daha var: Erkler ayrılığından falan bahsettiniz, “Yürütmenin başında bir adam dünyanın her yerinde olur.” dediniz. Sevgili Başkan, mesele yasama, yürütme ve yargının birbirinden ayrı olarak birbirlerini denetleyebilecek erkler ayrılığına sahip olup olmaması. Bakın, burada biz yasama faaliyetindeyiz, Cumhurbaşkanına teşekkür etmeden kürsüden inebilen bir tane AKP milletvekili yok. Grup Başkan Vekili sesini yükselterek Cumhurbaşkanına teşekkür ediyor ve buradan, tribünlerden alkış alıyor çünkü yasama maalesef yürütmenin ağzına bakıyor. Yargı yürütmenin ağzına bakıyor mu? (AK PARTİ sıralarından “Ayıptır, ayıp!” sesi) “Ayıp, ayıp!” diye bağırma devam eder oradan adam! Yargı ne yapıyor biliyor musunuz? Trump diyor ki: “Rahip Brunson’ı bana vereceksin.” Ben soruyorum: Fransa Başbakanına aynı şeyi söyleyebilir mi Trump? Söyleyemez çünkü Fransa Başbakanı şaşırır “Ya, bir tutuklunun serbest bırakılması yetkisi bende olamaz ki, nasıl bunu benden istersin.” der. Ama size söylüyor çünkü o kuşu kimin kaçırdığını biliyor ve “Bu can bu bedende, bu fakir bu görevde...” nutuklarının arkasından dokuz ay sonra Rahip Brunson kanatlanıyor, gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Dolayısıyla yasama da yürütme de yargı da bir kişinin ağzına bakıyor. Erkler ayrılığı dediğimiz budur, bunu anlayın isterseniz. Ha “Millet bunu onaylamış.”mış da... Bakın, biz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine yönelik anketler yapıyoruz, bu sistemin uygun olmadığını, o günden bu yana hayatın niye gitmediğini yüzde 60’ın üzerinde vatandaş söylüyor, AKP seçmenin de bir bölümü bu görüşe katılıyor; seçim başka bir şeydir, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden memnun olup olmama ayrı bir şeydir.

Şimdi, savunma sanayisi çok övülüyor; savunma sanayisinin başarıları hepimizi gururlandırır, bunu baştan bir söyleyeyim. Savunma sanayisinde dünyada ilk 10’da 6 Amerika firması var Sayın Başkan, 3 Çin, 1 tane de İngiliz firması var. Bizim ilk 100’de 4 firmamız var, bu 4 firmadan birincisi ASELSAN; 47’nci, 1975’te kurulmuş. İkincisi TUSAŞ; 58’inci, 1978’de kurulmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, Sayın Başkanım, böyle birer saatlik konuşmaları dinliyoruz, Grup Başkan Vekillerinin iki dakikada bir söz kesiliyor yani.

ROKETSAN 80’inci, 1988’de kurulmuş yani dolayısıyla “AKP’den önce Türkiye yoktu da biz yaptık.” şeylerinden bir vazgeçin, taş üstüne taş koymanın erdemini beraber paylaşmaya bir hep beraber bakın.

Sonra, burada çok önemli sorular soruldu, tam da cevap vermeniz gereken sorular. Dedik ki biz: "Bu bürokrat arkadaşlar niye buraya gelmiyorlar?" Siz nasıl cevap verdiniz: "Bürokratlar kendini savunamaz. Dolayısıyla söylenmesi iyi olur." Yahu, siz savunun. Siz buradasınız da MİT Başkanı niye burada değil? Hiyerarşik olarak siz onların üstündesiniz değil mi? İletişim Başkanı niye orada değil? Onların işi var da sizin işiniz yok mu? Biz işimiz olmadığı için mi burada oturuyoruz? Bu sorular doğru sorulardır Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sonra, ifade edelim, bakın, gerçekten üzülmediğim için ifade ediyorum: Koridorda korumadan geçemiyoruz arkadaşlar. Bürokratlar korumalarına kendilerini bizden mi korutuyorlar? (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Doğru sorular!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu nedir arkadaş? Meclisin bahçesi siyah arabadan geçilmiyor, koridorları korumadan geçilmiyor. Bizim bir tane korumamız yok orta yerde, sadece burada değil, sokakta da yok. Neden korkuyorsunuz ya! Milletin vekillerinden niye bu kadar korkuyorsunuz? Milletin vekillerinin görev yaptığı Parlamento bürokratların bir koruma ordusuyla girmesi ayıp değil mi? (CHP sıralarından alkışlar) Soru bu kadar basit. Başka bir Parlamentoda bunları göremezsiniz. Sonra, arkadaşlarımızın sorularına yanıt alamadık. Bakın, sorular var, orta yerde çok önemli sorular var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Oğuz Kaan Salıcı arkadaşımız sordu, dedi ki: "Gaye Vakfı, Erkam Vakfı, Hayra Davet Vakfı var, bunların 3'ü de Nakşibendi tarikatının vakıfları ve bunların yöneticileri TEİ'de, TUSAŞ'da, ASELSAN'da en önemli görevdedirler." Bunun cevabı yok mu? "Böyle bir şey yok." diyebilirsiniz, "Böyle bir şey var ve normal." diyebilirsiniz ama susmanız gerekmez, bir cevap vermelisiniz.

Burada, Yüksel Mansur Kılınç arkadaşımız var, dedi ki: "Milli Güvenlik Kurulunun Genel Sekreteri aynı zamanda bir yemek tedarikçisi şirketin yönetim kurulu üyesi." Söyleyin bana: "Mili Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri yemek işleriyle uğraşmıyor kardeşim, doğru söylemiyorsun." de veya deyin ki: "Evet, normaldir ya, yemeğe de bakar, milli güvenliğe de bakar." Bir şey daha söyledi, dedi ki: "O yemek şirketinin 3 yöneticisi de yabancıymış." Bu, sizin için bir gariplik ifade ediyor mu?

Bakın, son iki şey söyleyerek bitireceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Erdoğan kendisine muhalefet yapmakta çok mahir, sizden de 2 tane büyük inci duyduk bugün Sayın Cevdet Bey, 2 tane inci. 2014'ten beri kapalı olan bir millî sarayı açmışsınız. 2014'te kim kapattı ya burayı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – CHP!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kim? CHP mi kapatmıştı? On altı yıldır kapalı olan bir yeri açmışsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Arkadaşlar, ya kendinizi bu kadar kaptırmayın bu işlere. 2014'te siz iktidardınız, niye kapattınız o zaman onu söyleyin. Yani burada, Grup Başkan Vekili yerinde değil, o arkadaşımız da: "Birleşmiş Milletlerde 121 ülke içerisinde 151 oy aldık." falan gibi bir şeyler dedi. Hani, o dil sürçmesidir, bir şey olmaz, bazen bizim de böyle şeyler başımıza geliyor ama "AKP'den önce bir şey yoktu, hepsini biz yaptık ve üstelik de gerekirse kendimize de biz muhalefet ederiz." anlayışı memleketi de sizi de bir yere götürmüyor.

Ekonomi hakkında söylediğiniz her şeye de pazartesi günü ekonomi diliyle gerekli cevapları vereceğiz.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güler, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Sayın Başkan...

Niye geldin sen? Bak, saygısızlık yapıyorsun, çok ağır bir laf ederim, tamam...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir şey söyleyecektim.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Çok ağır bir laf ederim...

VELİ AĞBABA (Malatya) – E, ne diyeceksin, ne diyeceksin? Ne ağır laf edeceksin?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bak, deminden beri yapıyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne dedim sana?

BAŞKAN – Sayın Güler...

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Saygısızsın, terbiyesizsin!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen terbiyesizsin!

BAŞKAN – Sayın Güler, lütfen Genel Kurula hitap edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Veli Bey, Veli Bey, lütfen oradan çıkın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İade ediyorum aynen.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Ya bak, size yapıyor bunu. Bak, size yapıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bak, konuşmadım, konuşması olduğu anda sesimi kestim.

Anladım, ona bir şey demedim ki, oraya bir şey söyledim. Aynı şeyi iade ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Ya, bak, bugün aynı şeyleri yapıyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aynı şeyi iade ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Tamam, saygısızsın ve terbiyesizsin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sensin aynısı, sensin; misliyle iade ediyorum sana.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tamam, hadi, lütfen...

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bir şey diyecek misiniz?

BAŞKAN – Devam edin Sayın Güler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen aynısını söyledin, misliyle iade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen.

Sayın Güler, devam edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayret bir şey!

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Ben CHP'ye iade ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben sana iade ediyorum, şahsına iade ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bakın, aynısını yine yapmaya devam ediyor, uyarın.

BAŞKAN – Sayın Güler...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sana iade ediyorum, şahsına iade ediyorum, AK PARTİ'ye falan değil.

BAŞKAN – Sayın Güler...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O zaman ben de AKP'ye iade ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Peki, teşekkür ederim Gökhan Bey!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çünkü bu kişisel bir mesele, kurumsal bir mesele değil yani.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Öyle mi!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, yeter artık!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yani biz söylüyoruz arkadaşımıza, "Yapmayın ve rahat konuşun." diye, ikaz ediyoruz.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Niye yapıyor, niye devam ediyor?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – "CHP'ye iade ediyorum." demenin anlamı ne?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Niye devam ediyor?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – E, sustu işte, yapın konuşmanızı.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Sustu değil mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sustu, yapın konuşmanızı.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Evet, peki, sustu; güzel! Peki.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Evet, evet.

22.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, AK PARTİ iktidarından önceki yargı kararlarına ve her alandaki imkânları ortaya koymaya çalıştıklarına, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Değerli Başkanım, öncelikle Irak'ın kuzeyinde, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde üs bölgemize yapılan saldırı sonucu şehit olan kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, mekânları cennet olsun; ailelerine sabır ve başsağlığı diliyoruz. Tabii, yaralı kahraman askerlerimiz var, onlara da ben acil şifalar diliyorum Rabb'imden.

Tabii, terörle mücadelemizi kararlılıkla her bölgede, Suriye'nin kuzeyinde, Irak'ın kuzeyinde ve her alanda kesintisiz ve kararlı bir şekilde inşallah devam ettireceğiz ve son terörist kalıncaya kadar da ve ülkemize hem egemenlik haklarımız hem ulusal güvenliğimiz açısından bir tehdit olmaktan çıkaracak her türlü önlemi almaya ve kararlılıkla bu mücadeleye devam edeceğiz.

Tabii, şimdi, çok üzülerek birkaç ifadeye de geçmek isterim. Şimdi, AK PARTİ öncesinde mükemmel bir yargı vardı, tarafsız ve bağımsızdı; mesela, 60 darbesi oldu, Başbakanımız, bakanlarımız asıldı. Yargı neredeydi? Kayıtlara bakıyorum -hukuk fakültesi öğrencisiyiz, İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisiyiz- bazı hocalarımızın geçmişinden çok utanarak hayat hikâyelerini okumuşumdur. İsimleri bizim amfilerimize verilmişti çünkü o Başbakanın asılmasına ve o bakanların asılmasına ve bazı insanların adil olmayan haksız yargılanmalarına izin vermişlerdi. Utanmıştım onların hayat hikâyelerinden bir hukuk fakültesi öğrencisi olarak. Yargımız o zaman çok bağımsız ve tarafsızdı(!) 70'li yıllar muhtıralar dönemi, bağımsız ve tarafsız yargımız yine çok olağanüstü işler yapıyordu(!) 80 darbesi oldu, bağımsız ve tarafsız yargımız müthişti, çok güzel işler yapıyordu(!) Daha yakın zamanda, 28 Şubat kararları, bağımsız ve tarafsız yargımız askerî karargâhlarda brifingler alıyordu, müthişti yani böyle olağanüstü kararlar alıyordu(!)

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – "Şimdi de biz yapalım." mı diyorsunuz Sayın Başkanım?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) - Tabii, ben şunu her zaman söylerim bir hukukçu olarak: Mükemmel bir karar yoktur, olması da mümkün değildir her olayda olduğu gibi. Elbette eksikliklerimiz vardır ama bu eksikliklerimizi kendi yerel dinamikleri içerisinde, özgünlüğü içerisinde eleştirmek, ona uygun öneriler sunmak, yine, yerel dinamiklerimizi, kültürel kodlarımızı, yapılarımızı bu manada ortaya koymak çok kıymetlidir, çok değerlidir her alanda olduğu gibi. Yani Avrupa'nın hangi merkezinde nasıl hazırlandığını herkesin bildiği, Afrika'da, Amerika'da, dünyanın birçok coğrafyasında devleti bile olmayan, hiçbir kurumsal yapısı olmayan birçok ülkenin altında benim ülkemizin yargısal modellerini ortaya koyarak eleştiri yapmak da çok büyük bir haksızlıktır diye düşünüyorum. Bu toprakların değerlerine bu toprakların bir insan olarak, bir hukukçusu olarak, bir milletvekili olarak ben buradan seslenmek ve buradan eleştirmek isterim. Biz bugüne kadar hep şunu söyledik: AK PARTİ'yle beraber biz her alanda içimizdeki imkânlarımızı ortaya koymaya çalıştık. "Bugün savunma sanayisinden gurur duyuyoruz." diyoruz, teşekkür ediyorum ben Gökhan Bey'e.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Güler.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) - Yüzde 17-20 aralığındaki yerlilik ve milliliği biz bugün yüzde 80-85'lere çıkarmışsak ben bundan gurur duyarım. Burada katkı sağlayan, emeği geçen, önem veren, destek olan bütün arkadaşlarımıza hiçbir siyasi görüşüne bakmaksızın şükranlarımı sunuyorum; bundan gurur duymak lazım.

Bir ifade daha kullanıldı, çok üzüldüm. Bir anketle seçim sonuçları kıyaslandı burada biraz önce. Ya, bir ankette yüzde 62 memnuniyetsizlik çıkıyormuş ama seçim sonuçları yüzde 52'ye yüzde 48...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Seçimi, aynı şeyi sormuyorlar dedik.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Evet.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İki birbirinden farklı dedik.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bende de bir anket var, bende de bir anket var; orada da şu deniliyor... Peki, devamında -Niye cevap vermiyorsunuz?- o ankette de şu var: Şu andaki Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden memnuniyetsizlik olabilir; "Peki, eskiye dönelim mi?" "Haş!a!" diyor yüzde 86 ve geçmiş dönem parlamenter sistem; "Asla o döneme gitmek istemeyiz." diyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tabii, tabii, biz de istemiyoruz zaten, onu biz de istemiyoruz.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bunu da söylemek lazım yani ortaya siz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Güler.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Tamamlıyorum bu son sözlerimi.

Ortaya siz bir çözüm önerisi koyarken geçmişin, işte 90'lı yılların, 28 Şubat süreçlerinin yaşandığı, karanlık yılların yaşandığı 93... Rahmetli Uğur Mumcu o günlerde bombalı saldırıya uğratıldığında Türkiye kamuoyunun nasıl yönlendirildiğini hep beraber hatırlıyoruz, değil mi? Ve şimdi, o dönemin emekli korgenerali bir açıklama yapıyor. Neler olduğunu, neler çevrildiğini çok iyi biliyoruz, 93 yılı, karanlık yıl; Uğur Mumcuların, Eşref Bitlis Paşaların, Turgut Özalların, Adnan Kahvecilerin... Bir bakmak lazım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mehmet Ağar hâlâ sahnede, hâlâ sahnede Mehmet Ağar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Karanlık işler şimdi de devam ediyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mehmet Ağar'la hâlâ berabersiniz.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Ben tekrar şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O karanlık işler bitmedi.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Şehitlerimizin mekânları cennet olsun.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Sayın Enginyurt, sanıyorum bir söz talebiniz var.
Buyurun.

23.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkan, biraz evvel, şehitlerimizin haberini aldık, yüreğimiz dağlandı, üzüldük, kahrolduk. Demokrat Parti adına şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar temenni ediyorum ve Türk milletin başına musallat olan PKK terör örgütünü lanetliyorum. Ruhları şad olsun, mekânları cennet olsun diyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin, buyurun.

24.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesindeki şehitlere ve yaralı askerlere, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın ekonomiden bahsederken bir sefer dahi hukuku ifade etmediğine ilişkin açıklaması

İDRİS ŞAHİN (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Irak'ın kuzeyinde şehit olan kahraman Mehmetçiklerimize DEVA Partisi ve şahsım adına Allah'tan rahmet, ailelerine, yakınlarına ve silah arkadaşlarına sabır diliyorum. Yine, yaralı Mehmetçiklerimize, kahramanlarımıza, Cenab-ı Hak'tan acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Burada, özellikle, şu hususu da ifade etmek istiyorum: Sayın Cevdet Yılmaz şahsen takdir ettiğimiz, değer verdiğimiz bir isim ama bir saatlik konuşmasında ekonomiden bahsederken bir sefer dahi hukuku ifade etmemesi, adaleti ifade etmemesi, güvenin oluşması için adalet ve hukuk olmadan yaptıkları ve attıkları adımların boşa çıkacağını ve hiçbir şeyin gerçekleşmeyeceğini gayet iyi bilmesine rağmen, bir cümle dahi söylememiş olmasını bir sefer daha buradan kendisine hatırlatıyoruz. Adalet olmadan, hukuk olmadan ekonomide hiçbir kalkınma da, hiçbir iyileşme de olmayacak, bunu bir sefer daha ifade edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aksakal, buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, şehitlere başsağlığı dilediğine ve Çanakkale, Sakarya ve Dumlupınar Meydanlarını yerinde ziyaretlerin zorunlu eğitim kampanyasına alınıp alınmayacağını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben de şehitlerimize başsağlığı dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza "Coğrafyamız ve kadim devletimiz üzerindeki emperyalist stratejiler Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde yürütülen Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızla her ne kadar akamete uğratılmış ise de bugün hem diplomasi hem de terör örgütleri kullanılarak sürdürülmektedir. Dışarıdan küresel güçlerin, içeriden de onların hizmetkârı PKK, FETÖ terör örgütlerinin her platformdaki unsurları, Seyit Rıza, Şeyh Sait türevi dâhilî bedhahların her türlü saldırısına maruz kalan cumhuriyetimizin emanet edildiği geleceğimizin gençleri olan çocuklarımızın ilköğretime başlamalarından itibaren Çanakkale, Sakarya ve Dumlupınar Meydanlarını yerinde ziyaretlerini zorunlu eğitim kampanyasına almayı ve Cumhurbaşkanlığı bütçesinden bu çalışmalar için bir fasıl açmayı düşünüyor musunuz?" diye sormak istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) CUMHURBAŞKANLIĞI (Devam)

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ (Devam)

1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) İLETİŞİM BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) GELİR BÜTÇESİ (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, onuncu turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru ve cevap işlemine geçiyoruz.

Buyurun Sayın Mehmet Demir.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Teşekkürler Başkan.

Pençe-Kilit Operasyonu sırasında çatışmada şehit düşen kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet, aileleri ve sevdiklerine başsağlığı, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum. Aziz milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, 2023 yılında yüce Meclisimizin kabul ettiği ek bütçe kanunuyla mali disiplin anlayışından ödün vermeden 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 19'uncu maddesine uygun olarak karşılığı gelir gösterilmek suretiyle ilave ödenek temin edilmiştir. Ek bütçeyle deprem harcamaları başta olmak üzere vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının karşılanması, ödenek tahsisleri yapılmıştır. 2023 yılında dünyada ek bütçe yapan başka ülkeler var mıdır?

İkinci sorum: Emeklilik sisteminde yeni bir reform çalışmanız var mıdır, varsa sosyal güvenlik sistemi reformu çerçevesi içerisinde vatandaşlarımızın beklentilerini daha iyi karşılamak adına neler planlıyorsunuz?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Ferit Şenyaşar...

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Sorum Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgilidir. Madem muhatabımız Cumhurbaşkan Yardımcısı, yürütmeye soruyoruz: Bitlis-Tatvan imam-hatibi hutbede "Sadece Amerika'yı, İsrail'i suçlamak ucuzluktur, bizi idare edenlere -burada parantez içinde iktidara sesleniyoruz- 'Ticareti neden kesmiyorsunuz?' diye sormazsak o suçun ortağı oluruz." dedi ve konuşmasından sonra imam Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından görevden alınıyor. Diyanet İşleri Başkanlığının gönderdiği hutbe dışında konuşan imamı açığa almak yasal mı ya da iktidarı eleştirmek açığa alma gerekçesi mi?

Son dakika haberle ilgili de üzüntülerimizi ifade ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın İsmail Akgül...

İSMAİL AKGÜL (Bolu) – Öncelikle tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızdan ricamız, İstanbul-Ankara Yüksek Hızlı Tren Projesi tüm vatandaşlarımızı olduğu gibi bizleri de heyecanlandırmıştır. İstanbul-Ankara arasında ulaşımı seksen dakikaya düşürecek olan bu projeyi sonuna kadar destekliyoruz. Yalnız, hızlı tren projemiz için seçilen güzergâh konusunda bazı isteklerimiz olacak. Üniversite hocalarımızın yaptığı araştırma sonrası güzergâhın Gerede-Bolu-Düzce-Sakarya üzerinden olmasının birçok avantajı vardır.

Çevre illerin bu hat üzerinden entegresi, maliyet düşüklüğü, coğrafi zorlukların azalması, yolcu kapasitesinin artması gibi birçok avantajı bulunan Gerede-Bolu-Düzce güzergâhının gözden geçirilmesini ve bu güzergâhın avantajlarının tekrar değerlendirilmesini önemle rica ediyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Nevroz Uysal Aslan...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – CİMER'de değerlendirmeye alınmayan başvurularda somut belge, delil içermeyen soyut başvurular sıralanırken, bugün CİMER'e yapılan ve toplumu ajanlaştırmaya dönüştüren binlerce başvuruya ilgili soruşturmalar ve davalar açılmaktadır. Bu başvuruların suç tipine göre dağılımı nedir?

İkincisi, Anayasa 104'e göre Cumhurbaşkanı kararıyla cezaları zorflentilen ya da kaldırılıp tahliye edilen son beş yılda kaç mahpus olmuştur, bunların suç tipleri nelerdir? Verilen kararların gerekçeleri -yine- nedir?

Diyanet İşlerinin 2018-2019'da sadece hacca gitmek isteyen -ekonomik imkânsızlıklardan dolayı yıllarca kura bekleyen, hacca gitmek isteyen yaşlılarımızı düşündüğümüzde- listeye giren... Usulsüzlüklerle ilgili var olan soruşturmalarının sonucu nedir? Bu usulsüzlükleri yapanlar, memurlar hâlâ görevlerinde midir? Uzaklaştırma kararları uygulandı mı?

BAŞKAN – Sayın İrfan Karatutlu...

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

2011 yılında Kahramanmaraş'ta İl Toprak Koruma Kurulunun direnmesine rağmen yüzlerce dönüm birinci sınıf tarım arazisine bir kâğıt fabrikası yapıldı, bugün çevreyi kirletmekle meşgul. O tarihte Tarım, Orman Komisyon Başkanı Kahramanmaraşlı bir ziraat mühendisi profesör milletvekiliydi. Yıl 2023, Kahramanmaraş'ta yıkılan hastaneler başka uygun alanlar varken yine birinci sınıf tarım arazisi üzerine yapılıyor; şu anda da Tarım, Orman Komisyon Başkanı yine aynı Kahramanmaraşlı ziraat mühendisi profesör milletvekili.

Günümüzde gıdanın stratejik bir silah olduğu göz önüne alınırsa ülkemizin birinci sınıf tarım arazilerinin hızla yok olmasını millî güvenliğimiz için bir tehlike olarak görüyor musunuz, görüyorsanız ne gibi tedbirler alacaksınız?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Zeki İrmez...

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısı, Türkiye'de derinleşen ekonomik kriz koşullarında Cumhurbaşkanlığı koruma ordusunun günlük 3 milyon liraya yaklaşan harcamasına yorumunuz nedir?

Cumhurbaşkanlığı sarayı günlük ne kadar para harcıyor?

Cumhur İttifakı'nda yer alıp bütçeden para yardımı almayan siyasi partilere Cumhurbaşkanlığı örtülü ödeneğinden para aktarıldı mı?

Cemevlerine ne zaman ibadethane statüsü vereceksiniz?

Son beş yıldır yurt dışına göç eden kişi sayısı kaçtır? Yurt dışına göç etme gerekçeleri nelerdir? Yurt dışına göç edenlerin yaş ortalamaları kaçtır?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın İsmail Çağlar Bayırcı...

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) – Kuzey Irak'ta Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ile hain terör örgütü PKK arasında çıkan çatışmada şehit olan kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine sabır, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum; milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, 2002 yılından bu yana yükseköğretime erişimin artırılmasında önemli mesafe kaydedilmiştir. Üniversite sayısı, yükseköğretim görmekte olan öğrenci sayısı ve yurt kapasitesi hakkında bilgi verebilir misiniz?

İkinci sorum: İstihdam, enflasyon gibi makroekonomik göstergelerde ülkemizin yakın gelecekteki görünümü nasıldır? Orta vadeli programa göre hedefler nelerdir? Orta vadeli programda yer alan hedefler ulaşılabilir midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Kamaç...

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) – Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısı, depremde günlerce arama kurtarma ekipmanı eksikliğinden kaynaklı yaralıları enkaz altında bekledi. Başkanlığınız ise AFAD’la ilgili koordineli bir şekilde çalışmalarını söylemişlerdi. Oldukça büyük bir bütçeye sahip kurumunuz ellerindeki ekipman ve araçlarla arama kurtarma çalışmalarına ne kadar dâhil oldu, olduysa neden bu kadar ekipman eksikliği yaşandı?

İkinci sorum: Diyanet İşleri Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi iş birliğiyle gerçekleştirilen çalışma kapsamında cuma ve bayram hutbeleri 8 dil seçeneğiyle e-devlet kapısında yer aldı ancak bu diller arasında Kürtçe yer almıyor; bunun sebebi nedir?

Üçüncü sorum: Bizlerin milletvekilleri olarak bakanlıklara verdiğimiz soru önergelerine ya hiç cevap verilmiyor ya da verilse de aylar sonra cevap veriliyor. Bu sorundan haberinizi var mı, bu sorunu çözmek için bir çalışmanız olacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Harun Mertoğlu...

HARUN MERTOĞLU (Rize) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Irak’ın kuzeyinde bölücü terör örgütü mensupları tarafından yapılan saldırıda hayatını kaybeden aziz şehitlerimize Allah’tan rahmet; kederli ailelere, Türk Silahlı Kuvvetleri ile asil milletimize başsağlığı ve sabır; yaralıları da acil şifalar diliyorum.

Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, 2022 Ocak ayı itibarıyla asgari ücreti vergi dışı tuttuk. Bu imkândan tüm çalışanlarımız yararlanmaktadır. 2024 yılında 595 milyar lira vergi istisnası öngördüğünüzü ifade etmiştiniz. 2023 yılında asgari ücret ne kadar artmış, 2024 yılında ne kadar artacaktır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Sait Yaz...

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sorum Sayın Cumhurbaşkan Yardımcıma: Değerli Başkanım, Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde görev yapan binlerce vekil imam hatip, vekil müezzin, kayyım ve fahri Kur’an kursu öğreticisi bulunmaktadır. Bu kardeşlerimiz asgari ücretten daha düşük bir ücretle çalışmaktadırlar. Uzun senelerden beridir hizmet eden bu vefakâr, tecrübeli, liyakatli çalışanlarımızın kadroya alınması ve özlük haklarının iyileştirilmesi hususunda bir çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ersin Beyaz...

ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Irak’ın kuzeyinde yürütülen operasyon sırasında alçak terör örgütüyle çıkan çatışmada şehit düşen kahraman askerlerimize Allah’tan rahmet, acılı ailelerine sabır diliyorum; yaralı Mehmetçiklerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum, milletimizin başı sağ olsun.

AK PARTİ döneminde ne kadar eski aday, eski vekil, eski bakan ve bakan yardımcısı varsa hiçbirinin açıkta kalmadığı, 3-4 kurumdan maaş aldıkları bilinmektedir. Aldıkları ekstra maaşlar vergiden de muaftır. Milyonlarca asgari ücretlimizin, dar ve sabit gelirimizin olduğu ülkemizde bu tam bir kul hakkıdır. İletişim Başkanı Fahrettin Altun ve eşinin 5 ayrı yerden maaş aldığı ve bu durum sorulduğunda maaşlarını hayır kurumuna bağışladıkları söylenmiştir. Kimin parasını kime bağışladıkları izah edilmelidir. 2 veya daha fazla yerden maaş alan kaç bürokrat vardır, bu bürokrat ve yöneticilerin kaç tanesi AK PARTİ’yle iltisaklıdır? Milletimiz zor günler geçirirken, bu imtiyazlı zümrenin devletin sırtına yük olduğunu düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Adil Biçer...

ADİL BİÇER (Kütahya) – Sayın Başkan, Pençe-Kilit Operasyonu’nda şehit düşen kahraman askerlerimize Allah’tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum; milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, 2023 yılında asgari ücret Ocak ayında yüzde 54,7 ve Temmuz ayında yüzde 34 olmak üzere kümülatif olarak yüzde 107,3 oranında artırılmıştır. Bu artış oranı kamu işçi ücretlerine nasıl yansımıştır? 2023 yılında kamu işçi ücretleri ne kadar artırılmıştır? Ayrıca, önümüzdeki 2024 yılında kamu işçi ücretlerinin artış oranı ne kadar olacaktır?

Bir diğer sorum ise kadın istihdamını artırmaya yönelik politikalarınız nelerdir? Kadınların iş gücüne katılımını teşvik etmek için atılacak adımlar hakkında bilgi alabilir miyiz?

Bütçe hazırlıklarında emeği geçen başta Cumhurbaşkan Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz olmak üzere tüm bürokratlarımıza teşekkür ediyor, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin 6’ncı bütçesi olan Cumhurbaşkanlığımız ve bağlı kurum ve kuruluşlarının bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Kamuran Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Teşekkürler.

Sorum, Cumhurbaşkan Yardımcılığına: Cumhurbaşkan Yardımcılığı 20 milyon belgenin dijital ortama aktarıldığını ifade etti. Yalnız, ülkemizde paramiliter güçler tarafından sayısız insan hakları ihlalleri gerçekleşti. Dolayısıyla zorla kaybedilenlerin akıbetleri, ortaya çıkarılması ve zorla kaybettirilenlerin bulunması, failerin ortaya çıkarılması için devlet arşivlerinin açıklanmasını düşünüyor musunuz ya da bu 20 milyon belge arasında bunlar var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Ali Karaoba...

ALİ KARAOBA (Uşak) – Sayın Başkan, şehitlerimize Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Şu soruların yanıtlarını halkımız merak ediyor:

1) Cumhurbaşkanlığı filosunda kaç tane uçak ve helikopter var?
2) 2023’te 6,6 milyar TL olan Cumhurbaşkanlığı bütçesi 2024’te 12 milyar TL’ye çıkıyor. TÜİK’in yalanla dolanla bastırdığı enflasyon ortadayken saray bütçesi neden halkın bütçesinden kat kat daha fazla artırılıyor?
3) Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmeden önce 15 olan zırhlı araç sayısı 37’ye yükseldi mi, bu sayı doğru mudur?

4) Cumhurbaşkanlığı filosuyla yurt dışına seyahat eden gazetecilerin masrafları nasıl karşılanıyor?

5) Sarayda çalışan toplam personel sayısı nedir? Sarayın günlük elektrik, su, ofis giderlerinin masraf tutarı ne kadardır?

6) Erdoğan’ın yazlık saraylarının sayısı kaçtır?

7) Her ay harcama rekoru kırdığınız örtülü harcamalar, devletin parası nereye, kimlere gidiyor?

BAŞKAN – Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLIOĞLU (Kocaeli) – MİT’ten sorumlu olanlara soruyorum: MİT zaman zaman yurt içi ve yurt dışı operasyonlarla insan yakaladığını açıklıyor ancak bazı kişiler daha sonra kayboluyor. Ayhan Oran, Sunay Elmas ve Yusuf

Bilge Tunç zorla kaçırılıp kaybedildi ve yıllardır yakınları onlardan haber alamadı. Ayhan Oran için AYM bir yıl önce eksik soruşturma nedeniyle hak ihlali ve tazminat kararı verdi ve on altı aydır soruşturma başlatılmıyor. Neyi gizliyorsunuz? Bir insanın suçu olup olmadığına adil yargılama karar verir. Kaçırılıp kaybedilen kişiler niye ortaya çıkmıyor? Yıllardır soruyorum, cevap vermiyor, veremiyorsunuz. Bu yıl da Komisyonda sordum, yazılı cevap verileceği söylendi, cevap gelmedi. Neyi gizliyorsunuz? Türkiye'de 90'lı yıllarda binlerce faili meçhul ölüm yaşandı. Avrupa Birliğinin ilerleme raporlarına da giren zorla kaybedilmeler için ne zaman açıklama yapacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Mustafa Kaplan...

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Öncelikle, Cumhurbaşkanlığımızın bütçesi hayırlara vesile olsun inşallah.

Sorum Savunma Sanayii Başkanlığımızla ilgili. Muhalefetin tüm engel ve yanlış algı oluşturma çabalarına rağmen öncelikle yapılanarak daha da güçlenen Makine ve Kimya Endüstrisiyle, sürekli ve çok hızlı gelişen silah organize sanayisiyle ve son olarak da hem ekonomiye çok ciddi katkısı olan hem de teknolojik anlamda Türkiye'yi ön plana çıkaracak çalışmaların yapılacağı ROKETSAN'ıyla âdeta bir savunma sanayi merkezi hâline gelen Kırıkkale'mize verdiğiniz destek ve önemden dolayı teşekkür ederim. Muhalefetin baltalama çabasıyla sekiz ay gecikmesine rağmen temeli atılan Kırıkkale ROKETSAN yatırımı ne zaman faaliyete geçecek, Kırıkkale ROKETSAN'da kaç personel istihdam etmeyi planlıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sadullah Kısacık? Yok.

Sayın Çiçek Otlı...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bugün Anayasa Mahkemesinin verdiği Can Atalay kararını uygulayacak mısınız? Yedi yıldır tutuklu bulunan Gültan Kışanak'ı, Sebahat Tuncel'i, Figen Yüksekdağ'ı ve Selahattin Demirtaş'ı serbest bırakacak mısınız? Emeklilerin, işçilerin maaşını 25 bin TL'ye yükseltecek misiniz? Kadın eylemlerinde, politik eylemlerde sürekli bizi taciz eden, şiddet uygulayan Polis Memuru Hanifi Zengin'e soruşturma açacak mısınız?

BAŞKAN – Sayın Perihan Koca? Yok.

Sayın Sümeyye Boz? Yok.

Sayın Tamer Osmanağaoğlu? Yok.

Sayın Ertuğrul Gazi Konal? Yok.

Sayın Mehmet Önder Aksakal...

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Sayın Başkan, ben biraz önce sorumu sordum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) – Buradayım.

BAŞKAN – Buyurun Ertuğrul Bey.

ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) – Irak'ın kuzeyinde şehit olan kahramanlarımıza Allah'tan rahmet, Hakkâri Dağ ve Komando Birliğimiz başta olmak üzere Türk Silahlı Kuvvetlerimize ve Türk milletimize başsağlığı diliyorum. Türk milleti var olduğu günden bugüne, kıyamete kadar Hak yolunda batılla savaşa devam edecektir. Bugün kahraman askerlerimizin mücadelesi gibi, bundan yüz dokuz yıl önce Sarıkamış Harekâtı'nda şehit olan ecdadımızı da rahmet ve minnetle anıyor, onlara layık bir torun olarak bıraktıkları sancağı sonsuza kadar yere düşürmeyeceğimizi beyan ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi cevap işlemini başlatıyorum.

Buyurun Sayın Yılmaz.

Süreniz on beş dakika.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Bazı genel değerlendirmeler oldu Grup Başkan Vekillerimiz tarafından, onlara ben de pazartesi günü yine genel değerlendirmeye cevap vermek isterim. Ama şunu söylemeden de geçemeyeceğim doğrusu: Tabii ki muhalefet kendince eksik bulmaya çalışacak, eleştirecek, birtakım farklı değerlendirmeleri olacak, demokrasinin gereği farklı fikirler olacak.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Maşallah, maşallah!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Yalnız, şunu da ben ifade etmek durumundayım: Yürütmenin bir parçası olarak, şu anda yürütmeden sorumlu kişilerden biri olarak daha fazla öneri duymak isteriz doğrusu. Tabii eksiklerimizi söyleyin, eleştirilerinizi yapın ama keşke sorunları nasıl çözeceğinize ilişkin farklı fikirlerinizi, farklı politikalarınızı da daha fazla duyabilsek.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Makalelerimiz var Sayın Bakan, makalelerimiz var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Komisyonda söylemedik mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Makalelerimiz var Sayın Bakan, siz yeter ki yararlanın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Ülke adına bunun ben daha faydalı olacağına inanıyorum.

Pazartesine ertelediniz, pazartesi bunları daha fazla duyurur inşallah.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yazarız, veririz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – İnanın not almaya çalışıyorum ama çok fazla not alamadığımı ifade etmek zorundayım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, yapısal dönüşüm iki sözcük ama bir ömür gerektiriyor, yapmadığınız şey mesela.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Sayın Mehmet Demir, ek bütçe tahsisleriyle ilgili "Ek bütçe başka ülkelerde var mı; nedir bu uygulama?" dedi. Tabii ki var, ek bütçe bize özgü bir hadise değil. Bizim de anayasal bir mekanizmamız, kurumumuz. Hukuk içinde ihtiyaç duyuldukça bizde de başka ülkelerde de zaman zaman bu ihtiyaç ek bütçelerle karşılanmış. Özellikle son dönemlerde küresel piyasalardaki dalgalanmalar, ekonomik dalgalanmalar, Covid meseleleri belli ülkelerde ek bütçe ihtiyacı doğurmuş durumda. Şimdi tek tek saysam yanlış yapabilirim, o yüzden saymak istemiyorum ama belli ülkelerde bizim gibi ek bütçeler yapıldı. Bizim de bu sene tabii ilave olarak deprem gerçeği de ek bütçe hazırlamamızda etkili oldu. Ek bütçe de yine bütçe gibi Meclisimizin bütçe hakkı çerçevesinde Meclisimize gelen, tartışılan, meşruiyetini yine Meclisimizden alan bir bütçe. Bunda garipsenecek bir şey yok. İhtiyaç oldukça elbette yapılacaktır ama aslolan elbette ek bütçeye ihtiyaç duymayacak şekilde işlerimizin sürdürülmesidir. Buna ihtiyaç duymamayı elbette biz de temenni ediyoruz.

İsim saymayayım dedim ama arkadaşlar bir not vermişler, onlara da haksızlık etmeyeyim. 2023 yılında Amerika Birleşik Devletleri, Finlandiya, Norveç, Hırvatistan, Avustralya, Belçika, Polonya gibi birçok ülkede ek bütçe yapılmış, sadece bize özgü bir hadise değil.

Yine, hükûmetlerimiz döneminde çalışan ve emeklilerimizin aylıklarında ve ücretlerinde enflasyonun oldukça üzerinde

reel artışlar ve iyileştirmeler yapılmıştır. Baktığınız zaman, emekli aylıkları, ortalama aylıklar ocak ayında yüzde 30, temmuzda yüzde 25 olmak üzere kümülatif yüzde 62,5 buçuk artırılmıştır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – 7.500 lira emeklinin maaşı. Ev bulunmuyor. Sütün, peynirin fiyatından haberiniz var mı? Gaye Hanım bile ev bulamamış şu anda o maaşla!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – 2023 yılında en düşük emekli aylıklarında da iyileştirme yapılmış ve 3.500 TL olan en düşük emekli aylığı 2023 yılı Ocak ayından geçerli olmak üzere 5.500 TL'ye yükseltilmiştir. Nisan ayında 2'nci bir düzenlemeyle 2'nci bir artış yapılmış, 7.500'e çıkarılmıştır. Böylece, birikimli, kümülatif artış en düşük emekli aylığında bu yıl için yüzde 114 olmuştur.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ev kirası ne kadar olmuş? Sağlık, eğitim, bunlar umurunuzda değil.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – 2002 yılında 377 lira olan en düşük emekli aylığı 2023 yılı Temmuz ayı itibarıyla 9.876 liraya yükseltilmiştir; burada da reel artış yüzde 71'dir. En düşük SSK aylığı 2023 yılı Temmuz ayı itibarıyla 7.617 liraya yükseltilmiştir; reel artış yüzde 93'tür. En düşük tarım BAĞ-KUR emekli aylığı 2002 yılında 66 liraydı, bugün 7.500 liradır; reel artış yüzde 642 seviyesindedir. 2002 yılında 149 lira olan en düşük esnaf BAĞ-KUR emekli aylığı bugün yine 7.500 liradır; reel artış yüzde 228 olmuştur. 2002 yılında sadece 24 lira olan 65 yaş üstü aylığı 2023 yılı Temmuz ayı itibarıyla 2.348 liraya yükseltilmiştir; reel artış yüzde 524 seviyesindedir.

Öte yandan, 2024 yılı Ocak ayında memur emeklilerinin emekli aylıkları...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bu sorulara cevabı çabuk hazırlamışsınız da emeklinin canı çıkıyor. Önceden mi verdiler soruları?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – ...memurlar gibi hem enflasyon farkı hem de toplu sözleşme gereği alınacak ücretler dâhil edildiğinde yüzde 50 civarında olacaktır.

Diğer emeklilerimiz için de yine yasal çerçeve içinde, çalışmamızı, emeklimizi enflasyona ezdirmeyecek bir anlayış içinde gerçekleştirilecektir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Enflasyon emeklinin canına okudu, canına. Emekli kahvehaneye gidemiyor.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – İnsanlar ölüyor, ölüyor, açlıktan ölüyor, yoksulluktan ölüyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Sayın Mehmet Zeki İrmez Cumhurbaşkanlığıyla ilgili bütçemizin yüksek olduğuna dair... Aslında defalarca cevap verdim ama tekrar tekrar sorulduğu için ben de tekrar tekrar cevap vermek durumundayım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İktidar partisi milletvekilleri sordu bazılarını.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Halkımız nasıl yaşıyor, biliyor musunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Cumhurbaşkanlığı bütçesinde yer alan mal ve hizmet alım giderlerinin yaklaşık yüzde 63'ü barışı destekleme giderleri olarak ilgili bakanlık ve kuruluşlara aktarılmaktadır. Cumhurbaşkanlığının birden fazla ilde yerleşkeleri bulunmaktadır.

"Saray" diyorsunuz ya, bu da gerçekten sizin bir algınız, bir şey demiyorum. Belki gelip görmediğiniz için siyasi tartışma ortamında böyle bir algı oluşturmuş durumundasınız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yoksa sadece 1.150 oda varmış ya!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Gecekonduya "gecekondu" deniyor, saraya da "saray" deniyor bu ülkede.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bizim "Külliye" dediğimiz mekân, halkın demokratik olarak seçtiği, bir defa değil, defalarca seçtiği, seçilmiş demokratik Cumhurbaşkanımızın çalışma ortamıdır. Sadece kendisinin değil, orada birçok, yine, kamu görevlisinin çalıştığı bir ortamdır, bir hizmet yeridir. Bugün Cumhurbaşkanımız oradadır, yarın bir başka Cumhurbaşkanı seçilir, o Cumhurbaşkanı o hizmet ortamını değerlendirir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çankaya Köşkü neyinize yetmedi?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bu kadar büyük bir yere ne gerek var?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Ya sarayın ne demek olduğunu bilmiyorsunuz veya hiç görmediğiniz için Külliye'yle ilgili zihninizde farklı bir algı oluşmuş durumda.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ne biliyoruz ne gördük, biz saray bilmeyiz, çok haklısın yani!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bir gün gelin, sizi misafir edelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yo, yo, sağ olun. Siz bizim eve gelin, bizimki daha güzel.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bakalım saray mıymış, bir hizmet alanı mıymış, kendiniz yaşayarak bir görün.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sağ olun, eyvallah.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Öyle abarttığımız bir alan olmadığını da görmüş olursunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Saraydan baktığınız zaman saraycı gibi bakıyorsunuz, saraycı gibi düşünüyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Aslında, bu, tersinden bakacak olursak, biraz psikolojik bir analiz yapacak olursak, herhâlde bizi çok güçlü algılıyorsunuz...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yok, yok, öyle değil, halktan kopmuş algılıyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – ...normal demokratik liderliği yakıştıramıyorsunuz...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O güç değil, halktan kopmak güçsüzlüktür, güç değildir. Siz halktan kaçıyorsunuz, onun için saraya saklanıyorsunuz; söyledikimiz budur yani.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – "Saray" gibi bir kavramla gücümüzü daha fazla altı çizilecek bir husus, altı çizilecek bir güç olarak göstermek istiyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Söyledik NE dediğimizi.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bizim sarayla alakamız yok.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Saraydan çıkın, korumalar olmadan dolaşın; talebimiz bu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Biz demokratik bir hukuk devletinde halkın temiz, helal oylarıyla seçilmiş bir Cumhurbaşkanı ve ekibi olarak halka bir hizmet mekânında hizmet ediyoruz. Orası milletin mekânıdır, bu devletin mülküdür ve bu devlet, bu millet kimi layık görürse orada bu halka, bu millete hizmet etmeye devam edecektir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Orada Çankaya Köşkü var, yıllardır kullanılmıyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Siz "saray" demeye devam edin...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Elbette.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Sizin söylemenizle hakikat değişmiyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Saray olmuyor değil mi bizim söylememizle?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Günlük 15 milyon masrafı var o sarayın! Allah'tan korkun ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Yine, Millet Kütüphanemizde ziyaretçi ve öğrencilere -az önce

bahsettiğim gibi- Cumhurbaşkanlığı bütçesinden kaynak aktarıyoruz, bu da çok önemli bir yekûn tutuyor doğrusu. Ziyaretçi ve öğrencilere sunulan hizmetlerin detayına girmeyeyim.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hangi hizmetleri sunuyorsunuz? Çay bedava mı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Çay veriyoruz, çorba veriyoruz, kek veriyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Tost bedava mı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – İsterseniz siz de gelin, daha detaylı görün ikramları. Oraya, kütüphaneye gelen öğrencilere sunulan hizmetler. Bundan rahatsızlık duyuyorsunuz anlaşılan ama biz bu öğrencilerin bu hizmetleri hak ettiğine inanıyoruz, yirmi dört saat, gece gündüz bunlara imkân sunuyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ama ben de gittim Kütüphaneye, hiç öyle bir hizmetiniz yok!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, cevap vermemeye çalışıyorum ama bakın, saatlerce burada belli bir kısmını da hiç haklı bulmadığım, doğru bulmadığım fikirleri sabırla dinledim ben, hiç kimseye de ne müdahale ettim ne laf attım ama konuşurken de şimdi sorulara cevap vermeye çalışırken de bazı arkadaşlar ısrarla laf atıyorlar, herhâlde gerçeklerin söylenmesinden rahatsız oluyorlar, başka türlü ifade edemiyorum ben doğrusu. Sıra geldiğinde kendi fikirlerinizi ifade edersiniz, biz de saygıyla dinleriz ama sürekli bir şekilde laf atıp fikirlerimizi gölgelemeye çalışıyorsanız, bu fikren çekindiğiniz anlamına gelir, bir âcizlik anlamına gelir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama bize konuşma hakkı yok.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Konuşma hakkımız yok ki.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Millî Güvenlik Kurulu Sekreteri yemek işi yapıyor mu yapmıyor mu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bu âcizliğe düşmemenizi tavsiye ederim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, Millî Güvenlik Kurulu Sekreteri yemek işi yapıyor mu yapmıyor mu?

Sizden bunun cevabını bekliyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Birbirimize katılmasak bile dinlemek durumundayız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Cevap bekliyoruz, cevap!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bu Meclisin bir İç Tüzük’ü var, o İç Tüzük’ün kuralları var ve o İç Tüzük’e herkesten önce milletvekillerinin uyması lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sataşma meşrudur.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Çünkü bu Meclisin bir hukuku var, bu Meclisin bir saygınlığı var.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Zamanı bitirmeyin ya! Millî Güvenlik Kurulu Sekreteri yemek işi yapıyor mu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – O saygınlığı korumak da herhâlde, herkesten önce milletvekillerinin görevidir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sorumuza cevap bekliyoruz, sorumuza cevap. Sadece sorumuza cevap bekliyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – “Ben milletvekiliyim, istediğimi yaparım. Ben milletvekiliyim, istediğimi söylerim.” gibi bir anlayış da hiçbir şekilde doğru değil. Ben yıllarca milletvekilliği yaptım, hiç de böyle davranmadım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri yemek işi yapıyor mu? Yemek şirketinde çalışıyor mu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, üniversite sayısı ve öğrenci sayısı ile ilgili yine bir soru oldu Sayın İsmail Çağlar tarafından. 129’u devlet, 79’u vakıf ve Millî Savunma Üniversitesiyle birlikte 209’a çıkmış durumda üniversite sayımız ve Avrupa’daki birçok ülkeden yüksek kapasiteye sahibiz. 955 bine ulaşmış durumda olan bir yurt kapasitemiz var, gelecek yıl inşallah 1 milyonu aşacağız. Diğer ülkelerle mukayese edersek; İspanya’da sadece 91 bin yurt var, Hollanda’da 113 bin, Almanya’da 290 bin, Fransa’da 365 bin, İngiltere’de 550 bin. Yurtlar konusunda nerede olduğumuzu bu rakamlar herhâlde gösteriyor.

Bu asgari ücretle ilgili Sayın Harun Mertoğlu’nun sorusu vardı. Değerli arkadaşlar, asgari ücrete 2023’ün Ocak ayında yüzde 54,7; Temmuz ayında yüzde 34 olmak üzere kümülatif olarak yüzde 107,3 artış sağlanmıştır. Böylece, 2002 yılında sadece 184 lira olan net asgari ücret 2023 yılı Temmuz ayı itibarıyla 11.402 liraya yükselmiştir, reel artış yüzde 303 seviyesindedir. Öte yandan, 2004 yılında asgari ücretin belirlenmesine ilişkin çalışma devam etmektedir. Biliyorsunuz, burada bir sosyal diyalog mekanizması işliyor; kamu tarafı var, özel sektör tarafı var ve çalışan tarafı var; bu üçü arasında bir müzakere yürütülüyor. Bu müzakerelerin sonucunu görmeden herhangi bir rakam telaffuz etmemiz doğru olmaz ama bizim anlayışımız ortadadır. Hiçbir zaman çalışanımızı enflasyona ezdirmedik, her zaman için çalışanımızın refahını öncelikli gördük. Elimizdeki tüm imkânlarla hareket edeceğiz ancak burada bir denge söz konusu. Bir taraftan çalışanlarımızın refah talepleri var, diğer taraftan işletmelerimizin rekabet gücü, istihdamı ve kayıt dışına kaymaması meselesi var. İşte, bu ikisi arasında bir denge oluşmak durumunda. Bu da sosyal diyalog mekanizmasının sonucunda oluşacak bir denge diye ifade etmek isterim.

“Kamu çalışanları, işçileri ne kadar iyileştirme gördüler?” diye bir soru oldu. 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Protokolü’yle brüt ücretleri 15 bin Türk lirasının altında olan kamu işçilerinin aylık brüt ücretleri 15 bin Türk lirasına çıkarılmış, bu iyileştirmeye ilave olarak 2023 yılının birinci dönemi için yüzde 45, ikinci dönemi için yüzde 15 oranında artış yapılmıştır.

Diğer taraftan “Örtülü ödenekte yasal limit aşılmakta mıdır?” diye sorular oldu. 2022 yılında harcanan miktar, genel bütçe başlangıç ödeneğinin binde 1’ini teşkil etmektedir yani yüzde 5’lik oranın oldukça uzağındadır; 2023 yılı Aralık ayı itibarıyla harcanan miktar ise genel bütçe başlangıç ödeneğinin on binde 6’sı olarak yasal sınırın oldukça altındadır. Bu da amacı dışında elbette kullanılmamaktadır; devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleriyle yine devletin gerektirdiği değişik amaçlar çerçevesinde, kanuni çerçevede kullanılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, Diyanet İşleri Başkanlığımızla ilgili yine bir soru geldi. Diyanet İşleri Başkanlığımız halkı din konusunda aydınlatmak için yaşayan bütün dil ve lehçeleri değerlendirmeye gayret etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Yılmaz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Tamamlayayım müsaade ederseniz.

Bu çerçevede 35 farklı dil ve lehçede yapılan Kur’an-ı Kerim mealleri ve 50 dil ve lehçede yaptığı dinî faaliyetleri arasında Kürtçe de yer almaktadır. Bu çerçevede biri Latin, diğeri Arap alfabesi olmak üzere iki ayrı Kürtçe meal “Hazreti Muhammed’in Hayatı” “Hadislerle İslamiyet-Serlevha Hadisler” ve “Kur’an Öğreniyorum Elif-Ba” yayımlanmıştır.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Size e-devletteki hutbeyi soruyorum Sayın Yılmaz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Bu eserlerden 4.765 adet dağıtılmıştır. Diğer taraftan vaaz, irşat faaliyetlerinde hitap edilen kesimin tümünün anlayacağı şekilde bir dil kullanılmasını önemsenmekte, dinî gün ve gecelerde Kürtçe mevlit programlarına yer verilmektedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Şu an Şırnak’ta Kürtçe vaaz yasak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ – Aynı şekilde, Kültür Bakanlığımızın yaptığı çalışmalar var, TRT'nin çalışmaları var, bizim K rt eyle bir sorunumuz yok. Bizim bu ülkenin birliği, beraberliği ve terörün olmadığı, hiçbir şekilde vatandaşımızın burnunun kanamadığı bir ülke arayışımız var.

NEVROZ UYSAL ASLAN (şınak) – Kürtçe dil olarak terörle ilişkilendirilemez.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ - Bu ülkede vatandaşımızın konuştuğu bütün diller bizim için son derece azizdir, hiçbir sorunumuz da yoktur. Bunları biz çatışma konusu olarak değil, zenginlik olarak görüyoruz ve böyle görmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (AK PART  sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (şınak) – Asıl sorumuza cevap verir misiniz: E-devletteki dil seçeneğinde Kürtçe neden yok?

BAşKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sırasıyla onuncu turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Cumhurbaşkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

CUMHURBAşKANLIğI

1) Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVEL 

GENEL TOPLAM	12.283.843.000
--------------	----------------

BAşKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi Kesin Hesabı

(A) CETVEL 

Toplam �denek	5.614.842.260,00
---------------	------------------

Bütçe Gideri	5.363.433.755,07
--------------	------------------

Kullanılmayan �denek	251.408.504,93
----------------------	----------------

BAşKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Millî İştiharat Teşkilatı Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

M LL  İşT HARAT TEşK LATI BAşKANLIğI

1) Millî İştiharat Teşkilatı Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVEL 

GENEL TOPLAM	17.447.418.000
--------------	----------------

BAşKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî İştiharat Teşkilatı Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Millî İştiharat Teşkilatı Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Millî İştiharat Teşkilatı Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVEL 

Toplam �denek	5.942.455.755,64
---------------	------------------

Bütçe Gideri	5.937.445.828,84
--------------	------------------

Kullanılmayan �denek	5.009.926,80
----------------------	--------------

BAşKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî İştiharat Teşkilatı Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

M LL  G VENL K KURULU GENEL SEKRETERL ğI

1) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVEL 

GENEL TOPLAM	286.061.000
--------------	-------------

BAşKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVEL 

Toplam �denek	81.762.890,00
---------------	---------------

Bütçe Gideri 80.662.199,96
Kullanılmayan Ödenek 1.100.690,04

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

1) Diyanet İşleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 91.824.805.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Diyanet İşleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 23.320.997.238,57
Bütçe Gideri 23.552.361.308,08
Ödenek Üstü Gider 272.306.031,56
Kullanılmayan Ödenek 40.941.962,05

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Devlet Arşivleri Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI

1) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 857.823.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Arşivleri Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Devlet Arşivleri Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 250.074.575,00
Bütçe Gideri 225.393.140,50
Kullanılmayan Ödenek 24.681.434,50

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Arşivleri Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.900.146.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.286.369.889,75
Bütçe Gideri 1.357.457.620,20
Ödenek Üstü Gider 96.804.778,70
Kullanılmayan Ödenek 25.717.048,25

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Saraylar İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI**1) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 217.183.338.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

**2) Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek 1.941.236.270,00

Bütçe Gideri 1.913.711.754,51

Kullanılmayan Ödenek 27.524.515,49

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

İletişim Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

İLETİŞİM BAŞKANLIĞI**1) İletişim Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 4.126.595.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İletişim Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

İletişim Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

**2) İletişim Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek 1.945.993.260,00

Bütçe Gideri 1.969.521.199,23

Ödenek Üstü Gider 32.185.484,36

Kullanılmayan Ödenek 8.657.545,13

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İletişim Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Savunma Sanayii Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI**1) Savunma Sanayii Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 837.052.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 837.052.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Savunma Sanayii Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Savunma Sanayii Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

**2) Savunma Sanayii Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek 258.422.271,00

Bütçe Gideri 252.291.796,02

Ödenek Üstü Gider 1.815.068,85

Kullanılmayan Ödenek 7.945.543,83

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 153.974.000,00

Bütçe Geliri 304.610.626,00

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 1.272,30

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Savunma Sanayii Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, onuncu tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Böylece, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 1'inci maddeleri kapsamına giren kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin gelir ve finansmanla ilgili 2'nci maddesinin görüşmeleri tamamlanmış bulunmaktadır.

Şimdi, program uyarınca sırasıyla 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin maddelerini görüşüp oylamalarını yapacağız.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin gider bütçesiyle ilgili 1'inci maddesini tekrar okuttuktan sonra oylarınıza sunacağım.

2024 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TEKLİFİ BİRİNCİ BÖLÜM

Gider, Gelir, Finansman ve Denge

Gider

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 11.007.879.053.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 1.085.217.713.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 38.381.178.000 Türk Lirası, ödenek verilmiştir.

BAŞKAN – 1'inci maddeyi daha evvel kabul edilmiş bulunan cetvelleriyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir bütçesinin 2'nci maddesini tekrar okutuyorum:

Gelir ve finansman

MADDE 2- (1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 8.353.029.549.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 66.912.570.000 Türk Lirası öz gelir, 1.021.217.703.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 1.088.130.273.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 37.379.503.000 Türk Lirası öz gelir, 1.001.675.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 38.381.178.000 Türk Lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 181.654.000 Türk Lirası olarak tahmin edilmiştir.

BAŞKAN – Şimdi, 2'nci maddeye bağlı cetvelin bölümlerini okutup ayrı ayrı oylarınıza sunacağım: Buyurun, okuyun.

B – CETVELİ

Kodu	Açıklama	2024 Yılı Bütçe Geliri
01	Vergi Gelirleri	8.335.575.951.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	137.764.901.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	42.804.371.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
05	Diğer Gelirler	741.574.217.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
06	Sermaye Gelirleri	33.160.535.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
08	Alacaklardan Tahsilat	9.544.769.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
	Toplam Bütçe Geliri	9.300.424.744.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
09	Ret ve İadeler (-)	947.395.195.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
	Net Bütçe Geliri	8.353.029.549.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi kabul edilen ekli cetveliyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.43

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.59

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43'üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Denge

MADDE 3- (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde ilk söz talebi Saadet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Mesut Doğan'ın.
Buyurun Sayın Doğan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)
Süreniz on dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerime başlarken şehit askerlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara şifalar diliyorum; ülke olarak başımız sağ olsun.

Elbette ki vakit ilerledi, herkeste de ciddi bir yorgunluk var. O nedenle söyleyeceklerimin daha rahat, daha kolay anlaşılabilmesi için bir hatıramı paylaşarak sözlerime başlamak isterim. Yaklaşık yirmi beş, yirmi altı yıl önce Anadolu'da bir ilimizde belediye başkanımız şehrin merkezine bir park inşa etti, parkın ismi "Şehitler Parkı" ve o Şehitler Parkı'nı daha anlamlı kılabilmek için de merkezine bir anıt dikildi. Anıttan kastettiğimiz de yaklaşık 15-20 metre yüksekliğinde demir bir direk, direğin üstünde de dünyanın büyük bir maketi ve o maket dünyanın ekvator kısmına da "Şehitler ölmez" yazısı yazdırıldı. Hemen o parkın yaklaşık 40-50 metre cephesinde bir AVM var, AVM'nin en üst katı ise kafeterya. AVM'ye gidiyorsunuz, orada asansöre biniyorsunuz, en üst kata çıkıp da Şehitler Parkı'na baktığınızda gördüğünüz yazı şu: "Şehitler ölmez." 2 adım atıyorsunuz, aynı yere tekrar bakıyorsunuz, bu sefer aynı yeri okuduğunuzda gördüğünüz şu: "Hitler ölmez." Tekrar 2 adım atıyorsunuz, tekrar aynı noktaya bakıyorsunuz, bu sefer -affınıza sığınarak söylüyorum- gördüğünüz şey "İtler ölmez." Bunu niye anlatıyorum? Şunun için: Doğruyu görmek için doğru noktaya bakmak yeterli değildir, doğru tarafa, doğru yöne bakmak yeterli değildir; doğruyu görebilmek için doğru noktadan da bakmak gerekir. Biz şimdi on iki gündür bütçeyi konuşuyoruz. Bütçeye saraydan mı bakacağız yoksa pazardan mı bakacağız? Bütçeye saraydan mı bakacağız yoksa meydanlardan, çarşılardan mı bakacağız?

Arkadaşlar, şunu net olarak ifade etmek isterim ki ben gerçekten bugün bütçeyi konuşurken veya ülkeyi konuşurken "Ülkemizin sorunları var." sözünü kullanmayı çok isterdim çünkü "Ülkemizin sorunları var." sözü o kadar naif, o kadar sade bir cümle ki artık ülkemizin sorunları değil kontrolden çıkmış sorunları var. Sorun sadece sorundur, oturursun, çalışırsın, konuşursun, halledersin ama kontrolden çıkmış sorun büyük bir tehlike, felakete açılan bir kapıdır ki biz bunu şu anda ülke olarak zirvede yaşıyoruz.

Ne demek istediğimi daha rahat anlatabilmek için vaktin de darlığı nedeniyle sadece 2 örnek vermek isterim. Bakın, 6 Şubat'ta bir deprem yaşadık, büyük bir felaket yaşadık -Allah tekrarını yaşıatmasın- o felaketten 11 ilimiz etkilendi, bazı illerimizin altı üstüne geldi. İktidarın yapmış olduğu çalışmalar neticesinde Sayın Cumhurbaşkanımız 11 ildeki bu depremin ekonomiyi maliyetinin 104 milyar dolar olduğunu söyledi. Ne demek 104 milyar dolar? Bugünkü kur üzerinden -29,2'yle çarptığımız zaman- 3 trilyon 36 milyar demek yani 11 ilin yeniden imar ve inşa edilebilmesi için gerekli olan para miktarı 3 trilyon 36 milyar. O dönem hep beraber bir kampanya başlattık "Türkiye Tek Yürek" diye; Sayın Cumhurbaşkanımız, bütün televizyonlar, bütün futbol kulüpleri, bütün sivil toplum örgütleri hep beraber yapmış olduğumuz çalışmanın neticesinde ne kadar para topladık bilmiyorum ama alınan taahhüt sadece 115 milyar.

Yetmedi, üçüncü bir durumu daha yaşadık ondan sonra -lütfen bu rakama dikkat edelim- seçim yapıldı, 29 Mayıs Pazartesi sabahı uyandık dolar kuru sadece 20 TL, bugüne kadar? 29,2 TL. Sadece dolara endeksli dış borcumuzu ele aldığımız takdirde yani 475 milyar doları ele aldığımız takdirde TL'nin dolar karşısında yaşamış olduğu kayıp nedeniyle altı buçuk ay içerisinde oturduğunuz yerde, nefes almadan, borç almadan kaybımız 9,2x475 milyar dolar = 4 trilyon 370 milyar demektir. Bu ne anlama geliyor arkadaşlar? 11 ilin ihyası için gerekli olan paranın toplamı 3 trilyon 36 milyar iken bizim sadece altı buçuk ayda oturduğumuz yerde kaybetmiş olduğumuz para miktarı 4 trilyon 370 milyar. Bir insanın sağlıklı olması için ilk ihtiyaç duyacağı şey bağışıklık sisteminin güçlü olmasıdır; bir insan bağışıklık sistemini kaybettiği takdirde istediğiniz aşırı olsun, istediğiniz ilacı verin hiçbir anlam ifade etmez, hastalıklarla boğuşması mümkün olmaz. Devlet de insan gibidir, bağışıklık sistemini kaybettiği takdirde en ufak sorunlarla baş edemeyecek bir noktaya gelir. Türkiye olarak bağışıklık sistemimizi kaybettik ve oturduğumuz yerde sağlıklı olmayan vücudun kendi kendine enfeksiyon üretmesi gibi ülke olarak da devlet olarak da tabiri caizse oturduğumuz yerde faiz üretiyoruz, borç üretiyoruz.

Yetmedi, üçüncü örnek: Bakın, bir çalışma yaptırıldım bugün, Türkiye nüfusunun yüzde 70'ini kapsayan 21 büyükşehirin 2024 tahmini bütçesinin toplamı -lütfen rakama dikkat edin- 590 milyar, bunu simülasyona çevirdiğiniz zaman 81 il belediyesinin 2024 tahmini bütçe toplamı 850 milyar. Peki, bizim, 2024 yılında sadece faize ödeyeceğimiz para ne kadardı? 1 trilyon 254 milyar. Arkadaşlar, bir ülke düşünün ki 81 ilin toplam bütçesi 850 milyar ama o ülkenin sadece faize ödeyeceği para 1 trilyon 254 milyar ve biz bu ülkede ekonominin iyi olduğunu konuşuyoruz ve biz bu ülkede, bu ülkenin geleceği olan gençlere yarınları nasıl hazırlayacağımızı konuşuyoruz; bunun hiçbir anlamı, hiçbir karşılığı yok.

Peki, bu hâle nasıl geldik? Bu hâle gelmemizin ana nedeni şu: AK PARTİ iktidarının en büyük sorunu, ülkenin var olan sorun ve beklentilerine bu coğrafyanın fitratına uygun siyaset üretememesi. Şunu unutmayalım: Kendi oyununu kuramayanlar başkasının kurduğu oyunun oyuncuğu olurlar ki yirmi bir yıllık AK PARTİ iktidarı siyasetin hiçbir alanında kendi oyununu kuramadı, hep başkasının oyununa girdi ve girdiğin oyunların kompleksini kaybetti ve onun bedelini şu anda ödüyoruz. Düşünebiliyor musunuz, öyle bir ülkede yaşıyoruz ki yirmi bir yıldır iktidarda aynı parti, 9'uncu Millî Eğitim Bakanı, 7'nci Hazine ve Maliye Bakanı ve zikzaklarla dolu yirmi bir yıl geçirdik. Biz, bu ülkede, hep beraber aynı iktidarın varlığında Fetullah Gülen yapısının hizmet hareketi olduğu dönemi de yaşadık, terör örgütü olduğu dönemi de yaşadık; iktidarın Ergenekon'un savcısı olduğu dönemi de yaşadık, avukatı olduğu dönemi de yaşadık; güneydoğuya alakalı çözüm sürecini de yaşadık, operasyon dönemini de yaşadık; Esad'ın kardeşimiz olduğu dönemi de yaşadık, zalim olduğu dönemi de yaşadık; Sisi'nin darbeci olduğu dönemi de yaşadık ama şu anda öpüşme dönemini de yaşıyoruz ve "İsrail bizim dostumuzdur." dönemini de yaşadık, "İsrail bir terör devletidir." dönemini de yaşıyoruz; "Faiz bir dünya gerçeğidir." dönemini de yaşadık ama faizin ve faizle ilgili nassın olduğu dönemi de yaşadık. Bin yıllık devlet geleneği olan bir devletin bunu kaldırması mümkün değil ve kaldıramadığı için Türkiye Cumhuriyeti devletin komple bağışıklık sistemi bozulmuş vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MESUT DOĞAN (Devamla) – Ve iktidar böyle bir dönemde sadece şunu yapıyor: Ayakta kalmak için, iktidarda kalmak için bilerek veya bilmeyerek Türkiye Cumhuriyeti devletini öldürüyor ve biz de buna, ama iyi niyetle, ama başka nedenlerle hep beraber seyirci kalıyoruz. Ama inanın, bu şekilde devam ettiğimiz takdirde yarın aynanın karşısına geçip kendimize bakamayacak bir hâle geliriz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerine İYİ Parti Grubu adına söz talebi Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'a aittir.

Buyurun Sayın Türkkan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)
Süreniz on dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Pençe-Kilit Operasyonu sırasında şehit olan askerlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Şu anda konuştuğumuz bütçeye, rakamların hepsine bakıyorum “faiz bütçesi” diye adlandırmaktan başka hiçbir şey bulamadım. Bir önceki gün Sayın Mesut Doğan güzel ifade etti; bütün Türkiye'nin kazanımlarını “özelleştirme” adı altında 63,4 milyar dolara satmış, sadece önümüzdeki bir buçuk yılda ödeyeceğimiz faiz miktarı o kadar yani yüz yılı bir buçuk yıllık faize veriyoruz. Böyle bir ekonomide bütçe yapmak gerçekten zor, yapanların da işi zor.

Geldiği noktada sadece faiz yükselterek dolar kurunu sabit tutmaya veya düşürmeye çalışan bir ekonomi sisteminde taze para üretmiyoruz. Taze para üretmenin 2 tane yolu var: Ya üretim yapacağız veya borç para alacağız.

Borç parayı nasıl alacağız? Dünyanın en önemli fon kuruluşlarından bir tanesinin yöneticisi, geçtiğimiz haftalarda İstanbul'daydı, bir vesileyle bir toplantıda karşılaştık; Türkiye'ye fon kullandırma konusundaki çekincelerinizin nerede odaklandığını merak ediyorum dedim. “Dünyada para çok, para verilebilir, para da bulunabilir ama bir problem var; parayı vereceğiz de nasıl alacağız onu bilmiyoruz.” Yani “Para girecek de çıkabilecek mi onun cevabını bulamadık.” diyor. Bunun da bir tane cevabı var, Türkiye'nin bir hukuk devleti olarak görülmemesinin getirdiği sancılardır bunlar. Ben, Sayın Mehmet Şimşek'in çabalarını takdirle karşılıyorum, çok da olumlu buluyorum ama gittiği her yerde arkasında yapısal reformlarını tamamlamamış, yapmamış bir ülkenin Hazine ve Maliye Bakanı olarak anlatacağı şeyler çok kısıtlı; neler anlatacak, ne diyecek? O fon yöneticisinin söylediği gibi para giriyor da çıkışının garantisi var mı? Böyle bir ülkede bu bütçeyi yapmak gerçekten çok zor, yapanlara da Allah kolaylık versin diyorum. Bu bütçenin... Önümüzdeki yıl karşımıza tekrar bir ek bütçeyle bir talebiyle gelineceğini de biliyorum.

Bir diğer türlü para bulma şekli ne? Üretmek. Türkiye üretebiliyor mu? Hayır, üretmiyor, nasıl üretsin? Dünya 5.0'ı denerken biz daha 4.0 konusunda geride kalıyoruz, eski sistemlerle sanayide belli bir yeri yakalamaya çalışıyoruz. Para üretmenin yolu olarak bir şey bulduk, yeni bir yöntem; vatandaşın sırtına ver yükü, ver vergiyi bütçeyi düzeltelim. Ya, böyle olmaz! Vatandaşın feryatlarını duymaya kalktığınız zaman yemin ediyorum, o sokaklarda dolaşamazsınız. Buradan vatandaşlara sesleniyorum: Bu iyi günleriniz ha, mart seçimi geçtikten sonra gelen fırtınayı bir görün, gerçekten çok kötü o fırtına.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Altı ay önce de aynı şeyleri söylüyordunuz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Efendim?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Altı ay önce de aynı şeyleri söylüyordunuz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – İnşallah, siz haklı çıkarsınız; bu ülke bizim, bu ülkede yaşayan insanlar bizim insanlarımız, onların rahat etmesi en çok bizi mutlu eder ama siz rahatsız, millet rahat değil arkadaş; sizler rahatsız, size de bir problem yok, sizin sıkıntılarınız yok ama millet öyle değil milletin durumu farklı, onları duymazlıktan geldikçe bu milletin ya oyunu alırsınız ama ahlarını da alırsınız haberiniz olsun.

ERHAN USTA (Samsun) – Altı ay öncesi için Mehmet Şimşek de aynı şeyleri söylüyor zaten.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Ben size bir şey söyleyeyim: Ya üreteceğiz, üretmek özgürleşeceğiz ya da üretmeden tüketerek köleleşeceğiz; 2 tane yol var, bunu seçmek lazım. Peki, nasıl üreteceğiz? Avrupa'da, OECD ülkelerinde yüzde 3,5- yüzde 4'le para bulan sanayici Türkiye'de yüzde 45'le borçlanarak nasıl üretim yapabilir? Hangi sanayici 1 milyon lira verip sene sonunda 450 bin lira faiz alacağını bildiği hâlde gidip üretmeye kalkar? Böyle bir şey mümkün mü? Dolayısıyla finansman sorunu yaşayan bir ülkede sanayinin, üretmenin gelişmesi hiçbir zaman mümkün değil.

Bankalarda kredi muslukları kapalı. Bankalar kredi vermiyor mu? Vallahi veriyorlar. Kime veriyorlar? Kamu bankalarının kime kredi verdiğini çarşaf çarşaf gazetelerde okuyoruz, görüyoruz. Hiçbir üretim, hiçbir iş ortaya konulmadığı hâlde çok ciddi kredilerin nerelere dağıtıldığını görüyoruz.

Evet, bir de bir şey var: İhracat yapmak bu ülkenin kurtuluşu için çok önemli bir hadise ama ihracata biz şöyle bir ceza getirdik, ihracatçıya diyoruz ki: “Getirdiğin dövizin yüzde 40'ını getirip bana bozduracaksın.” Eyvallah, sonra o ihracat yapan arkadaşımız, ihracatçı düşük kurdan verdiği o TL'yi alıyor, gidiyor, daha yüksek kurdan döviz çevirmek zorunda zira ham madde temin edecek. Yani adamı ihracat yapıyor diye 2 defa cezalandırıyoruz: Bir, düşük kurdan onun dövizinin yüzde 40'ını alıyoruz; daha sonra yüksek kurdan ona bir daha döviz satarak bir daha cezalandırıyoruz. Hâl böyle olunca, dünyada ilk defa sermayesini devletiyle paylaşan -bırakın, kârını demiyorum- bir ihracat modeli geliştirmiş ihracatçılar açısından ülkemiz. Bu adam tekrar döviz alacak, mal üretecek, ihracat yapacak; çok zor bir iş, emin olun, zor. İhracatçılarla konuşun...

Öyle kafa kaldırmakla olmuyor bu iş. Sadece yaranmak için, bir dahaki dönem milletvekili olmak için “Ben çok itiraz ettim, o yüzden beni milletvekili yapın.” dersiniz olmaz o iş; gerçekleri göreceksiniz. Yetmiyor, onun yetmediğini gördüm; o itiraz edenler yok, gittiler.

Evet, sanayide yaşanan bir diğer konu da katma değerli ürünlerin toplam üretim içindeki payının düşük kalması; çok önemli bu. İmalat sanayisinin ihracattaki payı yüzde 97; bunun yüzde 60'ı da tekstil ve deri ürünleri, deri işleme ürünlerinden geçiyor. Katma değerli ürünlere olan talep dünya çapında artmasına rağmen Türkiye'nin ihracatında ileri teknoloji kullanılan ürünlerin payı ne kadar? Sadece yüzde 3. Bu yüzde 3'ü ben size izah edeceğim, çok büyük gibi gelebilir bazı arkadaşlara, biraz sonra bekliyorum “Şöyle yüzde 3...” diye, çok yüksek değil. Sanayileşmeyi asıl gösteren yatırım mali göstergesi.

Bu açıdan bakıldığında, Türk savunma sanayisinin gelişimi gerçekten fevkalade. Türkiye'nin terörle mücadelesine önemli katkılar sunan, Ukrayna'da bizzat şahidi olduğum, Azerbaycan'da da askerî kabiliyetlerin artması açısından Baykar firmasının üretimi İHA ve SİHA'ların önemi gerçekten yadsınamaz. Bayraktar'ın yanı sıra TUSAŞ'ın ANKA'sı var, Vestelin KARAYEL'i var; onlar televizyonlarda çok seslerini duyuramasa bile Türk savunma sanayisinin çok önemli, kıymetli örnekleri onlar da.

İhracatta teknolojinin payına baktığımızda, ABD'de ve OECD ülkelerinde bu pay yüzde 20, Türkiye'nin 2008 yılına kadar yüksek teknoloji ürünlerinin payı yüzde 8. 2008'den sonra bu nereye düşüyor biliyor musun? Yüzde 4'e. Son yıllarda ne oldu? Yüzde 3 yani tam kırk yıl geriye gittik yüksek teknoloji ürünleri üretmekte. Bu da ne demek biliyor musunuz? Türkiye artık ucuza satıyor, pahalıya satın alıyor. Bugün ortalama 1,5 dolar yapıyor Türkiye'nin 1 kilogram ihracatı; 1,5 dolar. Eğer bunu 3 dolar yapabilseydik Türkiye'nin bugünkü ihracatı 250 milyar dolar değil 500 milyar dolar olacaktı, Türkiye'nin de bugün kapı kapı döviz arama ihtiyacı olmayacaktı.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – On beş yıl önce 1 dolardı.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sus ya! Sus da dinle!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Ülkelerin ekonomilerinin kas gücüne göre mi yoksa teknolojiye göre mi ihracat yaptığını görmek için ihracattaki o kilogram fiyatları önemli; Japonya'da bu 3,86 dolar, Almanya'da 3,68 dolar, İtalya'da 3,21 dolar, Güney Kore'de 2,71 dolar.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – On beş yıl önce 1 dolardı.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Türkiye'de savunma sanayisinin katkısıyla bu ne kadar biliyor musunuz? Sadece 1,5

dolar, savunma sanayisini çıkarırsanız 1 dolara düşüyor.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – On beş yıl önce 1 dolardı.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Kardeşim, bir sus sen!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Gelmişsiniz on beş sene önceye. Sizden bir ricam var: Gelin, beraber konuşalım mı?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Gel, gel, buyur!

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Çık kürsüye!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Vallahi, olabilir, ben hayır demem, çok mutlu olurum, beraber olalım. Gelin, ben bir şey söyleyeyim, siz de söyleyin, beraber konuşalım; hiç sıkıntı yok.

BAŞKAN – Sayın Türkkan, Genel Kurula hitap edin.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Hiç olmazsa milletimiz de nasıl yalan söyleniyor diye yüzünüzden görmüş olurlar, bu da bana bir kolaylık getirir.

Teşekkür ediyorum.

Sonuç olarak, Türkiye sanayide çağı yakalamak için önceliklerini bir yol haritasıyla ortaya koymalı. Bunun için de çok acil olarak -öyle "Kavcıoğlu'nu beğenmedim, onu BDDK Başkanı yaptım, Hafize Hanım'ı getirdim, yok, onu da değiştirdim, Lütfi Elvan olmadı." değil- ciddi bir devlet politikasına ihtiyacımız var; bunun kişilerden ari, ideolojilerden bağımsız, iktidarın seçim kazanmasına yönelik eylemlerden arınmış bir ciddi devlet politikasına ihtiyacı var.

Arkadaşlar, bu ülkede zaten gençleri tutmakta çok zorlanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Türkkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Bu gençler ekonomik kaygılarla ülke değiştirmeye çalışıyorlar. Ekonomik kaygıların dışında çok daha önemli bir şey söyleyeceğim: Bu ülkede hukuku, insan haklarını, adaleti kaim kılmadığınız sürece burada en genciniz ben kalırım, haberiniz olsun. Vallahi, bütün gençler gider, tutamayız, siz de gençleri tutamazsınız. Bu gençler iki şey istiyorlar; biri müreffeh bir hayat, bir de özgürlük istiyorlar. Emin olun, onları bırakamazsınız. Sizin yaşınızda babanız size bir şeyi "Yapma." dediğinde "Eyvallah." diyordunuz, siz şimdi çocuğunuzu iyi yetiştirdiniz "Yapma." dediğinizde "Tamam baba ama niye yapmayayım, onu da bir anlat." diyor. Gençlik böyle bir gençlik. Bu gençliğe cevaz verebilecek bir sistemi oturtmadığımız sürece daha çok böyle açığı veren bütçeleri burada yapmaya devam ederiz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bir dahaki konuşmada sizi de davet edeceğim, selametle.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talebi Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaşıkçı. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MHP GRUBU ADINA LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2024 yılı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında -Irak'ın kuzeyinde bölücü terör örgütü tarafından yapılan hain saldırı sonucu 3 kahraman askerimiz şehit olmuştur- şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun. Ayrıca, yaralı askerlerimiz var, onlara da Rabb'imden acil şifalar diliyorum.

Evet, 2024 yılı bütçesini konuşuyoruz. Bu bütçedeki en önemli kalemlerden biri de şüphesiz depremin yaralarını sarmak için 2024 yılında devletimizin yapacağı harcamalar. O yüzden, ben de bugün, gecenin bu saatinde, siz değerli milletvekillerimize, özellikle depremin en yoğun yaşandığı illerden biri olan Hatay'ımızdaki son durum hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün akşam saatlerinde de merkez üssü Antakya olan 4,1 büyüklüğünde yeni bir deprem daha yaşandı. Bu deprem, şükür olsun, herhangi bir can veya mal kaybına yol açmadı ancak yaşadığımız binlerce artçı deprem gibi dün geceki deprem de 6 Şubat ve devamında yaşadıklarımızı bizlere tekrar tekrar hatırlatmaya yetti. Deprem bittikten sonra, 6 Şubatı yaşamayanlar belki şunu söyleyebilirler: "4 şiddetindeki veya 4,5-5 şiddetindeki bir depremden de bir şey çıkmaz." denilebilir ancak 6 Şubat gecesinde de önce küçük bir sarsıntıyla başlayıp "Biraz sonra biter ve tekrar uykuya geçeriz." diye düşündüğümüz bir anda depremin şiddetinde bir azalma olmadığını, bilakis bir artış olduğunu bildiğimiz için yaşadığımız her depremin tıpkı 6 Şubattaki gibi olacağını düşünmekten kendimizi alıkoyamıyoruz. Yani yaşadığımız her depremde şiddeti ne olursa olsun beynimizden gelen ilk komut, bu depremin de 6 Şubat gecesinde yaşadığımız depremin şiddetine ulaşacağı oluyor. Bu travmatik durumu üzerimizden atmamız ve beynimizde o ana ilişkin depolanan hafızanın hemen silinmesi elbette mümkün olmayacak. Bu yüzden süreci hep birlikte yaşayarak ama her defasında da birbirimize daha fazla sarılarak atlatacağımızı düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; asrın depremi üzerinden bugün itibarıyla üç yüz on dokuz gün geçti. Bu süre zarfında devletimiz tüm imkân ve kabiliyetiyle deprem bölgesinin ayağa kalkması için yoğun bir çalışma içerisine girdi. Deprem vatandaşlarımızın büyük bir kısmının barınma imkânını elinden aldı. Devletimiz de işte tam bu eksiği ortadan kaldırmak üzere geçici barınma amaçlı konteyner kentlerin kurulumunu ve vatandaşlarımıza teslim sürecini hızla başlattı. Bugün için 180 konteyner kentte yaklaşık 200 bin vatandaşımız yaşamakta, elbette bu bir geçici çözüm. Bugün Hatay'da bizlerin en önemli konu başlığı deprem sonrası konut ve iş yerlerini kaybeden vatandaşlarımızın kalıcı barınma ihtiyaçlarının bir an önce karşılanmasıdır. Bu maksatla, 6 Şubat depremi sonrasında 887.836 bağımsız bölümün bulunduğu Hatay'da 309.872 bağımsız bölüm hasar görmüştür. Bu da il genelinde toplam bağımsız bölümün neredeyse yüzde 35'ine denk gelmektedir. Hasar gören 309.872 bağımsız bölüm için de 254.309 hak sahipliği başvurusu yapılmış ve bu başvurulardan 184.781'inin hak sahipliği kabul edilirken 70.068 başvurunun da hak sahipliği çeşitli sebeplerden kabul edilememiştir.

Depremde il genelinde hasar gören 309.872 bağımsız bölümün 220 bini şehir merkezlerindeki konut, 34.129'u köy evi, 55.677'si depo, ahır ve iş yeridir. Bu amaçla, işte biraz önce söylediğim, bu hasar gören yapıların yeniden ayağa kalkması için devletimiz Çevre, Şehircilik Bakanlığı bünyesinde TOKİ marifetiyle şehir merkezlerinde, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü marifetiyle de kırsalda konut yapımına başladı. Şu an itibarıyla Hatay genelinde TOKİ marifetiyle toplam 31 şantiyede 31.654 konutun, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü marifetiyle de kırsalda 6.847 konutun yapımı devam etmektedir. Ayrıca kırsalda yapılan konutların bir kısmının vatandaşlarımıza teslimi de gerçekleşmiştir. Yine, kentsel dönüşüm kapsamında, TOKİ tarafından Antakya ilçemiz Emek Mahallesi'nde birinci etap 329 adet konut ve 32 adet iş yerinin yapım aşamasına başlanmış, Antakya ilçemiz Emek ve Aksaray Mahalleleri ikinci etap 460 adet konut ve 104 adet dükkân inşaatı için ihale yapılmış, yine Antakya ilçemiz millet parkı civarında 707 adet konut ve 128 adet dükkân inşaatı için ise ihale süreci başlamıştır. Bunun yanında, Antakya ilçemizin kent merkezini içine alan bölgede, Emlak Konut marifetiyle 5 bin konut ve 600 iş yerinin yapım işi de başlamış bulunmaktadır. Tüm bunların yanında, aynı zamanda yerinde dönüşüm için 100 bine yakın da başvuru vardır.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 254 bin konuttan bahsediyoruz, bugüne kadar yaklaşık 40 binin üzerinde

konutun devletimizin çeşitli kurumları aracılığıyla yapımına başlandı. Elbette, daha birçok konutun şehrimize yapılması gerektiğini biliyoruz ancak sabahki oturumda da bazı milletvekillerimiz, özellikle Hatay'da konut yapımında bir yavaşlama olduğunu ifade ettiler. Rakamlar bu şekildeyken buna "hayır" diyecek bir durumda elbette ki değilim ancak devletimizin konut yapımında hızını bir miktar düşürmesinin ana sebebi, vatandaşlarımızın yerinde dönüşüm imkânından faydalanmak istemesi. Devletimizin sunduğu 750 bin TL kredi, 750 bin TL hibeden bugüne kadar faydalanmak isteyen 100 bin vatandaşımız var. Dolayısıyla, bu sayı Bakanlığımız tarafından dikkate alındı ve TOKİ marifetiyle yapılan konutların yapımı bir miktar yavaşlatıldı ancak hemen burada şunu ifade etmek isterim ki Hatay gibi kritik bir bölgede konutların yapımı için özel müteahhitlik şirketlerine vatandaşlarımız belli bir mesafede duruyor. 7,6 şiddetinde bir depremi yaşamış bir vatandaşımızın aradığı güvence devletimizin kurumları. Bu maksatla, bu süreçte devletimizin 750 bin TL hibe ve 750 bin TL kredi desteğini çok önemsiyoruz ancak vatandaşlarımız bu hibe ve bu kredi desteğinden ziyade konutlarının devlet tarafından yapılmasını arzu ediyor ve istiyor.

Yine, önemli gördüğümüz bir problem daha var, o da şu: Deprem esnasında, özellikle yıkılan binalardan, ağır hasarlı olan binalardan vatandaşlarımız hiçbir şekilde eşyalarını dışarı çıkaramadılar. Bugün, düşünün, her birimizin bir evi var, bu evlerin içerisinde beyaz eşyasından yatak odası takımına kadar bir dünya eşyamız var; işte Hatay'da ve diğer deprem bölgelerinde binası yıkılan vatandaşlarımız bu eşyaların hiçbirini alamadı. İşte bu noktada, aslında depremin ilk günlerinde söylenen bir ifade vardı: "Hiç eşya derdine düşmeyin, biz devlet olarak bu eşyalarınızı karşılayacağız." denildi. Bu sözü burada bir kere hatırlatmak istiyorum çünkü gerçekten bu manada da vatandaşlarımız güç durumdadır. Bu eşya yardımı için uygun faizli bir destek bu manada vatandaşlarımıza verilebilir diye düşünüyorum.

Yine, önemli bir husus var. Eğer Başkanım müsaade eder bir dakika ilave ederse...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tabii, buyurun, tamamlayın.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Devamla) – Sadece Hatay için söylemiyorum, tüm 11 deprem bölgesinde kiracı olan vatandaşlarımız vardı. Bence şu an Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu noktada en fazla düşünülmesi gereken kesimlerden biri 11 deprem bölgesindeki kiracılarımız. Bunlar çok zor durumdadır. Depremde evi yıkılan vatandaşımıza devlet bir ev verecek Allah izin verirse ama binbir zorlukla kirada yaşayan vatandaşlarımızın o imkânları da ellerinden alındı. Dolayısıyla kiracı olan vatandaşlarımıza, deprem esnasında o ilde, o ilçede yaşayan vatandaşlarımıza da sosyal devlet anlayışı içerisinde ucuz konut yapılıp verilmesinin önemli olacağını düşünüyor ve tekrardan bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinize hayırlı akşamlar diliyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerine Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'a aittir.

Buyurun Sayın Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bugün, burada, Türkiye'de faili meçhul cinayetler, zorla kaybetmeler ve cezasızlık politikasından biraz bahsetmek istiyorum. Belki örneklerin çok azını burada ifade edeceğim ama ne yazık ki sayılar insan hakları örgütlerine göre çok daha fazla. Zorla kaybettirme eylemleri, Birleşmiş Milletler Zorla Kaybedilmeye Karşı Herkesin Korunmasına Dair Sözleşme'nin 2'nci maddesinde düzenlenmiştir ve tanımı burada yapılmıştır. Farklı uluslararası belgeler, uluslararası içtihatlar ve doktrin, bu eylemin tanımını ve unsurları konusunda hemfikirlerdir.

Zorla kaybettirme suçu muhaliflere, farklı etnik kimliklere veya dinî gruplara veya sistem karşıtı gruplara karşı devletin bizzat kolluk güçleri tarafından veya desteklediği paramiliter güçler aracılığıyla uygulanan insanlık dışı yöntemlerden biri olmuştur.

Türkiye'de faili meçhul cinayetler ve zorla kaybetme uygulamaları 1980'li yıllardan sonra gündeme gelmiş, 80 darbesinden sonra -on bir yıllık- yoğunluk kazanmaya devam etmiştir. 90'lı yıllarda ise sistematik bir devlet şiddeti olarak uygulanmış; gözaltılardan, tutuklamalardan sonra kayıp vakaları -90'lı yıllardan itibaren- çoğu OHAL ilan edilen bölgelerde, Kürt illeri başta olmak üzere, her yıl artış göstermiştir.

Türkiye'de kayıplarla ilgili tartışmalar 2000'li yıllarda bazı toplu mezarların açılmasıyla sık sık gündeme gelmeye başlamıştır. Ancak gerek zorla kaybettirmelerle ilgili herhangi bir hukuki düzenleme olmayışı gerekse faili "devlet" kabul edildiği için bu uygulamanın tartışılmasının zorluğundan olacak ki iddialara ilişkin etkin adımlar atılmamıştır.

Kayıpların gözüaltına alındığı birçok kez güvenlik güçleri tarafından inkâr edilmiş, bu kayıpların başka kimseler tarafından kaçırıldığı iddia edilmiş veya gözüaltında oldukları kabul edilen kişilerle ilgili yapılan soruşturmaların, failleriyle ilgili yapılan soruşturmaların da cezasızlık politikalarıyla üstü örtülmüştür.

İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Vakfı ve Hafıza Merkezi gibi insan hakları örgütlerinin sayılara ilişkin verileri kayıt altına alınsa da Türkiye'deki kayıpların gerçek sayısına ulaşmaya imkân verecek resmî veriler mevcut değildir. Hafıza Merkezi raporlarına göre tam sayı kesin olarak saptanmamış olsa da veriler 1980 ile günümüz arasında 1.350 zorla kaybetme mağdurunun olduğu yönündedir. Yine, İnsan Hakları Derneğinin Kayıplar Komisyonunun hazırlamış olduğu son rapora göre 1990 ile günümüze kadar gözüaltına alındıktan sonra kaybolan insan sayısı 940 olarak kayda geçmiştir. Yine, tespit edilen 253 toplu mezarda ise yaklaşık 4 binden fazla insanın gömülü olduğu, faili meçhul olduğu söyleniyor ancak özellikle OHAL bölgelerinde kayıp yakınlarının tamamının resmî başvurularda bulunmadığı düşünüldüğünde de bu sayının çok daha fazla olduğu hepimizin malumu.

Olayların gerçek boyutlarının çok daha korkunç olduğu ve çok geniş bir coğrafyada yüzlerce, hatta binlerce toplu mezarda gömülü, kimliği belirsiz, kayıp kişilerin olduğu tahmin edilmektedir. Mağdurların çoğu Kürt'tür, vakalar benzer bir çizgiyi takip etmektedir. Vakaların tamamında mağdurlar evlerinden alınıp gözüaltına alınmakta, karakola götürülmekte ancak daha sonra gözüaltına alındıkları yetkililer tarafından inkâr edilmektedir. 90'lı yıllarda OHAL bölgesinde yaygın ve sistematik bir şekilde zorla kaybettirmeler ve hukuk dışı infazlar gerçekleşmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine 148 kişinin zorla kaybettirilmesine ilişkin 73 başvuru yapılmış, 54 başvuru için Türkiye -başta yaşam hakkı olmak üzere- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ilgili maddelerini ihlal etmiştir. Yine, AİHM bu vakalarla ilgili olarak birçok karar almıştır ancak Türkiye'nin bu kararlar karşısında gösterdiği uyum ve sergilediği tavır mağduriyetlerin artmasına sebebiyet vermiştir. Örnek verilecek olursa Dargeçit JİTEM dosyası, Süleyman Seyhan, Mehmet Emin Aslan, Nedim Akyön, Davut Altıncakaynak -ki bu 13 yaşında- Seyhan Doğan adlı şahıslar resmî gözüaltı işlemi yapılmaksızın fiilen gözüaltına alınarak işkence edilip bir süre sonra öldürülmüştür. Abdurrahman Coşkun ve Abdullah Olcay adlı şahıslar da yine aynı olay kapsamında Dargeçit'te gözüaltına alınıp işlem yapılmak üzere Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığına, oradan da İl Jandarma Komutanlığına, daha sonra Mardin Cumhuriyet Başsavcılığına çıkarılıp serbest bırakılmış ama bir daha kendilerinden haber alınamamıştır. Bu olay 1995 yılına ait. Ve en korkuncu burada aslında, bu konularda bilgi sahibi olan ve o tarihlerde Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığında görevli Uzman Çavuş Bilal ise bildiklerini anlattığından veya anlatacağından endişe edilerek Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığında kalorifer kazanında canlı canlı yakıldığı iddiası ve tespiti var. Her defasında, iktidar tarafından kendi iktidarlarında faili meçhul cinayetlerin olmadığını, cezasızlık politikalarının olmadığını ifade ediyorlar ama bu durum öyle değil aslında. Kolluk tarafından veya devlet adına yapılan katliamların tamamında ya cezasızlık

ya da zaman aşımıyla failler korunmaktadır. Bu mesajı alan kolluk güçleri veya failler bu katliamlarına, bu suçlarına devam etmektedir. Örneğin Uğur Kaymaz 2004 yılında, 12 yaşında, evinin önünde 13 kurşunla katledildi, sembolik cezalarla failler aklandı; failler hâlen görevlilerine devam etmektedir. Derik JİTEM dosyası, Dargeçit JİTEM dosyası, Lice davası, Medeni Yıldırım'ın katledilmesi, Ceylan Önko'lu'nun katledilmesi, Uğur Kurt'un katledilmesi, Ali İsmail Korkmaz'ın katledilmesi, Ethem Sarısülük'ün katledilmesi, Nihat Kazanhan'ın katledilmesi, Metin Lokumcu'nun katledilmesi, Recep Hantaş'ın katledilmesi, Nezir Tekçi'nin katledilmesi, Şırnak Görümlü dosyası, Şırnak Roboski dosyası... Ve en çarpıcısı da aslında, biraz önce sayın hatiplerin ifade ettiği gibi, "Elinizde delil varsa savcılığa başvurun." Evet, Diyarbakır "Nevroz"unda kamera kayıtları önünde Kemal Kurkut faili belli kişiler tarafından katledildi ve bu delilleri savcılığa sunan gazeteci Abdurrahman Gök yirmi iki buçuk yıl cezaıyla karşı karşıya ve hâlen yargılaması devam ediyor. Dolayısıyla bu liste uzayıp gidiyor, benim aldığım birkaç tane örnek.

Bir de zaman aşımıyla sonuçlanan örnekler bakılacak olursa Vartinis davası, daha geçen hafta zaman aşımıyla düşürüldü. Musa Anter, Madımak katliamı... 21 kişiyi katleden, Cizre JİTEM davasında yargılanan Temizöz zaman aşımıyla aklandı. 11 kişinin katledildiği Kulp davası yine zaman aşımı... 22 kişinin katledildiği Kızıltepe JİTEM davası zaman aşımıyla sonuçlandı. Yine, Meclis İnsan Hakları Komisyonu adına Batman'a faili meçhul cinayetleri araştırmak üzere giden Mehmet Sincar, DEP milletvekili -faili belli esasında ama- katledildi. Bunların tamamı AK PARTİ döneminde yaşanan hukuksuzluklar veya görmezlikten gelinmesi, faillerin korunması ya da... Sincar'ın öldürülmesi, JİTEM'in, karanlık güçlerin ve derin devletin içinde olduğu bir cinayet aslında ve ne acıdır ki öldürülen DEP'li Kürt ve muhalif biri olunca TBMM kendi milletvekiline sahip çıkmamıştır, çıkmıyordur. 30'uncu yılını doldurdu, herhangi bir sonuca ulaşmayan dava zaman aşımıyla karşı karşıyadır.

Zorla kaybettirme suçu birden fazla mağduriyet yaratmakta. Bakınız, Dargeçit JİTEM dosyasında, babası katledilen - mezar yeri ve kimliği tespit edilmeyen- bir vatandaşımız kendi imkânlarıyla insan kemiklerine ulaşıyor bir mağarada, savcılığa defalarca talepte bulunuyor, savcılık hiçbir işlem yapmıyor; kemikleri kendisi savcılığa götürünce savcılığın yaptığı ilk iş onun hakkında dava açmak, yaptığı ilk iş bu. Dolayısıyla, mağduriyetleri gidermek için, Ruanda örneğinde bile olsa, bir yüzleşme, bir hesaplaşmanın yapılması lazım. Bakın, Ruanda örneğinde, 1990'lı yıllarda yaşanan iç savaşta 1 milyondan fazla insan yaşamını yitirdi, 2 milyondan fazla insan yerinden yurdundan edildi. Ama ne yaptılar? Gacaca Mahkemelerini kurdular, fail ile mağdurları bir araya getirdiler ve adaleti tesis etmeye çalıştılar. Başarılı oldu mu? Gidenler geri geldi mi? Tabii ki hayır ama en azından bir çabaları oldu ve bunu kısmen de olsa başarabildiler. İşte, tam bu nedenle dokuz yüz yetmiş yedi haftadır Cumartesi İnsanları adalet nöbetini kararlılıkla sürdürmektedir. İnsanların, bir mezar yerinin tespiti, dinî inançlarına göre gömülme isteği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Dokuz yüz yetmiş yedi haftadır Cumartesi İnsanları adalet nöbetini devam ettiriyor. Gözaltındaki kayıplara ne olduğuna ilişkin hukuki ve vicdani bir hesaplaşma gerçekleşmektedir. Aslında, bu gözaltındaki kayıpların tamamının devlet arşivlerinde olduğunu düşünüyoruz. Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısına da sordum: Devlet arşivlerini bu konuda açmayı düşünüyor musunuz? Ne yazık ki cevap alamadım ama bu failler ve bu cinayetler, bu gözaltındaki kayıplar veya casusluklar devlet arşivlerinde var.

Son söz olarak, bizler ısrarla insan haysiyetini işaret etmeyi sürdüreceğiz. Türkiye'de devletin yüksek menfaati söz konusu olduğunda insan hayatının feda edilebilir bir ayrıntı hâline geldiği anlayışını mutlaka ortadan kaldıracacağız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'ye aittir.

Buyurun Sayın Süllü. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika

CHP GRUBU ADINA JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bütçe kanununun denge maddesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubum adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.(CHP sıralarından alkışlar)

"Denge" sözcüğü yaşamın her alanında karşımıza çıkan uyum ve düzeni simgeler. Türk Dil Kurumu sözlüğüne baktığımızda ise "devrilmeden durma" "birbirini ortadan kaldıran güçlerin sonucu durma hâli" olarak tanımlanmaktadır. Hiçbir güç uygulanmadığında terazinin keferleri gördüğünüz gibi dengededir. Dolayısıyla kamu idarelerinin bütçesine terazi üzerinden baktığımızda, kamu idarelerince ödenen bütçe giderleri ile tahsil edilen bütçe gelirleri arasındaki dengeden söz edebiliriz.

Hadi gelin, hep birlikte 2024 yılının bütçe dengesi tutmuş mu, bir bakalım. 2024 yılı bütçesinde 8 trilyon 437 milyar lira gelirler var. Gördüğünüz gibi bir bütçe fazlası var burada şu anda çünkü gider hanesinde henüz hiçbir şey yok. Peki, giderler baktığımızda, 11 trilyon 89 milyar liralık bir gider söz konusu. Bunu koyduğumuzda gider hanesine dengenin ciddi bir biçimde bozulduğunu görüyoruz ve bu, aradaki fark 2 trilyon 652 milyar lira. Dolayısıyla, bu açık, bütçe açığı dengeyi bozdu. Faiz dışı açığın ise 1 trilyon 397 milyar lira olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bunu da gider dengesine koyuyoruz. Toplanması öngörülen gelirlerden en büyük payı yüzde 91'lik oranla 7 trilyon 407 milyar olarak vergi gelirleri oluşturuyor. Şimdi, bu vergi gelirlerine baktığımızda, yüzde 53'ü dolaylı vergilerden elde ediliyor, yüzde 47'sinin gelir ve servet vergisi olarak gerçekleşeceği anlaşıyor ama gelir vergisinin en büyük payı, yüzde 70'i, ücretli çalışan, işçi ve memurun sırtına yüklenmiş durumda. Bu da hani hep yakınıyoruz ya, ücretliler üzerinden oluşan vergi baskısının büyüklüğünü gösteriyor.

Peki, burada olması gereken ve olmayan neler var? Yandaş 5 şirkete 128 kez yapılan vergi ve borç indirimleri ile gelirler içinde olması gerekirken olmayan gelirler var. Teşvik ve vergi muafiyeti sağlanan, borçları silinen yandaş şirketlerin ödeyecekleri de bu kefeye girmemiş. Kur korumalı mevduatlar için kurumlar vergisi mükelleflerine sağlanan vergi istisnasıyla 20 milyarlık vergi yine bu kefeye girmemiş. Şimdi, bu rakamlar, dolayısıyla iktidarın, bütçenin sınıfsal tercihini göstermesi açısından oldukça dikkat çekici. Alınmayan vergiler, ücretlinin, dar gelirlielerin sırtına binmekte, dengeyi bozarak bu sefer de vergi adaletsizliğine yol açmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) Bütçe açığını oluşturan giderlere baktığımızda ise, faizler ve faiz dışı gelirler de personel giderleri, yatırım giderleri ve diğer cari giderler olarak kullanılmaktadır. Şimdi, 2024 giderlerinde borç faizi ödemeleri, bakın, 1 trilyon 254 milyar lira. Peki, köprüler gibi, şehir hastaneleri gibi kamu-özel ortak iş birliklerine verilen, ayrılan, bütçede bakanlıkların yatırım bütçeleri içinde gizlenen pay da 162 milyar 435 milyon. Şimdi, faiz giderlerindeki oranlara baktığımızda, giderlerdeki oran yüzde 11'ken sosyal yardım olarak ayrılan yoksul kesimlere ne yazık ki yüzde 4'lük küçük bir pay var. Şimdi, peki, bu neyi gösteriyor bize? Yoksul halka verilmesi gereken sosyal yardımların rant ve faize ayrılması, bütçenin sosyal sermayedarlara kaynak olarak aktarılması tercihini gösteriyor. Tercihlerini halktan yana kullanmayan AKP iktidarı ne yazık ki halkın tüm dengelerini de bozmaktadır. Gider dağılımının adaletine sığınmayan iktidar yönetiminde vatandaşın da gelir gider dengesi bir türlü tutmamakta, terazi sürekli sallanmakta ve bu şartlarda vatandaş ayakta durmakta, dengede durmakta zorlanmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar)

Kendi bütçesini dengeleyemeyen iktidar ve gelirleri giderlerini karşılamayan vatandaşların çoğunluğu oluşturduğu bir toplumda düzen olur mu? Türk Dil Kurumu sözlüğünde bakın "ekonomik denge" olarak tanımlanan hayatın olumlu, uyumlu düzeni sizce sağlanabilir mi? Sadece ekonomik değil, hiçbir denge tutmaz çünkü siyasi denge yok memlekette.

Sözlükte siyasi dengeyi nasıl tanımlıyor? "güçlerin yetkilerinin birbirini denetleyecek biçimde dağılması" olarak tanımlanıyor. Demokratik rejimlerde yürütmenin yani iktidarın yetkilerini yasama, yargı, medya, bağımsız denge ve denetleme mekanizmaları sınırlıyor ama 2018'de yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı sistemiyle yürütme üzerindeki neredeyse tüm anayasal denge ve denetim düzenekleri kaldırılmış. Denge denetimin olmadığı Cumhurbaşkanlığı sisteminde tüm kararların ülkenin çıkarları yerine, tek bir adamın kişisel algıları doğrultusunda alınması her alanda dengeleri bozuyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sosyal devletin... Vatandaşların haklarında sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, çevre, konut, barınma gibi tüm ihtiyaçları, bölüşüm ilişkileri ne yazık ki dengesiz, sağlanmaz olmuştur. Hukuk devletinde ise vazgeçilmez olan yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığıdır. Bu ilkelerin zedelenmesine yol açılan yargı krizleri de adalete olan güveni yok etmiştir. Mecliste onaylanan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkma kararı ise tam bir hukuksuzluk olup tek bir kişinin siyasi tercihidir. Dolayısıyla "toplumsal cinsiyet eşitliği" demekten kaçınan, kadını birey olarak görmeyen anlayış ile iktidar mensupları, biz "Kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet politiktir." dediğimizde kızıyorsunuz ama alanlarda dengesizce, orantısızca kadın hakları savunucularına şiddet kullanıyorsunuz.

Bakın, demokratik toplumun temeli, siyasi ifade özgürlüğü siyasi partiler arasında eşit olması gerekirken rekabette de dengeler bozuldu. Dün Sayın Adalet Bakanı seçimlerin yapılmasını demokrasi olarak nitelendirdi ama biz hepimiz biliyoruz, seçim bölgelerinde eşitsiz koşullarda çalışıyoruz, yarışıyoruz, seçim sırasında kurallar değişiyor, seçilenler görevden alınıyor. Demokrasiden söz edebilir miyiz? Ne yazık ki demokrasinin de şirazesi kaydı. (CHP sıralarından alkışlar)

Bozulan dengelerin hangi birini sayalım. Hayat pahalılığıyla çocukların bozulan beslenme dengesiyle artan bodurluk ve kronik açlığı mı, bozulan kiracı-ev sahibi-komşuluk ilişkilerini mi, yoksa yer üstü kaynakları tüketildiğinden yer altına dikilen gözlerle bozulan doğanın dengesini mi? Enerji, madencilik, taş ocakları, turizm ve ulaştırma projeleriyle -yok olan hektarlarca orman alanları, su kaynakları- ekosistemin de ne yazık ki dengesini bozdu. Biz, Kaz Dağları, Akbelen Ormanları derken, su kaynakları ile ekosistemin bozulmasının mücadelelerini sürdürüyoruz şimdi de şehrim Eskişehir'de, İç Anadolu'nun Çukurovası olarak bilinen Sakarya Vadisi'nde Cengiz Holding, muhteşem doğayı, iklimi ve insan sağlığını tehdit edecek madenciliğin peşinde. Ya bozulan mesleki dengeler; yeni terminolojilerle ücretli, sözleşmeli, kadrolu, uzman, başöğretmen olarak ayrıştırılan öğretmenler? Atanamayan öğretmenleri mi söyleyeyim? Ses yükselten kamu mühendislerini mi, aile hekimlerini mi, polisleri mi, hangi birini? İtibarsızlaştırılmaya çalışılan, şiddete uğrayan doktorları mı, sağlıkçıları mı? Kamu hastanelerinden, tıp fakültelerinden ayrılmak zorunda kalan doktor öğretim üyelerini mi? Bozulan tıp eğitimini mi, yoksa eğitim sisteminin tamamını mı? Ya da belki, hani "Reform yaptık." dediğiniz sağlıkta, özel hastaneler ağırlığıyla metalaştırılan sağlık sisteminin bozulan dengelerini mi? Hastanelerden alınamayan randevuları mı, ameliyat olamayan hastaları mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Süllü.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dengesizliklerin yol açtığı yozlaşmanın yanı sıra bir de başımıza ne çıktı? Dengesizliklerin yol açtığı yozlaşmaların yanı sıra bir de sosyal fenomenler, sporcu fonları, on milyonların önünde hakeme atılan yumruklarla gündemin yoğun ilgisi başımıza çıktı. Bakın, dengesizlik tüm topluma virüs gibi yayılıyor ama bozulan dengelerden en kötüsü ne biliyor musunuz? Halkın ruhsal dengesi. Bakın, Türk Dil Kurumu sözlüğü nasıl açıklıyor ruhsal dengeyi: "İsteklerle yeterli, ölçülü bir şekilde bağdaşmadan ortaya çıkan uyum" İşte, en tehlikelisi de budur, halkın psikolojisinin bozulması. Hiç kimse mutlu değil bu ülkede artık; yurt dışına kaçıp gidenlerin, gitmek isteyenlerin sayısı azımsanacak gibi değil. Ülkede artık nefes alamaz hâle geldik.

Biliyorsunuz, bir de oksijen dengesi var, evrendeki yaşamın ve bizim devamımız, vazgeçilmezimiz olan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Başkanım, selamlamak için bir saniye rica edeceğim.

BAŞKAN – Lütfen selamlayın.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Az olduğunda boğulacağımız, çok olsa kavrulacağımız, burayı ateş topuna çevirecek olan oksijen dengesi. İncecik bir çizgideyiz; işte, bu çizgide, yaşamın her alanında bozulan bu dengeler için, bu denge maddesine de dengesiz bütçesine de Cumhuriyet Halk Partisi olarak "hayır" oyu kullanacağımızı belirtip saygı ve sevgilerimi sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Başkanım, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerine şahsı adına ilk söz talebi Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'ya aittir.

Buyurun Sayın Karatutlu.

Süreniz beş dakika.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; şahsım ve DEVA Partisi adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralıları için acil şifalar diliyorum.

Gecenin bu saatinde rakamlarla hasbihâl oldunuz fakat ben bir Kahramanmaraşlı milletvekili olarak sizlere yine depremden bahsedeceğim; öncesini, deprem anını, sonrasını. Doğrudur, "asrın felaketi" dediniz. Depremi orada yaşayan biri olarak ve sonraki verilerle, asrın değil, belki de bin yılın felaketi idi. Yıkım fazla, depremin etkilediği alan geniş, ölü ve yaralı sayısı tahminlerin üzerindeydi. Güçlü bir devlet, oluşan problemler karşısında sebepler üreten değil, öncesinde vatandaşın can ve mal güvenliğini sağlayan, tedbir alan bir devlettir. Kahramanmaraş'ın da dâhil olduğu bu bölgede dört yüz, beş yüz senede bir yıkıcı bir deprem olduğu bir gerçektir. Konuyla ilgili uzmanlar yıllardır, depremin geleceğini söyleyip tedbir alınmasını istediler, son yıllarda bunu belgeli olarak yaptılar. Örneğin, Jeoloji Mühendisleri Odası, 2021 yılında, Cumhurbaşkanlığına, İçişleri Bakanlığına, Kahramanmaraş Valiliğine, Kahramanmaraş milletvekillerine ve Belediye Başkanlığına gönderdiği raporda, Kahramanmaraş'ta depremin yaklaştığı, bölgenin zemininin kırılgan olduğu ve zeminin sivilaştığı, her an depremin olabileceği uyarısında bulundu. İktidarın pek sevmediği meslek kuruluşlarından olan Türk Mühendis ve Mimar Odalarının raporu dikkate alındı mı? Tabii ki alınmadı. Anlıyoruz ki iktidar için ortak akıl veya istişare, kendisinin yapıp ettiğini onaylatmaktan ibaretti. Aynı tarihlerde, 2020 yılında, devlet kurumu olan AFAD, Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Planı'nı hazırladı, çok da güzel hazırladılar; içi dopdolu bir rapordu. 2020 yılında olabilecek depremin vereceği hasarı, 7,5 şiddetini, yıkım bölgelerini mahalle mahalle saydılar. 2020 yılında, AFAD raporunun 41'inci sayfasında, bölgenin çok uzun bir durgunluk dönemi geçirmekte olduğu, halkın olası depremden habersiz olduğu, bu durumun tehlikenin boyutunu 1 kat daha artırdığı, tehlikeli bölgelerdeki yapıların tahliyesinin zaruri olduğu söylenildi. 2020 yılında çıkan AFAD raporunun 43'üncü sayfasında "Bahçelievler Mahallesi'nin yakın çevresinin, stadyum civarının, eski Maraş bölgesinin, bahse konu olan alanın olası büyük deprem durumunda neredeyse tamamı etkilenecek." denildi. Bu bölgede Ebrar Sitesi vardı arkadaşlar ve sadece bu sitede 1.400 kişi öldü. AFAD üç yıl önce bu bölgeyi tanımladı ve bu bölgede Ebrar

Sitesi dışında 4 bin ila 5 bin ölü oldu. Ayakta kalan tek bir bina vardı, yeni yapılan Büyükşehir Belediye binası. Rapor üzerinde o zamanki İçişleri Bakanı Süleyman Soylu üç yıl önce "tweet" attı ve "tweet"inde dedi ki: "Afet yönetimimiz dünya standartlarına ulaştı." Bu raporlar üzerine belirlenen tehlikeli alanlarda herhangi bir kentsel dönüşüm planı yapıldı mı? Zira şehri yirmi bir yıldır AK PARTİ'li belediye yönetiyordu ve bölgede kentsel dönüşüme itiraz eden belediye yoktu.

Tabii ki depremden üç ay önce, Ekim 2022'de, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığında Kahramanmaraş'ın Çamlık bölgesine kentsel dönüşüm talep ediyor. Çamlık bölgesi neresi, biliyor musunuz? Kahramanmaraş'ın sırtını dayadığı Ahır Dağı'nın kenarında manzarası güzel, tek katlı gecekonduların olduğu yer, 1 kat yerine 8-10 kat hedefleniyor yani rantı yüksek; riskli yerlere değil de rantı yüksek yerlere kentsel dönüşüm istediğiler.

Peki, sonuçta yetkili olan vali, belediye yöneticilerine deprem sonrası herhangi bir sorumluluk çıkarıldı mı? Tabii ki hayır. 3-5 müteahhit içeri alındı, olayı geçiştirdiler. Hepimiz gördük, deprem oldu, kurumların organize olması için üç gün geçmesi gerekti. Ne askeriye ne bakanlıklar ne AFAD ne de Kızılay bölgede üç gün yoktu. Depremi yaşayan biri olarak bunu rahat bir şekilde söyleyebilirim. İşin sıcaklığıyla sıcak demeçler verildi "Bir yıl içerisinde evlerinizi yapacağız." denildi. Şu anda bir bakalım Maraş'a, onda 1'i yapıldı mı acaba? Tabii ki yapılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Karatutlu.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Çünkü koordinasyon eksikliği olduğu gibi halkı bilgilendirme yönünde de eksiklikler devam ediyor, yetkililer herhangi bir açıklama yapmıyor. Ev ve iş yerlerinde hasar gören malların listeleri alındı, akıbeti ne oldu? Herhangi bir eşya ödemesi oldu mu? Tabii ki hayır. Millet kış kıyamette ısınma için çadırlarda elektrik kullandı. En azından bölgedeki vergi, kredi, elektrik ve su borçları iki üç yıl ertelenebilirdi, insanlar mali olarak nefes alırdı. Asrın depremi ise onun gibi davranın; teşviki, krediyi, borç ötelemeyi de ona göre yapın.

Bölgede hasar tespit çalışmaları tecrübesiz mühendislerin ellerine bir çekiç verilerek yapıldı, birçok vatandaş mağdur oldu. Orta hasarlı binaları yıkmak için yetkililer büyük çaba harcıyor. Vatandaşın güçlendirme taleplerini yokuşa sürüp maliyeti yüksek onlarca evrak isteniyor. Depremden bir gün öncesine kadar belediyenin 15-16 katlı binalara ruhsat verdiği yerleri bugün "uygun olmayan alan" ilan edip vatandaş 2'nci kez mağdur ediyorlar.

Bu depremten etkilenen 4 ilde yangından mal kaçırır gibi inşaat ihaleleri veriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayın lütfen.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Bölgenin müteahhitlerine ve inşaat mühendislerine henüz inşaat işi de vermediniz, bunları çalıştırmadığınız gibi TOKİ'lerin yaptığı binaların inşaat malzemelerini bölge esnafından almak yerine Ankara'dan, İstanbul'dan alıyorsunuz. Bölgeyi göçme mi zorluyorsunuz? Allah sonumuzu hayretsin.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz talebi İstanbul Milletvekili Sayın Cemal Enginyurt'a ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Enginyurt.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Irak'ta bu akşam kanlı terör örgütü PKK tarafından şehit edilen 6 vatan evladını rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum; ruhları şad olsun; yaralılara acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bu akşam bütçeden ziyade ciddi anlamda rahatsızlık vermeye başlayan bir iki konuya değineceğim. Diyanetin de aslında bütçesiymiş ama gitti arkadaşlar.

Son zamanlarda kendine "hoca" diyenler de başta olmak üzere, sürekli bir Atatürk düşmanlığı yapıyor. Daha bugün, büyükbaş bir sözde din adamı, yine Mustafa Kemal Atatürk'ün heykelleri üzerinden hakaret yağıdırıyor, "Putlara tapıyorsunuz!" diye hakaretler ediyor. Bu, aciz insanların işidir. Allah Resulü "Ölümlerinizi rahmetle anınız." diyor ama ısrarla birileri Mustafa Kemal Atatürk'e hakarete devam ediyor. Ne oluyor neticesinde? Sedef Kabaş bir atasözü söyledi diye kırk beş gün hapis yatıyor, Mustafa Kemal Atatürk'e en ağır sözleri söyleyen Erzurum'daki dönerci, verem hastası diye ertesi gün serbest bırakılıyor. Bu, toplumdaki kardeşliğimizi, birliğimizi, beraberliğimizi her geçen gün daha da kemikleştiriyor, saflaştırıyor. Bunu durdurması gereken iktidar ve bunu durdurması gereken 18 Martta, 23 Nisanda, 19 Mayıs'ta, 30 Ağustos'ta, 10 Kasım'da Mustafa Kemal Atatürk'ü anmayan, hatırlamayan Diyanettir; Diyaneti görevine davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

En çok zoruma giden bir olayı... Aslında sizin de zorunuza gitmesi gerekiyor ama muhtemelen ya duymadınız ya da duymazdan geldiniz. Dün HÜDA-PAR Milletvekili Serkan Ramanlı diye birisi diyor ki "Şeyh Sait Peygamber soyundandır. Şeyh Sait'e 'Hain.' diyenler şunu bilsin ki Şeyh Sait asaletinin zekâtını verse bütün milletvekillerine ömür boyu yeter, bütün milletvekillerine ömür boyu yeter." Peygamber soyundan veya başka soydan, hiç kimsenin soyuyla sopuyla problemimiz olmadı, olmayacak -ben Türk soyundanım- ama ben inanıyorum ki Peygamber Hazreti Muhammed, Allah'ın "Sen olmasaydın kainatı yaratmazdım." dediği, "Bütün kainatı senin yüzü suyu hürmetine yarattım." dediği iki cihan güneşi... Birisi bir şekilde bir diğerine hakaret edip veya birini methedeceğim derken bu milletvekillerinin soyundan ne istiyor? Bu nasıl gündeme geliyor ve nasıl sesiniz çıkmıyor? Benim soyum Türk'tür ama soy değildir insanı canı yapan, katil yapan, eğer Peygamber soyundan gelmek katil olmaya engel olsaydı Yezid, Hazreti Hüseyin'i katletmezdi. (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bu arkadaşta tek sözünüz olmuyor ama başka zaman geldiğinde dini, diyaneti kimseye bırakmıyorsunuz.

Tekrar söylüyorum: Bizim hiç kimsenin soyuyla problemimiz yok, olmadı, olmayacak ama milletvekillerine Şeyh Sait üzerinden "Şeyh Sait'e hakaret edildi." diyerek kim hakaret etti? Kim hakaret etti? Sayın Bahçeli "Erzurum Hınıs'lı Sait haindir." dedi, "Ona sahip çıkan da haindir." dedi. Niye sesiniz çıkmıyor? Niye bir şey demediniz? Serkan Ramanlı'ya, Abdurrahim Fırat'a o zaman siz cevap verin; Şeyh Sait hain mi, kahraman mı AK PARTİ'liler olarak siz cevaplayın. Bizim soyumuzla niye uğraşıyorsunuz? Bizim soyumuza niye hakaret ediyorsunuz? Ölmüş milletvekillerinin soyuna niye hakaret ediyorsunuz? Dönüp dolaşıp sürekli "Eski Türkiye, yeni Türkiye." diyerek bu ülkeyi de bölmeye çalışıyorsunuz. Şunu iyi bilin ki soyumuzdan mutluyuz, Türk soyundanız, ne eski Türkiye var ne yeni Türkiye var; sarı saçlı, mavi gözlü dev adam Mustafa Kemal Atatürk'ün büyük Türkiye'si var. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM Bütçe Düzenine ve Uygulamasına İlişkin Hükümler

Bağlı cetveller

MADDE 4- (1) Bu Kanuna bağlı cetveller aşağıda gösterilmiştir:

a) 1 inci madde ile verilen ödeneklerin dağılımı (A)

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından ilgili mevzuata göre tahsiline devam olunacak gelirler (B)

- c) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerine dayanak teşkil eden temel hükümler (C)
ç) Bazı ödeneklerin kullanımına ve harcamalara ilişkin esaslar (E)
d) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan idare ve kurumların nakit imkânları ile bu imkânlardan harcanması öngörülen tutarlar (F)
e) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca verilecek gündelik ve tazminat tutarları (H)
f) Çeşitli kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine göre bütçe kanununda gösterilmesi gereken parasal sınırlar (İ)
g) Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin tutarları (K)
ğ) 11/8/1982 tarihli ve 2698 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanununun 3 üncü maddesi gereğince Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilen okul pansiyonlarının öğrencilerinden alınacak pansiyon ücretleri (M)
h) 7/6/1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu uyarınca millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak hayvanların alım değerleri (O)
ı) 3634 sayılı Kanun uyarınca millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak motorlu taşıtların ortalama alım değerleri ile günlük kira bedelleri (P)
i) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin yıl içinde edinebilecekleri taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı ile 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa tabi kurumların yıl içinde satın alacakları taşıtların azami satın alma bedelleri (T)

j) Kanunlar ve kararlarla bağlanmış vatani hizmet aylıkları (V)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerinde ilk söz talebi Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Selim Temurci'ye aittir.

Buyurun Sayın Temurci. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şehitlerimizin üzüntüsüyle karşınızdayım. Sarıkamış Harekâtı'nın 109'uncu yılında aynen ataları gibi bu topraklar için toprağa düşmüş şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum; terörü şiddetle lanetliyorum; şehitlerimizin kederli ailelerine, Türk Silahlı Kuvvetlerimize ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçe maratonunda sona doğru geliyoruz ve bakanlıklarımızın, Cumhurbaşkanlığının, bağlı kuruluşların bütçelerini görüştük ve şu anda bütçe kanun teklifimizin maddeleri üzerinde müzakereler yapacağız.

Ben hemen şöyle girmek istiyorum: Maddelere baktığımızda, burada çok fazla bütçe hakkında konuştuk, yine oradan başlayalım. Şöyle bir örnekle başlayalım: Burada 600 milletvekilimiz var, mevcut bütçe kanunumuzun 5'inci maddesinde aynen şu söyleniyor... Biz milletvekilleri olarak, 600 milletvekili şu andaki mevcut herhangi bir Bakanlığın, Cumhurbaşkanlığının, bağlı kuruluşun bütçesine bir ilave yapalım, gelir azaltıcı bir ilave yapalım, bir harcama önerisinde bulunalım. 600 milletvekilinin bunu yapma şansı yok kanunlara göre. Bu hak, bu yetki Cumhurbaşkanımıza verilmiş, Cumhurbaşkanımız istediği kadar, istediği kuruma, istediği Bakanlığa ödenek verebiliyor. Cumhurbaşkanımızın bu Bakanlıklara, bu kuruluşlara para verme konusunda olağanüstü bir özgürlüğü var, sınırsız bir yetkisi var.

Arkadaşlar, biraz sonra ifade edeceğim ama şunu belki açıkça söylemek lazım: Milletlin Parlamento'ya verdiği bu bütçe hakkının bu şekilde yürütmeye devredilmesi kuvvetler ayrılığının açıkça ihlalidir ve demokratik teamüllere asla uymaz. Belki bizlerin, hepimizin torunlarımıza, yarınlara bırakacağımız en büyük miras demokrasisi güçlü olan bir Türkiye'dir. Kişilere olan sevgimiz, sadakatimiz, bağlılığımız asla ve asla ülkenizin önüne geçemez ve geçmemelidir.

Buradan AK PARTİ'li arkadaşlarımıza, dostlarımıza şunu söylemek istiyorum: Hepimiz fâniyiz, Cumhurbaşkanımızın şu anda kullandığı bu yetkileri -bu sözlerimi asla unutmayın arkadaşlar- daha sonra birileri o koltuğa oturacak ve kullanacak. Onun için, rica ediyorum, bu meseleleri tekrar düşünelim, tehlikenin hep birlikte farkına varalım.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz Bey'i dinledim. Ben müsaadenizle, bütçenin makro verileriyle ilgili sizinle ve milletimizle bazı verileri hızlıca paylaşmak istiyorum ve herkesin bu verileri düşünmesini ve idrak etmesini rica ediyorum.

Arkadaşlar, sistemi şöyle sorgulamak lazım: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili -"öneri" dedi Sayın Yılmaz- önerilerimi ifade edeceğim ama şu yedi yılda, 2018'den başlayarak önümüze nasıl bir tablo çıktı? Bütçe açığımız 55 kat arttı. Son iki yılda, Türkiye'nin bütçe açığı tam 19 kat arttı. Devletin toplam borçları yine, bu bahsettiğimiz periyotta tam 7 kat arttı arkadaşlar. Burada vergi adaletinden bahsettik, gelir adaletinden bahsettik. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminde vergilerimiz tam 14 kat arttı, şu anda Mecliste onaylayacağımız bütçede bu. Enflasyonumuz 7 kat arttı -ve burada Türk lirasından çok bahsedildi- Türk lirası, yine, bu sistem içinde 8 kat değer kaybetti -detaya girecek zamanım yok- ama önemli bir şey oldu: Biraz önce Cumhurbaşkanı Yardımcımız dedi ki: "2002'de aldığımız gayrisafi millî hasılayı biz bu yıl 1 trilyon doların üzerine çıkaracağız." yani 4 kat, 230 milyar dolardan 1 trilyon doların üzerine çıkacağız.

Arkadaşlar, bilirsiniz, ben de sizlerle birlikte siyaset yaptım. Cevdet Yılmaz Bey burada değil ama Bakanımız burada. Bizim 2023 hedefimiz, biliyorsunuz, 2 trilyon dolardı ama biz 2 trilyon dolara, 2023 hedeflerine ulaşabilmemiz için... İşte, biraz önce bahsettiğim bu sorunları bir yere not edin, bir başka sorun söyleyeceğim size: Bu kürsüye çıkıp da kamunun faiz yükünün bu ülkeyi nereye götüreceğine dair neredeyse muhalefet partili milletvekillerinin hepsi aynı cümleleri kurdu. Bakın, yedi yılda bu devletin ödemiş olduğu faiz tam 22 kat artmış oldu ve bu yıl biz 1 trilyon 254 milyar ödeyeceğiz, 2026 yılında da bu rakam 2,3 trilyona çıkacak.

Bakın, ben şöyle bu konuyu biraz açmak istiyorum. Biraz düşünmenizi ve milletimizin de bu bilgileri alıp Türkiye'nin nereye gittiğini hissetmesi lazım ki çözüm önerilerini birlikte ifade edelim.

Arkadaşlar, bizim için millî savunma çok önemli değil mi? Millî savunmaya 440 milyar TL biz bütçe ayırdık; faize ayırdığımız bütçenin 3 katı. Millî eğitim, kalkınma planında, bütçede beşerî sermayenin geliştirilmesinden bahsettik; millî eğitim çok önemli. Millî eğitime ayırmış olduğumuz bütçe 1 trilyon 92 milyar; faize ayırdığımız bütçeden çok çok daha az.

Depremlerden bahsedildi, 6 Şubatın yıl dönümüne geliyoruz değerli milletvekilleri. Bu vesileyle bütün Rahmetirahman'a kavuşan vatandaşlarımızı tekrar anıyorum, rahmetle anıyorum. Deprem bilimciler ifade ediyor, İstanbul, Marmara diken üstünde, yazı tura gibi. Depreme, afet ve acil konularla ilgili bütçeye koymuş olduğumuz rakam 671 milyar; faizin yarısı arkadaşlar.

Buradan hareketle, uzun yıllar şirketlerde yöneticilik yapmış bir kardeşiniz olarak şunu söylemek istiyorum: Devletin kurumlardan toplamış olduğu bütün vergiler -1,2 trilyon- kurumlar vergisi tamamıyla faize gidiyor. Ücretleri konuşuyoruz, 1 trilyon 189 milyar gelir vergisi topluyor bu devlet, önümüzdeki yıl bütçede bu var, 1 trilyon 189 milyar. Bütün çalışanlarımızdan bu vergileri topluyoruz ve faize bunu yetiştiremiyoruz, böyle bir tabloyla karşı karşıyayız.

Şimdi, buradan hareketle -zamanım azaldı- daha güçlü bir Türkiye için daha fazla insan odaklı bütçelere bizim ihtiyacımız var. Bakın, ben açıkça şunu ifade edeyim: Bence -bu benim kişisel kanaatimdir, şu anda bir seçim yapılmıştır- bu Mecliste parlamenter sistemi isteyen 360 vekil olana kadar -referanduma götürme noktasında problem olmadığı takdirde- ya da 400+1 olana kadar, sistem tartışmasını değil, ülkenin meselelerini ve daha fazla demokrasiyi ve daha güçlü ekonomiyi

konusmamız gerekiyor. Onun için, mevcut anayasa çalışmaları başladığında Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bu ülkeye, bu devlete, bu millete ve özellikle ekonomimize iyi gelmediğini bu geçen altı yıl içindeki rakamlardan sadece muhalefetin değil, AK PARTİ'deki arkadaşlarımızın da bunu anlaması lazım ve mutlaka kuvvetler ayrılığı prensibini öne alarak bizim -o olmadan demokrasi olmaz bir ülkede- Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini mutlaka revize etmemiz gerekiyor. Burada yeni anayasa çalışmalarında Parlamentonun yasa yapma hakkını torba kanunlarla, şunlarla, bunlarla engellemek lazım; yasa yapma hakkını, bütçe hakkını ve Sayıştayla denetim hakkını hiçbir kuşkuyla imkân vermeyecek şekilde tekrar bu Parlamente'ya bizim iade etmemiz lazım. Kurtuluş Savaşı'nı gerçekleştiren bu Meclisin bu kadar etkisiz hâle gelmesi, inanın, Sayın Cumhurbaşkanımız için de AK PARTİ için de buradaki bütün milletvekilimiz için de iyi değildir. Sadece bugünü değil, bir kişiyi değil, partiyi değil, geleceğimizi ve çocuklarımızı düşünerek bu adımları atmamız gerekiyor. Güçlü bir ekonomi için güçlü bir hukuk devleti olmamız gerekiyor. Düşünün arkadaşlar, bu ülkenin Anayasa Mahkemesi Başkanı "Uzaktan kumandalı yargı ve yargıç olmamalı." diyor. Şimdi, Cevdet Yılmaz Bey ne yapsın, Mehmet Şimşek Bey ne yapsın? Yabancı yatırımcı bu sözleri duyup, bu ülkeye gelip yatırım yapar mı arkadaşlar Allah aşkına? Onun için bunları bizim düzeltmemiz lazım.

Şunu söyleyeceğim: AK PARTİ'li arkadaşlarımız bilirler, bakın, 2003 ve 2016 yılları arasında bütçenin başlangıç ödenekleri ile harcama ödenekleri arasındaki fark arkadaşlar, sadece yüzde 2'ydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Temurci.

SELİM TEMURCİ (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Mali kurallar ortadan kalktı. Sayın Cumhurbaşkanımız bir cümle kurdu, keşke o cümle hiç kurulmasaydı, dedi ki: "Biz kendi içimizde IMF yaratmayalım." Ve ondan sonra mali kurallardan uzaklaştık. Dün burada Hazine ve Maliye Bakanımız çok ilginç bir cümle kurdu, dedi ki: "Mali disiplini yeniden tesis etmeye çalışıyoruz." Aslında her şey söyleniyor. Dolayısıyla ben burada mali kurallarla ilgili yepyeni düzenlemelere ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Acilen gelir adaletini hedefleyen adil bir vergi kanununu ortak bir akılla çıkarmak zorundayız. Acilen AK PARTİ'li dostlar, bu ülkenin bir tasarruf eylem planına ve bu planı Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamasına ihtiyacı var ve bütün bu çalışmaları yaparken işi ehline emanet etmeliyiz çünkü yaşadığımız krizin merkezinde yanlış politikalar, yanlış tercihler ve ehliyet ve liyakatte yaşadığımız problemler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Selamlayın lütfen.

SELİM TEMURCİ (Devamla) – Ben bu duygularla, şimdiden 2024 yılının ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini Rabb'imden niyaz ediyorum. Bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Rabb'imden Filistin'de akan kanın bir an önce durmasını niyaz ediyorum, aziz milletimizi ve yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine İYİ Parti Grubu adına söz talebi Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a aittir.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve aziz milletim; Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit olan kahraman askerlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum; milletimizin başı sağ olsun.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bütçe sadece rakamlardan ibaret bir belge olmanın ötesinde, ülkemizin geleceğini, milletimizin istikbalini belirleyecek bir rota yahut harita olma özelliği taşımalıdır. Ancak üzülererek söylemeliyim ki bu rota bizlere umut vadeden bir yol olmak yerine ekonomik istikrarsızlığın ve sosyal adaletsizliğin derinleştiği bir yolu işaret etmektedir. Bu bütçe işsizlik, enflasyon, faiz oranları gibi temel ekonomik göstergelerde maalesef umutsuz bir tablo çizmektedir. Öyle ki hedeflere ulaşmayan planlar, ekonomik gerçeklerle bağdaşmayan tutarsız ve iddialı açıklamalar ülkemizin geleceğine dair ciddi kaygılar uyandırmaktadır. Bu bütçe yüksek miktarda vergilerin, zenginler için imtiyazların ve halkın sırtına yüklenen ağır vergi ve cezaların olduğu bir bütçedir. Bu bütçe Türkiye'nin sosyal ve ekonomik dengelerini altüst eden, vatandaşın cebine ve her şeyden önemlisi, umutlarına darbe vuran, sorunları derinleştiren bir bütçedir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin sorunlarını çözebilmek için öncelikli olarak bir kalkınma hamlesine ihtiyaç vardır. Kalkınmanın olmazsa olmazı ise araştırma, geliştirme ve yenilik çalışmaları ve bu çalışmaların planlı bir şekilde uygulanmasıdır. Gelişmekte olan ülkelerin orta gelir tuzağına takılmasının sebebi bu ülkelerin AR-GE ve yenilik programlarına yeterli destek olmaması ve AR-GE çalışmalarının zenginliğe dönüşmemesidir.

Bakın, şimdi, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nde araştırma, geliştirme ve yenilik programı için ayrılan kamu payı 40 milyar 274 milyon liradır, bu rakamın toplam bütçedeki oranı ise yüzde 0,36 gibi oldukça düşük bir orandır; buna özel sektörün yapacağı AR-GE harcamalarını da katarsanız yüzde 1'i bile bulmayacaktır. 2020 yılı gayrisafi yurt içi hasıladan AR-GE yatırımlarına ayrılan toplam pay yüzde 1,1 iken 2024 yılı için öngörülen gayrisafi yurt içi hasılaya oranın yüzde 1'in üzerine çıkacağını söylemek pek mümkün değildir. Geleceğin dünyasında rekabet edebilirliği ve sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir ülke için bu oran oldukça yetersizdir. Dünyanın Sanayi 4.0 teknolojisini geride bıraktığı ve yeni yapay zekâ teknolojisinin kullanıma sunulduğu Endüstri 5.0'in konuşulduğu gerçeğinden hareketle, ülkemizin her yeni yıl bütçesindeki oranının artırılması gerekirken gelecek yılın bütçesinde bu oranın düşürülmesi hedefini milletimizin takdirine bırakıyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer almak istiyorsak, hâlâ böyle bir hedefimiz varsa bu hedefi ancak teknolojik gelişmelere yaptığımız katkıyla sağlayabiliriz, bu katkıyı da ancak AR-GE çalışmalarına verdiğimiz değerle yükseltebiliriz. Bu bağlamda, Dünya Bankası verilerine dayanarak, orta yüksek gelir düzeyinde bulunan ve rekabet edebilirlik açısından ülkemize eş değer olan bazı ülkelere örnek vermek istiyorum. Mesela, Belçika'da gayrisafi yurt içi hasıladan AR-GE çalışmalarına ayrılan pay yüzde 3,5'tir, İsrail'de bu oran 5,4'tür, Güney Kore'de ise bu oran yüzde 5'lere yaklaşmıştır, Avrupa Birliği ülkelerinin ortalaması ise yüzde 2,3'tür. Özellikle son katılan ülkeler Bulgaristan, Polonya ve Romanya Avrupa Birliği ortalamasını bu değerlere düşürmüştür. Dünya Bankası'nın raporlarına baktığımızda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin tamamının AR-GE yatırımlarına ayırdıkları payı her geçen gün artırdıklarını görmek mümkündür. Gelişmiş ve rekabetçi bir ekonomi oluşturanın yolu sürekli yenilik yapabilmek ve bu yenilikleri ticarileştirebilmekten geçer, bu, sadece özel sektörde değil, kamu sektöründe de yenilikçi çözümler ve hizmetler geliştirmeyi gerektirir. Yüksek teknoloji ürünlerinin üretimi, ihracatının artırılması ve böylelikle ekonomik büyümenin sağlanması güçlü bir AR-GE ve yenilik ekosistemiyle mümkündür.

Değerli milletvekilleri, yine, ülkelerin yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayisi içindeki paylarına baktığımızda gelişmişlikle ve zenginlikle ne kadar alakalı olduğunu görebiliriz. Bakın, bu bağlamda dünyanın ilk 10 büyük ekonomisinin ortalaması yüzde 24'tür. İsrail'de bu oran yüzde 30 iken Türkiye'de sadece 3,3'tür. İsrail'in kabadayılığı acaba buna mı bağlıdır? Bu, aynı zamanda ulusal güvenlik ve savunma alanında da bağımsızlık ve güçlü bir duruş için çok önemlidir. Bir taraftan, ürettiğimiz İHA ve SİHA'larla övünürken -ki ülkemiz adına bir övünç kaynağıdır, bu çalışmalara 1990 yılından beri katkı sağlayan tüm kurum, kuruluş ve kişilerden Allah razı olsun- diğer taraftan, ALTAY tankının motorunu neden kendimiz geliştirmeyelim? Bu

bağlamda AR-GE ve yenilik için ayrılan bütçenin artırılması uzun vadeli kalkınmanın önemli bir parçası olacaktır. "Araştırma, geliştirme ve yenilik" başlığı altında ayrılan bütçenin nasıl dağıtılacağına dair kesin bir ifade bulunmaması, bu alanda yapılan yatırımların etkinliğini ve şeffaflığını ciddi şekilde tehlikeye atabilir. Bu tür belirsizlikler bütçenin amacına uygun kullanılmasını engelleyebilir ve yatırımların verimliliğini düşürebilir. AR-GE ve yenilik faaliyetleri özellikle planlama ve hedef belirleme açısından yüksek düzeyde organizasyon ve netlik gerektirir. Bu alanlarda yapılacak yatırımların hangi sektörlerle, hangi projelere ve hangi zaman dilimlerinde yönlendirileceğinin açıkça tanımlanması gerekmektedir. Ayrıca, bu yatırımların ve desteklerin hangi ölçütler doğrultusunda değerlendirileceği ve nasıl bir etki analizi yapılacağı da önem taşımaktadır.

Değerli milletvekilleri, tabii ki bu eleştirilerden sonra gelişmiş ülkeler seviyesinde AR-GE yapılmasının nasıl olması gerektiğine dair birkaç önerimizi de sıralamak istiyorum. Sayın Yılmaz öneri istemiştir, mirf malıdır, kullanabilir. Gelin, şimdi bu AR-GE ve yenilik çalışmalarını yapacak temel unsurlara bakalım. Bu unsurların başında üniversiteler, katma değeri yüksek ürün üretme kapasitesi ve teknoloji yatkinliği olan kurumlar ve üniversite-sanayi iş birliği gelmektedir. Bunun için başta üniversite sistemimizde "AR-GE üniversitesi" kavramına uygun bir üniversite yapılması oluşturulmalıdır. Üniversitelerin teknolojik yapılanması "AR-GE ve ihtisas üniversiteleri" şeklinde tanımlanmalı, mevcut hantal "araştırma üniversiteleri" kavramı tekrar gözden geçirilmeli, üniversitelerin öğretim elemanı yapılanması buna göre oluşturulmalı ve gerçek manada üniversite-sanayi iş birliği geliştirilmelidir. Üniversitelerde AR-GE mühendisleri yetiştirilmesine yönelik alanlar açılmalıdır. Üniversite-sanayi iş birliği çerçevesinde AR-GE çalışmaları yapan mevcut öğretim elemanları göstermelik değil gerçek manada desteklenmelidir. Ülkemizin teknolojik öncelik alanları gelişen ve değişen sanayi altyapısına göre tekrardan gözden geçirilmelidir. Özel sektörün teknolojik öncelikli alanlarda AR-GE ve somut teknolojik üretimleri yönlendirilmeli ve üretim yatırımları daha fazla desteklenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Akalın.

MEHMET AKALIN (Devamlı) - Yurt dışından teknoloji transferi daha çok desteklenmeli ve daha çok teşvik edilmelidir. Bütçede AR-GE ve yenilik uygulamaları için ayrılan pay en kısa sürede Avrupa Birliği ortalaması seviyesine yükseltilmelidir. AR-GE ve yüksek teknolojiye ulaşma çalışmalarının temelinde bilimsel araştırmalar vardır. Bu çalışmaları yapanlar da üniversite öğretim elemanlarıdır. Yoksulluk sınırında maaşlarla çalışan öğretim elemanlarımızdan teknoloji geliştirecek performans bekleyemeyiz. Bu yüzden üniversite öğretim elemanlarının maaşları ve teknoloji çalışma destekleri ivedi olarak gözden geçirilmeli ve artırılmalıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talebi Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Karakaya. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

MHP GRUBU ADINA MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; yüz dokuz yıl önce, en zor şartlarda dahi şehadete yürümekten bir an bile tereddüt etmeyen Sarıkamış şehitlerimizi andığımız bir günde evlatlarımızın şehadet haberini aldık. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Türk milletinin başı sağ olsun.

Bütçe teklifinin 4'üncü maddesi üzerinde söz aldım. Saygıdeğer Genel Kurul, tabii, bütçe konuşuyoruz aylardır; kaynaktan bahsediyoruz, açıklardan bahsediyoruz, açıkların finansmanından, israftan bahsediyoruz ama bazıları bazı şeyleri her nedense görmezlikten geliyor. Kırk yılı aşkın süredir terörle mücadele ediyoruz. Terör 40 binin üzerinde canımızı aldı, almaya da devam ediyor. Bu vesileyle, tüm şehitlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, yakınlarını ve kahraman gazilerimizi saygıyla selamlıyorum.

PKK terör örgütüyle mücadele için kırk yıldır yaptığımız harcamalar ve bunların alternatif maliyetleri yanında, ekonomimize verdiği doğrudan veya dolaylı zararların parasal karşılığı akıllara durgunluk verecek seviyelere ulaştı. Rakamlar üzerinden burada detaylı bir tartışma açmak istemiyorum ancak farklı kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan hesaplamalarda yıllık bazda yüzde yarım bir ekonomik büyüme engeli oluşturduğu genel kabuldür. Bunun anlamı şudur: Terör, insanımızın sadece canını değil, refahını, ekmeğini, aşını da alıyor, gençlerimize daha fazla iş imkânı sunulmasına engel oluyor. Elbette, biz terörle mücadele etmekten vazgeçmeyeceğiz, kökü kazınana kadar da vazgeçmeyeceğiz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Canımızı ortaya koymuşuz, malımızdan mı çekineceğiz! Terörün onca ekonomik kaynağımızı yok ettiğinden hiç bahsetmeden, sürekli toplumsal refahın düşüklüğüne vurgu yapılması, gençlerimizin işsizliğine ağıtlar yakılması samimi yetsizliktir, aymazlıktır, ayıptır. (MHP sıralarından alkışlar) Bütçe kaynaklarımızın terör yüzünden heba olduğundan bahsetmeden "Bu bütçe, memura, işçiye, çiftçiye, esnafa bir çözüm getirmiyor." demek hiç etik değildir. 2023 yılı bütçesinden, seçime dahi girmediği hâlde, 100 milyonların bir siyasi partiye seçim yardımı olarak ödenmesine gık çıkarmayanların "Bütçe çarçur ediliyor, yetimin hakkını yedirmeyiz." demesi, bizim için yok hükmündedir. (MHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi, bütçe teklifleri, yasamanın yürütme üzerindeki denetim hakkı ve yetkisinin kullanıldığı en kapsamlı ve bütüncül olanıdır. Bu vesileyle birkaç hususu da gündemlerinize getirmek istiyorum, tekrar niteliğinde de olabilir. Yaşadığımız küresel salgınla birlikte, tarımla ilgili farkındalık tüm dünyada arttı, ülkemizde de arttı. Bakanlığımızın üretim, pazarlama ve desteklemeler konusundaki çalışmalarını yakından takip ediyor ve destekliyoruz. Bu kapsamda, katkı olması bakımından önemli gördüğümüz bir iki hususu da dile getirmek istiyorum.

Birincisi, su yönetimiyle alakalı. Öncelikle şunu ifade etmeliyim ki Bakanlığımızın geçtiğimiz eylül ayında çıkardığı tarımsal üretim planlaması hakkındaki yönetmelik yıllardır söylenen tarımsal üretim planlaması sorununun çözümü açısından olumlu bir adım olmuştur. Yönetmelikten anladığımıza göre, özetle; üretim planlamasında su varlığına göre tarım yapılacağı hedefi görülüyor. Bu minvalde, suya göre tarımı havza bazında değil "millî su planı, havza bazında su yönetimi" şeklinde ele almanın ve havzalar arası su transferinin bir devlet projesi hâline getirilmesinin stratejik su yönetimi açısından önemli olduğunu dikkatlere getiriyor, konuyla ilgili kapsamlı ve ciddi bir çalışmanın yapılmasını öneriyoruz.

İkinci husus, tarım envanteridir. Ülkemizde bugüne kadar 7 tarım envanteri yapıldı, sonuncusu 2001 yılında 57'nci Hükümet döneminde Milliyetçi Hareket Partisinin yönetimindeki Tarım Bakanlığı tarafından gerçekleştirildi. Yirmi yılı aşkın bir süre oldu. Üretim planlaması dâhil alınacak kararların ve yapılacak yatırımların daha isabetli olması bakımından acil bir genel tarım envanterinin yapılmasına ihtiyaç vardır. Bugünün teknolojisinde bunun da çok zor olmadığını düşünüyorum.

Üçüncüsü, tarımsal üretimde hayvancılığa verilen önemle alakalı. Tarımsal üretimi ülke ekonomisinin sigortası kabul edersek hayvancılık da âdeta tarımın âdeta kaskosudur. Tarımsal üretimdeki dengeler bu anlamda önemlidir. Bitkisel üretimin katma değerini artırmanın tek yolu hayvancılıktan geçer. Yani ürettiğiniz bitkiyi hayvanın boğazından geçirip ete, süte, yoğurda, peynire dönüştürmediğiniz sürece katma değer oluşturamazsınız.

Sonuncusu, bu bağlamda, Toprak Mahsulleri Ofisiyle alakalı. Toprak Mahsulleri Ofisinin -öncelikle belirtmem gerekir ki- geçtiğimiz dönemlerde piyasa regülasyonu konusunda uyguladığı politikalar birçok krizin önüne geçmiştir, emeği geçenlere

teşekkür ediyorum ama Toprak Mahsulleri Ofisinin de yeniden yapılandırılarak tarım ürünlerinin bir müdahale kurumu hâline getirilmesinin faydalı olacağını ifade etmek istiyorum. Benim de Genel Müdürlüğüm döneminde bu konuda önemli bir çalışma yapıldı, Sayın Günaydın'ın da bu çalışmalarda çok ciddi rolü var hatta sorumluluğu var; buradan da teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gündeme getirmek istediğim bir başka husus, benim de içlerinden çıktığım üniversite öğretim elemanlarının durumudur. Üniversitelerde çalışan akademisyenlerimizin maaşları ciddi düzeyde erozyona uğradı, bu konuya acil bir çözüm getirilmesi gerekiyor. Ünvan alan akademisyenlerin aldıkları ünvanla ilgili kadrolara atanmak için yıllarca beklemekte olduklarını, bunun da akademik motivasyon açısından ciddi sorun oluşturduğunu ifade etmek istiyorum ve bu kadro işlerinin de bir an önce çözülmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, tabii, hiç şüphe yok ki Türkiye Yüzyılı eğitimle inşa edilecek. Bu konuda, yine bütçenin önemli bir kısmının Millî Eğitim Bakanlığına verilmiş olmasından dolayı çok memnun olduğumu ifade etmek istiyorum. Bu noktada da ücretli öğretmenlerimizle ilgili sorunun bir an önce çözülmesi gerekiyor. Sayın Bakanın 68 bin açık olduğunu ifade etmesi, geçtiğimiz aylardaydı... Ben bu konularla ilgili de önemli tedbirler alınacağına inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, burada, bu saatte, tabii çok daha fazla şey söylenebilir ancak bir bilmeceyle ben huzurlarınızdan ayrılmak istiyorum. Adına meslek lisesi, yüksekokul programları bulunan, ulusal meslek standartlarında standartları yazılan ama mesleke kabul edilmeyen, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tehlike sınıfları listesinde çok tehlikeli işler sınıfında yer alan ancak iş riski ve güçlüğü tazminatı alamayan, kanunun "Kamu çalışanı ayda en fazla elli saat, yılda altı yüz saat fazla mesai yapabilir." hükmüne rağmen kendilerine ayda seksen saat, yılda dokuz yüz altmış saatten fazla mesai yaptırılan ve ödenmeyen kesim hangisidir? Bu saatte sizleri yormayayım, cevabını vereyim: İtfaiyeciler.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi Van Milletvekili Zülküf Uçar'a aittir.

Buyurun Sayın Uçar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; değerli halklarımızı ve sizleri ve yine, hapishanelerdeki bütün siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Bilim, teknoloji ve eğitim yatırımları içermeyen ve halkın ihtiyaçlarını görülmez kılan bu bütçeyi kabul etmediğimizi defalarca anlattık, bir kere daha tekrar etmiş olalım.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, Türkiye, Hukukun Üstünlüğü kategorisinde 173 ülke arasında 148'inci sırada, Demokrasi Endeksi'nde ise 167 ülke arasında 103'üncü sırada ancak Hükûmete göre bunlar sadece Türkiye'nin imajını zedelemek için çalışan kurumlardır. Yurttaşı yanıltmak için her türlü yalan rahatlıkla söylenebiliyor ne yazık ki. Düşünebiliyor musunuz bu kadar raporun tek bir amacı var, imaj zedelemek! Bütün dünya ülkeleri de birleşmiş, tek bir amaçları var, Türkiye'nin hukuk ve demokrasi imajını zedelemek; yorumlamakta hakikaten zorlanıyor insan.

Tabii, bazıları Hükûmet gibi düşünmüyor, bu endekslere güveniyorlar ve ona göre hareket ediyorlar; örneğin, uluslararası suç örgütleri ve mafyalar. Türkiye'yi mesken edindiler âdeta çünkü hukukun işlemediği yerler mafyanın rahatlıkla yaşayabildiği alanlardır, hatta mafya liderleri Türkiye'deki hukuksuzluktan sıkılmış olacaklar ki kendi çete hukuklarını dahi uygulamaya başladılar, mafya içi hesaplaşmalar da bu hukukun infaz rejimi. Naci Zindaştı vakasını hepimiz hatırlıyorsunuzdur. Bizzat Soylu'nun kendisi tarafından "Dünyanın en büyük mafyasından birisi" olarak tanımlanan Nadir Salıfov ve yine Soylu'nun "Balkanların en büyük mafyası" diye nitelediği Jovica Vukotić bu infazlardan sadece ikisidir. Comanchero suç örgütü üyeleri ile Zeljko Bojanic ve Nenad Petrak Türkiye'de yakalanan mafyalardan birkaç sadece. Türkiye'de konuşlanmış mafya liderlerinin ortak noktası ise ne biliyor musunuz? Hemen hemen hepsinin vatandaşlık almış olması. Son dönemlerde kimi operasyonlarla yakalanan mafya üyeleri var, biliyorsunuz; peki, bunlara Türkiye'de alan açan, vatandaşlık veren ve yıllarca faaliyetlerine göz yumanlara tek bir soruşturma dahi açıldı mı? Açmaz, açılmaz, açamazlar çünkü cesaret edemezler zira Türkiye'de işlenen suçların siyasi ayağı her zaman görünmezdir, koruma altındadır. Bir yanda hukukun uygulanması için açlık grevi yapmak zorunda kalan siyasi tutsaklar, diğer yanda ülkede konuşlanan global suç örgütleri; işte, Türkiye'de demokrasi ve hukukun gerçek resmi budur. Ortada hukuk yok ama Hükûmet hukukun imajını aramakta. "Uyuşturucu satıcılarının ayaklarını kırın, arkanızda ben varım." dediğiniz sürece daha çok ararsınız. Ancak hukuk ve demokrasideki sorunlar Türkiye'de çok daha köklü sebeplere dayanıyor. Devlet ve mafya arasındaki ilişki sürekli. Çoğunlukla devletin ardındaki gölge olarak iş gören mafyanın görünür hâle gelmesi ise hukukun askıya alındığı zaman gerçekleşir. İşte, Türkiye'nin mafya cennetine dönüşmesi de özünde buna dayanmaktadır.

Hukuk fakültelerinde öğretilen ilk şeylerden biri devlet ve mafya arasındaki farkın hukuktan ibaret olduğudur, son yıllarda gördüğümüz ise bu farkın tamamen ortadan kalkmış olduğudur. Siyaset ve mafya el ele bunu başardı. Geline aşamada sokak çatışmalarının ve iç hesaplaşmaların arenasına dönüşen Türkiye kentleri, halk için riskli alanlara dönüşmüş hâldedir. Yürütülen birçok operasyonla, mafyanın hâkimiyetine son verilebileceği sanılmasın, mafya-devlet ilişkisi çok daha derindir. Padovani ve Falcone'nin "Bir Hukuk Adamının Mafyayla Mücadelesi" adlı çalışmasında mafya ve devlet ilişkisi bakın nasıl açıklanıyor: Mafya, devletin trajik bir şekilde yetersiz kaldığı topraklarda devletin yerine geçer, onun işini görür. Mafya, bir ekonomik düzendir, öteden beri karanlık eylemlerle bağlantılıdır, düzenli bir verim ve kazanç sağlar. İşte, Türkiye'de de çizilen tablo budur. Hukuk, geçerliliği olmayan bir kurallar yığını hâline getirildi. Devletin yönetsel işlevi, askerî ve polisîye etkinliğe indirildi. Kötü gidişatı eleştiren her bir vatandaşa, gazeteciye ve siyasetçiye hapishane tehdidi dayatıldı, AİHM kararları uygulanmadı, Anayasa işlevsiz kılındı ve güçler ayrılığı ile denge-fren mekanizması terk edildi. Devletin sürekliliği ilkesinin taşıyıcısı olan bürokraside liyakat ilkesi askıya alındı, baştan sona ideolojik saiklerle şekillendirildi. Kamu personeli alımında tarikatlar ve mafyanın referansı esas alındı, şimdi mafyacılık oynuyorlar. Hukuk ve adalet sistemi ağır ağır tahrip edildi ve dağıtıldı. Şu aşamada devletin adli ve idari işleyişi tamamen keyfî, kural dışı ve hukuk dışı bir şekilde yürütülmektedir.

Hukukla bağlı olmayan, genel idare ilkelerine uygun kararlar almayan, yargısal denetim altında bulunmayan bir iktidar tarzının mafyayla ittifak geliştirilmesi elbette kaçınılmazdı. Sorunun gelişmesi, hukuktan uzaklaşma ve otoriterleşmeyle gerçekleşti, çözümü ise ancak hukuka dönüşle mümkün olacaktır. Ezcümle, Türkiye'de gerçekleşen şey hukukun yarattığı boşluğun mafya eliyle doldurulması sürecidir.

Şurası da unutulmamalıdır: Mafya kendisi için bir alan açarken iktidar da mafyayı çeşitli amaçlarla işlevsel bir şekilde kullanmıştır. Mafyanın Hükûmet açısından önemli fonksiyonlarından biri de ekonomiye ilişkindir. Bakın, yanlış politikalarla batırılan ekonomi mafya ve yabancı organize suç örgütleri aracılığıyla gelecek sıcak paraya muhtaç edildi. Özünde, Hükûmet, varlık barışıyla, mafyaya paranın kaynağını sormadan hukuki koruma altına alacağını ilan etmiş oldu, Türkiye'nin bağlantı noktasına dönüştüğü kara para trafiği de böylece teşvik edilmiş oldu. Bu şekilde, bir yandan Türkiye'de sıcak para akışı olacak ve ekonomi batmaktan kurtulacak, diğer yandan mafya da kendisi için korunaklı bir ikametgâh edinecekti; işte, AKP, MHP tarzı "win-win" politikası. Bu politikada kaybeden yalnızca toplum oluyor, hem güvenli bir yaşam imkânını hem de sosyal adalet hakkını kaybediyor.

Mafyanın bir başka işlevi ise Hükûmetin siyasi tamamlayıcısı olmaktır. Bu, şu anlama geliyor: Hükûmet demokratik yollardan toplumsal onay alamadığında mafyayı öne sürer, oluk oluk kan akıtmayla tehdit ettirir, bu şekilde kurulan korku iklimi altında yurttaşların muhalif tavır almasını engelleyerek iktidarı elinde tutmanın yollarını arar. 90'lı yıllarda bu yöntem Kürtlere karşı devletin bizzat kendi yaptığı mafyatik uygulamalarla çokça yaşandı. Susurluk kazasıyla ortaya saçılan devlet-mafya-siyaset iş birliğinin üzerine gidilmedi, aydınlatılması gereken bu ilişkiler daha incelikli yöntemlerle gizlendi. Nihayet günümüze kadar sürdürülen bu ilişkiler bütün ülkeye yaygınlaştırıldı.

Değerli milletvekilleri, toplumsal düzeni ve güvenliği bozan pek çok sorun iç içe geçmiş hâldedir bugün. Ekonomik sorunlar, suç oranlarının artması, mafyalaşma ve toplumsal kutuplaşma; hukukun üstünlüğü, etkin soruşturma yapabilecek cesur savcılar ve bağımsız yargıların olmadığı bir ülkede tüm bunlar yaşanmaya mahkûmdur. Yazık ki yıllardır ülkenin hâli de budur. Hukukun niteliğini artırarak geçici çözümler bulmak mümkündür ancak bütün sorunların temelindeki ana sebebi belirlemeden ve onu aşmadan nihai bir çözüm bulmanız mümkün olmayacaktır. Mafyayla kurulan ilişkiler dâhil hukuk dışı birçok devlet faaliyetinin esas zemini her zaman canlı tutulan Kürt sorunu ve buna bağlı olarak demokratik gelişimi engelleyen güvenlikçi politikalarıdır. Bunu anlamak için yüzyıllık bir algı ve idrak dönüşümü zorunludur.

Özetle ifade etmek gerekirse, konuşma boyunca saydığım bütün sorunların çözümü bu ülkenin kendi hukuki, siyasi ve kültürel Rönesansını gerçekleştirmesine bağlıdır.

Son söz, hukuka dönün.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'e aittir.

Buyurun Sayın Ünver. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

CHP GRUBU ADINA İSMAIL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Irak'ın kuzeyinde bölücü terör örgütünün saldırısında hayatını kaybeden aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve milletimize başsağlığı ve sabır diliyorum.

Konuşmamın başında, geçtiğimiz yıllardan kalan beklentilerinin önümüzdeki yıl gerçekleşmesini uman toplum kesimlerinin bazı taleplerini dile getirmek istiyorum. AKP'nin Türkiye Yüzyılı'nda emekli maaşları yüzyılın ayıbı olmuştur. AKP sayesinde geçtiğimiz yıl 7.500 liralık emekli maaşıyla geçinmek mucize hâline gelmiştir. Yaşamlarının son deminde insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşama hakları ellerinden alınan emeklilerimiz yüzyılın ayıbının artık sona ermesini istiyor. Bu itibarla en düşük emekli maaşı en az asgari ücret düzeyine yükseltilmelidir.

Öğretmen ataması bekleyen yüz binler var. Önceki Millî Eğitim Bakanı tarafından verilen 100 bin atama sözü tutulmadı. Bu söz önümüzdeki yıl tutulmalı ve atama bekleyen yüz binlerin beklentisi karşılanmalıdır.

"Taşeronda çalışanlar ve belediye işçileri kadroya geçirildi." denildi ama gerçek öyle olmadı. Belediye emekçileri kadro verilmiş gibi yapılarak belediye şirketlerine alındılar, çoğu zaman asıl kadro sahibi belediye personelleriyle aynı işi yapmalarına rağmen aynı haklardan yararlandırılmadılar. Bu durum mağduriyet yaratıyor. Asıl işi yapan şirket işçilerine de asıl kadro verilmeli, belediye kadrolarına alınmalıdır.

Yine Karayollarında çalışan 14 bine yakın işçiyle birlikte Devlet Demiryollarında, Devlet Hava Meydanlarında, PTT'de ve hastane yemekhanelerinde taşeronda kalanlar var. Taşeronda kalanların kadro sorunu verilen sözlere uygun olarak çözümlenmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Staj ve çıraklık sigorta başlangıcı olmalıdır. Çırak ve stajyerler işsizlik rakamları açıklanırken istihdama dâhil ediliyor, yaşlılık sigortası söz konusu olduğunda ise öğrenci olarak görülüyor. Bu çelişki sonlandırılmalı, tüm stajyer ve çırakların işe başladıkları gün yaşlılık sigortası da başlatılarak mağduriyetleri sonlandırılmalıdır.

150 binin üzerinde ziraat, su ürünleri, gıda ve orman mühendisi ile veteriner hekimler yıl boyu müjde bekledi. Tarım ve Orman Bakanlığı iki yıldır boşalan kadrolara atama yapmadı. Mesela, orman mühendisleri Orman Genel Müdürlüğü ve Millî Parklar için atama beklerken Bakanlık orman mühendisi ataması yapmıyor ama Millî Park şefliklerine branş dışı şef ataması yapıyor. 2024 yılında 1.422'si mühendis, 652'si veteriner hekim olmak üzere 7.158 personel alımı yapılacağı Bakanlıkça açıklandı. Atama bekleyen on binlerce mühendis ve veteriner hekim göz önüne alındığında bu atama sözünün yetersiz olduğu çok açık, bu sayı artırılmalıdır.

Anayasa'nın eşitlik ilkesi karşısında emeklilikte kademe getirilmesi çalışanların anayasal hakkıdır. 8 Eylül 1990 sonrası girişlilerin yaşadığı mağduriyete kademeli emeklilik sağlanarak çözüm bulunmalı, bir güne on yedi yıl bekleme absürtlüğüne son verilmelidir.

Söz verildiği gibi kamu alımlarında mülakatta son verilmelidir. AKP Genel Başkanı Erdoğan seçim öncesi aday tanıtım toplantısında "Kamuda mülakatları kaldıracağız." demişti, AK PARTİ seçim beyannamesinde de bu taahhüdü tekrarladı. Her ne kadar Millî Eğitim Bakanı "Biz mülakat gibi mülakat yapacağız." diyerek teville çalışsa da verilen mülakatı kaldırma sözü mutlaka tutulmalıdır. Mesela, Millî Eğitim Bakanlığı mülakatsız 100 bin öğretmen ataması yaparak adaletli atama bekleyen öğretmenlerle helalleşmelidir. Yeri gelmişken belirtmeliyim ki AKP "Seçimden önce söz ver, seçimden sonra kulağının üstüne yat, unut." alışkanlığından da vazgeçmelidir. Bu anlamda, BAĞ-KUR'lulara verilen 9000 prim gün sayısının 7200 güne düşürüleceği sözü de bir an evvel hayata geçirilmelidir. Görüldüğü gibi, taleplerin çoğu işsizlik ve çalışma hayatı kaynaklı.

Bu bütçe çiftçimize de yine "gelecek yıl" dedirtecek. AK PARTİ, Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinin "tarımsal desteklerin millî gelirin yüzde 1'inden az olamayacağı" hükmünü uygulamama konusundaki ısrarına devam ediyor; bu, 2024 bütçesinde de sürmektedir. Geçtiğimiz yıl çiftçinin ürününe hak ettiği fiyat verilmedi, çiftçimiz Ofise malını verebilmek için randevu almaya mecbur tutuldu, randevu alamadı. Zar zor randevu alıp malını verebilenler bu sefer de kırk beş güne varan vadeyle karşı karşıya kaldılar. Ürünü Ofise vermek isteyen çiftçimiz de Ofise veren çiftçimiz de mağdur edildi.

"Tarım" demişken iklim krizinin gündemde ve gıda krizinin kapıda olduğu bir dönemde sulama imkânlarının geliştirilmesinin, var olan suyun da tasarruflı kullanılmasının ülkemizde sürdürülebilir tarımsal üretim için olmazsa olmaz olduğunu belirtmek gerekir. Seçim bölgem Karaman'ın da dâhil olduğu Türkiye'nin tarım alanlarının beşte 1'ine sahip Konya Ovası Projesi kapsamındaki illerde de tarımsal faaliyetin sürdürülebilirliği için bölgedeki sulama kapasitesinin artırılması çok önemlidir. Karaman'daki barajlarda basınçlı kapalı sulama sistemine yeterli düzeyde geçilememesi sebebiyle geçen yıl seçim öncesinde vatandaşlarımızın huzurunda hemşehrilerimin Ayrancı ve Gödet baraj gölleri için bu yöndeki taleplerini dile getirmem üzerine iktidar temsilcilerince seçim öncesi bu konuyla ilgili gerekli adımların atılacağı söylenmişti. Maaalesef, Ayrancı ve Gödet baraj göllerinde kapalı basınçlı sulamaya geçilebilmesi için gereken yapılmamış, bu konu sahipsiz bırakılmıştır.

2024 yılı bütçesinin geneline baktığımızda ise, daha başlangıçta bütçenin 2,6 trilyon lira açık vereceği, işsizliğin artarak yüzde 10,3 seviyesine çıkacağı, büyüme beklentisinin ise uzun yıllar ortalamasının altında, yüzde 4 olacağı öngörülmüyor.

Enflasyonla ilgili olarak ise küresel enflasyon vurgusuyla iyi niyet temennisinde bulunduğunu görüyor, sadece iyi niyet temennileriyle vatandaşın cebini sömüren enflasyonun düşürülemediğini önceki yıllar tecrübesiyle biliyoruz.

Öngörülen bütçe açığı yüzde 25'leri buluyor yani cebinizde 75 lira var ama siz "100 lira harcayacağız." diyorsunuz. O 25 lirayı nereden bulacaksınız? Tabii ki bu 25 lira vatandaşın, sabit gelirinin, işçinin, çiftçinin, memurun, emeklinin, esnafın sırtına yüklenecek. Zaten bu bütçenin karakteristiği, bütçenin ve bütçe açığının finansmanının vatandaşın sırtına yüklenecek dolaylı vergilerden, gelirden değil, harcamadan alınan ÖTV ve KDV'den sağlanacak olmasıdır. (CHP sıralarından alkışlar) ÖTV bütçede gelir vergisinden ve kurumlar vergisinden daha fazla yekûn tutmaktadır, KDV ise gelir ve kurumlar vergisinin toplamından daha fazladır. KDV'nin kapsamında olmayan ürün yok, her şeyden alıyor. Bu sebeple, vatandaşımız geliri ne olursa olsun, kapsamdaki ürünleri aldığı anda ülkenin en zengini kadar vergi ödüyor. Bu adaletsiz vergi uygulaması devam ettiği müddetçe ülkenin ekonomisinin de vatandaşın ekonomisinin de düzelmeyeceği ortada. Görüyoruz ki önümüzdeki yıl da fakir ile zenginin aynı oranda vergi ödediği ama aynı geliri elde edemediği adaletsiz bir yıl olacak yani adında "adalet" olsa da AKP iktidarında adaletsiz bir yıla daha "Merhaba." diyeceğiz.

Adalet Bakanının adaleti inşa edilen mahkeme binalarıyla tarif ettiği bir ülkede adaletsiz Adalet ve Kalkınma Partisinin adaletsizlikleri artık kimseyi şaşırtmıyor. Artık, Adalet Bakanının dün yaptığı gibi, Türkiye'nin Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ndeki yerinden rahatsız oluşuna ve "Siz Türkiye'yi falanca ülkeyle, falanca ülkeyle nasıl bir arada ve aşağısında gösterirsiniz?" diyerek endeksi düzenleyenlere çıkışmasına, Türkiye'ye yakın gösterilen ülkelerde seçim dahi olmadığını fark etmesine bile şaşırtmıyoruz. Bu duruma şaşırmanın sebebi Adalet Bakanının ülkenin adalet açısından içinde bulunduğu durumun farkında olmayışının asıl mesele olduğunun farkında olmamız. Aslında normal ülkelerde böylesi bir durumda Adalet Bakanından "Ülkemiz niye bu duruma düştü?" sorusuna cevap araması beklenir, bizde ise Adalet Bakanı cevap bulması gereken soruyu kendisi soruyor ve ev sahibini bastırma yolunu seçiyor, sonra da "Adliye'de şu kadar bilgisayar var." diye adalet güzellemesi yapıyor. Yargının güzel binaları var, bilgisayarları var ama ülkede hukuk Hak getire.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Ünver.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Devamla) – İşte, Türkiye'de başta adaletsizlik olmak üzere sorunların çözülüyor olması sebebi bu anlayış; aynaya bakmama anlayışı, "Biz de bir yerlerde yanlış yapıyor muyuz?" diye sorgulamama narsizmi, her şeyin en iyisini kendisinin bildiğine inanma hastalığı, suyu tersine çevirme, rüzgâra karşı tükürme merakı, tek adamın "Nas var, nas." deyişini de tek adamın onayıyla faizin 5 kat artırılışını da alkışlama şakşakçılığı; tümü tek adam yönetiminin Türkiye'ye hediyesi. Bu tutum devam ettiği müddetçe Türkiye'nin sorunlarının çözülebilme ihtimali bulunmamaktadır. O nedenle nasıl sunulursa sunulsun 2024 bütçesi de zihniyet değişmediği için ülkeye refah, vatandaşa zenginlik getirmeyecektir.

Her şeye rağmen 2024'ün tüm yurttaşlarımıza sağlık ve mutluluk getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'a aittir.

Buyurun Sayın Bozkurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA SAFFET BOZKURT (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Heyetinizi, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken Irak'ın kuzeyinde bölücü terör örgütü mensupları tarafından yapılan hain saldırı sonucu şehit olan kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum. Kahraman ordumuzun ve aziz ve asil milletimizin başı sağ olsun.

Orta vadeli program ile On İkinci Kalkınma Planı hedef ve politikalarını gözeterek 2053 vizyonu doğrultusunda topyekûn kalkınma anlayışıyla hazırlanan 2024 yılı bütçesi hükûmetlerimizin 22'nci, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 6'ncı, yeni Türkiye Yüzyılı'nın ilk bütçesidir. AK PARTİ hükûmetleri döneminde aralıksız olarak yapılan 22 bütçe, sahip olduğumuz siyasi istikrarın en önemli göstergelerinden biridir. Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı büyüme stratejimiz doğrultusunda büyümede dengelenme, ithalata bağımlılığı azaltma ve cari işlemler açığını kalıcı olarak düşürme yolunda çalışmalarımıza devam etmekteyiz. 2024 yılı bütçesi, yatırımı, istihdamı, üretimi ve ihracatı destekleyen kapsayıcı bir kalkınma anlayışına sahiptir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı bütçemizde sosyal yardım için ayrılan kaynak miktarını artırarak sosyal yardım programlarımız aracılığıyla toplumun tüm kesimlerini gözetmeye devam etmekteyiz. 2002 yılında sadece 1,4 milyar lira olan sosyal yardım bütçesi 2024 yılında 497 milyar liraya çıkarılmıştır. 65 yaş üstü yaşlılarımız, bakıma ihtiyacı olan engelli vatandaşlarımız ve yakınlarına bağlanan aylıklar kapsamında 64,1 milyar lira ödenek öngörülmektedir. Engelli vatandaşlarımızın evde bakımına destek amacıyla 56,2 milyar lira, Aile Destek Programı için ise 32 milyar Türk lirası ayrılmış bulunmaktadır. Hükûmetlerimiz döneminde, her bütçede olduğu gibi, 2024 yılı bütçemizde de milletimizin bir kuruşunu zayı etmeden ve milletimizin her bir ferdinin refahını artırmak için kaynaklarımızı kullanacağız. Türkiye Yüzyılı'nın ilk bütçesini etkili ve verimli bir biçimde uygulamaya koyarak ülkemizin kalkınmasına ve milletimizin yaşam standartlarının yükseltilmesine katkı sunacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmi bir yılda gerçekleştirdiğimiz icraatlarla, sağlam bir altyapıyla girdiğimiz Türkiye Yüzyılı'nda On İkinci Kalkınma Planı ve uzun vadeli stratejimiz olan 2053 vizyonumuzla uyumlu bir şekilde ülkemizin uluslararası konumunu güçlendirerek güçlü ve müreffeh bir Türkiye olma gayesiyle çalışmalarımıza aralıksız devam edeceğiz. 100'üncü yılını şanla, şerefle kutladığımız cumhuriyetimizin asırlık birikimini temel alarak yeni ufuklara yelken açacağız. AK PARTİ hükûmetleri olarak cumhuriyetimizin 100'üncü yılında ortaya koyduğumuz bütün hedefleri gerçekleştirerek bugünlere gelmenin haklı mutluluğunu yaşıyoruz. Bu bağlamda, Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde hedeflerimize milletimizle birlikte emin adımlarla yürümeye devam ediyoruz. Attığımız her adım ülkemizin geleceği, milletimizin huzuru ve refahı içindir. Cumhuriyetimizi güçlü bir demokrasiyle gelecek nesillere emanet etmek için var gücümüzle çalışmaktayız. Güçlü bir siyasi idareyle bir yandan istikrarı korumaya, diğer yandan da Türkiye'nin dünyanın güçlü ekonomileri arasında yer alması için azami gayret sarf ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ellerini ovuşturarak Türkiye'nin sıkıntıya düşmesini, diz çökmesini, pes etmesini bekleyenleri bugüne kadar sevindirmedik, yarın da Allah'ın izniyle sevindirmeyeceğiz. Ülkemizi vesayet bataklığına itmek istediler, çözümünü milletimize gitmekte bulduk. Uluslararası alanda ülkemizi kuşatmaya çalıştılar, gücümüzü milletimizden alarak yolumuza devam ettik. Milletimizin huzuruna her çıktığımızda milletimizin güçlü desteğini arkamızda hissettik. Sokakları karıştırarak halkımızı birbirine düşürmeye çalıştılar, fitneye fırsat vermedik. Terör örgütlerini kullanarak ülkemize diz çöktürmeye çalıştılar, bunu da milletimizin desteği ve liderimiz Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı duruşuyla bertaraf ettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aziz milletimize hizmet yolunda azim ve kararlılığımız hız kesmeden devam edecektir.

2024 yılı bütçemizin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını temenni eder, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi

saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine şahsı adına ilk söz talebi Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam'a aittir.

Buyurun Sayın Sarıçam. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu akşam Kuzey Irak'ta şehit verdiğimiz Mehmetçiklerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum. Kendilerinin yakınlarına ve silah arkadaşlarına sabırlar diliyorum.

Bu akşam burada beş dakika içinde de olsa bazı ekonomik verileri sizlerle paylaşmak istiyordum ancak biraz önce çok müteessir olduğum bir hadiseyle karşılaştım. Grubu adına söz alan DEM milletvekilimiz burada terör örgütlerine bulaştığı ve milleti bölücülüğe teşvik ettiği için bağımsız yargı tarafından...

MAHMUT DİNDAR (Van) – Size göre bağımsız.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) - ...tutuklanan ve hüküm giyen insanlara selam verirken -şu anda kalbim sızlayarak bunu söylüyorum- rahmete kavuşmuş, 80 milyon insanın huzuru ve güveni için Kuzey Irak'ta şehit olmuş insanlara bir rahmet dileyemedi.

Değerli arkadaşlar, ben buradan bu anlayışı, onları koluna girerek bu Meclise taşıyanları millete ve Atatürk'e şikâyet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, 2024 bütçesi AK PARTİ'nin 22'nci, benim çalışmalarına katıldığım 10'uncu bütçe. İlk 2002'de 2003 bütçesi oluşturulurken de ben bu kürsüdeydim ve o gün hangi şartlar altında AK PARTİ Hükûmetinin 2003 bütçesini hazırladığını çok iyi hatırlıyorum buradaki birçok arkadaşın hatırladığı gibi.

Değerli arkadaşlar, bir ekonomik enkaz, uluslararası arenada itibarı sıfırlanmış bir Türkiye ve hürriyetlerden bahsedilmeyen, baskının devlet güvenlik mahkemeleriyle, fişlenmelerle, olağanüstü hâlde insanlarımızı nefes aldırmadığı bir Türkiye devraldık. Bugün gelinen noktayı o günü görmeden yargılamak ve spesifik olayları, tablonun bütünündeki büyüklüğü ve gelişmişliği görmeden yargılamak insaf dışıdır. Yirmi bir yıllık iktidarı döneminde AK PARTİ'nin de hataları ve sevapları olmuştur ama AK PARTİ iktidarı aldığı günden bugüne Türkiye'yi her bir gün bir adım daha ileriye taşımıştır.

Değerli arkadaşlar, 2008 kriziyle Amerika gibi dünyanın en büyük ekonomileri dahi sarsılırken Türkiye'ye ekonomik anlamda bu krizler teğet geçmiştir ve o gün Türkiye Cumhuriyeti tek haneli enflasyon ve itibarlı bir para birimine kavuşmuştur. Bunlar birilerini elbette rahatsız etmiştir. Rahat bırakmadılar ve bu rahat bırakmamayı maalesef içerideki düşmanlar ile Türkiye'ye diz çöktürme politikası güden küresel dış düşmanlar bir araya gelerek yaptı. Önce durgun suda "Gezi fırtınaları" adı altında yaygaralar koparıldı, arkasından 15 Temmuz hain darbesiyle milletin iradesine diz çöktürmeye çalıştılar ama başaramadılar. Yine, buraya çıkan, kürsüye gelen arkadaşlar son dört beş yıldaki cari açıktan, yerine getirilemeyen ihracat hedeflerinden bahsediyorlar.

Değerli arkadaşlar, sanki bu ülkede siz yaşamıyorsunuz. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Sen yaşamıyorsun!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Siz de bu ülkede nelerin yaşandığını, hangi mihrakların kol kola girerek Türkiye'ye diz çöktürmek istediğini çok iyi biliyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – Sen nereden geldin, nerede yaşıyorsun hemşehrim?

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Siz yaşamıyorsunuz, siz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Darbeyi yapan ortaklarınızda be, ne konuşuyorsun! Darbeyi kim yaptı? Koalisyon ortağın darbe yaptı senin, ne konuşuyorsun? Allah Allah!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Eğer Türkiye'de Recep Tayyip Erdoğan olmasaydı küresel güçler aynı bugün Ukrayna'yı kendi menfaatleri için nasıl Rusya'yla çatışmaya sokup...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yarın da öbürleri darbe yapacak size. Bugün beslediğiniz tarikatlar da yarın darbe yapacak size!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Aynı Kemal Kılıçdaroğlu'nun seçimlerden önce bahsettiği "Milyar euroluk yardımları alacağız." diye... O hayallerle Rusya'ya saldırttığı gibi...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ekonomiye batır, ondan sonra masal anlat bize; ekonomiye batır, masal anlat bize!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – ...biz de bugün belki Ukrayna'daki biçare insanlar gibi, değil ihracatı, bütçeyi, akşama nasıl evimize ekmek götüreceğimizi düşünen insanlar olacaktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ukrayna'da enflasyon yüzde 2, yüzde 2!

CAVİT ARI (Antalya) – Hikâye anlatma! Hikâye anlatıyorsun sen!

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Bacanağına doğrudan temin ettiğin ihaleleri de söyle! Bacanağına verdirdiğin ihaleleri de söyle!

BAŞKAN – Tamamlayın Sarıçam.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Değerli hemşehrilerim, şimdi Türkiye Yüzyılı'na doğru giden ve bunu taşıyan güçlü bir iktidar, güçlü bir Kabine var.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Ne Türkiye Yüzyılı be, ne Türkiye Yüzyılı; açlık yüzyılı!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yolsuzlukları anlat! 17-25 Aralıktan bahset!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Bakın, Türkiye Yüzyılı size de iyi gelecek, dünyadaki herkese de iyi gelecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Sana iyi gelmemiş, o kesin! Sana hiç iyi gelmemiş!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Önce sana bir iyi gelsin! Önce bir hırsızlık yapanları yargılamayı öğrenin. Hırsızlık yapan bakanlara "Hırsızlık yaptınız." demeyi öğrenin önce siz! Anlatabiliyor muyum! Rüşvet alanlara "Rüşvet aldınız." demeyi bir öğrenin!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Çünkü Türkiye Yüzyılı onlarca yıldır küresel kapitalistlerin, emperyalistlerin "İnsan, insanın kurdudur." mantığını "Yaratılanı severiz Yaradan'dan ötürü." anlayışıyla yok edecek, bugün dünya da azap çeken Filistin'deki kardeşlerimiz gibi ne kadar ezilmiş ve mağdur insan varsa hepsine ilaç olacaktır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hadi canım, hadi!

CAVİT ARI (Antalya) – Kelin ilacı olsa başına çalar. Sende bir ilaç falan da yok!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Gelin, siz de koltuk hırsınızdan vazgeçin, birlik olalım, bu ülkeyi hak ettiği yere taşıyalım. Sizin de bu çorbada azıcık da olsa bir tuzunuz olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Koltuk hırsı sende olabilir. Bak, sende olabilir koltuk hırsı. 10 dönemdir bütçe yapıyormuşsun, koltuk hırsı sende olabilir. Sende olabilir koltuk hırsı, 10 dönemdir bütçe yapıyormuşsun. O koltukları boşalt!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Devamlı) – Hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – AKP insanlığa zararlıdır, insanlığa zararlıdır! Bir kere daha kanıtladınız, AKP insanlığa zararlıdır!

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerine şahsı adına ikinci söz talebi Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'a aittir.

Buyurun Sayın Parlak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) – Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; zindanlarda Kürt sorununun demokratik yollardan çözümü için ve İmralı tecridinin sona ermesi için açlık grevinde bulunan bütün siyasi tutsaklar şahsında zindanlarda rehin tutulan bütün milletvekillerimize ve belediye eş başkanlarımıza buradan saygı ve selamlarımızı gönderiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Genel Kurul üyeleri, Hakkâri, her seçimde olduğu gibi, iradesine en güçlü şekilde sahip çıkan bir kenttir. 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde de bu böyle oldu. Fakat seçimlerden hemen sonra halkımızın iradesi gasbedilerek belediyelerimize kayyum atandı. Seçilmiş Belediye Eş Başkanlarımız Dilek Hatipoğlu, Nurullah Çiftçi, Cihan Karaman ve Remziye Yaşar yıllardır hukuksuz bir şekilde cezaevinde tutulmaya devam ediliyor. Buradan onlara da saygı ve selamlarımızı gönderiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

14 Mayıs genel seçimlerinde AKP'nin milletvekili çıkaramadığı Hakkâri'de kentin valisi âdeta bu boşluğu doldurmaya çalışıyor, iktidar milletvekili gibi hareket ediyor. Bugün Cumhurbaşkanlığı bütçesi görüşülürken bu kürsüde birçok AKP'li hatip devletin köklü geleneğinden söz etti. O köklü dediğiniz devletin valisi, yanına AKP il başkanını alarak seçim çalışması yürütüyor, neredeyse meydan meydan gezip siyasi propaganda yapıyor. Şehrimizin yoksulluk, göç, deprem riski, altyapı gibi sorunlarıyla uğraşması gerekirken iktidar partisinin reklamcılığını yapıyor. Sayın Valiye sesleniyoruz: Siz bir siyasi partinin temsilcisi değil, atanmış bir devlet memurusunuz ve Hakkâri halkının siyasi tercihlerine de saygı duymak zorundasınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Hakkâri kayyumu, belediyeye işçi alımlarında liyakat ve adaleti değil yandaşlık ve sadakati gözetiyor. Ulufe dağıtır gibi birkaç kadroyu yerel halka verirken kritik görevlere dışarıdan atamalar yapıyor. Belediyedeki önemli görevlere Hakkâri'yle hiçbir ilgisi olmayan, sosyal medyada Kürt düşmanlığı yapan kişileri getiriyor. Bu kişiler ise kendini Hakkâri halkının üzerinde görerek orada o halka yaklaşımlarda bulunuyor. Evet, özellikle bu kayyum politikalarıyla da özellikle orada yürütülen politikalarla da halkın dayanışma ruhunu ve kentin toplumsal dokusunu bozarak böl-yönet taktiği uygulamaya çalışıyor. İktidar partisinin hazineden aldığı destek yetmezmiş gibi, yereldeki bütün kamu kaynaklarını siyasi çalışmaları için seferber ediyor. Buna rağmen başarılı olamayınca da seçmen taşıyarak sonuç almaya çalışıyor. Binlerce asker ve polisini taşıyarak hukuk dışı yollarla halkımızın belediyelerini almak, sonra da bu belediyeleri Emniyet ve TSK'nin birer alt kurumu hâline getirmek istiyorsunuz. Sizin oraya oy taşıyarak ne yaptığınızı Hakkâri halkı çok iyi biliyor. Siz Hakkâri halkına aptal mı sanıyorsunuz? Taşadığınız oyları yerel halkın oylarımış gibi gösterip halkı umutsuzluğa sürüklemek istediğinizi halkımız çok iyi biliyor. Oy taşıma ne kadar hukukidir, ne kadar ahlakidir; burada sizlere soruyorum. Ama fazla heveslenmeyin, partimizin ilgili komisyonları süreci yakından takip ederek gerekli tedbirleri alıyor. Değil binlerce asker ve polis, bütün TSK ve Emniyet personeli de yığsanız, valinizi, emniyet müdürünüzü, tabur komutanınızı, kaymakamlarınızı, savcılarınızı da seferber etseniz yine de Hakkâri halkının iradesini gasbedemez, özgürlüğünü elinden alamaz, diz çöktüremezsiniz. Hakkâri halkının direniş geleneğini daha iyi anlamanız için sizlere tarihten bir örnek vereceğim: Bundan iki bin üç yüz yıl önce tarihin gördüğü en büyük imparatorluğu kuran Büyük İskender'in ordusu Hakkâri'de Kato Dağı'nda duvara çarpmıştır, neye uğradığını da şaşırmıştır. Evet, nasıl ki böylesine kudretli imparatorlara, ordulara geçit vermemişsek bu topraklar sizin kayyum politikalarınıza ve kirli siyasetinize de geçit vermeyecektir. 31 Martta halkımız gasbedilen belediyelerini geri alarak iradesine sahip çıkacak, sandıkta size gerekli cevabı da verecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Parlak.

VEZİR COŞKUN PARLAK (Devamla) – Bizler kazanacağız, sizler kaybedeceksiniz.

Konuşmamı burada bitirirken 2024 yılının toplumsal bir barışa vesile olmasını dileyerek yeni yılınızı da şimdiden kutluyorum. (DEM Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, programımız gereğince bugünkü görüşmeler tamamlanmıştır.

Programa göre 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 5 ila 13'üncü maddelerini sırasıyla görüşmek için 23 Aralık 2023 Cumartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:02.26